

R E I Z E N

DOOR DE

S T A A T E N

V A N

NOORD-AMERIKA:

R E I Z E N
D O O R D E
S T A A T E N
V A N
NOORD-AMERIKA,
E N D E
P R O V I N T I Ë N
V A N
OPPER- EN NEDER-CANADA;
IN DE JAAREN 1795, 1796 EN 1797.
ONDERNOMEN DOOR
ISAÄC WELD, JUNIOR.
NAAR DEN DERDEN DRUK.
UIT HET ENGELSCHE VERTAALD
D O O R
S. V A N H O E K,
Predikant te *Aalborg* en *Heesbeen*.
MET PLAATEN EN KAARTEN.
I N D R I E D E E L E N .

DERDE EN LAATSTE DEEL.

I N D E N H A A G E , B I J
J. C. L E E U W E S T E N ,
M D C C C I I .

I N H O U D

V A N H E T

D E R D E D E E L

DRIE EN DERTIGSTE BRIEF.

Beschrijving van het District van Malden. — Aanlegging van eenen nieuwen Engelschen Post aldaar. — Eiland Bois-Blanc. — Onderscheid tusschen de Engelschen en Amerikaanen, betrekkelijk het recht van bezitting. — Blokhuisen, hoedanig ingerigt. — Landhoeve van den Kapitein E..... — Indiäanen. — Beschrijving van de Rivier Detroit, en het land grenzende aan dezelve. — De Stad Detroit. — Hoofdkwartieren van de Amerikaanse

Armed. — *Officieren van het Westlijke Leger.* — *Vrugtlooze poogingen der Amerikaanen, om den Indiäanen eenen indruk en denkbeeld te geeven van hunne groothed.* — *Het Land in den omtrek van Detroit.* — *Twijfelingen aangaande onzen terugweg naar Philadelphiä.* — *Keuze van dien langs Presqu'Isle.* — *Vertrek van Detroit.* . . . Bladz. 1

VIER EN DERTIGSTE BRIEF.

Gefchenken, van wegens het Britsche Gouvernement, aan de Indiäanen uitgedeeld. — *Wijze, op welke dezelyen uitgedeeld worden.* — *Redenen, waarom men deze geschenken geeft.* — *Welk het beste middel is, om zich van de genegenheid der Indiäanen te verzekeren.* — *Wenige moeite, die de Amerikaanen neemen, om in goede verstandhouding te zijn met de Indiäanen.* — *Gevolgen daarvan.* — *Oorlog tuschen de Amerikaanen en de Indiäanen.* — *Korte schets van hetzelfde.* — *Vrede gesloten door den Generaal WAJNE.* — *Deze zal vermoedelyk niet lang du-*

ren.

ren. — Redenen daaryan. — Beschrijving van de wijze, waarop de Indiëanen vrede maaken. . . . . Bladz. 34

VIJF EN DERTIGSTE BRIEF.

Kort bericht van de gesteldheid, zeden, character en hoedanigheden, zoo lichchaamtijke als verstandige, der Indiëanen, doormengd met eenige bijzonderheden. . . . . Bladz. 78.

ZES EN DERTIGSTE BRIEF.

Vertrek van Malden. — Storm op het Meer Erie. — Drijven terug tusfchen de Eilanden. — Groot gevaar van fchipbreuk. — Vaart over het Meer. — Aankoomst aan het Fort Erie. — Togtjen naar de Buffalo-Creek. — De Schrijver neemt eenige Indiëanen aan, om hem door de bosfchen te vergezellen. — Vertrek te voet. — Reis door de bosfchen. — Beschrijving van het Land aan gene zijde van de Buffalo-Creek. — Groote Wiskam. — Trotsch

en schoon voorkomen der boomen aldaar. — Indiïansche honden. — Aankoomst op de Volkplantingen aan de Rivier de Genesee. — Eerste Planters. — Derzelver algemeen Character. — Beschrijving van het Land, grenzende aan de Rivier de Genesee. — Koortzen in den Herfst gewoon. — Vertrek te voet naar Bath. Bladz. 177

ZEVEN EN DERTIGSTE BRIEF.

*Berigt van Bath. — Derzelver om-
trek. — Zonderlinge wijze, om het
Land te bevolken. — Speculateurs. —
Beschrijving van eenen derzelver, in
eenen brief van een Amerikaansch Land-
bouwer. — De Kreek Conhorton. —
Beschouwing van de Scheepvaart van
Bath naar beneden. — Vertrek van
Bath naar Newtown. — Gaan in
Cano's sloop. — Stranden in den
nacht. — Zoeken schuilplaats in een
nabuurig huis. — Groote moeite, om
eetwaaren te krijgen. — Hervatten
de reis. — Lochartsburgh. — Be-
schrijving van den Oostlijken arm der*

Ri-

Riviere, de Susquehannah. — French Town. — Onëenigheid tusſchen de Franſchen en Amerikaanen. — Wilkesbarré. — Bergen in den ontrek — Het Land naar den kant van Philadelphiä, is zeer weinig bevolk. — Beſchrijving van de Wina-Gap in de Blauwe Bergen. — Hoofzsaaklijk berigt van de Moraviſche Volkplanting te Bethlehem. — Terugreis naar Philadelphiä. . . . . Bladz. 227

AGT EN DERTIGSTE BRIEF.

Vertrek van Philadelphiä. — Aankoomst te New-York. — Bezoek op Long Island. — Verſchrikkelijke verweestingen door de Geele Koorts. — Hollandſche Ingezetenen, wantrouwendes omtrent Vreemdingen. — Uitmuntende Landbouwers. — Getal van Ingezetenen. — Teelt van Koorn. — Verbaazende meenigte van Hertien en ander Wild. — Wetten tot beſcherming van dezelyen. — Toeneeming van het getal dezer dieren. — Vermindering van de Bevers. — New-York

<i>aangenaam voor Vreemdlingen. — Be-</i>	
<i>sluit.</i>	273
<i>Geschiedkundige Aanteekeningen omtrent</i>	
<i>Canada of Nieuw-Frankrijk.</i>	285

 BERIGT VOOR DEN BINDER.

Gezigt van Bethlehem, eene Moravische Volk-	
planting.	Bladz. 257
Kaart van de Noordlijke Staaten van Amerika.	340

R E I Z E N
D O O R D E
S T A A T E N
V A N
NOORD-AMERIKA.

DRIE EN DERTIGSTE BRIEF.

Beschrijving van het District van Malden. — Aanlegging van eenen nieuwen Engelschen Post aldaar. — Eiland Bois-Blanc. — Onderscheid tuschen de Engelschen en Amerikaanen, betrekkelijk het recht van bezitting. — Blokhuisen, hoedanig ingerigt. — Landbouw van den Kapitein E. . . . — Indiäanen. — Beschrijving van de Rivier Detroit, en het land grenzende aan dezelve. — De Stad Detroit. — Itafilkwartieren van de Amerikaansche Armee. — Officieren van het westlijke Leger. — Vruchtlooze poogingen der Amerikaanen, om den Indiäanen eenen indruk en denkbeeld te'geeven van hunne grootheid. — Het Land in een

omtrek van Detroit. — Twijfelingen aangaande onzen terugweg naar Philadelphiä. — Keuze van dien langs Presqu'Isle. — Vertrek van Detroit.

Malden, October.

Malden is een District van eene verbaazende uitgestrektheid, gelegen aan de westlijke zijde van de Rivier de *Detroit*; omtrent agttien mijlen beneden de Stad van dien naam. Aan het beneden-einde van het District vindt men slechts eenige weinige huizen, die, hier en daar, verstrooid staan; maar, aan het Boven-einde, grenzende aan de Rivier, en digt bij den nieuwen *Engelschen* Post, die, zedert het verlaaten van *Detroit*, is aangelegd, heeft men eene kleene Stad gesticht, die thands reeds meer dan twintig huizen bevat, en zeer spoedig toeneemt. Verscheidene Kooplieden, welken eertijds te *Detroit* hun verblijf hielden, zijn derwaards vertrokken, en hebben zich aldaar nedergezet. Tot dus verre draagt deze kleene Stad nog goeuen bijzonderen naam, zoo min als de nieuwe Post, maar meestäl zijn dezelve bekend onder dien van den nieuwen *Engelschen* Post, en de Stad bij het Eiland *Bois-Blanc*, een Eiland omtrent twee mijlen in de lengte,

en

en eene halve mijl in de breedte, liggende tegen over *Malden*.

In het begin, dat er over het verlaten van *Dennis* gesproken wierd, betchouwde men dit Eiland, als eene zeer geschikte plaats, tot het aanleggen van eenen nieuwen Post; en er wierd daadlijk bevel gegeven, om hetzelfde van de *Indiënen* te koopen, en, in naam van zijne *Britsche* Majesteit, in bezit te neemen. Ingevolge hiervan vertrok er, tot dat einde, eenig volk uit *Dennis* derwaards, stichtte, op het Noordlijk uiterste van dit Eiland, een klein Blokhuis, en liet aldaar eene wagt, onder het bevel van eenen Sergeant, agter. Naderhand maakte men toebereidzels, tot het aanleggen van eene Sterkte; doch daar tegens deed het Gouvernement der Verëenigde Staaten, ten zelfden tijde, zeer leevendige en warme voorstellen, beweerende, dat dit Eiland geenszins binnen de grenzen van het *Engelsch* Grondgebied gelegen is. Dit onderwerp aan twist en bedenkingen onderheevig zijnde, en niet onmiddlenlijk kunnende beslist worden, heeft men het voorneemen tot het bouwen van deze Sterkte voor eenen tijd opgeschort; egter is het Blokhuis op het Eiland staande gebleeven, en in het bezit der *Engelschen*, die dit zoo lang zalen

len houden, tot dat deze zaak in verschil zal beflist zijn, door daar toe aangestelde Commisfariſen, welken, ingevolge het laaſte verdrag, de granscheidingen van het *Britſche* Grondgebied, die, bij het Definitieve Vrede-tractaat uitſchen *Groot-Britanniën* en de Ver-eenigde Staaten, geheel niet duidelĳk waren aangewezen, nauwkeurig bepaalen moeten.

Niettegenſtaande het Beſtuur der Ver-eenigde Staaten zich verpligt geoordeeld heeft, tegens het in bezit neemen van dit Eiland door ons, de ſterkſte vertoogen te doen, en ons dus, ten aanziene van dit bezitingsrecht, wanneer er flegts de geringſte ſchĳn van twiſfel kon gevonden worden, elken duim gronds te betwiften, neemt egter het Volk van den Staat, wanneer zij hier over ſpreeken, in het algemeen, het voorkoomen aan, en maakt de vertooning, als of zij elken ſlap van dezen aart, door het Gouvernement gedaan, afkeurden, en als ijdel en onnoedig beſchouwden, voorwendende, dat zij, bij zich zelve, ten vollen overtuigd zijn, dat alle de *Engelſche* Bezittingen in *Noord-Amerika*, vroeg of laat, een gedeelte van hun Gebied, en hun eigendom worden moeten. Dus zegt de Heer IMLAY, van het Noord-westlijk Grondgebied ſprekende: „ het is ze-
„ ker,

„ker, dat, naar maate het land in *Amerika*
 „meer ontbloomt is, en de siraalen der zon
 „met meer krachts op het aardrijk hebben
 „kunnen werken, deze voordceelen zeer veel
 „hebben toegebracht, ter verzagtinge en maa-
 „tiginge van het koude jaargetijde, zoo dat
 „de bevolking van *Canada*, waar voor wij
 „u ten hoogsten verpligt zijn, voor ons een
 „dubbel voordeel is. Voorëerst, is daar
 „door een land gecultiveerd en bevolkt, dat,
 „vroeg of laat, een gedeelte van ons Gr-nd-
 „gebied moet en zal uitmaaken; en, ten an-
 „deren, is de lugtgesteldheid der Noordlijke
 „Staaten, daar door, zeer veel verbeterd,
 „enz.”

De grootste en magtigste Rijken en Staaten,
 welken ooit op dezen aardbol bestonden, heeft
 men, door den tijd, zien vervallen en ontbon-
 den worden, en niemand, die eenigzins met
 de Geschiedenis bekend is, zal durven of
 willen beweeran, dat het uitgetrekte Rijk
 van *Britanniën*, hoe magtig het voor het
 tegenwoordige ook zij, zoo veel sterker en
 meer verëenigd is, dan eenig ander Gebied ooit
 te vooren was, dat hetzelfde niet, even gelijk
 dezen, zou kunnen in duigen vallen. Ik voor
 mij beschouw het dus, als zeer mogelijk, dat

Canada, in vervolg van tijd, zeer wel van het Moederland kan worden afgescheurd, even gelijk de overige Volkplantingen; maar, wanneer dit gebeurt, waarvan ik het tijdstip als nog zeer ver verwijderd beschouw, geloof ik niet, dat zij een gedeelte zal uitmaaken van die uitgestrekte verëeniging van Staaten, welken thands op het Vasteland van *Amerika* bestaan. In de daad, ik kan mij, tot dus verre, nog niet verbeelden, dat, indien, in het vervolg van tijd, de *Britsche* Bezittingen in *Noord-Amerika* van de overige deelen van het Rijk worden afgescheiden, dezelve als dan met de thands verëenigde *Amerikaansche* Staaten zullen worden zamengevoegd, en dit om de volgende redenen.

Voor eerst, wijl de Staatsregeling en Constitutie der Verëenigde Staaten, die de band zijn, welke hen thands te zamen houdt, niet geschikt is voor zulk een uitgestrekt Gebied, als dat der tegenwoordige Staaten, met zulk een bijvoegzel, zou uitmaaken.

De Constitutie der Staaten is die van het Volk, die, door hunne bijzondere Vertegenwoordigers, op eene plaats bijëenkoomen, en over elken maatregel, die tot welzijn van het algemeen moet genomen worden, beslissen.

De-

Deze plaats — dit is duidelijk — behoort, zoo veel mogelijk is, in het midden van elken Staat te zijn: deze noodzaaklijkheid is zichtbaar gebleeken in de keus der plaatze tot het aanleggen der nieuwe Bondgenootschaplijke Stad. Het was immers het uitdrukkelijk gevoelen van de meest verlichtste mannen in de Verëenigde Staaten, dat, zonder dezen maatregel, de verëeniging niet lang zou stand houden, maar al ras verbroken worden, wjl de Staaten, eer de nieuwe Stad was aangelegd, zoo ver verwijderd van den zetel van het Wetgeevende Ligchaam, reeds geweldig begonnen te klaagen over den verren afstand, dien hunne Vertegenwoordigers moesten afleggen, om op het Congres tegenwoordig te zijn; en van de noodzaaklijkheid eener scheidinge der Staaten spraken, — en, aan den anderen kant, nu er eene Centrale plaats is vastgesteld, de Staaten, die ten Noorden gelegen zijn, en voor welken *Philadelphia*, de tegenwoordige zetel van het Bestuur des Bondgenootschaps, zeer gevoeglijk is, zich reeds zoo zeer bezwaaren, dat de nieuwe Stad voor hun zoo afgelegen zal zijn, dat zij, niet dan met de grootste moeiëlijkheid en kosten, hunne Afgevaardigden derwaards zullen kunnen zenden, dat zij, van hunne zijde, van eene

ontbinding der Unie spreken. In eenen vorigen brief deelde ik u de onderscheidene gevoelens, welken onder de Ingezetenen der Vereenigde Staaten over dit onderwerp plaats hebben, mede, en trachte u te doen zien, dat de zetel van het Congres zeer wel naar de nieuwe Bondgenootschaplijke Stad kon verplaatst worden, zonder dat men voor eenige scheuring tusschen de Vereenigde Staaten behoefde te vreezen; maar ik ben ten vollen verzekerd, dat, wanneer *Canada* een onafhankelijke Staat uitmaakte, en er eene plaats bepaald wierd, centraal voor alle de Staaten, onderfeld, dat zij er een werke, noch deze, noch de Staaten aan het tegenfeld uiterste gelegen, indien zij zich al onderwierpen, lang zouden aanhouden, hunne Vertegenwoordigers te zenden naar eene plaats zoo ver afgelegen, dat hunne Afgevaardigden meer dan een vierendeel jaars zouden noodig hebben, om ginds en herwaards te reizen tusschen het Distric, dat zij vertegenwoordigden, en den zetel van het Congres, welken spoed zij ook zoude willen maaken.

Ten tweeden, kan ik niet denken, dat de beide *Canada's* immer met de tegenwoordige Staaten zullen vereenigd worden, wijl het Volk van deze Provinciën, en dat der aangrenzen:

zende Staaten niet geschikt zijn tot eene nauwe vriendschap, en verëeniging met elkanderen.

Het grootste gedeelte der Ingezetenen van *Opper-Canada* zijn vluglingen, die, door de vervolgingen der Republiceinsche partij, uit de Verëenigde Staaten verdreeven zijn. En, offchoon een tijdverloop van dertien jaren, in het hart van het *Engelsche* Volk, elke vonk van gevoeligheid en haat tegens de *Amerikannen*, bijna geheel, heeft uitgedoofd, is dit geheel anders onder deze Ingezetenen van *Opper-Canada*. Het is hier gentsch niet zonderling, zelfs uit den mond van de kinderen dezer vluglingen, de grootste beledigingen tegens het Volk der Verëenigde Staaten te hooren; en de Ingezetenen der Staaten op de grenzen zijn even zoo hevig tegens de vluglingen en derzeiver nakoomelingschap; en, zoo lang *Canada* een gedeelte van het *Britsche* Gebied uitmaakt, geloof ik, volgens 't gene ik, op mijne reizen door dit Land, gehoord en gezien heb, niet, dat deze geest van partijdigheid immer zal uitsterven of ophouden. In *Neder-Canada* vindt men deze zugt van vijandschap niet onder het volk, uitgezonderd in die weinige gedeelten van het Land, waar de bewoonde plaat-

zen der Verëenigde Staaten zeer na grenzen aan die der Provincie; maar de algemeene afkeerigheid der Ingezetenen van alle staatkundige verbindtenis met het Volk der Verëenigde Staaten is daarëntegen zeer zichtbaar, en de *Fransche Canadiërs* toonen de grootste en duidelijkste minächting omtrent hetzelfde. Voeg hier bij, dat de heerschende taal in de Neder-Provincie, die, zedert meer dan veertig jaaren, dezelfde gebleeven is, niettegenstaande de veelvuldige moeite, die men zichgegeeven heeft, om daarin eenige verändering te maken, en die dus, waarschiijnlijk, wel zoo zal blijven, een ander bezwaar is tegens alle nauwere verëeniging tusschen het Volk van de Neder-Provincie, en dat der Verëenigde Staaten. Deze omstandigheid veröorzaakt reeds een zeer groot bezwaar in de behandeling der zaken bij de Provinciaale Wetgeëvende Vergadering, wíjl, hoe zeer de meesten der *Engelsche* Ingezetenen zeer wel bekend zijn met de *Fransche* taal, de groote hoop der *Fransche* Afgevaardigen integendeel geheel onkundig is in de *Engelsche*, als hebbende, zoo als ik, reeds in enen vorigen, u gemeld heb, eenen onöwinnelijken afkeer van die te leeren.

Ten derden oordeel ik, dat de *Brijsche* bezit-

zittingen in *Noord-Amerika* nimmer met die der Verëenigde Staaten zullen worden zamengevoegd, om dat dezelve, door de natuur, geschikt zijn, om een afgezonderd onafhankelijk Grondgebied uitte maaken.

De grenscheiding, tusfchen het *Britfche* Grondgebied en de Verëenigde Staaten, loopt thands langs de Rivier de *St. Croix*; van daar tot de vijf en veertigste paralelle Noorderbreedte, langs het bergachtige land, grenzende aan *New-England*, en verder langs de gezegde paralelle tot aan de Rivier de *St. Lawrence*, of de *Cataragui*, of de *Iroquois*. De bezittingen ten Zuiden van de *St. Lawrence* zijn dus, door geene, hoe genoemde, natuurlijke grenscheiding, afgezonderd van die der Verëenigde Staaten, en daarom denk ik, dat dezelve daarmede, eenigzins, kunnen verëenigd worden; maar het Land, bepaald en begrensd, ten Noorden, door de *Hudson's* baai, ten Oosten, door den Oceaan, ten Zuiden en ten Westen, door de *St. Lawrence*, en die lange keten van Meiren, die zich ten Westen uitrekken, wordt dus, door eene der merkwaardigste grenscheidingen, welken men ergends op den geheel aardbodem, tusfchen twee landen van hetzelfde Vastland, aantref, van de Verëenigde Staaten

ten afgescheiden; en, uit hoofde van deze zoo merkwaardige, door de Natuur daargestelde grenscheiding, en afzondering van de overige deelen van het Vasteland, schijnt het mij onbetwistbaar, dat dit Land in zijnen eigenen aart bestemd is, om eenen afzonderlijken Staat, of eene verëeniging van Staaten, onderscheiden van de tegenwoordige Verëenigde Staaten van *Amerika*, uitteemaaken, onderfeld dat hetzelfde, door de omwentelingen der tijden, ophield een gedeelte der *Britsche* bezittingen te zijn. Ik erken, dat het mij zonderling en vreemd voorkomt, dat iemand, de kaart van *Noord-Amerika* met eenige aandacht beschouwende, gelooven kan, dat de *Engelsche* bezittingen, zoo uitgetrekt en verwijderd, als dezelve zijn, immer politiek met de tegenwoordig Verëenigde Staaten van het Vasteland zouden kunnen worden zamengevoegd. Er is veel meer reden om te denken, dat dit, ten aanzien van de *Florida's*, en de *Spaansche* bezittingen ten Oosten van de *Mississippi*, het geval zal zijn; want, daar de Rivieren, welken door deze *Spaansche* bezittingen loopen, de eenige stroomen zijn, langs welken de Ingezetenen van zommigen der Westlijke Staaten de voortbrengzels van hun Land gemakkelijk naar de zeeha-

vens kunnen vervoeren, is het zeer natuurlijk te denken, dat de Ingezetenen dezer Staaten er zeer op gesteld zullen zijn, om in het bezit van deze Rivieren te koomen, waartoe zij zich noodzakelijk van het Land zelf, waar door deze rivieren loopen, moeten meester maaken. Dan er zijn zekere grenzen, buiten welken een Vertegenwoordigend Bestuur zich niet kan uitbreiden; en het schijnt zeker, dat de Océan ten Oosten en Zuiden, de *St. Lawrence* en de Meiren ten Noorden, en ten Westen de *Mississippi* de grenzen van het Rechtsgebied der Verëenigde Staaten moeten uitmaaken, indien dit Rechtsgebied zich immer zoo ver uitstrekt.

De aanleidende oorzaak tot het verschil, waarvan ik, voor dezen uitfap, melding maakte, ligt in den waaren zin van zekere woorden van het Verdrag, die dezen zijn: „ de „ grensfcheiding moet loopen door het midden „ van het Meir *Erie*, tot aan de water-gemeenschap van dat Meir met het Meir *Huron*, en van daar langs het midden van de „ gezegde water-gemeenschap.” De Verëenigde Staaten bepaalen dit midden van deze water-gemeenschap, in het midden van het best geoordeelde en meest gebruikt wordende kanaal der

der Riviere; wij daarünten stellen hetzelfde in het midden van de Rivier, onderfeld, dat er. aan beide zijden van dit midden, een geschikt vaarwater zij. Nu ligt het Eiland *Bois-Blanc* buiten tegenpraak aan de *Engelsche* zijde van dit midden der Riviere, terwijl het diepte en meest voor zwaare schepen geschikte vaarwater tusfchen dat Eiland en de *Britfche* kust doorloopt. Naar den zin, dien wij aan de woorden van het Verdrag geeven, behoort het Eiland dus ontegenzegglijk aan ons, maar, naar dien, in welken de Verëenigde Staaten dezelve neemen, aan hun. Het fchijnt mij toe, dat, in dit geval, de billijkheid en het recht, buiten tegenpraak, aan onze zijde zijn; want, offchoon de beste en gevoeglijkste vaart aan den kant naar ons gevonden wordt, is het kanaal aan de andere zijde van het Eiland egter diep genoeg, en volkoomen veilig voor de grootfte fchepen, die thands op de Meiren gebruikt worden, zelfs voor de grootfte, van welken men zich tot dezen handel zou kunnen bedienen.

Men heeft een plan gemaakt gehad tot het aanleggen van eene Sterkte op het Vasteland, en eene dergelijke op het Eiland *Bois-Blanc*; dan, daar men beflooten heeft, er flegts eene te

ftich-

stichten, is het bouwen daarvan uitgesteld tot dat men zou zijn overëengekoomen, aan wien hetzelfde Eiland in eigendom toebehoort. Indien het beslist wordt, dat dit een eigendom is van de *Engelschen*, dan zal het Fort op het Eiland worden aangelegd, wijl deze plaats voor hetzelfde veel geschikter is, dan eenige op het Vasteland. Ten zelfden tijde is er, op het laatste, een groot Blokhuis, in alle opzichten geschikt, om honderd man met derzelve Officieren te bergen, gebouwd, rondöm het welk men ruim vier *acres* lands voor den koning gehouden heeft, in geval de Sterkte niet op het Eiland wordt aangelegd.

Een Blokhuis, waarvan ik reeds zoo dikwils gewag gemaakt heb, is een Gebouw, welks wanden bestaan uit zwaare vierkante stukken houts, of balken. Gewoonlijk is hetzelfde twee verdiepingen hoog, en, als dan, zoodanig ingerigt, dat de bovenste verdieping omtrent twee of drie voet over de wanden van de benedenste uitsteekt, en de vloer der eerste, rondöm langs den rand, van schietgaten voorzien is, ten einde de Bezetting, in geval men ondernam het huis te bestormen, de aanvallers, door dezelve, van boven lijnrecht op het hoofd zoude kunnen schieten. Behalven dit, zijn

zijn er nog andere soortgelijke schietgaten in de wanden der onderste verdieping, van welken sommigen, zoo als in het nieuw aangelegde Blokhuis te *Malden*, zoo groot zijn, dat men in dezelve kleene kanonstukken plaatzen, en daar mede zich verdedigen kan. In den winter, wanneer men geenen aanval te dugten heeft, worden deze openingen, met zwaare houten pinnen (of wiggen, die men in dezelve slaat, dicht gemaakt, en de reeten zorgvuldig met werk gestopt, om de koude buiten te keeren; en dit zelfde is men genoodzaakt te doen, omtrent alle openingen en scheuren, en wel met de grootste zorgvuldigheid, zal men tegens de koude bestand zijn. Een dergelijk Blokhuis, volgens het meest in gebruik zijnde plan aangelegd, is zoodanig ingerigt, dat, wanneer ook de eene helft van hetzelfde wierd weggeschooten, het overige staande blijft. Elk stuk hout, waar uit het dak en de muuren of wanden zijn zamengesteld, is zoodanig vastgemaakt, dat hetzelfde geheel van het andere is afgescheiden; de een wand heeft geen verband met den anderen, en het dak is grootendeels geheel los van al het overige, zoo dat, wanneer men een stuk kanon tegens zoodanig een huis plant, de kogel geene andere schade

kan

kén doen, dan dat zij alleen dat stuk houts wegneemt, waar tegen zij aanvliegt, terwijl al het overige onbenadeeld blijft: ook is zoodanig eene Sterkte volkoomen veilig tegen het hevigst vuur uit klein geweer. Daar de Gebouwen, binnen weinig tijds, kunnen worden opgerigt, en men overal; in het geheele Land, ruimen overvloed van hout aantreft, om dezelve te maaken, vindt men die, door geheel *Noord-Amerika*, bijna bij elken militairen Post, en in elke Sterkte van het Land: in de Bovenstad van *Quebec* ziet men er verscheidenen.

Onder de verspreid staande huizen aan het benedenëinde van het District van *Malden*, zijn er veelen, die een zeer schoon voorkomen hebben, terwijl de landerijën, rondöm dezelve, zeer aanmerkelijk en uitgestrekt zijn. De Landhoeve, toebehoorende aan onzen vriend, den Kapitein E. . . . bij wien wij onzen intrek genomen hadden, bestond uit niet minder dan twee duizend *acres* lands, waarvan een zeer groot gedeelte bereid is, en zoo wel gecultiveerd wordt, als men dit in *Engeland* zou kunnen verwagten en begeeren. Het woonhuis van den Planter, dat het beste is in het geheele District, is zeer aangenaam gelegen, op den afstand van omtrent twee honderd *yards* van

de rivier; en heeft, uit de vengsters van de zaal, een zeer ruim uitzigt op dezelve, en op het Eiland *Bois-Blanc*, dat aanmerkelijk verlevendigd en verangenaamd wordt door de meenigte van *Indiïansche Cano's*, die onophoudelijk voorbij hetzelfde heen- en- wedervaren. Voor het huis heeft men een aartig klein plein, omringd met palissaden, en versierd met groepen van boomen, aan welks einde men een groot *Indiïansch Wigwam* aantreft, zijnde eene soort van Raadhuis, in het welk de *Indiïanen* bijeenkoomen, wanneer zij, met de Officiers in het *Indiïansche* Departement, eenige zaak van gewigt te behandelen hebben. Dagelijks kwamen er eene groote meenigte van deze *Indiïanen* van het Eiland *Bois-Blanc*, waar niet minder dan vijf honderd familiën van dezelven gelegerd waren, om ons te zien, en wij gingen, op onze beurt, niet minder dikwils derwaards, om hen te bezoeken, en hunne volkszedes en gewoonten te leeren kennen.

Onze vriend, de Kapitein, had hun verhaald, dat wij opzetlijk het groote Meir, de Atlantische zee, waren overgekoomen, alleen om hen te zien. Dit verhaal had hun een zeer groot en gunstig denkbeeld van ons gegeven: zij verëerden onze onderneeming

met

met hunne goedkeuring, en zeiden, dat wij onzen tijd zeer wel besteed hadden. Er is geen volk op de geheele Waereld, dat grootere denkbeelden heeft van zijne eigene waarde, dan deze *Indiïanen*; en zij achten zich zelve ver boven alle andere soorten van menschen.

Wij bleeven slegts eenen korten tijd te *Malden*, en vertrokken toen naar *Detroit*, in een' kleenen plaasboot, dien een der Kooplieden ons zeer vriendlijk geleend had. De rivier, tusfchen deze beide plaatzen, verschilt in breedte, van twee mijlen tot eene halve mijl. De oevers zijn, vrij algemeen, zeer laag, en, op zommige plaatzen, ziet men groote moerasfen, die zich langs dezelve, en diep landwaardsin uitftrekken. De kusten zijn versierd met zeer fchoon timmerhout van verschillende soorten, en, fttaande aan de zoj genoemde moerasfen, waar deze boomen ruimte hebben, om hunne takken uittespreiden, levert dit alles een fchoon gezigt van houtgewas op. Dikwils neemt de rivier tusfchen deze moerasfen eenen grooten omweg, en is bezaaid met verscheidene groote Eilanden, 't welk gelegenheid geeft tot eene menigte verschillende tooneelen.

Agter *Malden* ontmoet en ziet men, aan beide zijden van de rivier, geene huizen, dan

alleen de weinige ellendige hutten in de *Indiïanſche* Dorpen, tot dat men kooft binnen den aſtand van vier mijlen of daarömtrent van *Detroit*; maar hier worden de Etabliſſementen aan beide kanten, en in het bijzonder aan de *Engelſche* zijde, talrijker. Overäl ziet men eene meenigte perſikken, appel- en kersfen-boomgaarden, de ſchoonſten en vrugtbaarſten, welken ik ooit ergends aantrof: in verſcheidenen van dezelve waren de appelboomen zoodanig beladen met de ſchoonſte en grootſte vrugten van verſchillenden aart, dat de takken in het water ſcheenen te hangen. In dit gedeelte van het Land vindt men veele zoorten van beſte en fijne appelen; maar in het bijzonder heeft men er eene, die ver boven de overigen uitmunt, en zeer geächt wordt, zijnde de *Pomme Caille*. Ik kan mij niet herinneren, dat ik denzelven ooit ergends elders heb aangetroffen, en egter is het zeker, dat hij niet aan dezen omtrek alleen eigen is. Dezelve is van eene buitengemeene grootte, en van eene hoog of donker roode kolcur, niet alleen van buiten top de ſchil, maar ook van binnen in het midden van, en door de geheele vrugt, zoo dat, wanneer men er de ſchil voorzigtig afdoet, de appel bijna even zoo rood is,

is, als of dezelve ongeschild ware. Wij konden de neiging niet tegengaan, om aan den eersten boomgaard, aan wethen wij kwamen, stiel te leggen; en, voor eenige weinige stuivers, kogten wij zoo veele vrugten, als wij eenigzins in ons vaarttuig laaden, en met ons neemen konden. De persikken waren bijna buiten tijds; maar de weinigen, welken ik proefden, deden mij gelooven, dat dezelve van eene zeer goede soort waren, en, ten aanzien van den smaak, de grootte, en sappigheid, ver uitmunten boven die, welken men gewoonlijk vindt in de boomgaarden in de Middenstaaten.

De huizen in dit gedeelte van het Land zijn allen gebouwd op dezelfde wijze als die in *Neder-Canada*: het land wordt er op denzelfden voet aangelegd en bebouwd als in de Beneden-Provincie; en de Ingezetenen en derzelver zeden en gewoonten zijn in beide dezelden. Het *Fransch* is er de heerschende taal; en de Reiziger kan zich, indien hij wil, voor een oogenblik verbeelden, dat hij, door eene soort van betoovering, verplaatst is in den omtrek van *Montreal* of *Trois Rivieres*. Alle de voornaamste Posten in het geheele Westelijke gedeelte des Lands, langs de Rivieren

Ohio, *Illinois*, enz. zijn door de *Franschen* aangelegd; maar, uitgezonderd te *Detroit*, en in derzelver omtrek, en in het Land der *Illinois*, zijn de *Fransche* Planters zoodanig met het grooter getal Ingezetenen, die het *Engelsch* spreken, vermengd geworden, dat derzelver taal bijna geheel in onbruik geraakt is.

Detroit bevat omtrent drie honderd huizen, en is de grootste Stad in het Westlijke Land. Dezelve ligt dicht aan de rivier, op den top van den oever, die hier omtrent twintig voet hoog is. Aan den kant van het water, beneden dezelve, heeft men, tot gerief der scheepen, groote kaaiën en werven, die van hout gemaakt zijn, even gelijk in de zeehavens aan den *Océan*. De Stad bestaat uit verschiedene straten, die parallel loopen met de rivier, en, door anderen, in rechte hoeken doorsneden worden. Dezelfen zijn allen zeer eng, en geheel niet gestraat, zoo dat zij, wanneer het regent, verschrikkelijk morsig zijn: tot gemak der voetgangers heeft men egter in de meesten voetpaden, gemaakt van vierkante blokken houts, die dwars naast elkanderen gelegd zijn. De Stad is omringd met zwaare sterke palissaden, en heeft vier poorten, waar van twee zijn aan de zijde der rivier naar de kaaiën, en de twee

anderen aan den Zuid- en- Noordkant der Stad. Deze poorten worden verdedigd door sterke Blokhuizen; en, aan het westēinde van de Stad, ligt eene kleene sterkte, in de gedaante van een vierkant, op de hoeken voorzien van Bastions. Op elken der vier hoeken van dit Fort staat een klein veldstuk, en dit maakt thands het geheele geschut der plaats uit. De *Engelschen* hielden hier eenen zwaaren trein van Artillerij; maar de plaats zelve was nooit in staat, om het, eenen eenigzins geruimen tijd, tegens eene geregelde magt uittehouden. De werken wierden ook, in de daad, alleen aangelegd, om zich tegens de *Indiānen* te verdedigen.

De Stad *Detroit* is thands het hoofdkwartier van de westlijke Armée der Verēenigde Staaten. Het Garnizoen bestaat uit drie honderd man, die in Barakken geïnkwartierd zijn. De Officiers geeven zeer weinig achts op de mindere bijzonderheden van den krijgsdienst, zoo dat het Volk, hoe zeer zij zich ook in het veld hebben doen bewonderen, egter op de Parade, en bij het manoevreren zeer weinig vertooning maaken. De schoone feze der Stad was bijna wanhoopende bij het vertrek der laatste *Engelsche* troepen, dat haat door de

Amerikaanfche Officieren verweeten wierd, die heur verzeckerden, dat, wanneer zij hen beter kenden, zij hen veel aangenaamer en gezelliger zouden vinden dan de *Brifche* Officieren; eene taal, die het, hoe vreemd dezelve ons ook voorkoomt, thands egter geheel niet ongewoon is, onder hen te hooren voeren. Een drie-maands verblijf van deze menfchen heeft egter, tot nog toe, geene verändering gemaakt in het denkbeeld, dat de Dames, in het begin, van hun hadden opgevat — Ik kan u geen beter begrip geeven van de onbefchaafdheid, de ruutheid, en onëenigheid onder de meesten der Officieren van de Westlijke Armée van den Verëenigden Staat, dan door u te zeggen, dat zij zich, tot dus verre, nog niet hebben kunnen verëenigen, om eene Regiments-tafel opteregten: zedert hun verblijf te *Detroit* heeft men daartoe verfcheidene maalen poogingen aangewend, maar hunne aanhoudende en geduurige twisten verhinderen dezelve telkens, en maaken, dat dit, op den duur, onmogelijk is. Er was een tijdtip, dat een Duëlist en een Officier van de Westlijke Armée woorden waren van bijna dezelfde betekening in den Verëenigden Staat, het gene veroorzakt wierd door de meenigte van twee-

ge-

gevegten, die onder hen plaats hadden, toen zij te *Grenville* gecantoneerd lagen.

Omtrent twee derde van de Ingezetenen van *Detroit* zijn *Franfchen* van afkoomst; en het grootste gedeelte der Ingezetenen in de Volkplantingen aan de rivier, zoo wel boven als beneden de Stad, zijn van denzelfden oorsprong. De eerften zijn meest allen Kooplieden, en fchijnen, voor het grootste gedeelte, zeer wel gezeten te zijn. *Detroit* is eene plaats van uitgestreken koophandel, hebbende niet minder dan twaalf Koopvaardifchepen: Brigs, Sloepen, en Schooners van vijftig tot honderd ton elk. De binnenlandfche handel in deze ftrecken is, in de daad, zeer uitgestrekt. fttaande, aan de eene zijde, het Meir *Erie*, drie honderd mijlen in de lengte, open voor de fchepen; behoorende aan deze plaats, en, aan den anderen kant, de Meiren *Michigan* en *Huron*, waarvan het eerfte meer dan twee honderd mijlen in de lengte en zestig in de breedte, en het laafte niet minder dan duizend mijlen in den omtrek heeft, zonder nog te fpreken van het Meir *St. Clair*, en de rivier de *Detroit*, die de zoo even genoemde Meiren met elkanderen verëenigt, en de meenigte groote rivieren, die in dezelve vallen. De maga-

zijnen en winkels in de Stad zijn opgevuld met goederen, en men kan hier, in zijne soort, even zulk goed en fijn laken, linnen, enz. en alles, wat tot kleeding behoort, en bijna tot even zulk eenen prijs koopen, als te *New-York*, en te *Philadelphia*.

De Ingezetenen zijn zeer wel voorzien van mondbehoefden van allerleiën aart, en de visch, dien men in de rivieren, en de omliggende Meiren vangt, is uitmuntende. De meest geachte van dezen is eene soort van groote Forellen, bekend onder den naam van Witvisch van *Michillimakinac*, wijl dezelve het meest in de Engte van dezen naam gevangen wordt. Niet-tegenstaande dezen ruimen voorraad van eetwaaren, ontbreekt het egter niet zelden den Ingezetenen van *Detroit*, en de omliggende ffreeken aan een der noodzaaklijkste behoeften van het leven, te weeten, het zout. Tot voor eenen korten tijd hadden zij geen ander zout, dan 't welk, uit *Europa*, wierd ingevoerd; maar thands heeft men, in verscheidene deelen van het Land, zoutbronnen ontdekt, en dit gewigtig artikel zelven begonnen te bewerken. De beste en voordeeligste van deze zoutbronnen zijn in de magt, en een eigendom van het Gouvernement, wordende het

voor-

deel, dat van den verkoop van dit zout komt, in de algemeene schatkist der Provincie gelegd. In het Westlijke gedeelte des Lands trekken zij ook hun zout uit soortgelijke bronnen, van welken zommigen wekelijks verscheidene honderden schepels zout uitleveren.

Er is eene groote *Roomsch-Catholieke* kerk in de Stad *Detroit*, en eene tweede aan de overzijde, genaemd de *Huron-kerk*, wijl dezelve bestemd was ten dienste van de *Huron-Indiäanen*. De straten van deze Stad zijn gewoonlijk vervuld met *Indiäanen* van den eenen of anderen stam; en onder dezen ziet men een groot aantal oude wijven, die hunne dogters vergezellen, om dezelve aan den eersten den besten hoogsten bieder, voor eenen tijd, over te geeven. Des avonds zijn alle de *Indiäanen*, uitgezonderd zij, die in bijzondere huizen worden toegelaaten, en zich stil houden, verplicht buiten de Stad te gaan, en aldaar hun verblijf te neemen, wordende de poorten agter hen gesloten.

De *Amerikaansche* Officieren hebben zich alle moeite gegeeven, en alle poogingen aangewend, om den *Indiäanen* een hoog denkbeeld te geeven van hunne meerderheid boven de *Engelschen*, maar, daar zij zeer langzaam

en traag zijn in het geeven van geschenken aan dit Volk, hebben zij bij dezelve weinig ingangs gevonden. De Generaal WAIJNE, hun aanhoudende zeer veel belovende, maar telkens, wanneer zij hem om de voldoening van het beloofde aanspraken, dit verschuivende, heeft eindelijk den spotlijken bijnaam gekreegen van Generaal *Wabang*, dit is Generaal *Morgen*.

Het land in den omtrek van *Detroit* is, voor een zeer groot gedeelte, gezuiverd, en in staat gebragt, om bebouwd te worden, en zoo ook dat aan de *Britsche* zijde der riviere tot op eenen aanmerkelijken afstand boven de Stad. De Plantagiën strekken zich uit ten naastenbij tot aan het Meir *Huron*; maar agter de rivier *La Trenche*, die zich in het Meir *St. Clair* ontlast, zijn dezelve, langs de oëvers, veel minder talrijk, en liggen hier en daar verspreid. De boorden van de Rivier *La Trenche*, of de *Thames*, zoo als dezelve thands genoemd wordt, neemen, zoo als ik u reeds te vooren schreef, zeer in volkrijkheid toe, dat veroorzaakt wordt door de sterke verhuizingen derwaards van het Volk uit den omtrek van *Niagara*, en zelfs van *Detroit*, na dat deze plaats door de *Engelschen* verlaaten is. Wij
dee-

deeden, op eenen morgen, eenen uitstap, in onzen kleenen boot, tot aan het Meir *St. Clair*; maar vonden niets, noch onder de Ingezeten, noch in het voorkoomen des Lands, dat eenige bijzondere aandacht verdient. De strecken in den omtrek van *Detroit* zijn zeer vlak en effen, en, op geene der rivieren, is de stroom sterk genoeg, om slegts een' koornmolen behoorlijk aan den gang te houden. Die op de Rivier de *Detroit* zelve is sterker dan op eenige andere. Eenigen tijd geleeden vond een *Franschman* eenen vlottenden molen uit, welke men meende, dat, in het midden van de rivier met kettingen vastgemaakt, eene genoegzaame uitwerking zou hebben, wyl men geloofde, dat de stroom, daar ter plaatze, sterk genoeg zou zijn, om denzelven in beweging te brengen: men vervaardigde, met groote kosten voor de Ingezeten, zoodanig een werktuig; maar de uitkomst beëindwoorde geheel niet aan de verwagting, die men er van had opgevat. Thands maalen zij hun graan op windmolens, welken ik mij niet herinner, ooit ergens, in eenig ander gedeelte van *Noord-Amerika*, gezien te hebben.

De grond van het land in den omtrek van de Rivier de *Detroit* is vrugtbaar, offchoon
ligt,

ligt, en levert eenen zeer rijken oogst op, zoo wel van *Indiäansch* koorn als van tarw. Het klimaat is er veel gezonder dan in de strecken van *Niagara*; egter zijn er de afwisselende koortzen geheel niet onbekend. De zomers zijn er verschrikkelijk heet, zoo dat de Thermometer van FAHRENHEIT dikwils boven de 100° staat, en evenwel gaat er zelden een winter voorbij, dat de sneeuw niet, twee, of drie maanden, op den grond blijft liggen.

Terwijl wij te *Detroit* vertoefden, moesten wij ons beraaden en bepalen omtrent eene zaak van niet weinig aanbelangs voor ons, te weten, den weg, langs welken wij naar de *Atlantische Zee* zouden terugkeeren. Geen van ons had lust, om weder het Meer overtesteeken naar het Fort *Erie*, en dus verwierpen wij alle denkbeeld dienåangaande. Twee andere reiswegen bleeven er dus voor ons over, en booden zich aan ons aan. De eerste was, om te land van *Detroit* te vertrekken, en onzen weg te neemen, over het Noord-westlijk Grondgebied der Verëenigde Staaten, tot aan den oorsprong van de eene of andere rivier, die in de *Ohio* valt; en dan, van daar, op- of- nederwaards, zoo als wij het gevoeglijkst zouden oordeelen, onze reis te vervolgen. De
an-

andere, om, te water, naar *Presqu'Isle* te gaan, aan de zuidzijde van het Meir *Erie*, en van daar, de *French-Creek* en de Rivier de *Allghanij* af, naar *Pittsburgh* aan de *Ohio*, waar wij verkiezen konden, de *Ohio* en de *Mississippi* aftevaaren, of naar *Philadelphia* te gaan door *Pensylvania*, naar maate de omstandigheden ons zouden voorkoomen, en doen besluiten. De eerste dezer wegen strookte het best met onze neiging; maar, bij een nader overleg, ontdekten wij spoedig, dat wij daarvan geheel moesten afzien. Wij zouden verplicht geweest zijn, om te paard te reizen, en genoegzaamen voorraad van spijzen mede te neemen, om een bosch te kunnen doortrekken van meer dan twee honderd mijlen in de lengte, en waar wij geen ander voeder voor onze paarden zouden aantreffen, dan 't weinige, dat zij zelven tusschen het kreupelhout zouden vinden. Daarteboven was er geene mogelijkheid, om te *Detroit* of in den omtrek paarden te huuren; en, indien wij dezen hadden willen kooopen, dat wij niet dan tot eenen verbaazend hoogen prijs zouden hebben kunnen doen, zou het ons, bij het einde van onze reis, zeer bezwaarlijk geweest zijn, dezelve weder kwijld te raaken, ten ware wij
die

die in de bosfchen wilden laten loopen, dat geenszins met het belang onzer beurtien overëenkwan. Dan, behalven dit alles, stond er ons eene zwaarigheid in den weg, te weeten, het moeiëlijke, om ons van Gidzen te voorzien. De *Indiëanen* maakten zich thands allen gereed, om op hunne jagtpartijën uittegaan; en, wanneer wij al gelegenheid gevonden, en eenigen overgehaald hadden, om ons te vergezellen, was het, zoo als men ons verzekerde, zeer bedenkelijk, of zij ons niet, eer wij de plaats onzer beftemminge bereikten, verlaaten zouden. Wanneer zij, op onzen weg, hier of daar eene partij jaagers ontmoeten, die eenen gelukkigen togt deden, of wanneer zij ergends kwamen, waar zij veel wild vonden, of, met een woord, wanneer wij niet, juist naar hunne begrippen, en verkiezing, onze reis voordzettekden, stond het te vreezen, dat zij, geheel onverduhdig omtrent de geringfte verhandering, en zich weinig bekreunende over het verlies van den hun toegezegden loon, ons, in een oogenblik van grilligheid, in de bosfchen aan ons zelven zouden overlaaten, zonder verder naar ons omtezien, iets, waaraan wij ons niet verkoozen bloottestellen. Wij beflooten deshalven over *Presqu'Isle* te gaan.

Mer

Maar nu deed er zich eene andere zwaarigheid op, te weeten, hoe wij derwaards zouden koomen. Er lag juist een klein vaartuig zeilree, iets, dat hier zeer zelden gebeurt; maar hetzelfde was zoo opgepropt met reizigers, dat er geheel geene plaats over was; en, al ware dit zoo niet geweest, wilden wij egter dit gedeelte des Lands niet zó schielijk en plotsling verlaten. Een der voorname Kooplieden van *Detroit*, voor wien wij eenige brieven hadden medegebragt, hielp ons spoedig uit dezen nood, en maakte eene schikking, die ons zeer voldeed. Hij beloofde ons, naamlijk, om aan den Kapitein van een der schepen, die op het Meir vaaren, en waarvan hij zelve Medeëigenaar was, orde te geeven, om ons aldaar aan land te zetten. Dit vaartuig zou met veertien dagen vertrekken; wij verzekerden ons dus van eene plaats in hetzelfde, en, met den Kapitein afgesproken hebbende, dat hij ons te *Malden* zou inneemen, vertrokken wij andermaal, in onze kleine floep, derwaards, en kwamen aldaar, eenige weinige uren na ons vertrek van *Detroit*, aan.

 VIER EN DERTIGSTE BRIEF.

Geschenken, van wegens het Britsche Gouvernement, aan de Indiëanen uitgedeeld. — Wijze, op welke dezelve uitgedeeld worden. — Redenen, waarom men deze geschenken geeft. — Welk het beste middel is, om zich van de genegenheid der Indiëanen te verzekeren. — Weinige moeite, die de Amerikaanen neemen, om in goede verstandhouding te zijn met de Indiëanen. — Gevolgen daarvan. — Oorlog tuschen de Amerikaanen en de Indiëanen. — Korte schets van hetzelfde. — Vrede gestooten door den Generaal WAIJNE. — Deze zal vermoedelijk niet lang duuren. — Redenen daarvan. — Beschrijving van de wijze, waarop de Indiëanen vrede maaken.

Malden, October.

Digt bij het huis van onzen Vriend te *Malden* staat eene lange reeks van Pakhuizen, waar-

waarin de geschenken worden opgelegd, die het Gouvernement jaarlijks aan de *Indiënen* in dit gedeelte van het Land verëert, en waarin aanhoudende verscheidene Bedienden hun werk vinden. Kort na onze aankomst te *Walden*, hadden wij gelegenheid, om eenigen van deze geschenken te zien uitdeelen. Een aantal Hoofden van verscheidene Stammen waren vooraf bij onzen Vriend, die aan het hoofd van het Departement in deze streek is, gekoomen, en hadden hem, elk, eenen bundel van kleine stukjens Cederhout, ter dikte van een dun potlood, gegeven, om hem nauwkeurig te herinneren het getal der individuële personen in elken stam, die verlangden deel te hebben aan de weldaden van hunnen *Grooten Vader*. Deze stukjens waren van verschillende lengte: de langsten beteekenden het getal der krijgslieden in elken Stam; de daar aan volgende dat der vrouwen; en de kortsten dat der kinderen. Onze Gastheer, dezelve ontvangende, gaf die aan zijne Klerken, welke, in hunne boeken, aanteekening hielden van het getal der stukjens in elken bundel, en de personen, die dezelve hadden overgegeeven, ten einde daarnaar de geschenken in gereedheid te doen brengen. De dag, tot de uit-

deeling bepaald, was ongemeen schoon en helder, en scheen de plegtigheid, tot welke hij bestemd was, in alle opzigten, te zullen begunstigen, zoo dat de Bedienden de noodige toebereidzelen begonnen te maaken.

Eerst wierden er, op verscheidene plaatsen van het plein, eene meenigte dikke paalen gestelt, aan elke van welken een opschrift was vastgehegt, bevattende den naam van den Stam, en het getal der perzoonen in denzelven, die geschenken hebben moesten. Dit gedaan zijnde, haalde men, uit de Magazijnen verscheidene baalen met wolle Dekens, — blauw, scharlaken, en bruin Laken, — gedrukte Katoenen en andere goederen; — groote rollen Tobak, Snapphaanen, Vuursteenen, Buskruid, Kogels, Mesfen met scheden, ijvooren en hoornen Kammen, Spiegels, Tomahowks met pijpen, Bijlen, Schaa-ren, Naalden, Vermilioen in zakken, koperen en ijzeren Potten en Ketels, alles ter waarde van omtrent *vijf honderd* pond Sterling. De baalen geöpend zijnde, wierden de Dekens, het Laken en het Katoen in kleene stukken gesneden, groot genoeg om het ligchaam daarin te winden, of een hembd, pantalon, of waartoe men het verder gebruiken wilde, daar van te maaken; en de portiën der onderscheidene

goe-

goederen, voor elken Stam in het bijzonder, op eenen hoop gelegd aan den voet der staak, waaraan de naam van dien Stam stond. Deze bezigheid nam verscheidene uren weg, wijl er niet minder dan vier honderd en twintig *Indiëanen* moesten bedeed worden. Geene sterke dranken, noch eenige zilveren versierzels worden er, van wege het Gouvernement, onder de *Indiëanen*, uitgezonderd aan eenige bevoorrechte Opperhoofden, uitgedeeld, hoe zeer zij ook op beide gesteld zijn; en, indien iemand het waagde, om hun deze artikelen in ruiling te geeven voor de geschenken, die zij van het Gouvernement ontfangen, of zelfs deze geschenken, onder welken naam ook, van hun aanteneemen, zou deze, even daar door, volgens de wetten der Provincie, aan eene zeer zwaare straf onderworpen zijn.

Alles dus in gereedheid zijnde gebragt, wierd den Opperhoofden gezegd, hunne Soldaaten, die in den omtrek van het plein buiten hetzelfde omzwierven, te verzamelen, en te roepen. Binnen weinige minuten waren zij bij elkanderen, en, zich in eenen kring geplaatst hebbende, deed onze Gastheer eene aanspraak aan hun; iets zonder het welk geene plegrig-

heid, volgens de gewoonte der *Indiënen*, bij hen plaats heeft. In deze aanspraak zeide hij hun, „ dat hun *Groote en Goede Vader*, die aan de andere zijde van het groote Meir woont, — verstaande daar door den Koning — altijd opmerkzaam was op de belangen en behoeften van zijn getrouw Volk; — dat hij, volgens zijne gewoone godheid, deze geschenken, die thands voor hun lagen, aan zijne goede Kinderen, de *Indiënen*, gezonden had, — dat hij de snaphaanen, de bijlen en het buskruid en loot gezonden had voor de jonge mannen, en de kleederen voor de grijsaarts, de vrouwen en kinderen; — dat hij hoopte, dat het jonge Volk geene gelegenheid zou hebben, om hunne wapenen te gebruiken in het bevegten hunner vijanden, maar alleen tot de jagt, — dat hij hun aanbeval, eerbied te hebben voor de Ouden, en met dezen de inkomsten van hunne jagt te deelen, — dat hij hun toewenschte, dat de Groote Geest hun heldere dagen, eenen schoonen hemel en een gunstig jaargetijde voor de jagt geeven wilde, — en dat, wanneer er weder een jaar voorbij was, en hij hen aanhoudende bevond zijne goede Kinderen te zijn, hij niet zou nalaaten zij-

zijne goedheden te vernieuwen, door hun, van de andere zijde van het groote Meir, meer geschenken te zenden."

Deze aanspraak geschiedde in het Engelsch, maar er waren Tolken, die dezelve aan de onderscheidene Stammen, in (derzelver bijzondere taalen, herhaalde, de eene zinsnede na de andere; bij het einde van welken de *Indiëanen*, telkens, hunne goedkeuring te kennen gaven, door een luid geroep: *Ho! Ho!* De aanspraak geëindigd zijnde, wierden de Hoofden voor geroepen, en de onderscheidene hoopen hun aangewezen, en aan hunne zorg opgedraagen. Zij ontvingen dezelve met dankbaarheid, en, een teeken aan hun Volk gegeven hebbende, kwam er, in een oogenblik, een aantal jonge manschap uit den hoop ten voorschijne; en, in minder dan drie minuten, waren alle de geschenken van het Plein weggedraagen, en aan boord van de *Cano's* gelaaden, om dezelve naar het Eiland en de omliggende Dorpen te vervoeren. De *Indiëanen* deden, bij deze gelegenheid, de grootste orde en geschiktheid blijken: er had geen het geringste verschil, of de minste onëenigheid plaats over de geschenken; geen zweem van jalouzie zag men bij eenen eennigen Stam over

't gene de ander gekreegen had: elk nam den hoop, die hem was aangewezen, en vertrok, zonder een enkel woord te spreken.

Behalven deze genoemde geschenken, wierden er, dit jaar, nog anderen, te weeten mondbehoeften, uitgedeeld onder zekere Stammen van *Indiëanen*, die op het Eiland *Bois-Blanc* gelegerd waren. Dit waren eenigen van zulke Stammen, die met de Verëenigde Staaten in oorlog geweest waren, en welker dorpen, akkers en voorraadschuuren geheel verwoest waren door den Generaal WAIJNE, en die dus, volkoomen van alle onderhoud beroofd, zoo ras de vrede geslooten was, gekoomen waren, om van hunne goede vrienden, de *Engelschen*, onderstand te verzoeken. „ Onze vijanden — „ zeiden zij — hebben onze dorpen en voorraadschuuren verwoest; onze vrouwen en kinderen hebben geen brood, handelt gij liever dan als onze vrienden, zoo als gij u zelven noemt, toont ons nu, dat gij dit, in de daad, zijt; en geeft hun voedsel, om te eeten, tot dat de zon onzen oogst rijp maakt, en de Groote Geest een gunstig jaargetijde tot de jagt geeft.” Hun verzoek werd aanstonds ingewilligd: men regtte een groot Magazijn op het Eiland op, en voorzag het

hetzelve, ten koste van het Gouvernement, met eene meenigte mondbehoeften tot derzelve gebruik, terwijl de Bedienden van het *Indiïansche* Departement, geregeld tweemaal in de week, naar het Eiland gingen, om dezelve uitte deelen, telkens gewoonlijk omtrent drie vaten gezouten spek of vleesch, even zoo veel meel, erwten of boonen, *Indiïansch* koom, en omtrent twee osfen. De *Inciïanen* ontfingen dit alles niet met zoo veelte blijken van dankbaarheid, als zij de andere geschenken aannamen; maar, even als ware men hun die van rechtswege schuldig en verplicht. De eene Natie, meenen zij, moet nooit in bedenking staan, of twijfelen, om onderstand te doen aan eene andere, die gebrek lijdt, wanneer men niet met dezelve in oorlog is; en, in de daad, men moet hun het recht doen, dat, wanneer hunne blanke Broeders, de *Engelschen*, door een of ander toeval, tot eenen gelijken staat van behoefte gebragt waren, zij, de *Indiïanen*, gewillig hunnen voorraad, tot het laatste toe, met hun zouden deelen.

De geschenken, die aan de *Indiïanen* worden uitgedeeld, en het salaris der Bedienden in het *Indiïansche* Departement worden gerekend, jaanlijks, zoo als ik in eenen voorigen meld-

meldde, te bedraagen omtrent *honderd duizend* ponden Sterling, welken voor rekening koomen van de Kroon. Toen wij eerst in bezit raakten van *Canada*, waren de kosten dezer geschenken veel grooter, dan zij thands zijn, wyl de *Indiäanen* destijds veel talrijker waren, en men het noodig oordeelde, aan bijzondere perzoonen onder hen, veel kostbaarër geschenken uittedeelen, dan tegenwoordig, ten einde hunne geweldige vooroordeelen tegens ons, die hun door de *Franschen* waren ingeboezemd, te overwinnen. Deze vooroordeelen thands gelukkig weggenomen, en de beste vriendschap tusfchen hen, en het Volk op onze grenzen gevestigd zijnde, zouden mogelijk geschenken van veel minder waarde, dan zij thands nog ontfangen, genoeg zijn om de goede verstandhouding, welke voor het tegenwoordige tusfchen hen en ons plaats heeft, te onderhouden. Met dit alles schijnt het, naar mijn inzien, niet raadzaam, dezelve te verminderen, zoo lang er nog eenige mogelijkheid is, dat wij daarbij te gelijk hunne vriendschap zouden kunnen verliezen. En, in de daad, wanneer wij in overweeging neemen, welk een gelukkig en talrijk Volk de *Indiäanen* waren, eer de *Europeërs* zich in het bezit stelden van de
lan-

landen, aan dezelve door de Natuur toegeveezen, — wanneer wij bedenken, hoe veele duizenden hunner in het oorlog, als slagtoëffers van onzen hoogmoed, eerzucht en magt, gefneuveld zijn; hoe veele duizenden er zijn omgekoomen door de vergiftige dranken, welker gebruik wij onder hen hebben ingevoerd, — wanneer wij acht geeven op de meenigte van kunstige behoeften, in welken de weinige Stammen, die van hun overgebleeuen zijn, smaak gekreegen hebben, en hoe jammerlijk de zeden dezer Volkeren bedorven wierden, en bedorven zijn, door hunnen omgang met de Blanken, — wanneer wij eindelijk gadeslaan, dat er, waarschijnlijk, binnen den tijd van vijftig jaar, geen spoor van dit eenmaal deugdzaam en beminnelijk Volk zal overig zijn, in de geheele uitgestrektheid van het Land tuschen de *Misfissippi* en de *Atlantische* zee, en dat eertijds alleen door hun bewoond wierd, — wanneer wij dit alles in aanmerking neemen, dan moeten wij liever, dan te wenschen dat de waarde, of het getal der kleenheden, welken wij weeten, dat hun, in hunnen tegenwoordigen toestand, noodig en aangenaam zijn, verminderd worden, integendeel veriangen, om,

zoo veel mogelijk is, het onze toetebrengen ter bevoordering van hun geluk.

In het algemeen heeft men bevonden, dat de geschenken het geschikteste middel zijn, om zich van de goede geneigdheid van onbeschaafde Volkeren te verzekeren, en zij maaken eenen sterken indruk op de gemoederen der *Indiäanen*; maar, om derzelver vriendschap bestendig te behouden, zijn geschenken niet genoeg: men moet toonen, dat men hunne belangen ter harte neemt; men moet zich met hun verëenigen, hen behandelen als zijnsgelijken, en, in zommige gevallen, hunne Volkszeden en gewoonten volgen en aanneemen. Het was langs dezen weg, dat de *Franschen*, toen zij in het bezit van *Canada* waren, de geneigdheid van dezelve, in zulk eenen hoogen graad, wisten te winnen, en zoo zeer de overhand over hen kregen. De oude *Indiäanen* zeggen nog heden ten dage, dat zij nooit zoo gelukkig waren, als toen de *Franschen* het land bezaten; en het is waarlijk iets opmerkelijks, 't gene ik reeds te vooren heb aangemerkt, dat de *Indiäanen*, wanneer zij ziek zijn, of honger hebben, wanneer zij eene schuilplaats zoeken tegen storm, of bij eene

an-

andere gelegenheid, veel liever hunnen intrek neemen in het huis van eenen ouden *Franfchen* Planter, dan in dat van eenen *Britfchen* Ingezetenen. Men heeft den *Engelfche* Kolonisten, op allerleië wijze, de noodzaaklijkheid doen zien, om de *Indiäanen* met achting en eerbied te behandelen, en zij leggen er zich op toe, om dit te doen; maar, tot dus verre, kunnen zij zich nog niet geheel, gelijk de *Franfchen*, ontdoen van het denkbeeld, dat de *Indiäan* een veel geringer soort van Volk is, dan zij zelven zijn; en hieraan is het toetfchrijven, dat de *Indiäanen* zoo zeer den voorrang geeven aan de *Franfchen*. Met dit alles leeven zij egter allen met elkanderen op de vriendlijkfte wijze, en veele *Engelfchen*, op de grenzen woonenden, hebben mij verzekerd, dat, indien zij flegts half zoo veel goede trouw en beleefüheid onder elkanderen betoonden, als de *Indiäanen* aan hun bewijzen, de leevenswijze in de daad zeer aangenaam zoude zijn.

Het Gouvernement heeft zich, tot hier toe, op de grenzen van de Verëenigde Staaten, flegts zeer weinig, en het Volk geheel geene moeite gegeeven, om de goede geneigdheid der *Indiäanen* te winnen; integendeel heeft het Volk, in plaats van de *Indiäanen* te ontzien, en

en als eene geheel onafhankelijke nabuurige Natie te behandelen, dikwerf derzelver rechten, op de verregaandste wijze, geschonden. Het gevolg daar van is geweest, dat zij alle de onaangenaamheden hebben moeten ondergaan, die men van eenen wreeden en wraakzugtigen vijand verwagten kan: geheime doodslagen, moorden, rooverijën en brandstichtingen zijn algemeen geworden. Meenigmaal durfden zij het nauwlijks waagen, om buiten de deur hunner geringe wooningen te koomen; dikwils moesten zij geheele nagten onder de wapenen zijn, om zich tegens de aanvallen der *Indiïanen* te beveiligen; en nooit konden zij zich verstoppen, om, ongewapend, hunne nabuuren te bezoeken, of, op den helderen dag, alleen eenen weg van eenige weinige mijlen afteleggen. De Nieuwspapieren der Verëenigde Staaten zijn dagelijks opgevuld geweest met de schrikverwekkende verhalen van de meenigvuldige wreedheden door de *Indiïanen* gepleegd, en geheele boekdeelen zouden nauwlijks genoeg zijn, om daarvan een omstandig bericht te geven.

Men verhaalt in de Verëenigde Staaten, dat de *Indiïanen*, tot het uitoeffenen dezer gruwelen, zijn aangemoedigd geworden door het
 Volk

Volk op de *Engelfche* grenzen, en befchuldigt openlijk het Gouvernement, als het zijne daartoe hebbende bijgedraagen, dóór het uitdeelen van *fnaphaanen*, *Tomahawks*, en ander oorlogstuig. Dat de *Indiäanen*, geduurende het *Amerikaanfche* Oorlog, door presenten, en op andere wijze, zijn aangezet, om vijändlijk tegens het Volk in de Coloniën te handelen, kunnen wij niet ontkennen, maar dat men nog tegenwoordig, na dat de Vrede geflooten is, op dezelfde wijze tegens hen zou handelen, is eene lastering, die even zoo valsch als beledigende is. Het is ontegenzeglijk aan het gedrag van het Volk der Verëenigde Staaten, en aan niets anders, toetefchrijven, dat, ook na het fluiten van het Definitief Vredetractaat, het oorlog en de onëenigheid tusfchen hen en de *Indiäanen* aanhoudende blijven voordduuren. In plaats van de gelegenheid waarteneemen, om zich met de *Indiäanen* te bevredigen, zoo als zij zeer gemaklijk zouden hebben kunnen doen, dóór het geeven van eenige gefchenken, en door hen met beleefdheid en vriendlijkheid te behandelen, volharden zij integendeel, tot hier toe, in hunne vijändlijkheden. Zij befchouwden hen tot op dit oogenblik, en befchouwden hen, in de daad, nog, niet anders dan als een
 hoop

hoop wilde beesten, die men van de aarde moet uitroeien; en, aangezet door dien onverzadiglijken geest van gierigheid, en die rustlooze en onvergenoegde veranderlijkheid van hart, waarvan ik zoo dikwils gewag maakte, gaan zij, in plaats van zich vreedzaam binnen hunne eigene grenzen te houden, waar nog miljoenen *acres* lands onbebouwd liggen, doch van welken zij niets in bezit kunnen krijgen, zonder daar voor te betaalen, buiten hun eigen grondgebied, en vestigen zich op dat der *Indiäanen*, zonder daartoe eenigzins derzelve toestemming vooraf verkreegen te hebben. De *Indiäanen*, mischien van alle Volken over de geheele waereld, die, naar maate van derzelve talrijkheid, zulk eene uitgestrekte vlakte bewoonen, de tedersten en ijverzugtigsten omtrent de grenzen van hun Grondgebied, maaken geene zwaarigheid, deze indringers aantevallen, te plunderen, en zelfs te vermoorden, wanneer zij daartoe eene geschikte gelegenheid vinden, terwijl de Blanken, zoo veel mogelijk, deze aanvallen zoeken aftekeeren, en hen, de *Indiäanen*, even zoo koelbloedig dood schieten, als of zij eenen Wolf of Beer ter nederleggen. Dikwils wierden de *Indiäanen*, bij hunne onderneemingen, met

ver-

verlies teruggeslaagen; maar dit mislukken hunner poogingen had nooit eene andere uitwerking, dan dat het hen slegts te meer aanzette, om met verdubbelde woede wedertekoomen, terwijl hunne bekende wraakzuchtige nelsing hen aanspoorde, om, bij alle gelegenheden, bloed voor bloed te zoeken: zij zijn dikwils niet voldaan met het vermoorden van het geheele huisgezin der zoodanigen, die hunne Opperhoofden en Krijgslieden gekwetst of gedood hebben, maar meermaalen gaan zij, ten einde de schimmen hunner Makkers te bevredigen, op hunne beurt over de grenzen, en pleegen het grootste geweld, en regten de verschrikkelijkste verwoestingen aan onder de vreedzaame blanke Ingezetenen der Verëcnigde Staaten, wëlken geheel geen deel hadden in de handelwijze der genen, die hun Grondgebied schonden. Gebeurt het, dat zij hier met verlies worden teruggedreeven, of eenen of anderen hunner vrienden verliezen, dan koomen zij spoedig weder, om nieuwe wraak te neemen; en, daar het zelden mist, dat zij zonder schade ontsnappen, worden hunne wreedheden en geweldenaarijën, in plaats van te verminderen, jaarlijks grooter en meerder. Het Gouvernement heeft eindelijk het oog gevestigd op den

ongelukkigen toestand der Colonisten op de grenzen; en het gevolg is geweest, dat het Congres besloot, om, ten koste van den Staat, een Leger op de been te brengen, en den vijand te verjaagen.

Men regtte dus, omstreeks het jaar *zeventien honderd negentig*, eene Armée op, en stelde die onder het bevel van den Generaal ST. CLAIR. Dezelve bestond uit omtrent vijftien honderd man; maar dezen waren niet gewoon tegens de *Indiäanen* te strijden, en de Generaal zelve had, offchoon hij een ervaren Officier, en zeer wel in staat was, om een Leger tegens eene geregelde magt aantevoeren, geene bekwaamheden, zoo als veelen wel voorzagen, en de uitkoomst ook bevestigde, om eene expeditie van dien aart, als deze was, te bestuuren.

ST. CLAIR trok met zijne Armée tot op het Grondgebied der *Indiäanen*, terwijl in de geduurige schermtuzelingen, welken daarbij plaats hadden, de *Indiäanen* telkens terugweken, even als of zij buiten staat waren, om aan zoodanig eene magt eenigen tegenstand te bieden. De Generaal geen vermoeden hebbende, dat de vijand, met welken hij te doen had, listig genoeg was, om hem eenen strik te spannen,
volg-

volgde denzelven stout kort op de hielen, en drong steeds verder landwaard in, tot dat hij eindelijk, op eene, voor het oogmerk der *Indiäanen* geschikte plaats, gekoomen zijnde, door dezen van alle zijden wierd aangevallen, zoo dat zijne troepen in wanorde raakten, zonder dat het hem mogelijk was, die weder te verëenigen. De *Indiäanen*, dit ziende, vielen daarop met geweld, met hunne *Tomahawks*, en hunne *Scalpels* op zijn leger aan, en deden in hetzelfde eene schriklijke slagting. Het grootste gedeelte van het Volk bleef op de plaats dood, en zij, die den dood ontsnapten, wierden meestal krijgsgevangen genomen. Al het Kanon, de geheele Bagagie, en alle de paarden van de Armée van St. CLAIR vielen, bij deze gelegenheid, in handen van de *Indiäanen*.

Eene groote meenigte jonge *Canadiërs*, en vooral veelen onder dezen, die van *Indiäan-sche* vrouwen geboren waren, vogten, bij dit voorval, aan de zijde der *Indiäanen*, iets, dat het Volk van den Verëenigden Staat versterkte in het denkbeeld, het welk zij hadden opgevat, dat de *Engelschen* dezen hadden aange-moedigd, en begunstigd in hunne onderneemingen en aanvallen. Ik kan egter, uit den mond van veelen dezer jonge lieden, die te-

gens ST, CLAIR vogten, en die ik zelve gesproken heb, veilig verzekeren, dat zij met zeer veel moeite, en in het geheim hunne woonplaatzen verlaaten hadden, om zich bij de *Indiäanen* te voegen, vreezende dat het Gouvernement hun gedrag zou afkeuren en straffen; en dat zij, de zaak der *Indiäanen* omhelzende, meer waren aangespoord geworden, door de neiging, om een Volk bijtestaan, welk zij oordeelden onderdrukt en beleedigd te worden, dan wel door eenen geest van haat en wraakzucht tegens menschen, welken zij te vooren als rebellen aanmerkten.

Daar de wederwraak der *Indiäanen*, door deze overwinning over ST. CLAIR volkoomen voldaan was, is het niet onwaarschijnlijk, dat, wanneer men moeite had aangewend, om onmiddlenlijk vrede met hun te maaken, dit zeer gemakkelijk zou gelukt zijn, en deze vrede, indien men als dan de grenscheidingen wel bepaald, en naderhand zorgvuldig in acht genomen had, ook bestendig zou gebleeven zijn. Dan, daar dit zeker twijfelächtig was, hoe waarschijnlijk ook, en men, in het algemeen, oordeelde, op betere voorwaarden, den vrede te zullen kunnen fluiten, wanneer men vooräf eenige overwinning op de *Indiäanen* behaald had,

had, besloot men aanstonds een nieuw leger te verzamelen. Het Congres bepaalde tot dat einde aanzienlijke geldsommen, en, binnen weinig tijds, had men drie duizend man bij een gebragt.

Men gaf zich alle mogelijke moeite, om dit Leger zamentestellen uit manschappen, die te *Kentucky*, en in andere strecken op de grenzen te huis hoorden, en dus met de manier van vegten bij de *Indiännen* bekend waren; en stelde een vrij talrijk Regiment zamen van Scherpschutters van de grenzen. Het bevel over dit nieuwe Leger wierd opgedraagen aan den laatsten Generaal WAYNE. Zoo ras deze was aangesteld, was zijne eerste zorg, eene zeer strenge krijgstuft onder zijn Volk invoeren; vervolgens hield hij zijn Leger in eene geduurige beweging op de grenzen, zonder eenige pooging te doen, om op het Gebied der *Indiännen* doortedringen, of, gedurende eenigen tijd, eenige vijändlijkheden tegens dezelve te onderneemen. Uit dit toeven zag hij twee gewigtige voordeelen te gemoet: voor eerst kon dit dienen, om alle gedagten en herinnering aan de nederlaag der voorige Armée uit het gemoed van zijn Volk te verbannen; ten anderen gaf hem dit gele-

genheid, om die genen onder zijne manschappen, die aan de wijze van vegten bij de *Indiëanen* niet gewoon waren, daar in te oeffenen, iets dat hij hoogstnoodzaaklijk oordeelde, daar hij, buiten dat, geene hoop zag op eenen gunstigen uitflag.

Toen hij dagt, dat zijn Volk genoegzaam gedisciplineerd en geöeffend was, rukte hij eindelijk voort, maar met de grootste omzigtigheid. Zelden voorderde hij meer dan twaalf mijlen op éenen dag: met den middag maakte hij halte, en was het Leger ter plaatze zijner bestemminge; en de agtermiddag wierd besteed tot het opwerpen van genoegzaame versterkingen, rondöm de legerplaats, om dezelve tegens eenen onverwagten aanval en overrompeling der vijänden te dekken; en nooit verliet hij de plaats, die dus den voorigen dag versterkt was, geheel, voor dat men eene nieuwe had uitgekoozen, en deze behoorlijk verzorgd was. Behalven dit wierden er, op den afstand van veertig mijlen, of daarömtrent, van elkanderen, sterke posten aangelegd, en van eene wagt voorzien, ten einde het Leger eenen veiligen terugtogt te verzekeren, wanneer het geluk hun tegenliep. Naar maate de Generaal **WAYNE** met zijn Leger voordrukte, zond hij
over-

overäl Detachementen uit, om de *Indiïanfche* Dorpen in den omtrek te verwoesten; en hier bij wierden de grootſte krijgſlisten gebruikt. Zomwijlen trok zijn Volk hunne kleederen uit, en vermomde zich zelve, door hunne ligchaamen te ſchilderen, om zoo, in alle opzigten, *Indiïanen* te ſchijnen: zoo verſteld naderden zij als vrienden, en wierden toegelaaten, wanneer zij de verſchriklijkſte ſlagting aangegien. Verſcheidene reizen vielen er, op deze marsch, ſchermtuzelingen voor met de *Indiïanen*, die in den omtrek van het Leger rondzwierven, en dezen eindigden met onderſcheidenen uitſlag, meesäl egter ten voordeele van de *Amerikaanen*, daar dezen, in hun gedrag, de kunde en krijgſtugt van geregelde troepen, met de behendigheit en de listen hunner vijanden, verenigden.

Geduurende dezen geheelen tijd weeken de *Indiïanen*, even gelijk zij te vooren omtrent St. CLAIR gedaan hadden, terug, en agtervolgde de Generaal WAYNE hen, zonder hen tot een hoofdtrefſen te kunnen brengen, tot aan de *Miämi der Meiren*, zoo genoemd in onderſcheiding van eene andere Rivier de *Miami*, die zich in de *Ohio* ontlaſt. Hier was het, dat die zonderlinge Correspondentie

ten aanzien van het Fort *Miami* plaats had, welke voornaam inhoud in de meeste *Engelsche* en *Amerikaansche* papieren is medege-
deeld, en die den Generaal WAYNE de sterkste
beschuldigingen van de zijde zijner Landslieden
deed ondergaan, en voor den Generaal, toen
Colonel CAMPBELL, die het bevel in het Fort
had, de openlijke dankbetuigen der Kooplie-
den van *London* verwierf.

Het Fort *Miami*, gelegen aan de Rivier
van denzelfden naam, wierd, ten jaare *zeven-
tien honderd drie en negentig*, door *Engelschen*
geslacht, op welken tijd er reden was, om te
denken, dat de verschillen tusfchen *Groot-
Britanniën* en de Verëenigde Staaten waarschijn-
lijk niet zoo geheel vriendlijk zouden worden
bijgelegd, als naderhand geschied is, ten min-
ste moet dit buiten twijfel het denkbeeld van
het Gouvernement geweest zijn, daar men an-
ders geen bevel zou gegeven hebben, tot het
aanleggen van eene sterkte op het gebied der
Verëenigde Staaten, iets, dat natuurlijk niet
missen kon, de veröntwaardiging en ijver van
dezelven gaande te maaken. Het schijnt, dat
de Generaal WAYNE geenen stelligen last van
zijn Gouvernement moet gehad hebben, om
zich van dit Fort meester te maaken; maar zich
eg-

egter verzekerd hield, dat, wanneer hij dit, door een *coup-de-main*, en zonder gevaar van verlies, kon doen, het, als een dienst van het grootst gewigt, bij het Algemeen zou worden aangemerkt, en hem de uitbundigste dankbetuigingen doen ontfangen. Daar verwaandheid en ijdelheid zijne heerschende hartstogt waren, en hem, bij deze gelegenheid, in zijn gedrag bestuurden, besloot hij, om alles, wat mogelijk was, te beproeven, om de sterkte in zijne magt te krijgen. Dan de Colonel CAMPBELL overtuigde hem wel ras, door zijn gepast en manlijk antwoord op den eisch, welken hij hem deed, om het Fort overtegeeven, wyl het binnen de grenzen der Vereenigde Staaten gelegen was, dat hij zich niet liet bewegen door zijne voorstellen, noch beängstigen door zijne bedreigingen, en dat de twee honderd man, die, op dat oogenblik, de bezetting van het Fort uitmaakten, zeer wel beslooten waren, zich tegens zijne Armée van drie duizend man te verdedigen, ingeval hij mogt goedvinden, hen met geweld aantetasten. Het voornaamste Corps van de *Amerikaansche* Armée stond, in dit oogenblik, op vier mijlen van het Fort, maar een klein Detachement van dezelve lag, op eenen zeer geringen afstand

van hetzelfde, in de boschen, gereed, om zich, op het eerste teeken, bij den Generaal WAYNE te voegen, die, 't gene vreemd is te verhaalen, ziende, dat zijne formatiën de gewenschte gevolgen niet scheenen te zullen hebben, van hem in het bezit der Sterkte te stellen, zoo onvoorzigtig was, en de waardigheid van Generaal, en het character van een braaf Soldaat zoo zeer uit het oog verloor, dat hij zelve te paard steeg, onder de wallen van het Fort reed, en aldaar de grooffte en beleedigende gezegden tegens de bezetting, en de genen, die de wagt hadden, uitbraakte. Zijn oogmerk hier mede was, denk ik, het Guarnizoen zoo ver te brengen, dat hetzelfde op hem vuur gaf, in welk geval hij een voorwendzel zou gehad hebben, om het Fort te bestormen. Dan in deze zijne bedoeling wierd hij te leur gesteld door de schrandere en groote voorzigtigheid van den Colonel CAMPBELL, die aan zijne troepen en derzelver Offitieren de strengste bevelen gegeven had, om zich stil te houden, en voortäl, in geenerlei geval, welke beleedigende uitdrukkingen men ook tegens hen gebruikte, te schieten, ten ware de plaats daadlijk met geweld wierd aangetast. Het plan van WAYNE wierd dus geheel verijdeld, veel bloed-

stor.

storting voorgekoomen, en waarschijnlijk een tweede oorlog tuschen *Groot-Brittaniën* en *Amerika* verhinderd.

De Generaal WAYNE legde, bij deze gelegenheid, met zijn gedrag, zeer weinig eer voor zich zelve in; maar deze omstandigheid had de gunstigste gevolgen voor hem ten aanzien van zijne onderneeming tegens de *Indiëanen*. Dezen hadden zich, door de jonge *Canadiërs*, welken onder hen waren, laten overreeden, dat, wanneer eenig gedeelte van de *Amerikaansche* Armée zich verftoutte, onder de wallen van het Fort te naderen, men zeker op hetzelfde zouden schieten, wijl zij zich niet verbeelden konden, dat de *Amerikaanen* tot in het gezicht der Vesting zouden naderen, zonder eenige vijändlijkheden tegens dezelve te onderneemen, in welk geval, men zich, buiten tegenspraak, met geweld daar tegens zou hebben moeten verdedigen, — en nu ziende, dat de Generaal WAYNE dit daadlijk gedaan had, zonder dat men zich tegens hem verzet had, beklaagden zij zich zeer, dat zij deerlijk misleid waren, en verlooren zeer veel van hunnen moed, bemerkende, dat zij voltrekt geene hulp van de *Engelschen* te wagten hadden. Geheel wierden egter hunne natuurlijke moed
en

en dapperheid niet uitgedoofd: zij beflooten spoedig, stand te houden; en, ingevolge van dit besluit, wagtten zij, eene geschikte plaats daartoe uitgekoozen hebbende, de koomst van den Generaal WAYNE, die hen op de hielen volgde, af.

De *Indiäanen* hebben, tegens het gebruik van meest alle Volken, de gewoonte, om daags voor zij eenen algemeenen slag verwagten, zeer streng te vasten, zonder dat deze strenge ont-houding van alle voedzel eenige schadelijke uitwerking heeft op hun gedrag en hunne dapperheid in het gevegt, wijl zij, van hunne eerste jeugd af, gewoon zijn, eenen geruimen tijd agterëen te vasten. Ingevolge hier van had men, den dag voor dat men den Generaal WAYNE te gemoet zag, deze plegtigheid zeer nauwkeurig in acht genomen, en zich vervolgends in de boschen verborgen, waar zij zijne koomst gerust afwagttten. Intusfchen verscheen het vijändlijk Leger niet ter dier plaats op den dag, op welken zij, uit de berigten, die hunne verspieters hun van deszelfs bewegingen gegeven hadden, zich verbeeldden, dat de aanval zou plaats hebben; dan denkende, dat dit den volgenden dag zou gebeuren, bleeven zij op hunne posten, en hielden zich
in

in de bosfchen. De tweede dag ging voorbij, zonder dat zij den Generaal WAYNE zagen naderen; maar, zich volkoomen verzekerd houdende, dat hij dit niet langer dan den volgenden dag zou uitstellen, bleeven zij, ook dezen tweeden dag, onbeweeglijk op hunne plaats. Den derden dag viel er een verbaazende regen, en was het weder zeer onstuimig, terwijl zij, die op kondfchap waren uitgeweest, hen verzekerden, dat men, uit de bewegingen van den Generaal WAYNE, veilig kon opmaken, dat zij dezen dag geen gevaar van eenen aanval te vreezen hadden. Dit, gevoegd bij den honger, die hen thands zeer begon te knellen, daar zij in drie dagen volstrekt niets gebruikt hadden, beflooten de *Indiïanen* uit hunne fchuilplaats te koomen, en eenige ververfching te gebrniken. Zij deeden dit; en, geen vermoeden hebbende van eenig naderend onheil, gingen zij gerust aan het eeten.

Eer zij gingen eeten, hadden de *Indiïanen* zich in drie Divifiën verdeeld, ten einde zich naar eene andere plaats te vervoegen, waar zij de Armée van den Verëenigden Staat dagten te verrasfchen; dan in dezze gefteeldheid wierden zij zelve door den Generaal WAYNE verrascht en overrompeld. Deze, door zijne Spiönnen,
niet

niet minder listig dan die der *Indiäanen*, kennis van hunne bedoeling gekreegen, en eene beweging gemaakt hebbende, even als ware hij voorneemens, naar eene andere streek te trekken, ten einde hen, daar door, uit hunnen schuilhoek te lokken, zond onverhoeds zijne ligte kavallerij op hen af, die hen overviel, terwijl zij dit het minst vermoedden. De *Indiäanen* raakten spoedig in wanorde, iets dat nooit mist hunne geheele nederlaag ten gevolge te hebben: zij booden slegts eenen flauwen tegenstand, en koozen daarop met overhaasting de vlugt.

Bij zijne terugkoomst te *Philadelphia*, in het begin van het jaar *zeventien honderd zes en negentig*, had ik de eer van bij den Generaal WAYNE te worden ingeleid, en gelegenheden, om alle de plannen van zijnen veldtocht tegen de *Indiäanen* te zien. Men gaf een grootsch bericht van deze overwinning, en het plan, waar naar hij zijne werkzaamheden had ingerigt, maakte, zoo als het billijk verdiende, de verwondering gaande, en droeg de goedkeuring weg van alle de oude Officieren, die hetzelfde zagen. De *Indiäanen* wierden voorgesteld als voordrekkende in drie Liniën, de eene agter de andere, tragtende, na dat zij de ecr-

eerste charge der *Amerikaansche* Armée met moed hadden doorgestaan, derzelver flanken, met zeer veel beleids en voorzigtigheids, te omfingelen, wanneer zij zelven onverwagt door de Jaegers van *Kentuckij* en de ligte kavallerij overvallen, en op de vlugt gedreeven wierden. Uit de geregeldheid en het beleid, waarmede de *Indiäanen*, bij deze gelegenheid, vogten, heeft men opgemaakt, dat zij, buiten twijfel, door *Engelsche* Officieren van kunde en ervaaring, zijn aangevoerd geworden.

Hoe ongerijmd, valsch, en wanvoeglijk egter dit geheele plan is, kan men volkoomen opmaken uit de volgende omstandigheid, die door den Generaal, en deszelfs Aide-de-Camps zelven is toegestemd, te weeten, dat, geduurende de geheele Actie, de *Amerikaansche* Armée geene vijftig *Indiäanen* gezien heeft; en, in de daad, elk, die eenige kennis heeft van de *Indiäanen*, moet weeten, dat zij zich nooit, in zulk eene geregelde orde, in het veld of den slag begeeven, maar zich altijd bedekt houden, en van agter boomen of kreupelhout vegten, en dit op de ongeregeldste wijze. Niettegenstaande de groote moeite, welke de *Franschen* en *Engelschen* zich, in vroegere tijden, gegeeven hebben, is het dezen egter nooit gelukt, hen tot eene

an-

andere manier van vegten te brengen. Het was op deze, en op geene andere wijze, zoo als ik van verscheidene perzoonen gehoord heb, die in het gevegt waren tegenwoordig geweest, dat zij tegens den Generaal WAYNE vogten: zoo ras men de *Amerikaansche* Armée gewaar wierd, verborg zich elk agter het eene of andere, en zelfs bij hunne vlugt hielden zij zich bedekt. Het was ook alleen, door hunne eigene gewoonte te volgen, door zich daar naar te schikken, en door het afzenden van onderscheidene partijën ligte troepen en kavallerij, die hen uit hunne schuilplaatzen dreeven, dat de Generaal WAYNE het eindelijk zoo ver bragt van hen op de vlugt te jaagen: had hij onderstaan, om geregeld, zoo als dit in het plan wordt opgegeeven, op hen aantevallen, zou hij, buiten twiifel, hetzelfde lot gehad hebben, dat ST. CLAIR, en de Generaal BRADDOCK, bij eene vroegere gelegenheid, hadden.

Tusfchen de dertig en veertig *Indiäanen*, die, terwijl zij van den eenen boom naar den anderen tragten te loopen, waren dood gefchooten of geftoken, wierden, door de *Amerikaansche* Armée, dood op het slagveld gevonden. Het is waarfchijnlijk, dat er een veel grooter aantal gefneuveld waren; maar men heeft nooit
het

het rechte daarvan kunnen ontdekken, daar de *Indiäanen*, dienäangaande, een diep stilzwijgen hielden, zoo dat ik nooit heb kunnen gewaar worden, hoe veelen er van hun waren omgekoomen. Dit doet egter niets ter zaak: het is genoeg, dat deze uitflag van het gevegt de *Indiäanen* spoedig bewoog, om den vrede te vraagen. Het Gouvernement der Verëenigde Staaten zond Commisfaarisen, om met derzelver Hoofden in onderhandeling te treden: de praeliminariën wierden schielijk geregeld, en een verdrag geslooten, waarbij de *Indiäanen* een aanzienlijk gedeelte van hun Grondgebied, grenzende aan dat der Verëenigde Staaten, afstonden.

De laatste en voornaamste plegtigheid, die, bij het sluiten van cenen vrede, bij de *Indiäanen* plaats heeft, is het begraaven der oorlogsbijl (*the hatchet*). Toen men aan deze gebruikelijke plegtigheid kwam, stond een van de Hoofden op, en, op de hevigste wijze zijn leedweezen betuigende, dat de laatste vrede, tuschen hen en het Volk van den Verëenigden Staat geslooten, van zoo korten duur geweest was, en zijne begeerte te kennen gevende, dat deze, nu gemaakte, bestendiger zijn mogt, stelde hij voor, eënen zwaaren Eik,

die voor hem stond, omterukken, en de oorlogsbijl onder deszelfs wortels te begraven, op dat die daar voor altijd bestendig in rust zou blijven. Een ander Opperhoofd opreizende, zeide, dat de boomen waren blootgesteld, om door den wind om ver geworpen te worden, althands dat dezelve ten eenigen tijde zouden sterven, en het hem dus voorkwam, dat, indien zij eenen eeuwigduurenden vrede tuschen hen en hunne laatste vijanden wenschten te vestigen, zij de oorlogsbijl onder den hoogen berg, agter gindsch bosch, behoorden te begraven. Een derde Opperhoofd, zich, op zijne beurt, tot de Vergadering wendende, zeide: „ wat mij betreft, ik ben slegts een „ mensch, en heb geenszins de kracht van den „ Grooten Geest, om de boomen in de Wou- „ den met de wortels om ver te rukken, of „ de bergen te verplaatzen, om daar onder de „ oorlogsbijl te begraven; maar ik stel voor, „ dat men dezelve in het diepe Meir werpe, „ waar geen sterveling die immer kan vinden, „ en waar dezelve eeuwig zal begraven blij- „ ven.” Dit voorstel wierd door de Vergade- ring, met algemeene toejuiching, omhelsd, en de oorlogsbijl gevolglijk, met groote plegtig- heid, in het water geworpen. Nu verhaalen

de-

deze *Indiëanen*, in hunne figuurlijke taal, dat deze Vrede eeuwigduurende moet zijn. Zie hier, hoe zij daar over redeneeren. „ Te voorren, — zeggen zij, — wanneer men de oorlogsbijl begroef, wierd dezelve flegts dun bedekt met eenige weinige aarde en bladren, en, daar zij altijd een zeer woelziek en rustloos fchepzel is, tragtte zij spoedig middel te vinden, om weder uit haare gevangenis op de aarde ten voorfchijne te koomen, waar het haar nooit aan gelegenheid ontbrak, om eene groote beweeging tusfchen ons en onze blanke broeders te veroorzaaken, en eene zeer groote mecnigte braave menfchen aan kant te helpen; maar nu, daar dezelve in het diepe Meir geworpen is, kan zij nimmer weder eenige onlusten onder ons verwekken, wijl zij door zich zelve niet weder boven de oppervlakte van het Meir kan koomen, en niemand naar beneden op den grond kan gaan, om haar te zoeken.” Ik twijfel geenszins, of deze vrede zou, in de daad, bestendig zijn, wanneer flegts de Ingezetenen van den Verëenigden Staat deszelfs voorwaarden zoo nauwkeurig wilden naarkoomen, als de *Indiëanen*; maar er

is weinig doorzichts en schranderheids noodig, om te voorzien, dat dit geenszins het geval zal zijn, en het niet lang zal aanloopen, of men zal weder de oorlogsbijl herneemen. In de daad, kort voor dat wij te *Malden* kwamen, waren er Afgevaardigden van de Zuidlijke *Indiïanen* aangekoomen, om de neiging te toetzen van hun, die in den omtrek van het *Meir* wonen, en te verneemen, of dezen gereed en gewillig waren, om op nieuw het oorlog te hervatten. Deze zugt tot oorlog is niet te bewonderen, daar het, uit de berigten der Commisfaaristen, welken het Bondgenootschaplijk Bestuur naar den nieuwen Staat van *Tennessee* gezonden had, om het Verdrag in werking te brengen, en de grenscheidingen van dien Staat in het bijzonder te bepaalen, gebeeken is, dat meer dan vijf duizend *Amerikaanen*, geheel strijdig met de bepalingen van het laatst geflootene Tractaat met de *Indiïanen*, de grenscheiding geschonden, en zich op het Grondgebied der laatsten hadden nedergezet: zij voegden er bij, dat dit Volk, op geenerlei wijze, zich wilde laten overhaalen, en, naar hunne gedagten, niet dan met zeer veel moeite zou kunnen gedwongen worden, om weder binnen de

de

de grenzen van den Verëenigden Staat terug te keeren. (*)

Eene groote meenigte der *Amerikaanen*, die binnen in het land, op de grenzen der *Indiëanen* woonen, zijn, volgens de beste berichten, die ik heb kunnen krijgen, veel onbeschaafder en woestër, dan de *Indiëanen* zelve. Het is geheel niet ongewoon, zeide men mij, in de hoeken hunner haardsteden en aan de deuren hunner wooningen, de hoofdschedels van *Indiëanen*, welken zij zelve hebben omgebracht, en de hoofden afgesneden, even gelijk de ooren of den staart van eenen Vos, te zien vastgespijkerd; en in verscheidene Publicatiën in de Verëenigde Staaten heb ik gelezen, hoe zij de afgemaakte *Indiëanen* de huid hebben afgestroopt, en derzelve vel, even gelijk dat van wilde dieren, gebruikt tot alles, waartoe hetzelfde cenigzins kon dienstbaar zijn. Een *Indiëaan* wordt bij hen niet beter geacht dan een verscheurend en gevaarlijk wild dier, zonder

(*) Het hoofdzaaklijke van dit bericht is vervat in een uittrekkel uit eenen brief van *Lexington* naar *Kentucky*, welken ik zelve las, en die, in veele nieuwspapieren in den Verëenigden Staat, is medegedeeld. *Aanmerk. van den Schrijver.*

der zeden, en zonder ziel, en dat men, even gelijk een Wolf, moet neerschieten, wanneer men het aantreft. Zelfs onder de beste soort van Inwoonërs in de Westlijke strecken van het Land koestert men de onmenschlievenste denkbeelden omtrent dit ongelukkig Volk, en omhelst men algemeen, strijdig met de billijkheid en menschlijkheid, het begrip, dat men hen moet verbannen, of liever geheel uitroeien.

„ De *Indiëen*, — zeggen zij — die geen „ denkbeeld heeft, of althands onwillig is, om „ zich op den akkerbouw toeteleggen, heeft „ duizend *acres* lands noodig tot onderhoud „ van zijn huisgezin, daar honderd *acres* ge- „ noeg zijn voor een van ons, en onze kinde- „ ren; en zouden wij dan dezen Wilden, die „ geene kennis hebben van eenige kunsten of „ handwerken, die nooit eenige voordering „ maakten in weetenenschappen, en nooit de uit- „ vinders waren van iets nieuws of nuttigs voor „ het Menschdom, toelaaten, ballasten te zijn „ van den grond.” — Zie hier, hoe de Heer IMLAY, spreekende van het waarschijnlijk toekomstig lot der *Indiëanen* in de Zuid-westlijke oorden, zich uitlaat: „ de Etablifementen — „ zegt hij — in de boven deelen van *Geörgia*, „ op de schoone landen aan de rivieren de „ Oce-

„ *Oconoc*, en de *Okemulgee*, zullen hen, in
 „ die streeken, in toom houden. De Etablis-
 „ sementen van *French-Broad*, geholpen door
 „ die van *Holston*, hebben niets van hun te
 „ vreezen, en die van *Cumberland* zijn te mag-
 „ tig, dan dat zij eenig gevaar te dugten heb-
 „ ben. De *Spanjaarden* zijn in het bezit van
 „ de beide *Florida's* (hoe lang dit duuren
 „ zal, hangt af van hunne gemaatigdheid en
 „ goede zeden), en van de Volkplantingen aan de
 „ *Natchez* en boven dezelve, welken zich spoe-
 „ dig zullen uittrekken tot aan de Zuidlijke
 „ grensfcheidingen van *Cumberland*, zoo dat zij
 „ (de *Indiëanen*), binnen weinige Jaaren, ge-
 „ heel zullen ingeflooten zijn. Ons Volk
 „ (ziende op dat van den Verëenigden Staat)
 „ zal voordgaan, hen, van drie zijden, te *be-*
 „ *nauwen*, en hen te *dwingen*, om meer in
 „ eene maatschappelijke verëeniging te leeven,
 „ en zich naar onze gebruiken te voegen, of
 „ zich naar de westzijde van de *Mississippi* te
 „ begeeven.”

O! *Amerikaanen!* zullen wij uwe rechtvaar-
 digheid en liefde voor de vrijheid roemen,
 wanneer gij dus spreekt van *benauwen* en *dwin-*
gen?! Zullen wij uwe gemaatigdheid aanprij-
 zen, wanneer wij u zien haaken naar nieuwe

bezittingen, daar gij reeds milioenen *acres* lands, binnen uwe eigene grenzen, onbebouwd hebt liggen?! — zullen wij uwen eerbied voor de rechten der menschheid toejuichen, wanneer wij zien, dat het uw toelig is, den armen *Indiiaan* te verdrijven uit het Land, waar de beenderen zijner voorouders rusten, iets dat hem onëindig dierbaarër is, dan uwe koude harten gevoelen kunnen, ja, wanneer wij zien, dat gij den ongelukkigen *Afrikaan* op de tijranniekste wijze behandelt, alleen om dat de Natuur hem eene koleur gegeeven heeft, onderscheiden van de uwe?!

Het gedrag van de Ingezetenen der Verëenigde Staaten, omtrent de *Indiäanen*, schijnt te meer onredelijk, en onbillijk te zijn, wanneer wij in aanmerking neemen, dat de laaften reeds van zelf aanmerkelijk verminderen, en er, volgens den gewoonen loop der dingen, waarschijnlijk spoedig, op het Westlijk Grondgebied, niet een enkele Stam zal overblijven, noch gevonden worden, daar de blanke Ingezetenen van dit Land thands reeds zoo talrijk zijn, dat de grond aldaar eens zoo duur is, dan tegenwoordig binnen den omtrek van tien mijlen rondöm *Philadelphia* en *New-York*. Zelfs in *Canada*, waar de *Indiäanen* veel zag-

ter

deelte waarheid, ten minste, wanneer zij te *Philadelphia*, of in eenige andere voornaame Stad koomen, strekken zij, in dit opzigt, ten spreekwoorde, niettegenstaande zij, in het algemeen, aan Blanke vrouwen den voorrang geeven, en het hun hier aan geene gelegenheid ontbreekt, om aan hunne neiging te voldoen; ook heeft men, zoo veel ik mij herinneren kan, nooit eenig voorbeeld gezien, dat zij tegens eene blanke gevangene geweld gebruikt hebben, offchoon zij dikwils zeer schoone vrouwen van de Plantagiën wegvoeren, en in hunne magt hebben. Het is egter geheel niet gelooflijk, dat de Schepper hun geene genoegzaame vermogens zou geschonken hebben, om hun geslagt voortteplanten, daar dit lijnregt inloopt tegens alles, wat wij ontdekken, zoo wel in de dierlijke, als in de groeiënde Waereld. Met meer grond, koomt het mij voor, dat hun langzaam toeneemen in bevolking aan het gedrag hunner vrouwen moet worden toegeschreeven. De ongelukkige en schadelijke gewoonte, welke onder dezen plaats heeft, van zich, reeds in haare vroegste jeugd, aan den wellust overtegeeven, kan, naar mijn inzien, niet misfen, haare vogten te bederven, en haare vrugtbaarheid te beletten. Voeg hier bij,
dat

dat zij de weinige kinderen, welken zij hebben, verscheidene jaaren zoogen, en, gedurende dezen tijd, ten minste bij veele Stammen, alle gemeenschap met heure mannen zorgvuldig vermijden. Eindelijk worden zij beschuldigd, van, wanneer zij zwanger zijn, en heuren mannen, in den jagttijd, van het eene veld naar het andere, en in de boschen moeten volgen, als dan, ten einde zich van het lastige dier zwangerheid op deze togten te ontslaan, gebruik te maaken van zekere kruiden, met welker kracht zij zeer wel bekend zijn, om daar door de vrugt aftedrijven.

Indien eene of meer dezer redenen, voor de koomst der *Europeäanen* op het Vasteland van *Amerika*, de spoedigere toeneeming van het getal der *Indiäanen* belet hebben, het is zeker, dat de volgende invoer van sterke dranken onder hen, waarvan beide, mans en vrouwen, wanneer zij gelegenheid hebben, zulk een onmatig gebruik maaken, op zich zelven genoeg was, niet alleen om de traage bevolking nog meer te regaan, maar om zelfs het getal der reeds leevende *Indiäanen* aanmerkelijk te verminderen. Ook hebben afwisselende koortzen, en verscheidene andere ziekten, ontstaan, of uit de verandering van het klimaat, veröorzaakt door het omhakken

ken der boomen, of uit het gebruik van verpestende dranken, helaas! — jammer, dat wij dit zeggen moeten! — door de Blanken bij hen ingevoerd, zeer veel tot deze vermindering moeten toebrengeu. De *Shawneesers*, een van de dapperste Stammen, zijn, door ziekten, bijna tot op de helft verminderd! Men zou, behalven het gezegde, nog verscheidene andere redenen kunnen opgeven wegens het afneemen van het aantal *Indiäanen*; maar het is onnoodig, dezen optetellen. Dat dezelveu, zedert twee Eeuwen, trapswijze verminderd zijn, naar maate de Blanken in meenigte zijn toegenomen, is ontegenzeglijk; en zij zijn te zeer gehegt aan hunne oude gewoonten, dan dat men zou kunnen vermoeden, dat zij, nog in lange jaaren, eenige aanmerkelijke verändering in hunne levenswijze zullen maaken, zoo dat hun getal aanhoudende moet blijven afneemen.

In mijnen volgendeu brief ben ik voornemens, u eenige weinige aanmerkingen mededeelen, die ik over het Character, de Zeden, Gewoonten en Perfooneele en Verstandlijke hoedanigheden, enz. der *Indiäanen* gemaakt heb. Dan er is reeds zoo veel over dit onderwerp geschreeven, dat ik, met reden, vrees, u weinigt te zullen kunnen berigten, dat gij niet vooraf

af elders geleezen hebt. Ik denk egter, dat het u niet geheel onāangenaam zal zijn, de opmerkingen van anderen, door mijne waarneemingen, bevestigd te vinden; en, indien gij, in het gene ik schrijf, hier of daar, iets nieuws mogt aantreffen, zal het aangenaame der nieuweheid ten minste het geluk hebben, van dit aan uwe aandacht aanteprijzen. Het is mijn oogmerk niet, u een geregeld verflag te geven van de *Indiāansche zeden* enz., daar het mij, die slegts eenige weinige weken onder hen verkeerd heb, zeer kwaalijk zou staan, dit te onderneemen: indien gij een omstandig berigt begeert aangaande de zaaken der *Indiāanen*, moct gij de werken leezen van P^r. CHARLEVOIX, P^a. HENNELPIN, HONTAN, CARVER en anderen, die over dit onderwerp geheele boeckdeelen geschreeven hebben.

VIJF EN DERTIGSTE BRIEF.

Kort berigt van de gesteldheid, zeden, character en hoedanigheden, zoo ligchaamlijke als verstandige, der Indiïanen, doormengd met eenige bijzonderheden.

Malden.

Het eerste, waar over ik, ten opzichte der *Indiïanen*, wil schrijven, is de koleur van derzelver vel, welke, in de daad, het meest in het oogloopend onderscheid oplevert tuschen hen en ons. In het algemeen heeft derzelver huid eene koper-koleur; maar er heeft, ten dezen aanziene, eenaanmerkelijk onderscheid bij hen plaats. Zommigen, in wier aderen men niet vermoeden kan, dat eenig ander, dan *Indiïansch* bloed stroomt, zijn weinig donkerer van vel, dan zij, die in de zuidlijke deelen van *Frankrijk* of *Spanje* gebooren zijn, terwijl anderen integendeel bijna zoo zwart zijn als Negers. Veelen, en bijzonder zommigen van de meestgeächte *Fransche* Misfionarisfen, welker

ker langduurig verblijf onder de *Indiëanen* hen, naar het schijnt, tot bevoegde Rechters in dezen gemaakt heeft, zijn van oordeel, dat derzelver natuurlijke koleur zeer weinig van de onze verschilt, maar dat de bruinheid en donkerheid van hunne huid alleen voordkoomen van hunne gewoonte, om zich telkens met vette-olieächtige stoffen te smeeren, en zich geduurig aan den rook van brandend hout in de boschen, en de geweldig heete stralen der zonne blootstellen. Dan, offchoon het zeker is, dat zij eene zwarte koleur voor schoon houden; dat zij zich, van hunne vroegste jeugd af, alle mogelijke moeite geeven, om de ze te krijgen; dat veelen van hun zich, in meer gevoorderde jaaren, er op toelagen, om hunne oorspronkelijke koleur aanmerkelyk te veranderen, en het even zoo zeker is, dat de koleur der kinderen, bij hunne geboorte, zeer weinig verschilt van die der onzen, is het mij egter vrij duidelyk, dat het grootste deel van hun het onderscheid van hunne verw alleen aan de Natuur schuldig zijn. Ik ben op deze gedagte gekoomen door de volgende opmerking, te weeten, dat die kinderen, welken uit ouders van eene zwarte koleur geboren worden, bijna algemeen even zoo don-

donker zijn van huid, als die van welken zij voordwamen. NERIG, dat is, *de kleene Otter*, een Opperhoofd der *Ottowaijën* van zeer veel aanzien, wiens Dorp aan de Rivier *Detroit* ligt, en met wien ik zeer gemeenzaam ben bekend geweest, had eene koleur weinig verschillende van die van eenen *Afrikaan*; en zijne kinderen, het volkoomen evenbeeld van hunnen Vader, waren even zoo zwart als hij zelve. Wat betreft, dat de kinderen der *Indi-aanen*, wanneer zij eerst op de Waereld koomen, blank zijn; daaruit kan men met geene mogelijkheid besluiten, dat zij zoodanig zouden blijven, wanneer hunne moeders hen niet met vet, kruiden enz. wreeven en smeerden, daar het bekend is, dat de kinderen der Negers niet volkoomen zwart zijn, wanneer zij geboren worden, en zelfs nog niet verscheidene maanden daar na, maar dat zij trapswijze hunne zwarte verw krijgen, door aan de lugt en de zon te zijn blootgesteld, even gelijk in de groeiënde Waereld, waar de jonge planten, wanneer zij eerst uit den grond koomen, van wit ligt groen worden, en vervolgens eene meer donkere koleur aanneemen.

Offchoon ik u, in eenen voorigen brief, schreef, dat de *Misfisfaguis*, die omstreekt het
Meir

Meir *Ontario* woenen, van eene donkerër verw zijn, dan eenige der andere Stammen van *Indiäanen*, welken ik ontmoet heb, geloof ik egter niet, dat het onderscheid van koleur, 't welk men bij de *Indiäanen* waarneemt, zoo zeer eigen is aan de bijzondere Stammen, dan wel aan bijzondere familiën, daar ik er, zelfs onder deze *Misfsisagus*, verscheidenen ontmoette, die, in vergelijking met anderen, zeer ligt van verw waren. Naar de *Creeks*, de *Chewkees*, en andere zuidlijke *Indiäanen*, van welken ik er te *Philadelphia*, en in andere Steden der Vereenigde Staaten, waar zij dikwils, uit nieuwsgierigheid, of om hunne belangen, in groote meenigten koomen, te oordeelen, schijnt het mij, dat derzelver huid eene roodere koleur heeft, en, indien gij mij deeze uitdrukking vergunnen wilt, meer gloed van verw, dan die der *Indiäanen* in den omtrek der Meiren; ook kooft het mij voor, dat het onderscheid van koleur, onder de eersten veel minder is, dan onder de laatsten.

Onder de *Indiäansche* Vrouwen heerscht ook eene veel grootere gelijkheid ten dezen aanzien, dan onder de mans; en ik herinner mij niet, er ooit eene gezien te hebben van eene donke-

rere koleur, dan die, welke naar vuil koper gelijkt.

De *Indiäanen* hebben meestäl lang, sluk, zwart, grof haar, en zwarte oogen, cer kleen, dan groot. Daarteboven hebben zij, in het algemeen, hoog uitsteekende kaakbeenen, en eenen kleenen spitzen adelaarsneus; ook hebben zij goede tanden, en hun adem is zoo zagt, als die van eenig menschlijk weezen zijn kan. De mans zijn, over het algemeen, zeer welgevormd, en het is zeer zeldzaam, dat men eenen gebrekkigen onder hen aantreft: zij hebben eene breede ruime borst, eenen vasten en stouten tred, en, veelen onder hen, waarlijk eene zeer deftige houding. Weinigen zijn, ten aanziene van hunne lengte, beneden het middenmaatige; en nooit zijn zij zeer vet of zwaarlijvig. Zoms vindt men onder hen sterke, robuuste menschen, die kort in een gedrongen zijn; maar meestäl zijn zij teer en tener. Hunne beenen, armen, en handen zijn, in het algemeen, bijzonder welgemaakt, en veelen onder hen zouden, in alle landen, voor zeer schoon gehouden worden.

De vrouwen daarëntegen zijn veeläl kort en beneden het middenmaatige, en hebben verder

der uitsteekende kaakbeenen en rondere aangezichten, dan de mannen. Zij hebben een zeer on aangenaam voorkoomen, en eenen slegten gang, daar zij, met de toonen zeer naar binnen gekeerd, en over beide zijden waggelende gaan, en, wanneer zij in jaaren toeneemen, ongemeen zwaar en vet worden. Nooit zag ik eene *Indiïanische* vrouw van dertig jaar, welker oogen niet zeer diep ingevallen lagen, het voorhoofd gefronfeld, en het geheele vel los, slap en gerimpeld was, met een woord, wier geheele perzoon niet een' afkeer inboezemde: intusfchen zijn zij, in heure jeugd, in alle opzigten, zeer fraai, om niet te zeggen, zelfs bekoorende. Men zou, wanneer men het niet zelve gezien had, zich bezwaarlijk kunnen verbeelden, dat een kleen getal jaaren zulk eene ontzettende verandering bij haar zou kunnen te wege brengen, als het dit in de daad doet. Deze schielijke verandering moet hoofdzakelijk worden toegeschreeven, aan den vuilen en zwaaren arbeid, waartoe de mans haar verplichten, wanneer zij tot zekere jaaren gekoomen zijn, — aan de brandende hitte der zonne, waaraan zij zoo dikwils zijn blootgesteld, — aan heur geduurig zitten in den rook van vuur

van hout, — maar boven alles, aan de algemeene gewoonte, die bij haar plaats heeft, van zich, reeds in haare vroegste jeugd, aan den wellust overtegeeven.

Offchoon de *Indiäanen* zeer zwaar haar op het hoofd hebben, ontdekt men egter bij hen, aan de overige deelen van het ligchaam, die bij ons daar mede bewasfen zijn, geen het geringste teeken van eenig haar, dan alleen, bij oude mannen, aan de kin, waar men zoms een enkel dun haartjen ontwaar wordt, omtrent even zoo als men wel eens, bij enkele vrouwen van eenen zekeren ouderdom in *Europa*, ziet. Veelen hebben gemeend, dat de *Indiäanen* zoo gefchapen, en door de Natuur ontbloot zijn van haar aan die deelen des ligchaams, waar het ons fchijnt te ontbreken. Anderen zijn van gedagten, dat de Natuur niet minder weldaartig geweest is omtrent de *Indiäanen*, dan omtrent ons; maar dat het gebrek aan haar op die plaatzen alleen moet worden toegeëigend aan hunne gewoonte, om hetzelfde, zoo ras het zich boven de huid vertoont, met den wortel uutteplukken. Het is zeker bekend, dat de *Indiäanen* eenen grooten afkeer hebben van haar, en dat zulken onder hen, die boven de

ove-

overigen zoeken uittemunten, zich, niet alleen het haar der oogleden en wenkbrauwen, maar zelfs van het geheele hoofd uitrukken, uitgezonderd op eene plaats aan het agterhoofd of de kruin, waar zij eene lange lok laten. Wat mij betreft, na 't gene ik gezien en gehoord heb, ben ik ten volle overtuigd, dat, wanneer de *Indiäanen* hunne gewoonte nalieten, van zich het haar uitteplukken, zij niet slegts eenen baard, maar ook haar zouden hebben op die plaatzen van het ligchaam, waar de Blanken daarvan voorzien zijn: egter geloof ik te gelijk, dat hetzelfde veel fijner, en niet zoo grof en zwaar zou zijn als bij ons, offchoon het op hunne hoofden veel dikker is, dan het onze. Dat men, bij oude mannen, eenige weinige haaren op derzelve aangezigt en aan de kin ziet, moet men alleen toefchrijven aan de mindere zorg, welke zij voor hun uitwendig schoon hebben.

Om het haar uitteplukken, bedienen zij, die eenige kennis hebben aan Kooplieden, zich van eenen elasticken trekker, gemaakt van plat geslagen koperdraad, in de gedaante van een' kurketrekker. Dit werktuig brengen zij, in dezelve's openen of uitschietenden stand, op de

huid, ter plaatze, waar zij het haar willen uitplukken; vervolgens nippen zij hetzelfde, met den duim en den voorften vinger, te zamen, en vatten dus te gelijk eene meenigte hairen tusfchen deze zamengedrukte bogten, welken zij daarop, door eenen fchielijken ruk, met wortel en alles uitscheuren. Een oud wijf, voorzien van zoodanig een werktuig, zou u, binnen eenige weinige minuten, den baard fchoon wegneemen, en, dit, flegts zeer ligt, twee of driemaal in het jaar gedaan zijnde, zoudt gij, voor het vervolg, daarvan geheel Levrijd zijn, en eene zachte vrouwlijke kin hebben. Een groot getal blanken in den omtrek van *Malden* en *Detroit*, zich aan deze behandeling onderworpen hebbende, fchijnen, in den eerften opflag, ten aanziene van den baard, even zoo weinig verpligting te hebben aan de Natuur, als de *Indiäanen* zelve. De operatie is zeker in haaren aart zeer pijnlijk, maar dit is fchielijk over; en, wanneer men in aanmerkinge neemt, hoe veel tijds en moeite, daar door, gefpaard wordt, en welk een gemak men daar bij eindelijk heeft, dan is het te verwonderen, dat niet meer menschen hier toe overgaan, en zich aan deze behandeling gelukkig onderwerpen.

De

De lange haarlok op de kruin van het hoofd, benevends dat gedeelte van de huid, waarop dezelve groeit, is eigenlijk het gene den waaren Hoofdschedel uitmaakt; zelfs zal een geëffend krijgman, wanneer hij dezen Hoofdschedel, iemand, die het hoofd vol haar heeft, afsnijdt, er nooit aan denken, om meer dan een stuk, ter grootte van eenen rijksdaalder, van de huid, ter plaatze, waar men gewoon is, deze haarlok te draagen, wegteneemen. (*) De *Indiëanen* versieren deze enkele lok met koraalen, zilveren

(*) De *Indiëanen* zijn bijzonder geëffend en behendig in deze wreede handelwijze, zegt CARVER in zijne Reizen door de Binnendeelen van het *Zuidlijk Amerika* gedurende de Jaaren 1766, 1767, 1768. „ Zij vatten het hoofd van hunnen dooden of buiten kennis liggenden vijand, en, zettende eenen van hunne voeten op dezelfs hals, wikkelen zij hunne linkerhand in het haar, en trekken dus de huid, die de kruin van het hoofd bedekt, omhoog: daarop haalen zij met de rechterhand hun mes, dat tot deze bewerking geschikt is, en dat zij altijd, in eenen goeden staat, bij zich draagen, voor den dag, en, in weinige oogenblikken, snijden zij de huid van het hoofd af, en neemen die met het haar weg. Zij zijn zoo behendig in dit te doen, dat het geheele geval zelden langer dan eene minuut duurt, Deze haarlokken bewaaren zij als gedenkteekenen van hunne dapperheid en wraak.

ren fnuisterijën, enz. en, bij plegtige gelegenheden, met vederen. De vrouwen plukken geheel geene hairen van het hoofd uit, en stellen er eene bijzondere hovaardij in, die zoo lang te hebben, als eenigzins mogelijk is. Gemeenlijk draagen zij het, van agteren, zeer net plat gevlogten, en van vooren, op het midden van het voorhoofd, in tweeën verdeeld. Wanneer zij fraaiër dan gewoon willen voor den dag koomen, beschilderen zij het kleene gedeelte van de huid, dat, aan het voorhoofd, tusschen de beide haairvlegten zichtbaar is, met eene streep vermilioen verw, dat ongemeen wel staat, en een aartig contrast maakt met de gitzwarte koleur van heur haar.

De *Indiäanen*, die eenigen handel drijven met de *Engelsche* en *Amerikaansche* Kooplieden, en die allen, welken in den omtrek en ten Oosten van de *Misfissippi*, en in de nabuurschap der groote Meiren ten Noord-westen woonen, hebben thands de gewaonte geheel verlaaten, om, tot hunne kleeding, zich van bonten en huiden te bedienen, uitgezonderd tot hunne schoenen, of *Moccasins*, en, zomwijlen, tot kouzen, wyl zij bevinden, dat zij deze bonten en huiden, tot hun voordeel, verruilen kunnen tegen dekens, en wollen stofsen,

fen, enz., die zij daarteboven begrijpen, dat aangenaam en gemaklijker zijn tot kleederen. De *Moccasins* of schoenen, worden gemaakt van de huid van een Hert, Eland, of Buffalo, welke zij gewoonlijk bereiden zonder het haar er op, en waaraan zij eene donker bruine kleur geeven, door die aan den rook van hout bloottestellen. Zij bestaan uit een enkel stuk leder, met eenen naad samenhegt van den teen tot op de vreeg van den voet, en eenen dergelijken van agteren, even gelijk aan onze gewoone schoenen; en men maakt dezelve, door middel van eenen lederen riem, oven onder den enkel vast, zoo dat zij zeer digt om den voet sluiten. Ter plaatze, waar de voet wordt ingestoken, laat men een' overslag van omtrent twee duim breed, welke los over den band hangt, waarmede de *Moccasin* is vastgemaakt. Deze overslag, als mede de naad zijn, met zeer veel smaaks, versierd met pennen van stekelvarkens, en koraalen. Is de *Moccasin* voor een' man, dan wordt de rand van den overslag omzoomd met tin of koper beslag, versierd met rood haar; maar is hij voor eene vrouw, dan met linten. Een dus versierde *Moccasin* wordt alleen tot pragt, en bij bijzondere gelegenheden gedraagen, wijl deze sieraaden te kostbaar

zijn, en het leder te spoedig versleeten is: tot dagelijks gebruik bedient men zich van dezulken, die enkel van leder zijn. Veelen van de Blanken, die op de grenzen der *Indiäanen* wonen, draagen dusdanige schoenen; maar iemand, die niet gewoon is, met dezelve, of barvoets, te gaan, kan zich daarvan, met geene mogelijkheid, bedienen op eenen ongelijken weg, dan met het geweldigst ongemak, wijl het leder zoo buigzaam en zagt is, dat elke ongelijkheid, waaröp men treedt, voor den voet hoogst pijnlijk is: in een vertrek zijn dezelve zoo gemakkelijk, als men zich verbeelden kan, en de *Indiäanen* bedienen zich daarvan algemeen.

Boven de *Moccasins* draagen alle de *Indiäanen* eene soort van kousen, die, van het bovenste van den voet, tot aan het midden der dijë reikt. Gewoonlijk zijn dezelve gemaakt van blauwe of roode stof, en zoodanig, dat zij, even gelijk de nieuwerwetfche pantalons, zeer nauw om de leden fluiten, wordende de zoomen van de stof, waar men dezelve zamen naait, niet naar binnen, maar naar buiten geiaaten, en deze zoomen, wanneer de kousen tot pragt moeten dienen, versierd met korallen, linten, enz. Veele jonge krijgslieden zijn
er

er zoo zeer opgesteld, dat deze kousen wel pasfen, en zeer nauw fluiten, dat zij de vrouwen, welken hier de kleermaakers, en, in de daad, zeer goede kleermaakers zijn, verplichten, om die aan hun lijf te maaken en toetenaaiën, zoo dat zij dezelve geheel niet kunnen uittrekken, maar zoo lang draagen moeten, tot dat zij volkoomen verfleeten zijn. Deze kousen worden opgehouden door middel van twee banden, aan elke buitenzijde van de dij een, welken wederöm aan eener derden worden vastgemaakt, die om de lendenen gaat.

Behalven dezen band draagen de *Indiännen* nog eenen anderen om de middel, waarään twee kleene voorschooten hangen, elk ter grootte van iets meer dan een voet in het vierkant, hangende het eene van vooren, en het andere van agteren. Onder dezen hangt een stuk stof, digt tegen het ligchaam tusfchen de beenen opgetrokken, en maakende dus eene soort van bandage. De voorschooten en dit stuk stof worden allen aan elkanderen vastgemaakt, en genoemd de *Breech-Cloth*. De *Squaws*, of Vrouwen, wenden de grootfte moeite, en alle haare bekwaamheid aan, om deze kleene voorschooten te versieren met koraalen, linten, enz.

De

De *Moccasins*, *Leggings*, of zoogenoemde kousen, en de *Breech-Cloth* maaken, behalven een gordel, waaraan hunne Tobakszak, *Scalping*-mes, enz. hangen, hunne geheele kleeding uit, wanneer zij in het veld gaan. Gewoonlijk hebben zij ook niets anders aan, wanneer het weder zeer warm is; maar is het koud, of kleeden zij zich, om hunne vrienden te bezoeken, dan doen zij een kort hembd aan, dat, aan den hals, en de handen, zeer los en wijd is. Meestäl zijn deze hembden gemaakt van, met groote bloemen gedrukt, katoen, of *Calico* — eene soort van *Indiäansch* Linnen, — van een of ander belagchelijk patroon, niet ongelijk aan het gene men, in *Engeland*, in eere gewoone Herberg, tot vengster- of Bedgordijnen zou gebruiken. Over het hembd draagen zij eene deken, een groot stuk breed laken, of anders eenen losfen wijden rok, niet ongelijk aan een rijdkleed: meestäl egter bedienen zij zich van het eerste. Het eene einde hiervan maaken zij, met eenen gordel, om hunne middel vast, terwijl zij het andere over hunne schouders slaan, en, met eene houtene pin op de borst vasthegten, of de hoeken daarvan, met de linkerhand, zamen en vasthouden. Men zou zich verbeelden, dat dit
laat-

laatste niet anders, dan ten hoogste lastig en moeiëlijk voor hun zou kunnen zijn, en hen zeer verhinderen moest in het gebruiken van de eene hand, en egter is dit meestäl de gewoone manier, zelfs wanneer zij in de boschen op de jagt gaan. In het algemeen evenwel houden zij den rechten arm vrij, wanneer zij den snaphaan gebruiken, werpende als dan de deken over de linker schouder.

De kleeding der vrouwen verschilt zeer weinig van die der mannen. Zij draagen *Moccasins*, *Leggings*, en wijde korte hembden, en werpen, even gelijk de mans, over heure schouders gewoonlijk eene deken, of een stuk breed laken, maar meestäl het laatste, dat zij egter niet om heure middel vasthegten, maar los laten hangen, zoo dat het de beenen bedekt. Daarteboven hebben zij, in plaats van de *Breech-Cloth*, een stuk laken, digt om de middel geplooid, en rijkende tot aan de kniën. Donker blauw of groen laken heeft bij haar, in het algemeen, den voorrang boven alle andere koleuren: eenige weinige mannen vindt men, welken scharlaken draagen.

Wanneer het weder warm is, gebruiken de vrouwen in de Dorpen geene andere kleeding over het bovenlijf dan deze hembden, welken

geheel niet verschillen van die der mans; alleen dat zij dezelve om den hals met eene pin vastmaaken. In volle orde gekleed zijnde, draagen zij ook zoodanige hembden, maar als dan zijn dezelve geheel versierd met zilveren plaatjens, ter grootte omtrent van een zes stuivers stuk; ook maaken zij als dan, van agteren aan het hoofd, eene meenigte linten van verschillende koleuren in heure haairen vast, welken zij tot op de hielen laten hangen. Eens zag ik een jong Vrouwsperzoon, die zeer veel minnaars had, op eene danspartij koomen, beladen met voor meer dan *vijf Guinees* linten, in haare haairen vastgemaakt, en van agteren op haaren rug en beenen slingerende.

Wanneer zij het vergelden kunnen, draagen de vrouwen zilveren ringen aan heure handen en in de ooren. Die in de laatste zijn in het algemeen zeer klein, maar des te grooter is het getal, dat zij in dezelve hangen. Om dit te kunnen doen, steeken zij eene meenigte kleine gaatjens in de ooren, zoms den geheelen rand van het oor langs. De Mans draagen ook ooringen, maar van eene geheel andere soort dan die der vrouwen: de meesten bestaan uit ronde, platte, dunne stukjens zilver, omtrent zoo groot als een Dollar, en met verscheide-
ne

ne figuren doorboord, doch men heeft ook anderen even zoo groot als de eersten, maar driehoekig. Zommige Stammen zijn zeer kiesch in de keuze van deze versierzels, en zouden geene andere gebruiken, dan juist die soort, bij welke hun algemeene smaak zich bepaald heeft. In plaats van de ooren met kleene gaatjens te doorbooren, zoo als de Vrouwen doen, snijden de Maas dezelve, langs den rand, van boven tot beneden open, en hangen, zoo ras deze afscheiding geheeld is, daarin een zwaar gewigt, ten einde de dus afgezonderde reep zoo lang te rekken, en zoo laag te doen zakken, als hun eenigzins mogelijk is. Zommigen zijn in deze Operatie gelukkig genoeg, om het zoo ver te brengen, dat deze rand van het oor, in de gedaante van eenen boog, op de schouders hangt, waarin zij dan hunne wijde oorringen doen, die hun op de borst flingeren. Om voortekoomen, dat deze zoo zeer gerekte oorranden niet breeken, koomen zij dezelve ter hulpe met ijzerdraad; egter zag ik er nauwlijks een' onder zes, wiens ooren niet beschadigd waren. De geringste aanraking genoeg zijnde, om het vel te breeken, zou het te verwonderen zijn, wanneer zij hetzelfde ongeschonden konden houden, dan zij.

door

door het onmatig gebruik van den drank, zoo vaak onder elkanderen zulke hevige verschillen hebben, en zoo dikwils onderworpen zijn aan het gevaar, om, wanneer zij op de jagt zijn, in de digte boschen, aan het eene of andere te blijven hangen.

Zommige Mansperzoonen draagen ook Hangers in den Neus; maar dezen zijn niet zoo algemeen als de Oorringen. De Hoofden en voornaamste Krijgslieden versieren zich ook met plaatcn op de borst, bestaande uit groote stukken zilvers, zee-schelpen, en dergelijken. In het bijzonder zijn zij zeer gesteld op zilveren ringkraagen, zoo als de Officieren bij ons gewoonlijk draagen, en het Gouvernement verzuimt niet, dezen, onder de overige geschenken, aan eenige bijzonder begunstigde Opperhoofden uittedeelen. Behalven dit alles hebben de Mans nog een ander sieraad, te wecten, eene groote zilveren gesp, of ring, waaraan een bos haar, gewoonlijk van de knie van eenen Buffel genomen, en rood geverwd, is vastgemaakt. Dit versierzel, dat men aan het dunne van den arm; boven den elboog draagt, wordt in groote achting gehouden, en, als een bijzonder eerteeken, aangemerkt, waarmede niemand zich mag versieren, dan die,
op

op eene bijzondere wijze, in het veld heeft uitgemunt. In het algemeen verkiezen zij de zilveren sieraadiën ver boven die van eenig ander metaal.

De *Indiënen* beschilderen zich, niet alleen wanneer zij ten oorlog gaan, maar ook als zij zich pragtig zoeken uittedoschen. Rood en zwart zijn hunne meest geliefde kleuren; en met dezen besmeeren zij zich op de zonderlingste wijze. Ik heb er gezien, die hun geheel aangezicht zwart geverwd hadden, uitgezonderd eene ronde plaats in het midden, bevattende de bovenlip en het einde van den neus, die rood geschilderd waren. Anderen heb ik ontmoet, wier geheele hoofd met zwart bestreken was, uitgenomen eene groote ronde plek op elk oor, die zij rood verwden. Nog anderen hadden het eene oog zwart, en het andere rood, enz. De meest algemeene mode van zich te beschilderen, heb ik egter opgemerkt, bestaat, in zich het geheele aangezicht zwart te maaken met houtskool, en vervolgens, met vogtige nagels, eenige parallele, golvende streepen op de wangen te trekken. In het algemeen draagen zij eenen kleinen spiegel bij zich, om zich, hun aangezicht daarin beziende, te beter, naar hun genoegen, te

kunnen beschilderen. Wanneer zij ten strijde gaan, wrijven zij de verw in met vet, en maaken als dan meer werks van hun voorkoomen, ten einde hetzelfde zoo verschrikkelijk te doen zijn, als eenigzins mogelijk is: zij beschilderen dan hun geheel ligchaam met roode, witte en zwarte verw, en zien er meer uit als duivels, dan als menschlijke wezens. Bij de onderscheidene Stammen vindt men, in dit beschilderen, ook onderscheidene gebruiken.

Ofschoon de *Indiïanen* zoo veel werks maaken van, en zoo veel tijds verspillen in het opfieren hunner ligchaamen, neemen zij geheel geene moeite, om hunne wooningen te verbeteren, die, voor het grootste gedeelte, in de daad ellendig, en slegt zijn. Zommigen zijn gemaakt van stammen van boomen, eenigzins gelijk aan de gewoone huizen in de Verëenigde Staaten, maar het grootste gedeelte zijn beweegbaar, en zamengefeld uit schorfen van boomen. De bast van den Berkenboom wordt, tot alle soorten, het best geschikt geoordeeld, en zij, die denzelven bekoomen kunnen, maaken daarvan ook altijd gebruik; maar, daar dezelve, in dit gedeelte van het Land, zeer weinig gevonden wordt, bedienen zij zich, in deszelfs plaats, van den bast van den Olmboom.

boom. De *Indiäanen* zijn zeer behendig in het affchillen van deze basten, en dikwils trekken zij dien van den boom in één stuk. De geraanten of gebinten van hunne hutten bestaan uit dunne paalen, aan welken zij den bast vastmaaken met de taaie schil van jonge boomen. Deze hutten leveren, wanneer zij wel gemaakt zijn, eene genoegzaame beschutting op tegens de onangenaamheden van het weder. Men geeft aan dezelve zeer verschillende gedaante: eenigen hebben rondöm wanden, en deuren, en eenen schoorsteen in het midden van het dak; anderen zijn, aan eene zijde, geheel open, en weinig beter dan een hangdak, of loots. Wanneer zij op de laatste wijze gebouwd zijn, staan er gewoonlijk vier bij elkanderen, zoo dat zij eenen vierhoek uitmaaken, met de opene zijden naar binnen gekeerd, in welker midden men een vuur aanlegt, dat voor alle vier gemeen is. Bij warm weder leveren deze hutten een zeer aangenaam verblijf op; maar in het midden van den winter moeten zij zeer onangenaam en lastig zijn. Anderen van hunne hutten zijn gebouwd in eene kegelvormige gedaante. De *Nandowesfirs* — zoo als de Heer CARVER ons verhaalt — leeven onder Tenten van beesten-vellen gemaakt. Eene

grootte meenigte huisgezinnen, die op het Eiland *Bois-Blanc* gecampeerd lagen, hadden, zoo als ik opmerkte, Tenten van linnen of Kanefas, welken zij op de Armée van St. CLAIR veroverd hadden. De meeste *Indiïansche* Natiën hebben geen bestendig verblijf, maar trekken van de eene plaats naar de andere, en, gedurende den jagttijd, huisvesten zij allen in hutten, welken zij met zich voeren, en die, in het algemeen, zeer slegt zijn, zoo dat zij daaronder geene genoegzaame bescherming vinden tegens eene regen- of sneeuw- bui. De Jagttijd begint met het vallen van de bladeren, en duurt tot dat de sneeuw smelt.

In het midden van den winter, wanneer de sneeuw op het veld bevrozen ligt, maaken zij hunne jagthutten van de sneeuw zelve. Ten dien einde vlegten zij eenige weinige takken zamen, en plaatzen dezen eenvoudig boven hun hoofd, waaröp als dan de sneeuw nedervalt, en dus het dak vormt. Deze sneeuwwooningen zijn veel geschikter, en, in den winter, ongelijk warmer, dan eenige anderen, welken men zou kunnen maaken, daar dezelve eene volkoomene beschutting tegens de scherpe, doordringende winden opleveren, en een bed van sneeuw niet zoo geheel onàngenaam is.

De

De laatste Gouverneur van *Quebec*, de Troepen willende gewinnen, om, wanneer er eens een winter veldtocht mogt plaats hebben, op deze wijze te kunnen Campeeren, zond gewoonlijk een gedeelte van dezelve, onder het bevel van eenige jonge Officieren, in de boschen, waar zij, gedurende de maand Februarij, voor zich zelve moesten zorgen. Men had egter altijd de voorzigtigheid, om hen door twee of drie ervaarene perzoonen te doen vergezellen, ten einde hen, in het maaken der hutten, te onderrigten, daar, zonder deze voorzorg, een gewisfe dood voor veelen van hun het onfaalbaar gevolg zoude geweest zijn. In deze Legerplaatsen slaapen zij altijd met de voeten naar het vuur gekeerd, en dit doen de *Indiäanen* in het algemeen, wanneer zij op den grond liggen, en het weder koud is: is dit gemaatigder, dan slaapen veelen op banken van boombast gemaakt in hunne hutten, welke banken gewoonlijk van twee tot vier voet boven den grond verheven zijn.

Het huisraad en keukengereedschap in eene *Indiäanische* hut is, in de daad, zeer gering, weinig, en van geen aanbelang: gewoonlijk bestaat alles in een of twee koperen of ijzeren ketels, welken zij van de kooplieden koopen,

of, wanneer zij ver van dezen verwijderd woenen, Potten van steen, en eenige weinige houtene lepels en schotels, welken zij zelve maaken. In het Binnenland van *Noord-Amerika* vindt men zeer veel eenen steen van eene zeer zagte zelfstandigheid, genoemd de *Soapstone* (zeepsteen); en deze is uitneemend geschikt, om door de *Indiännen* bewerkt te worden. Dezelve draagt dezen naam, wijl hij, op het aanraaken, even zoo zagt en week is als een stuk zeep, en zich, in de daad, bijna even zoo gemaklijk als deze, met een mes, laat snijden. In *Virgiëniën* maakt men denzelven tot poeder of stof, en betrijkt daarmede, in plaats van met vet, de asfen en busfen der rijdtuigen. Dan hoe zagt en week deze steen ook is, wederstaat zij egter het vuur, even zoo goed als ijzer. De *Soap-Stone* heeft eene ligt bruine koleur. Men vindt in het Land nog andere steenen van dezelfde hoedanigheid, maar van eene zwarte of roode verw; en dezen gebruiken de *Indiännen* gewoonlijk, om daar van ketels voor hunne pijpen te maaken.

De *Cano's* van Boombast, welken de *Indiännen* in dit gedeelte van het Land gebruiken, zijn, op verre na, niet zo net en fraai als die, welken men hoogeröp, en ten Noorden van de
Ri-

Rivier de *St. Lawrence* maakt. Gewoonlijk bestaan dezelve uit een enkel stuk Bast van den Olmboom, dat men van den stam van dezen boom heeft afgeschild, en aan ribben, of inhouten van dunne latten van taai buigzaam hout vastmaakt. Aan de beide einden der *Cano* heeft men egter geene zoodanige inhouten, maar alleen in het midden van het vaarttuig, welke plaats ook alleen gebruikt wordt, om te zitten, wanneer men met denzelven vaart. Het is alleen dit middenste gedeelte, dat in het water kooft: de beide einde verheffen zich gewoonlijk eenige voeten boven de oppervlakte van hetzelfde, hebbende de *Cano* eene kromme, boogwijze form. Zij geeven aan denzelven deze gedaente, door, aan beide zijden, omtrent in het midden tusfchen de voor- en agterfteen, eene diepe fneede te doen in den buitenkant der fchorsfe, en vervolgens, de beide einden naar elkanderen buigende, de randen dezer infnijdinge over malkanderen te voegen en vasttehegten. Men neemt geheel geene moeite om de beide uiterften van zulk eenen *Cano* dicht te maaken, wijl dezelve nooit het water raaken.

Op het eerste gezicht, zou men, naar het elendig voorkomen van dit vaarttuig, oordee-

len, dat hetzelfde niet geschikt was, om een enkel perzoon, zonder gevaar, over een zeer stil water te voeren, en egter zijn deze *Cano's* van Olmboomen-Bast volkoomen veilig, en bedienen de *Indiäanen* zich ook bij het ruuwste en ongunstigste weder, gerustlijk daarvan. Dezelfen zijn zoo ligt, dat zij, zonder enig gevaar, over elke golf henen gleiden; en de eenige voorzorg, die men, bij het vaaren daarmede, behoeft te gebruiken, bestaat in stil te zitten, en het vaartuig in evenwigt te houden. Ik heb, meer dan eens, twaalf perzoonen gerust en veilig zien zitten in eenen *Cano*, welke gemakkelijk door een enkel maarig sterk man kon worden weggedragen. Wanneer een *Indiään* zijne familie op eenigen afstand in eenen *Cano* vervoerd, dan hebben de vrouw, de meisjes, en jongens, elk eene roeifchop, waarmede zij i verig werken, terwijl de Vader van het huisgezin niets anders doet, dan het vaartuig te bestuuren.

De *Indiäanen*, welken eenigen omgang houden met de Kooplieden, hebben thands, vrij algemeen, hunne boogen en pijlen aan eene zijde gelegd, en neemen die zeer zelden meer in de handen, dan alleen om zich eenige weinige uren te vermaaken, wanneer zij hun
kruid

kruid en loot verschooten hebben. Hunne kinderen gebruiken dezelve egter nog zeer veel, en sommigen van dezen schieten met eene zonderlinge behendigheid. Ik zag een jong Opperhoofd der *Shawnefe*, waarschijnlijk niet ouder dan tien jaar, die drie pijlen schoot in het lijf van een klein zwart Eekhoentjen, dat in den top van eenen vrij hoogen boom zat, en, gedurende een paar uren, die ik hem in de boschen volgde, miste hij nauwelijks een half dozijn maalen zijn doel. Het is te verwonderen, met welk eene juistheid en te gelijk vaardigheid zij de plaats opmerken, waar hunne pijlen vallen. Zij zullen een dozijn, en meer pijlen wegschieten, zonder eenige oplettendheid te doen blijken op het gene er van dezelve wordt, en zoo acheloos omtrent de plaats, waar dezelve nederkoomen, als of zij dagten, die nimmer weder te zien, en een oogenblik daar na, zullen zij naar de plaats gaan, waar dezelve liggen, zonder eenige moeite te hebben met zoeken. De Zuidelijke *Indiënen* zijn veel bedreevener in het behandelen van den boog, dan die, welke dicht bij de Meiren wonen, wijl zij denzelven veel meer gebruiken, dan de laatste.

Wat den snaphaan betreft, schijnt het in het

aigemeen erkend te worden, dat de *Indiäanen*, op verre na, geene zoo goede Schutters zijn als de Blanken. Ik heb hen meenigmaal met mij op de jagt medegenomen, maar altijd bevonden, dat zij zeer langzaam waren in het aanleggen, en veel tijds noodig hadden, om te mikken; en, offchoon zij gewoonlijk een voorwerp, dat stil zat, raakten, konden zij egter zeer zelden eenen vogel in de vlugt, of een Eekhorentjen, dat van den eenen boom op den anderen sprong, treffen.

De geöeffendheid der *Indiäanen* in het werpen met de *Tomahawks* is bekend. Op den afstand van tien *yards* zijn zij bijna zeker van, met het fcherp van dit werktuig, een voorwerp te treffen, zoo dat hetzelfde daarin blijft vastzitten. Men heeft mij egter verhaald, dat zij, in een gevegt, dit wapen nooit op deze wijze gebruiken, noch met hetzelfde zoeken te werpen, dan wanneer zij op het punt zijn, om eenen vlugtenden vijänd intehaalen, of ten minste zeker zijn, hetzelfde te zullen wederkrijgen. Zommigen maaken eenen band, ter lengte van eenige voeten, aan den steel van den *Tomahawk* vast, werpen denzelven daaröp, en trekken hem vervolgens, met de grootste handigheid, weder naar zich terug. Ook weeten

ren zij, met dit zelfde wapen, de steeken, en houwen van eenen Sabel zeer nauwkeurig en gezwind aftekeeren.

De gewoone *Tomahawk* is niets meer dan eene ligte Bijl, maar die, welken bij de *Indiäanen* het meest geächt worden, hebben aan het agterste gedeelte van de Bijl, en met dezelve in één stuk, eene holligheid, of ketel van eene pijp, zoo dat, wanneer de steel doorboord is, de *Tomahawk* hun tegelijk tot eene pijp dient, en, in de daad, de *Indiäanen* rooken veel liever uit deze, dan uit eenige andere pijpen, hoe ook genaamd. De *Tomahawks*, welken eertijds door de *Fransche* Kooplieden aan de *Indiäanen* verkogt wierden, hadden, in plaats van eene pijp, eene scherpe pen aan het agterste van de bijl. Thands vindt men weinigen meer van deze wapenen, en ik zag er nooit meer, dan een. De *Tomahawk* wordt gewoonlijk, aan de linkerzijde, in eene soort van gordel gedraagen.

Voor de begunstigde Opperhoofden worden er zeer fraaië *Pijp-Tomahawks*, met zilver ingelegd, door de Geweermaakers in het *Indiäansche* Departement vervaardigd. Kapitein E. . . . gaf er mij eenen van deze soort, welken hij voor zich zelven gemaakt had. De

In-

Indiäanen, die mij denzelven zagen hebben, waren daarop zoo gesteld, dat zij mij meer dan eens, even gelijk kinderen, die om speelgoed vraagen, verzogten, om hem hun voor een uur of twee te leenen, om uit te rooken, en nooit misten zij, om mij denzelven zorgvuldig terug te geeven.

De Geweermaakers, van welken ik zoo even sprak, worden op kosten van het Gouvernement onderhouden, om de wapenen der *Indiäanen* te herstellen, wanneer zij dezelve gebroken hebben, dat hun zeer dikwils gebeurt.

Zoo ras een *Indiüansch* Kind geboren is, wordt hetzelfde in een lap stoffe, of eene huid ingezwagteld, en, op den rug liggende, op eene dikke plank, overdekt met zachte mos, vastgebonden. Deze plank is wat langer en breeder dan het kind; en over dezelve en het aangezigt van het kind spant men houtene latten, in den smaak van hoepels, om hetzelfde te beveiligen, zoo dat, wanneer deze machine, bij ongeluk, mogt omvallen, het kind zich vermoedelijk niet zou bezeeren. Wanneer de vrouwen uitgaan, draagen zij heure kinderen, dus vastgebonden, op heuren rug, hangende de plank aan eenen breeden band, dien zij om haar voorhoofd vastmaaken. Indien zij te huis

iets

iets te verrigten hebben, hangen zij de plank met het kind aan eenen boom, wanneer er een digt bij is, en stooten dezelve, van tijd tot tijd, naar de eene en andere zijde, om die daar door, gelijk de slinger van een uurwerk, in beweging, en de kinderen stil te houden. Zomwijlen zag ik ook, dat zij de kinderen van de plank losmaakten, en in eene soort van kleene hangmat legden, die tusschen twee boomen hing, waar zij dan, naar welgevallen, slingeren konden. Zoo dra zij sterk en groot genoeg zijn, om, op handen en voeten, te kruipen, ontdoet men hen van alle windzels en banden, en laat hen, even gelijk jonge hondjens, geheel vrij en moedernaakt omloopen, in het water, de modder, de sneeuw, met een woord, waar hunne eigene verkiezing hen heenvoert. Van daar die sterkte van gestel, welke hen in staat stelt om de grootste vermoeïensfen zonder ongemak te ondergaan, en zich, even gelijk de wilde dieren, zonder eenig gevaar of letzel, aan de geweldigste veranderingen van het weder bloottestellen. Wanneer de meisjes vier of vijf jaar oud zijn, krijgen zij een wijd, los kleed aan; maar de jongens loopen geheel naakt, tot dat zij veel ouder zijn.

De

De *Indiäanen* zijn, zoo als ik reeds te voren heb aangemerkt, over het algemeen, zeer ligt en tenger, zoo dat men, naar het uitwendig voorkoomen, in den eersten opslag voor een oogenblik zou meenen, dat zij beter geschikt waren tot iets, dat behendigheid en gauwheid, dan dat sterkte van ligchaam en krachten vordert; en dit is ook bestendig het algemeen denkbeeld geweest der meesten, die over dit onderwerp geschreeven hebben. Ik ben egter, zoo door het gene ik zelve gezien, als 't gene ik van anderen gehoord heb, zeer genegen, om te gelooven, dat de *Indiäanen* veel meer onze aandacht verdienen ten aanzien van hun sterk gespierd gestel, dan ten aanzien van hunne vlugheid. Op de onderscheidene Militaire Posten aan de grenzen, waar men het hieröver onëens was, heeft men, verscheidene maalen, om dit te beproeven, wedloopen aangelegd tuschen de Soldaaten en de *Indiäanen*, in welken de laatste altijd, wanneer de afstand niet ver was, onderlagen; maar, wanneer deze groot was, zoo dat daar toe sterkte van spieren gevorderd wierd, altijd, zonder eenige uitzondering, de overhand hadden: ook moesten zij, in het springen, altijd onderdoen voor zulke Soldaaten, die slechts eene gewoone vaardigheid be-

bezaten. De krachten der *Indiäanen* zijn daar-
 entegen meest zichtbaar in het draagen van zwa-
 re lasten op hunnen rug. Zij beschouwen het
 als eene kleinheid dagelijks, verscheidene dagen
 agter den anderen, met eenen last van meer
 dan honderd pond, dertig mijlen ver te gaan;
 en dit zullen zij eenen geheelen dag doen, zon-
 der eenige verversching te neemen. Bij het
 draagen van pakken bedienen zij zich van eene
 soort van raam, eenigzins gelijk aan dien, waar-
 in de Glazenmakers gewoonlijk hun glas draa-
 gen. Dezen raam maaken zij met touwen of
 reepen van taaië boombast of leder rond hun-
 ne schouders vast, en, wanneer de last op den
 breedten rand van den raam van onderen gelegd
 is, winden zij, om het geheel, twee banden,
 een van welken zij voor het voorhoofd, en
 de andere over de borst doen; op welke wijze
 zij den last draagen. Het is ongelooflijk,
 hoe ver een *Indiään*, wanneer hij niet belaa-
 den is, op eenen dag gaan kan. Een jong
Wyandot, die, toen het op het punt stond,
 dat de Vrede, tusschen de *Indiäanen* en den
 Generaal WAIJNE, zou geslooten worden, ge-
 bruikt wierd, om eene boodschap van zijne
 Natie aan de *Amerikaarsche* Officiers te bren-
 gen, liep weinig minder dan tagtig mijlen in
 eenen

eenen dag, en een van de *Aides-de-Camp* van den Generaal, die hem in het Leger had zien koomen, verzekerde mij, dat hij in het geringste niet vermoeid scheen.

PATER CHARLEVOIX merkt aan, dat het hem voorkwam, dat de *Indiämen* verscheidene perzoonnele voordeelen boven ons bezitten; en in het bijzonder meent hij, dat hunne zintuigen veel fijner zijn, dan de onzen. Het is zeker, wat hun gezigt betreft, dat dit zeer leevendig en doordringende is, en hun, zelfs in eenen ver gevoorderden ouderdom, niet verlaat, niet-tegenstaande hunne oogen, elken winter, zoo veele maanden zijn blootgesteld aan de verblindende witheid der sneeuw, en den scherpen en schadelijken rook van houtvuuren. Ongemakken der oogen zijn meestäl onder hen geheel onbekend, en nooit ziet men bij hen eenige vlekken op dezelve, uitgezonderd wanneer dezen het gevolg zijn van een of ander bijzonder toeval. Hun gehoor is zeer scherp, en hunne reuk zoo fijn, dat, wanneer zij een vuur naderen, zij dit lang te vooren, eer zij hetzelfde in het gezigt krijgen, bespeuren en zeggen kunnen.

De *Indiäanen* hebben een zeer sterk geheugen. Tot aan hunne dood herinneren zij zich alle

alle de bijzonderheden van eene plaats, door welke zij eenmaal pafeerden; nimmer vergeeten zij het gelaat van iemand, dien zij, flegts eenige weinige feconden, met aandacht befchouwden; na verloop van verſcheidene jaaren zullen zij elken volzin der redevoeringen, door onderſcheidene perzoonen in eene openlijke Vergadering gedaan, herhaalen, en, is er, in de Raadsvergadering hunner Natie, eene of andere redevoering gehouden, die bijzonder verdient, voor de vergetenheid bewaard te worden, dan zullen zij die, met de grootſte nauwkeurigheid, van het eene geflagt tot het andere overbrengen; en dit alles, zonder dat zij de geringſte kennis hebben aan het gebruik van letters, of eenig hieroglyphieſch ſchrift. De eenige hulpmiddelen, om het geheugen te gemeet te koomen, waarvan zij zich bedienen, zijn dunne ſtokjens hout, zoodanigen als ik u ſchreef, dat zij aan den Kapitein E. . . . , even voor het uitdeelen der gefchenken, ter hand ſtelden, en Draagbanden van *Wampum*. De eerſten gebruiken zij bij geringe en min gewigtige, maar de laaſten alleen bij groote en plegtige gelegenheden. Wanneer er eene onderhandeling, of, zoo als de *Indiäanen* het noemen, eene *Zamenſpraak*, met eenen nabuuri-

gen Stam zal gehouden, of eenig Nationaal Verdrag geflooten worden, maakt men terstond een' zoodanigen Draagband, altijd eenigzins onderscheiden van die, welken men te vooren, bij plechtige gelegenheden, maakte: elk perzoon in de Vergadering houdt dezen in zijne handen, terwijl hij het woord voert, en biedt denzelve, na dat hij ophoudt te spreken, aan den volgenden aan, die opstaat, door welke plechtigheid elk Spreker herinnerd wordt, dat hij in zijne gezegden voorzigtig behoort te zijn, wijl alles, wat hij zegt, door middel van den Draagband, zeer nauwkeurig en zorgvuldig onthouden wordt. De onderhandeling afgelopen zijnde, wordt deze Draagband aan de zorg van het voornaamste Opperhoofd toebetrouwd.

Bij de bekrachtiging van een Verdrag vereeren de onderhandelende Partijën elkanderen onderling zeer breede en kostbaare Draagbanden, welken bij de overigen, aan de Natie behoorenden, weggelegd en bewaard worden. Op gezette tijden worden dezelve aan het geheele Volk getoond, en daarbij de gelegenheden, waarbij zij gemaakt zijn, aan hetzelfde herinnerd. Was dit bij eene Zamenpraak, dan herhaalt een der Opperhoofden het hoofdzaak-

lijke

lijke van alles, wat daarin gezegd is: was het bij het sluiten van een Verdrag, dan worden de bijzondere Artikelen daarvan voorgesteld. Behalven dit zijn er zekere Vrouwen, aan welke men deze Draagbanden ter hand stelt, en toebetrouwt; en dezen zijn gelast, om de geschiedenis van elken derzelve aan de jongere takken van den Stam te verhaalen. Dit doen zij met de grootste nauwkeurigheid, en hier door wordt de geschiedenis van elke zaak van aanbelang in het geheugen gehouden, en zeer juist tot de Nakoomelingschap overgebracht.

De *Wampum* wordt gemaakt van het binnenste van groote zeeschelpen, eenigzins gelijkende naar die van de Alikruik, welke men op de kusten van *New-England* en *Virginïa* vindt. Deze schelpen worden, in haaren natuurlijken en ruuwen staat, naar *Engeland* gezonden, en aldaar in kleene stukjens gesneden, volkoomen in gedaante en grootte gelijk aan de glaazen koraalen, welke de Dames draagen; en uit deze stukjens wordt vervolgens de *Wampum* zamengesteld. Er zijn twee soorten van dezelve: de witte, en de purpere, of roode, welke laatste het meest geacht is bij de *Indiäanen*, die een pond gewigts van dezelve even zoo veel waardig schatten, als een pond

zilvers. Deze *Wampums* worden op strooken leders vastgemaakt, en de Draagband uit tien, twaalf of meer zoodanige reepen, naar maate het belang der gelegenheid, bij welke dezelve gebruikt wordt, zamengefeld. Zomwijlen maait men dezelve, in onderscheidene figuren, op breede strooken van leder.

Het gebruik der *Wampums* schijnt zeer algemeen te zijn bij de *Indiïansche* Volkeren; maar welke de oorsprong is van dit gebruik, blijkt eene vraag te zijn, die zich niet zoo gemakkelijk laat beslissen, daar het genoegzaam bekend is, hoe zeer zij allen standvastig aan hunne oude gewoonten gehegt, en dus geheel niet genegen konden zijn, om zich, bij groote en plechtige gelegenheden, te bedienen van iets, dat zij te vooren nooit gezien hadden, en hun door vreemden gebragt wierd; en het aan de andere zijde voiftrekt onmogelijk is, dat zij ooit in staat geweest zijn, om de *Wampums* zelve uit deze schelpen te vervaardigen. Het is waar, dat zij ketels van tobakspijpen maaken van steen, op de schoonste wijze, en met eene netheid, die ons verwonderen moet, wanneer men in aanmerking neemt, dat zij daartoe geen ander werktuig gebruiken, dan een gewoon mes; maar het is te gelijk waar, dat de steen,
van

van welken zij zich daartoe meestâl bediener, zeer zagt is, terwijl integendeel de schelpen die tot de *Wampum* gebruikt worden, buitengemeen hard zijn, en er, om dezen te booren, en te snijden, veel fijner werktuigen en gereedschappen gevorderd worden, dan zij bezitten. Waarschijnlijk maakten zij te vooren, eer wij onder hen bekend waren, eenig gebruik van deze schelpen, en tragtten die, met hunne ruuwe werktuigen, in zulke kleene stukken te verdeelen, als hun mogelijk was, maar, vindende, dat wij dit veel netter en fraaiër konden doen, dan zij, legden zij de te vooren gebruikelijke *Wampum* aan eene zijde, en verkoozen die, welke in *Europa* gemaakt wordt. De Heer CARVER verhaalt, dat hij vrij algemeen zeeschelpen zag draagen door de *Indiämen* in het binnenste gedeelte van het Vasteland, welken nooit te vooren eenige Zeekust hadden kunnen bezoeken, of bezogt hadden, en die dezen, niet anders, dan met zeer veel moeite, hadden kunnen krijgen, van andere Volkeren.

De *Indiämen* zijn zeer vernuftig en opmerkzaam, en verkrijgen, uit hoofde van hunne ongemeene oplettendheid, zeer veele kundigheden en bekwaamheden, welen wij mislen. Zij zullen een bosch, honderden mijlen groot,

en waar men geheel geen weg of eenig begaan spoor aantreft, doortrekken, zonder van den rechten streck afedwaalen, en juist op die plaats aankoomen, welke zij zich, bij hun vertrek, voorstelden. Met dezelfde nauwkeurigheid en bekwaamheid zullen zij een der grootste Meiren oversteeken, en, offchoon zij verscheidene dagen uit het gezigt van den oever waren, juist op die plaats aanlanden, welke zij begeeren. Eenigen van de *Franche* Zendelingen hebben ondersteld, dat de *Indi-anen* door een zeker Instinct geleid worden, en gedagt, dat derzelver kinderen den weg even zoo gemakkelijk door een bosch kunnen vinden, als iemand van rijpere jaaren; maar dit denkbeeld is hoogst ongerijmd. Het is buiten tegenpraak, dat zij den weg vinden, door zeer nauwkeurig acht te geeven op den groei der boomen, en de hoogte en stand der zonne. Aan de Noordzijde van eenen boom is dezelve gewoonlijk veel dikker met mosch bewasfen, en de schors zeer onderscheiden van die, aan den tegengestelden kant: aan de Zuidzijde zijn de takken, in het algemeen, veel frischer, en meer met bladen voorzien, dan aan de andere zijde; en deze beide kanten onderscheiden zich verder door eene meenigte kleenheden, op wel-

weken een gewoon Reiziger geheel geen acht geeft, maar die den *Indiïan* terstond duidelijk in het oog vallen, wijl hij, van zijne jeugd af, gewend is, dezen zorgvuldig gade te slaan. Even zoo, van hunne kindschheid af, gewoon zijnde, hunne aandacht nauwkeurig te vestigen op den stand der zonne, vertrekken zij zeer gerust van de eene haven naar de andere, zonder zich in het minst te bekommeren, of zij den weg zullen vinden, en op de bestemde plaats aankoomen, hunnen koers, welke tijd van den dag het ook zij, en hoe zeer de lugt ook door nevels en dampen moge verdikt en verdonkerd zijn, juist derwaards rigtende.

Toen ik te *Staunton*, agter de Blauwe Bergen, in *Virginia* was, zag ik een voorbeeld van de geschiktheid en oplettendheid der *Indiïanen*, in het vinden van den weg. Een groot aantal der *Creek-Natie* was in deze Stad aangekoomen, op weg zijnde naar *Philadelphia*, werwaards zij gingen, om eenige zaaken van aanbelang, en hadden zich hier eenen nacht opgehouden. Den volgenden morgen deed eene of andere omstandigheid, die mij niet ter kennisse gekoomen is, de eene helft dezer *Indiïanen* zich op weg begeeven, terwijl de overigen

rigen nog eenige uren vertoefden, eer zij de eersten volgden. Toen deze laatste vertrokken, steegen zommige Burgers uit de Stad te paard, en vergezelden hen een gedeelte van den weg. Eerst hielden zij, eenige mijlen ver, het gewoone pad, maar daarop wendden zij zich, zeer schielijk en onverwagt, ter zijde af, en sloegen het bosch in, waar zij geheel geen spoor hadden, en gingen gerust voord en dieper hetzelfde in. De Ingezetenen van *Staunton*, die hen begeleidde, verwonderd over deze beweging, berigten hun, dat zij van den rechten weg naar *Philadelpiä* afgingen, en ten hoogsten bedugt waren, dat zij zeker hun gezelschap, dat voorafgegaan was, zouden misfen. Dan de *Indiënen* antwoordden hun bedaard, dat zij dit beter wisten, wijl de weg, door deze boschen, ver de kortste was naar *Philadelpiä*, en dat zij verzekerd waren, dat hunne Reizenooten dien, juist ook op deze plaats, waren ingeslagen. De nieuwgierigheid bewoog eenigen van deze menschen, om verder met hun te gaan; en, in de daad, tot hunne grootste verbaazing, daar er hier geheel geen spoor te zien was, haalden zij de overige *Indiënen*, in het dikste van het bosch, in. Dan 't gene
nog

nog het zonderlingste van dit alles was, toen men de Kaart nazag, bevond men, dat de weg, welken zij genomen hadden, zoo lijnregt op *Philadelphïä* aanliep, als of dezelve naar het Compas getrokken ware. Waarschijnlijk hadden zij dezen weg leeren kennen door eenigen van hun Volk, die te vooren te *Philadelphïä* geweest waren, en hadden denzelven nooit uit hun geheugen verlooren, niettegenstaande zij reeds drie honderd mijlen door de boschen hadden afgelegd, en er nog meer dan vier honderd moesten afleggen, eer zij op de plaats hunner bestemminge waren.

De Heer JEFFERSON deelt ons, in zijn verhaal aangaande de graven der *Indiäanen* in *Virginiä*, een aanmerkelijk voorbeeld mede, volgens de nauwkeurigheid, met welke zij eene, hun geheel vreemde, plaats weeten te vinden, wanneer deze hun, door iemand van hun Volk, is aangeduid. De graven, van welken hij spreekt, zijn niets meer, dan groote hoopen aarde in de boschen, in welken men, wanneer dezelve geöpend worden, regtöpstaande geraamten van menschen aantreft; maar de *Indiäansche* wijze van begraven is te dikwils beschreeven, dan dat dezelve u zou kunnen onbekend zijn; laat mij deshalven alleen het

bedoelde geval verhaalen. Een gedeelte *Indi-
aanen*, welken, juist op denzelfden tijd, dat
de straks genoemde *Creeks* naar *Philadelphiä*
trokken, op weg waren naar eene der havens
van de *Atlantische* zee, verliet op eenmaal den
grooten weg, welken zij dus ver gevolgd wa-
ren, floeg, zonder iets te vraagen, het bosch
in, en ging door hetzelfde, in eene regte linie,
op een dezer graven aan, dat verscheidene mij-
len van den weg af lag. Nu is het zeker bijna
eene eeuw geleeden, dat dit gedeelte van *Vir-
giniën* door de *Indiäanen* bewoond wierd, en
het is ontwijfelbaar, dat de Reizigers, die
dit graf bezogten, nooit te vooren ter dezer
plaatze geweest waren: zij moeten dus den weg
naar hetzelfde gevonden hebben, alleen uit de
beschrijving van deszelfs ligging, die hun, bij
overlevering, was ter oore gekoomen.

De *Indiäanen* zijn, voor het grootste ge-
deelte, ongemeen bekend met de aardrijkskunde
van hun eigen Land. Wanneer men hun naar
deze of gene plaats en derzelver ligging vraagt,
en zij slegts gelegenheid hebben, zullen zij u,
met een stokjen, met de grootste vaardigheid,
en zonder de minste moeite, in het zand, nauw-
keurig eene kaart teekenen van de bedoelde
plaats, en den omliggenden oord: zij schetzen
den

den loop der rivieren, en, uwe aandacht op dien der zon bepalende, wijzen zij u derzelver ligging zeer juist aan. Eens had ik daarvan een levendig voorbeeld. Ik zat in een huis aan het Westlijk uiterste van het Meir *Erie*, terwijl wij aldaar, door tegenwind, wierden opgehouden, en was bezig eene kaart van den Staat van *New-York* intezien, wanneer er juist een jong *Seneka* Soldaat inkwam. Zijne aandacht werd terstond, bij het zien van deze Kaart, gaande, en het scheen, dat hij ten eerste derzelver bedoeling en gebruik begreep; maar nooit te vooren eene algemeene Kaart van den Staat van *New-York* gezien hebbende, en volstrekt onkundig zijnde omtrent het gebruik van letters, kon hij geheel niet ontdekken, op welk gedeelte van het Land dezelve betrekking had. Dan zoo ras had ik hem niet eenvoudig, met mijnen vinger, op de Kaart de plaats aangewezen, waar wij op dat oogenblik waren, en de streep doen opmerken, die de *Buffalo Creek* aanduidt, aan welke zijn Dorp geleegeen was, of hij had terstond den sleutel tot het geheel. Met de grootste vaardigheid liep hij de gansche Kaart over, en toonde mij zeer nauwkeurig alle de Meiren en Rivieren, in den omtrek van twee honderd mijlen van zijn Dorp, welken

ken hij allen met naame noemde; en waarin hij mij geenszins kon misleiden, zonder ontdekt te worden, daar dezen, in dit gedeelte van het Land, tot nog toe haare *Indiïanſche* naamen behouden hebben. Zijn genoegen, bij het zien van zulk eene volkoomene Kaart van het Land, was zoo groot, dat hij niet kon na-laaten, zommigen van zijne Makers, welken buiten de deur omwandelden, te roepen, en hun dezelve te toonen. Mij, door teekens, verzogt hebbende, leende ik hun de Kaart, die zij op eene tafel legden, om welke zij zich plaatſten, en meer dan een half uur zich met zien bezig hielden. Ik bemerkte, gedurende dezen tijd, verſcheidene maalen, dat zij elkanderen hun genoegen betuigden, wanneer zij eene plaats, met welke zij bekend waren, nauwkeurig vonden aangewezen; en dat de meer bejaarden verſcheidene gevallen ſcheenen te verhaalen, waarſchijnlijk betrekking hebbende op het eene of andere, dat hun in een afgelegen gedeelte van het Land gebeurd was, en dat zij nu verheugd waren, aan hunne makers, de kaart in handen hebbende, te kunnen toonen en ontwikkelen.

Wanneer het Gouvernement voorneemens is, een ſtuk Lands van de *Indiïanen* te koopen, iets

iets, 't welk, door de wetten der Provincie, aan bijzondere perzoonen verboden is, wordt er eene Kaart van het Land gemaakt, en op dezelve het gedeelte gronds, waar over men in onderhandeling is, zeer nauwkeurig aangewezen, en bepaald; en, wanneer er in deze Kaart eenige misflag is, weeten de *Indiäanen* dit terstond te ontdekken, en aanteduiden. Na dat de koop geslooten is, teekenen zij, volgens zoodanig eene Kaart, de grenscheidingen van het gedeelte Lands, dat zij hebben afgestaan, met de grootste nauwkeurigheid af, merkende de boomen, die langs dezelve staan, of plaatsende, indien er geene boomen gevonden worden, steenen en staaken, op eenigen afstand van elkanderen, die den loop dezer grensline juist aanduiden. Bij zulke gelegenheden worden er behoorlijke Koopcontracten gemaakt, voorzien van eene zeer nauwkeurige Kaart van het dus verkogte land, aan dezelve vastgehegt; en deze Koopcontracten worden door beide de partijën in orde geteekend. Ik zag verscheidenen van dezelve in handen van onzen Vriend, Kapitein E. . . . . welken zeer merkwaardig waren, uit hoofde van de onderteekeningen der *Indiäanen*. De *Indiäanen* nemen meestäl den naam aan van eenig dier, zoo
als

als, *de Blauwe Slang*, *de Kleene Kalkoen*, *de Grootte Beer*, *de Dolle Hond*, enz.; en hunne onderteekening bestaat, in het, met de pen, trekken van de gedaante dezer onderscheidene dieren, welker naam zij draagen. Zommigen van deze handteekeningen onder deze Koopcontracten waren, in de daad, zeer wel uitgevoerd, en eene leevendige afteekening der dieren, welken zij moesten voorstellen.

De *Indiïanen* bezitten, in het algemeen, zeer veel vernuft. Derzelver gewoon houten huisraad, boogen, pijlen, en andere wapenen, enz., zijn met de uiterste netheid gemaakt, en derzelver beärbeiding is dikwijls zoodanig, dat men zich daar over, ten hoogsten, verwonderen moet, vooräl, wanneer men daarbij in aanmerking neemt, dat een mes en bijl de eenige werktuigen zijn, waarvan zij zich bedienen. Dikwils ziet men op de steelen hunner *Tomahawks*, op hunne kruidhoorns, de ketels hunner pijpen, enz. figuren, die zeer wel geteekend, en uitgesneden zijn. Het Borduurzel op de *Moccasins* en andere kleederen toont, dat de vrouwen, ten aanzien van vernuft en vinding, den mannen geheel niet toegeeven. Derzelver werk van pennen van Stekelvarkens verdient, in de daad, de bewondering van geheel

heel *Europa*. Zij bedienen zich daartoe van de zagte jonge pennen van dit dier, welken zij met de schoonste en leevendigste koleuren weeten te verwen. Zommigen van deze verwen heeft men ontdekt, maar veelen zijn, tot dus verre, nog geheel onbekend, even gelijk eene groote meenigte hunner geneesmiddelen, met welken zij zoms ongemeene geneezingen te wege brengen. Hunne verwen, en geneesmiddelen worden allen uit het groeizaam rijk genomen en getrokken.

Dan, offchoon de *Indiäanen*, door hun werk, toonen, dat zij eenigen fmaak hebben voor de kunften, zijn zij egter niet genegen, om iets, dat men hun laat zien, hoe fraai het ook zijn moge, te prijzen. Alle versierzelen of klederen, hoe fchoon en net ook gemaakt, verachten zij volkoomen, ten zij dezelve eenigzins overëenkoomen, met die, welken zij gewoon zijn te draagen, en naar hunnen eigenen fmaak gemaakt zijn, die tot nog toe bijna dezelfde gebleeven is, die zij was, toen de *Europeäanen* eerst in het Land kwamen: ook geeven zij geheel geen acht op eenig ftuk van de werktuigkunde, hoe fraai en zonderling ook, dan alleen, wanneer zij volkoomen overtuigd zijn, dat het tot het een of ander nuttig
ein-

einde dienstbaar is. Van alles, wat ik hun liet zien, trok niets hunne aandacht, dan een ligt jagtgeweer met twee loopen, hetwelk ik gewoonlijk in de hand had, wanneer ik in hunne Legerplaatsen omwandelde. Dit was eenigzins naar hunnen smaak: zij begrepen aanstonds het voordeel van zulk een geweer voor den Jaager, en de uitvinding behaagde hun; ook toonden zij, daar zij zeer wel bekend zijn met het nut van een goed slot aan een' snaphaan, hun genoegen over dat aan mijn geweer, als zijnde ongelijk beter, dan zij er ooit te vooren een gezien hadden.

Men zou zich zeer vergisfen, wanneer men meende, dat elk nieuw vreemd voorwerp hen verwonderen, en hunne aandacht gaande maaken zoude.

Een Fransch Schrijver, wiens naam mij ontdagt is, verhaalt van eenigen der *Iroquois Indiäanen*, dat zij, door de schoonste straaften van *Parijs* wandelende, geen het minste genoegen, of de geringste verwondering betoonde, over iets dat hun voorkwam, dan toen zij eindelijk voor een' Kokswinkel of gaarkeuken kwamen. Dit trok hunne aandacht, en wierden hoogften door hun gepreezen: een winkel, waar men altijd zeker was, iets te kunnen krijgen,

gen, om den honger te voldoen, zonder dat men noodig had, de vermoeiënisfen van de jagt of het visfchen te ondergaan, fcheen hun eene hoogst mogelijk prijswaardige inrigting: had men hun egter gezegd, dat men hier alles betaalen moest, wat men gebruikte, dan zouden zij waarfchijnlijk even zeer hunne veröntwaardiging betuigd hebben over het gene zij zagen. In hunne eigene Dorpen weeten zij geheel niet, wat het is, aan iemand, die, als Vriend, in hunne wooningen koomt, fpijs of drank te weigeren.

De *Indiäanen*, welken de nieuwsgierigheid, of hunne bezigheden naar *Philadelphiä*, of naar eenige andere groote Stad in de Staaten voert, vinden aldaar, in het algemeen, even zoo weinig iets op de ftraaten of in de huizen, waarop zij acht meenen te moeten geeven, als deze *Iroquois* te *Parijs*; en er is niet één onder hen, die zijne ellendige hut zou willen veruilen tegens de fchoonfte wooningen, die men in eenigen van deze fteden aantreft. De Scheepvaart te *Philadelphiä*, en in de andere Zeehavens, mist egter zelden, hunne verwondering optewekken, daar zij te gelijk de nuttigheid en het voordeel zien der groote fchepen boven hunne *Cano's*, die de eenige vaar-

tuigen zijn, welken zij hebben. De jonge *Wyandot*, van wien ik u te vooren schreef, dat hij zulk een ontzettend eind wegs, op eenen dag, te voet had afgelegd, was juist te *Philadelphïä* op dien tijd, dat ik mij aldaar bevond. Hij scheen zeer opgetoogen bij het zien van de Rivier, en het verbaazend aantal schepen van allerleië grootte op dezelve; maar het meest wierd zijne aandacht gaande gehouden, door het gezicht van den stroom. Den eersten dag, dat hij aan de Rivier kwam, keek hij naar de zon, en maakte eenige aanmerkingen over den loop van het water, en de algemeene ligging der plaats, zoo als de *Indiäanen* nooit nalaaten te doen, wanneer zij op eene vreemde of merkwaardige plaats koomen. Den volgenden dag ging hij weder naar de Rivier, en zag, tot zijne uiterste verbaazing, dat het water nu, met dezelfde snelheid, in eene juist tegengestelde rigting liep, dan hij dit, den dag te vooren, gezien had. In het eerste oogenblik meende hij, door eep of ander toeval, aan de andere zijde van de Rivier geraakt te zijn; maar zich spoedig alles, wat hij gezien had, herinnerende, en volkoomen overtuigd zijnde, dat hij op dezelfde plaats stond, waar hij den voorigen dag geweest was, rees zijne
ver

verbaazing tot den hoogsten trap. Om, aangaande zulk een gewigtig stuk, eenig nader onderrigt te hebben, zegt hij terstond den *Aide-de-Camp* van den Generaal WAIJNE, die hem in de Stad gebragt had. Deze maakte de zaak voor hem nog veel wonderlijker en onverklaarbaar, door hem te zeggen, dat de reden van dit, voor hem zoo zonderling, verschijnzel was, dat de Grootte Geest, ten nutte van de blanke menschen, welken hij als zijne bijzondere gunstlingen behandelde, zorg droeg, dat de Rivieren in hun Land in twee onderscheidene rigtingen liepen. De onnoozele *Indiiaan*, vergenoegd met dit gezegde, antwoordde: „Och! wilde de „Grootte Geest, ook voor ons, maaken, dat „de *Ohio* twee wegen liep, dan zouden wij „u zeer dikwils te *Pittsburgh* (*) koomen „bezoeken!” — Geduurende zijn verblijf te *Philadelphïä* verzuimde hij nooit, dagelijks aan de Rivier te gaan.

Onder de openlijke vermaaken van *Philadelphïä*, schijnen de kunsten der Paardrijders en Springers, in het Amphitheater, den *Indiïanen* het meest te behaagen, en het grootst
ge-

(*) Eene Stad aan den oorsprong van de *Ohio*. *Aanmerk. van den Schrijver.*

genoegen te geeven. Zij hebben het verhevenst denkbeeld van menschen, die zich zoo zeer onderscheiden door hunne behendigheid, en rangschikken dezelve onder de voornaamsten des Volks. Niets geeft, in de daad, den *Indiäanen* meer vermaak, dan het zien van iemand, die in lichaamsöeffeningen uitmunt. Spreek hen over een' perzoon, die zich onderscheidt door zijne sterkte, door zijne snelheid in het loopen, door zijne handigheid in het gebruiken van den Boog en den Snaphaan, door zijne geöeffendheid op de Jagt, door zijne onvertzaagdheid en standvastigheid in het oorlog, of iets dergelijks, terstond zullen zij met het grootste vermaak naar u luisteren, en zich gereed toonen, om u bijtevalen in het roemen van den Held der geschiedenisfe.

De *Indiäanen* schijnen, op het eerste voorkomen, van eene zeer koude en phlegmatieke gesteldheid, en men moet hen eenen geruimen tijd gekend hebben, om van het tegendeel overtuigd te zijn. Men toone hun een of ander stuk van kunst, dat hun behaagt, en zij zullen u eenvoudig, en met eene houding van onverschilligheid, zeggen: „het is fraai; — het staat mij wel aan; — het is eene aartige uitvinding.” Zien zij eenig nieuw en verbaazend

zend voorwerp, of hooren zij eenen gelukkigen en geestigen trek van vernuft, zij schijnen even gevoelloos te blijven, en geeven voltrekt geene leevendigere blijken van voldoening en genoeg. Meermaalen merkte ik op, dat de schouwspelen in het Amphitheater te *Philadelphïä*, hoe zeer ook naar hunnen smaak, en hoe belangrijk in hun oordeel, egter niets meer bij hen uitwerkten, dan een' zagten glimlagch, en een stil gefluister tegen hunnen vriend, die naast hen zat, hun genoeg te kennen geevende. Met dezelfde uitwendige onverschilligheid en ongevoeligheid, zien zij alles, hoe verschrikkelijk ook, en luisteren zij naar het verhaal van de grootste onheilen, die hunnen naastbestaanden of hun eigen huisgezin zijn overgekoomen, zonder daaröver de geringste aandoening te toonen. Deze onverschilligheid is egter niets anders, dan eene aangenomene gewoonte, en kooft zeker niet voort uit een wezenlijk gebrek aan gevoel, daar er op de geheele Waereld geen Volk gevonden wordt, vatbaarër voor de tederste aandoeningen van warme vriendschap, gevoeliger voor hunne kinderen in derzelver vroege jeugd en kindsche dagen, en ligter geraakt over de geringste belediging, dan juist deze; uitwendig onver-

schillige, *Indiïanen*. Een enkel woord, dat flegts de minste inbreuk op hunne eer schijnt te maaken, ontsteekt hun hart in toorn, en doet eene woede in hunne borst gloeiën, die niet dan door het bloed van den Beleediger kan gestild en bevredigd worden. Boschen van honderden mijlen uitgestrektheids zullen zij doortrekken, blootgesteld aan de onbarmhartigheid van het guurste weder, en de martelingen van den honger, alleen, om aan hunne wraakzugt te voldoen. Aan de andere zijde zullen zij, jaaren lang, dagelijks de graven hunner gestorvene kinderen bezoeken, en, in stilte, bij dezelve weenen, terwijl zij gewillig hun leven in gevaar stellen, en alles opöfferen, om eenen ongelukkigen Vriend ter hulpe te koomen. Maar ten zelfden tijde, meenen zij, dat men geen goed krijgsman kan zijn, of een zich onderscheidend character hebben, wanneer men zich, om welke zaak het ook zij, openlijk overgeeft aan buitengewoone bewegingen van verwondering of vrees, van droefheid of blijdschap. Zoo onverschillig te schijnen omtrent alles, wat, bij alle andere Volken, de hevigste aandoeningen in het gemoed zou doen geboren worden, stelt men hun, van hunne vroegste jeugd af, voor, en prijst men hun
aan

aan, als eene uitteekende verdienste, en iets uitmuntends; en zij krijgen, even daar door, zulk een verbaazend gezag over zich zelven, dat zij, zelfs aan de paal gebonden, en de hevigst folteringen ondergaande, die het menschlijk ligchaam, door vuur en staal, kunnen worden aangedaan, geheel onbeweeglijk en ongevoelig schijnen, en, zoo als bekend is, hunne Beulen bespotten en uitjouwen.

Deze gemaakte onverschilligheid geeft den *Indiäanen*; in het bijzijn, en voor het oog van Vreemdingen, het voorkoomen van ongewoone deftigheid en omzigtigheid; maar, in den kring hunner vrienden en bekenden, zijn zij meestäl zeer vrolijk en spraakzaam, en ontdekken zij ongemeen veel vlugheids van oordeel, en scherpte van vernuft. Hoe zeer zij, te *Philadelphiä*, of op eene dergelijke plaats zijnde, zich zoo onverschillig toonen omtrent alles, wat hun omringt, zoo lang er Vreemden bij zijn, zitten zij eger, wanneer ze in hun nachtverblijf zijn teruggekeerd, en zich onder de hunnen alleen bevinden, niet zelden uren lang op, onderling vertellende en lagchende over 't gene zij dien dag gezien en gehoord hebben. Verscheidene perzoonen, die hunne taal verstonden, en hunne gesprekken,

bij dergelijke gelegenheden, meer dan eens beluisterd hadden, verhaalden mij, dat hunne aanmerkingen, over het gene hun bejegend was, dikwils zeer juist waren, en zij dit zoms in zulk een bespottelijk licht wisten voortestellen, dat het nauwlijks mogelijk was, zich van lagchen te onthouden.

Dan, offehoon de *Indiïanen*, in het bijzijn van Vreemdingen, zulk een omzigtig voorkomen aancemen, laat egter de vastheid van hun Character hun niet toe, zich immer verleegen of onthust te toonen: zij zouden zich, in het bijzijn van den grootsten Monarch der Waereld, in het luisterrijkst Paleis, aan tafel plaatzen en eeten, met even zoo veel gerustheids en blijken van onverschrokkenheids, als of zij, in hunne hutten, aan hunnen eigen' zoberen maaltijd zaten. Zij meenen, dat het character van een' Krijgsman ten sterksten vordert, dat hij zich schikke naar de gewoonten der genen, bij welken hij zich bevindt; en, daar zij ongemeen oplettende zijn, zal men in hun gedrag, in het gezelschap van Vreemdingen, zelden iets wanvoeglijks of gemeens ontdekken. Ik heb te *Philadelphïä* eenen *Indiïaan*, die zijn geheel leven, van zijne jeugd af, in de boschen had doorgebracht, in een gezelschap

schap zien koomen , waar verscheidene Dames tegenwoordig waren , met zoo veel welleevendheids , en zulk een houding , als of hij altijd in de Stad gewoond , en verkeerd had ; en dit alleen , door dat men hem , eer hij in het gezelschap verscheen , de , bij dergelijke gelegenheden , gewoone gebruiken gezegd had . Dan de volgende Anecdote zal u dit nog duidelijker zeggen .

Onze Vriend NEKIG , *de kleene Otter* , was , met ons , verzogt op een middagmaal aan het huis van eenen voornaamen man te *Detroit* , en kwam gevolglijk aldaar , vergezeld van zinnen zoon , eenen kleenen jongen van negen of tien jaar . Na den maaltijd wierden er , op het Nageregt , verscheidene soorten van fruiten opgezet , en onder dezen eenige Persfikken . Men bood den jongen *Indiään* een schaal tje met dezelve aan , waarvan hij er , met zeer veel beschaafdheids , eene nam ; dan oogenbliklijk bragt hij dezelve aan den mond , en beet er een stuk af . De Vader , dit ziende , keek hem met een oog van veröntwaardiging aan , en sprak , met eene zagte stem , eenige woorden tegen hem , welken ik niet verstond , maar die , door iemand van het gezelschap vertaald , bleeken te behelzen eene ernstige berisping ,

dat hij zoo onöplettende geweest was, van deze vrugt niet eerst te schillen, zoo als hij zag, dat de Heer, die tegen hem over zat, deed. De jonge wierd ongemeen verleegen; maar herstelde spoedig zijnen mislag, trekkende een schaaltjen naar zich, er eene andere Perzik afneemende, en die behoorlijk en zindelijk schillende.

Een weinig daarna, een glas *Port-wijn* hem aangeboden zijnde, welks smaak hem onaan- genaam was, trok de kleene jongen een scheef gezigt, zoo als elk kind natuurlijk, bij het drinken daarvan, doen zal. Dit haalde hem eene nieuwe berisping van zijnen Vader op den hals, die hem zeide, dat hij wanhoopte, hem immer een groot man, of een Krijgsheld te zien worden, indien hij onvergenoegd was, met 't gene zijn Gastheer hem vriendlijk aanbod. De jongen dronk het overige van den wijn met eene zichtbaare tevredenheid.

De *Indiäanen* zullen zeldzaam de hand op- ligen tegens hunne kinderen, of dezelve slaan, maar, wanneer zij ongehoorzaam zijn, of geene acht op de ouderlijke vermaaning geeven, werpen zij hun zoms een weinig waters in het aange- zigt; eene soort van straf, voor welke de kin- deren de grootste vrees hebben, en die niet
mist,

mist, terfoud van eene goede uitwerking te zijn. Een der *Fransche* Misfönaarisen verhaalde ons, dat hij eens een meisje van eenige jaaren gezien had, zoo gebelgd, om dat haare Moeder haar eenig water in het aangezicht geworpen had, even als of zij nog een kleen kind ware, dat zij terfoud wegging, en zich zelve om het leven bragt. Zoo lang zij nog kinderen zijn, hebben de *Indiäanen* den grootsten eerbied en het grootst ontzagch voor den raad en de vermaaningen van hunne ouderen, maar zoo ras zij tot manlijke jaaren gekoomen zijn, en voor zich zelven kunnen zorgen, hebben zij geene achting meer voor dezelve, en volgen hunnen eigenen wil en smaak, ten spijte van derzelve onderrigtingen, ten zij deze hunne ouders zeer bejaard zijn. Voor den Ouderdom hebben zij altijd eene onbepaalde hoogächting.

Geen Volk op de Waereld bezit meer natuurlijke wellevendheid dan deze *Indiäanen*. Nimmer zullen zij iemand, die aan het spreken is, in de rede vallen; noch, wanneer men hun iets verhaalt, dat zij meenen valsche te zijn, iemand onbeschoft en plotsling tegen spreken: het eenige, dat zij zullen andwoorden, is: „ wij durven zeggen, Broeder! dat
gij

gij voor u zelveu gelooft, dat het waarheid is, 't gene gij zegt; maar het kooft ons zoo onwaarſchijnlijk voor, dat wij onze toefteuning daaraan niet geeven kunnen."

In hun gedrag onder elkanderen, ontdekt men niets dan beleefdheid en overeenſteuning. Nooit hoort men onder hen dat woest gefchreeuw, en die luide twiſten, noch ziet men eenige ſpooren van die grove lompe gewoonten en zeden, die, bij de laage Clafſis des Volks in *Europa*, zoo algemeen zijn. Bij alle gelegenheden gedraagen zij zich als zeer beſchaafde en wel opgevoede menſchen, zoo dat, indien er niet zoo veele overtuigend zekere bewiſzen van het tegendeel waren, men nauwlijks zou kunnen gelooven, dat zij dat zelfde woefte en wreede Volk zijn, die zij, in het oorlog, naar waarheid gezegd worden te zijn. Men moet hier egter wel in het oog houden, dat ik dit alles alleen van hun zeg, wanneer zij nugteren, en door geeue ſterke dranken bedwelmd zijn: overweldigt hen de kracht der laafteu, dat maar al te dikwils het geval is, dan zijn zij juifte het tegendeel van 't gene ik, zoo even, zeide, en gelijken meer naar gevleefchde Duivels, dan naar menſchlijke weezens: zij brullen alsdan als onzinnigen, vegten

en

en houwen onder elkanderen, en begaan duizenden buitenspoorigheden. Zij zijn, in de daad, zelven zoo overtuigd van, en gevoelig omtrent hunne eigene zwakheid, als zij in dien staat zijn, dat, wanneer zommigen zich in een gezelschap voegen, om te drinken, zij vooraf hunne mesfen, *Tomahawks* enz. aan eenen van hun allen in bewaaring geeven, die, op zijne eer, verplicht is, nugteren te blijven, en alle ongeregeldheden voortekoomen, en die ook gewoonlijk zijne belofte in dezen getrouw naarkoomt. Gebeurt het bij geval, dat zij dronken worden, zonder deze voorzorg te gebruiken, dan neemen de vrouwen de eerste gelegenheid waar, om zich van hunne wapenen meester te maaken, en die te bergen.

De *Indiäanen* verkiezen de *Whiskeij* en *Rum* boven alle andere zoorten van geestrijke dranken; maar zij schijnen dezen niet zoo zeer voor den smaak te begeeren, dan wel om zich daarin te buiten te gaan, en dronken te drinken. Onder honderd zal men er nauwlijks één aantreffen, die in staat is, zich tegentegaan, en zich niet aan de grootste onmatigheid in den drank schuldig maakt, wanneer hij daartoe gelegenheid heeft. Wanneer zij eenmaal eenig geestrijk en bedwelmend vogt geproefd, en er den

den smaak van hebben, laten zij, in het algemeen, niet af, maar stellen alles in het werk, om meer te krijgen; en, zijn zij eens dronken, dan worden zij oogenbliklijk laag, slaafsch, bedrieglijk en bedorven in elken zin van die woorden. Niets is in staat, om dit ongelukkig Volk het nadeel te vergoeden, dat het invoeren van sterke dranken onder hen heeft te wege gebracht. Eer zij met dezelve bekend wierden, waren zij, boven alle andere Volkeren, beroemd wegens hunne maatigheid in eeten en drinken; en, wat het eerste betreft, daarin zijn zij nog aanmerkelijk, en munten zij uit. Zij beschouwen het als in den hoogsten trap wanvoegelijk, te toonen, dat men honger heeft. Wanneer zij in hunne Dorpen koomen, na dat zij, mischien verscheidene dagen aan elkanderen, gevestigd hebben, gaan zij stil zitten, zonder, gedurende eenen geruimen tijd, naar eenig eeten te vraagen; en heeft men hun eindelijk iets gegeven, om den honger te stillen, dan eeten zij met zulk eene maatigheid, dat men zeggen zoude, dat zij slegts een uur te vooren van eenen zeer goeden maaltijd waren opgestaan. Nimmer zal men hen, bij welke gelegenheid ook, met overhaasting of gulzigheid zien eeten.

De

De *Indiäanen* zijn, uit de natuur, van eenen zeer gastvrijen en milden aart, wanneer geene bijzondere omstandigheden hen tot het tegengestelde beweegen; en, in de daad, zelfs wanneer de wraakzucht hen dwong, om zich anders te gedraagen, is egter niets in staat, om, wanneer zij eenmaal hunne vriendschap aan eenen Vreemden beloofd, en zich voor deszelfs veiligheid verpand hebben, hen hun gegeven woord te doen breeken, of daarvan in het geringste te doen afgaan. Van hunne milddaadigheid heb ik verscheidene bewijzen gehad, in de geschenken, welken zij mij gaven; en, ofschoon men moet toestemmen, dat, wanneer zij geschenken geeven, zij gewoonlijk anderen in vergelding verwagten, ben ik egter ten volen verzekerd, uit de wijze, waarop zij mij verscheidene beuzelingen aanboden en schonken, dat zij dit niet deden met oogmerk, om daar door zich te bevoordelen, en geschenken van grootere waarde terug te ontfangen, maar alleen uit vriendschap. Het is bekend, dat, ten aanzien van elkanderen, hunne mildheid geene paalen kent, en zij altijd gereed zijn, om van het hunne te geeven, ter gemoedkoominge in de behoeften en het gebrek van hunne nabuuren. Zij hebben geheel geen denkbeeld van

van het verzamelen van schatten voor zich zelve in het bijzonder, en zij verwonderen zich, dat er, in eenige Maatschappij, menschen kunnen gevonden worden, zoo ontbloot van alle weldaadig en edelmoedig gevoel, dat zij zich zelve, ten kosten van anderen, verrijken, en in weelde en overvloed leeven, zonder acht te geeven op de ellenden en het gebrek van leden dierzelfder Maatschappij, waar toe zij behooren. Hunne kleederen, huisraad en wapenen zijn de eenige zaaken, welken zij, met uitsluiting, als hunne bijzondere bezitting beschouwen: alle andere dingen zijn het gemeen eigendom des geheelen Stams, bij de bevoordering van welks algemeen geluk elk *Individu* erkent, voor hem zelve het grootst belang te hebben. De Hoofden zijn beziel met het zelfde gevoel; en, in plaats van de rijksten te zijn, zijn zij niet zelden integendeel de armsten van den hoop, daar zij, terwijl anderen gelegenheid hebben, om te jaagen, vischen enz., dikwils hunnen geheelen tijd besteedden moeten aan de behandeling, en het bezorgen van de algemeene zaaken der Natie.

De meesten der *Indiïansche* Natiën schiejnen twee soorten van Opperhoofden te hebben: eenigen voor den Raad, anderen in het Oorlog.

De

De eersten bezitten hunne waardigheid erflijk; en neemen in het bijzonder de burgerlijke belangen waar, offchoon zij egter te gelijk ook Krijgsöpperhoofden zijn kunnen: de laatsten worden verkoozen uit de genen, die zich het meest, door hunne dapperheid in het vegten, onderscheiden hebben, en worden enkel gebruikt, om het krijgsvolk te veld te leiden. Alle deze Opperhoofden hebben geene magt, om het Volk tot gehoorzaamheid aan hunne bevelen te noodzaaken; ook geeven zij dezen nooit op eenen gebiedenden en gezagvoerenden toon: zij geeven eenvoudig raad. Elk bijzonder *Individu* gevoelt, dat hij in eenen staat van volmaakte vrijheid geboren is, en versmaadt allen dwang, alle bevel, behalven dien, waarāan zijne eigene Reden hem onderwerpt. Daar hun egter allen hetzelfde belang aan het hart ligt, te weeten, het algemeen welzijn der geheele Natie, en zij verzekerd zijn, dat hunne Opperhoofden door geen ander beginzel gedreeven worden, keuren zij gewoonlijk derzelver voorstellen algemeen goed, en gehoorzaamen daarāan eenpaarig. Hoe wocst en onbeschaafd zij ook zijn mogen, vrees ik egter, dat wij, bij niet één geciviliseerd Volk over de geheele Waereld, dien zelfden algemeenen nationāalen

len geest, die zelfde onbaatzugtigheid, en die zelfde ondergeschiktheid en orde, die hier, eger niet door de gestrengheid der wetten, wordt ingeboezemd, noch gehandhaafd, zullen aantreffen, die wij onder deze *Indiäanen* vinden.

De *Indiäanen* betoonen, en gevoelen de grootste verächting voor die menschen en volken, welken hunne vrijheid lafhartig opöfferden, en merken hen, die deze, al is het ook, na al het mogelijke tot behoud daarvan gedaan te hebben, aflonden, aan, als waardig, om, in de Maatschappij, niets meer gerekend te worden, dan oude wijven. Het is, geloof ik zeker, alleen aan deze oorzaak, en niet aan het onderscheid in koleur en andere perzooneele hoedanigheden, dat men den ingewortelden haat en afkeer moet toeschrijven, welken de *Indiäanen*, in het algemeen, tegens de Negeren hebben. Men kan eenen *Indiëen* met geene mogelijkheid kwaadaartiger maaken, noch hem eene grovere belediging aandoen, dan dat men hem zegt, te gelooven, dat hij eenige gelijkheid heeft met een' Neger, of dat het bloed van eenen Neger door zijne aderen vloeit. Zij beschouwen dezen als dieren, ver beneden den mensch, en brengen dezelve om, met zoo weinig gevoel

voel, en met even zoo veel onverschilligheid, als zij eenen hond, of eene kat doodflaan.

Een *Amerikaansch* Officier, die, geduurende het oorlog met *Groot-Brittanien*, gezonden was naar eene der *Indiïanſche* Natiën, die aan de Westlijke grenzen der Staaten woenen, om dezelve te overreeden, in dit Oorlog onzijdig te blijven, verhaalde mij, dat, terwijl Hij aldaar was, er eenige Afgezanten in het Dorp dezer *Indiïanen* kwamen, ten einde met hun te onderhandelen, om, ware het mogelijk, eenige Negerſlaaven, die zij van de *Amerikaanſche* Volkplantingen vervoerd hadden, vrij te maaken. Onder deze Negers was een groot en ſchoon mansperzoon, die men, volgens de gewoonte, op welke zij, in het algemeen, met hunne gevangenen handelen, aan eene vrouw van aanzien onder haare Natie geſchonken had. Men deed aan deze vrouw eenige voorſtellingen omtrent dezeliſ vrijheid, welken zij bedaaard aanhoorde; dan, ten zelfden tijde, beflooten hebbende, dat de ongelukkige zijne vrijheid niet zou herkrijgen, ging zij alleen in haare hut, nam een groot mes, en, naar den Slaaf gaande, ſtiet hem hetzelfde, zonder eenig ophof te maaken, in de ingewanden, zeggende, zich daarop naar de Af-

gevaardigden wendende, zeer koeltjens tot dezelve; „ nu! nu geef ik u vrijheid, om uwen Neger te vervoeren.” Het arme schepzel, dus geftoken, viel op den grond, worstelende met de verschrikkelijkste doodsmarten, tot dat een der krijgslieden medelijden met hem kreeg, en een einde maakte aan deszelfs ellende en leven, door eenen slag met zijnen *Tomahawk*.

Te *Detroit*, *Niagara*, en op zommige andere plaatzen in *Opper-Canada*, vindt men eenige weinige Negerlaaven. Twee van deze ongelukkigen ondernamen, terwijl wij ons te *Malden* ophielden, om uit *Detroit* te ontvlugten, zich, ten dien einde, van eenen boot meester maakende, en daarmede, bij nacht, de rivier afvaarende. Daar de wind hun niet gunstig was, om het Meir overtefteeken, begreep men, dat zij verpligt zouden zijn, het langs den oever te houden, tot dat zij aan eene veilige plaats kwamen, en voedde dus de hoop, dat men hen nog weder zou kunnen inhaalen, en ontdekken, ten welken einde de Eigenaar zich naar *Malden* begaf, en aldaar twee getrouwe *Indiäanen* aannam, om hen te agtervolgen, en optespooren. Deze *Indiäanen*; genoegzaam omtrent de weggeloopene Slaaven onderrigt zijnde, vertrokken; maar nauwlijks

waa-

waren zij honderd *yards* ver, of een van hun, die een weinig *Engelsch* spreken kon, kwam terug, en vroeg den Eigenaar, of hij hem de vrijheid wilde geeven, om de Negers te *scalpen*, wanneer zij weerspanning bleeven, en volstrekt weigerden terug te keeren. Dit verzoek afgeslagen zijnde, wyl men wel wist, dat, indien men hetzelfde toefond, hij zeker de beide Negers zou ombrengen, alleen om de moeite te ontgaan, van dezelve terug te leiden, antwoordde hij: „wel nu!“ „indien gij niet wilt toestaan, dat ik hen beide *scalp*, zult gij egter, hoop ik, niet „kwaad op mij zijn, dat ik het den eenen „doe;” waar op men hem zeide, dat zij-ze beide leevenden moesten terug brengen. Deze weigering scheen hem ongemeen en ten hoogste te treffen, zelfs zoodanig, dat hij in twiifel begon te staan, of hij vertrekken wilde, of niet. Eindelijk — het smart mij, dat ik het zeggen moet, — eindelijk stond de Eigenaar, vreezende, dat de beide slaaven hem zouden ontsnappen, het verzoek der *Indiännen* toe, hen egter biddende, dat zij hen niet zouden ombrengen, indien het mogelijk ware, dit te vermijden. Wat de uitslag geweest is, heb ik nooit gehoord; maar, naar het genoegen te

oordeelen, waarmede zij vertrokken, toen hun barbaarsch verzoek was ingewilligd, is het ten hoogste waarschijnlijk, dat zij eenen der beide Negers hebben van kant geholpen.

Deze ongevoeligheid der *Indiënen*, in het ombrengen van eenen hunner ongelukkige Natuurgenooten, doet hen zeker — dit moet ik erkennen — in geen zeer gunstig licht voorkomen. Ik vrees dus, dat alle de goede hoedanigheden, welken zij anders bezitten, in het oordeel van de meeste menschen, niet zullen kunnen opweegen tegen hunne neiging tot wrede en de verschrikkelijke wreedheden, welken zij, zoo als bekend is, den gevangenen aandoen, die het ongeluk hebben van, in een gevegt, in hunne handen te vallen. De *Fransche* en *Engelsche* Zendelingen hebben zich zeer veel moeite gegeven, om hen te overtuigen van het schandelijke, om hunne Krijgsgevangenen, op die wijze, te martelen; en dit is niet geheel te vergeefs geweest. Immers, ofschoon het, in eenige latere voorbeelden, gebleeken is, dat zij, tot dus verre, nog eene zekere neiging behouden voor deze wreede gewoonte, kan ik egter, uit het gene ik gehoord heb, verzekeren, dat, in de laatste jaaren, niet één Krijgsgevangene op de pijnbank gebragt is,

is, in gevallen, waarïn, voor honderd jaar, twintig dit lot zouden ondergaan hebben. Niet-tegenstaande het nauwkeurigst onderzoek, dat ik dienāangaande heb te werk gesteld, heb ik niet kunnen gewaar worden, dat er, van alle de Gevangenen, die, bij de nederlaag van den Generaal ST. CLAIR, in hunne magt geraakt waren, er één aan de paal gebonden is. Zoo ras deze nederlaag bekend was, beloofden de *Brische* Officieren, en anderen, die eenigen invloed op hen hadden, hun zekere belooningen, indien zij hunne Gevangenen leevenden terugbragten, en ver het grootste deel keerde ook weder, zonder iets geleeden te hebben. Om egter de zucht tot wraak geheel uit hun uitteroeiën, dit schijnt volstrekt onmogelijk. Uit de volgende Anecdotes van den Kapitein JOSEPH BRANDT, een Krijgs-Opperhoofd van de Natie der *Mohawks*, zult gij een juist denkbeeld kunnen maaken van de weinige uitwerking, welke de opvoeding, in dit opzigt, op hun gemoed maakt.

Deze BRANDT was, nog zeer jong zijnde, gezonden in een Collegie in *New-England*, waar hij, zeer goede vermogens hebbende, spoedig aanmerkelijke voordgangen maakte in de *Gricksche* en *Latijnsche* taalen. Men deed

alles, wat mogelijk was, om de waarheden van het Euangelie diep intedrukken in zijn hart, met dat gevolg, dat hij zich zelven een' ijverigen Voorstander en Aanhanger van de gronden van het Christendom verklaarde, en, in de hoop, dat hij, bij zijne terugkeering onder zijn Volk, in staat zou zijn, hen te bekeeren, zettede hij het *Euängelie van Mattheus*, en de vastgestelde orde van gebeden, bij de kerk van *Engeland* in gebruik, in de *Mohawksche* Taal over. Eer BRANDT egter den loop zijner studiën geëindigd had, brak het *Amerikaanische* Oorlog uit, waaröp hij, bezielde met die zucht naar eer, welke de Natuur in het hart van den *Indian* schijnt ingelegd te hebben, oogenbliklijk het Collegie verliet, naar zijne geboorteplaats terugkeerde, en, kort daar na, weder kwam, en zich, met een aanmerkelijk aantal van zijne Natie, verëenigde met eenige *Engelsche* troepen, onder het bevel van den Heere JOHN JOHNSTON. Hier onderscheidde hij zich, in verscheidene gevallen, door zijne dapperheid, en wierd spoedig verheven, niet alleen tot den rang van Krijgsbevelhebber bij zijne Natie, maar tot dien van Kapitein van den Koning.

Het duurde egter niet lang, of BRANDT be-

zoe-

zoedelje, en verloor zijnen roem in de *Engelsche* Armée, bij de volgende gelegenheid. Er viel eene schermutzeling voor met een Corps *Amerikaanen*; de actie was vrij hevig, en BRANDT wierd, door een Musket-kogel, aan den hiel gekwetst; maar de *Amerikaanen* moesten egter, ten laatsten, wijken, agterlaatende een' Officier, en omtrent zestig man, die gevangen genomen waren. Deze Officier, zijn zijdgeveer overgegeeven hebbende, was in gesprek geraakt met den Kolonel JOHNSTON, die over de *Britsche* troepen het bevel had, en met wien hij, op de vriendlijkste en vertrouwelijksste wijze, sprak, wanneer BRANDT, stil agter hem gesloopen zijnde, hem, met eenen slag van zijnen *Tomahawk*, dood ter aarde sloeg. De veröntwaardiging van den Heere JOHN JOHNSTON wierd, zoo als men zich gemakkelijk kan voorstellen, bij zulk eenen trek van schandelijke verraaderij, ten hoogsten gaande, en dit ontdekte hij in de leevendigste uitdrukkingen van ongenoegen. Dan BRANDT hoorde hem ongevoelig aan, en zeide hem, na dat hij geëindigd had: „ het smart mij, dat, het gene ik „ gedaan heb, u ongenoegen veröorzaakt; „ maar mijne wonde was, op dat oogenblik, „ zoo pijnlijk, dat ik niet kon nalaaten, mij

„zelven te wreeken aan het eenige Opper-
„hoofd van de Partij, dien ik gevangen zag.”
Hij voegde er nog bij, dat zijn hiel hem nu
veel minder smart veroorzaakte, dan te voo-
ren.

Toen het oorlog uitbrak hielden de *Mohawks*
hun verblijf aan de Rivier *Mohawk*, in den
Staat van *Nw-York*; maar, na dat de vrede
gemaakt is, zijn zij vertrokken naar *Opper-*
Cnada, en ligt thands derzelve voornaamste
Dorp aan de groote Rivier, die, aan de
Noordzijde van het Meir *Erie*, in hetzelfde
valt, omtrent zestig mijlen van de Stad *Newark*
of *Niagara*, waar BRANDT tegenwoordig zijn
verblijf houdt. Hij heeft een zeer goed huis
voor zich zelve gebouwd, en elk Vreemd-
ling, die hem bezoekt, kan verzekerd zijn,
een vriendlijk en goed onthaal, en dagelijks
eene zeer wel voorziene tafel bij hem te zul-
len vinden. Hij heeft niet minder dan dertig
of veertig Negers, om zijne paarden optepas-
sen, zijn land te beërbeiden, enz; en deze on-
gelukkigen worden in de grootste slaavernij ge-
houden, en durven niet onderstaan, te vlugten,
wiel hij hun verzekerd heeft, dat, indien zij
dit ondernamen, hij zelve hen vervolgen zou-
de, al ware het tot op de grenzen van *Geör-*
giä,

giä, en hen met zijnen *Tomahawk* afmaaken, waar hij hen aantrof. Zij kennen hem te wel, om niet te gelooven, dat hij zijn woord zeer getrouw zou naarkoomen.

BRANDT ontvangt van het Gouvernement, behalven de jaarlijksche geschenken, half tractement als Kapitein, 't welk, alles met elkanderen, naar men zegt, omtrent vijf honderd Pond Sterling in het jaar beloopt.

Wij waren niet weinig begeerig — zoo als gij u kunt voorstellen — om dezen BRANDT te zien, en voorzagen ons van brieven van aanbeveeling aan hem, van de Secretaarij van den Gouverneur, en verscheidene Officieren en andere aanzienlijke perzoonen van zijne bekenden, voornemens zijnde, van *Newark* naar zijn Dorp te vertrekken, en hem een bezoek te geeven. Dan zeer ongelukkig had hij zich, daags voor dat wij *Newark* of *Niagara* verlieten, aan boord begeeven van eën vaartuig, om naar *Kingston*, aan het andere uiterste van het Meir, te gaan. Gij kunt berekenen, hoe gewigtig en aanzienlijk deze man is, wanneer ik u zeg, dat een Rechtsgeleerde van *Niagara*, die, met ons, in het zelfde vaartuig, van *Kingston*, waar hij, door tegenwinden, eenigen tijd was opgehouden geweest, het Meir

Meir *Ontario* overvoer, ons, den dag na onze aankoomst te *Niagara*, verzekerde, dat, daar hij niet in tijds hier had kunnen zijn, om voor BRANDT eenige rechtszaaken te verrigten, en dezen dus aan eenen anderen perzoon waren overgegeeven, hij ten minste honderd Pond Sterling verloor.

BRANDT's oplettendheid en doorzigt deden hem, al spoedig, ontdekken, dat de *Indiäanen* de speelbal waren van elke vreemde magt, die in *Amerika* voet aan land zette. En, in de daad, indien hij hieraan nog eenigzins had kunnen twifelen, dan moest deze twifeling geheel ophouden, toen hij zag, dat de *Engelfchen*, na dat zij, in het *Amerikaanfche* Oorlog, de hulp der *Indiäanen* gevraagd en genooten hadden, het gcheele grondgebied der laaften, ten Oosten van de *Miffiffippi*, en ten Zuiden der Meiren, zeer onbillijk en onëdelmoedig, aan de Ingezetenen der Verëenigde Staaten, derzelve waare vijanden, overgaven; met een woord, dat de *Indiäanen* zich zelve hadden opgeöfferd voor het belang der *Engelfchen*. Hij zag met leedwezen, dat de *Indiäanen*, zich in de gefchillen der Blanken inmengende, en zich onderscheidene belangen aantrekkende, zich zelve verzwakten, daar zij

integendeel, wanneer-ze zich onzijdig hielden, en door eene goede staatkunde geleid wierden, spoedig in aanzien en magt zouden toeneemen, en met meer ontzags en billijkheids behandeld worden. Met dit denkbeeld doordrongen, vormde hij het stout ontwerp, om alle de *Indiëanen* met elkanderen, in een groot en algemeen Bondgenootschap, te verëenigen. Tot dit einde zond hij Afgevaardigden aan alle de onderscheidene Opperhoofden, hun voorstellende, om eene algemeene Vergadering der Hoofden van alle de Stammen te houden, en daarin deze gewigtige zaak in overweeging te nemen: dan eenigen dezer Stammen, agterdogtig omtrent het oogmerk van BRANDT, en vreezende, dat hij in het zin had, om, langs dezen weg, voor zich zelve meer magts te verkrijgen, verzetteden zich daartegen met al hun vermogen. BRANDT is gevolgtijk hier door, bij veelen van de oorlogszugtigsten en dappersten, ongemeen in haat geraakt, en wordt met zulk een afgunstig oog beschouwd, dat het voor hem hoogst gevaarlijk zou zijn, zich naar de bovenste gedeelten van het Land te begeeven.

De belangen van zijn eigen Volk regelt en bestuurt hij met veel bekwaamheids. Deszelfs overtollig land heeft hij, voor eene meenigte
jaa-

jaaren, verhuurd, en, door dezen maatregel, zijner Natie een gewis jaarlijks inkoomen verzekerd, dat waarschijnlijk zoo lang zal blijven, als zij een Volk zijn. Hij oordeelde verstandig, dat het beter ware, zoo te handelen, dan te gedoogen, dat de *Mohawks*, even gelijk zoo veele andere Stammen gedaan hadden, hunne bezittingen bij kleene stukken verkogten, waarvoor zij wel groote sommen ontfingen, maar die, hoe groot ook, spoedig zouden verlooren gaan, wanneer hun dezelve op eenmaal betaald wierden.

Wanneer de omstandigheden zijner Natie het toelaaten, is BRANDT, volgens zijne eigene verklaring, voorneemens, zich verder op het onderzoek der *Grieksche* Taale, waarvan hij zegt, een groot Liefhebber te zijn, toe te leggen, en meer gedeelten van het Nieuwe Testament in de *Mohawksche* Taal over te zetten. Intusschen had deze zelfde man, kort voor onze aankoomst te *Niagara*, zijnen eenigen zoon, met eigene handen, omgebragt. Deze zoon was, naar het schijnt, een slecht, en aan den drank overgegeeven mensch, die meer dan eens verklaard had, het oogmerk te hebben, om zijnen vader aan kant te helpen. Op eenen zekeren avond ging hij, onbeschoft, in het vertrek

trek van zijnen Vader, en begon met dezen te twisten en handgemeen te worden, misschien met voorneemen, om nu zijn onnatuurlijk opzet ten uitvoere te brengen; maar BRANDT, een kort zijdgeweer uittrekkende, flak hem over hoop. BRANDT spreekt nooit van deze zaak dan met leedweezen, maar te gelijk zonder iets van die aandoening te toonen, welke men onderstellen mag, dat bij elken anderen, dan een' *Indiiaan*, zou plaats hebben. Hij troost zich over dit geval met de bewustheid, dat hij zich bij zijne Natie verdienstlijk gemaakt heeft, door haar te verlossen van een slegt voorwerp.

BRANDT draagt zijne haaïren op de *Indiïansche* wijze, en eene *Indiïansche* kleeding; alleen gebruikt hij, in plaats van den omslag of deken, een kort kleed, zoo als ik te vooren beschreeven heb, niet ongelijk aan een' Jaegers korten rok.

Niettegenstaande de *Fransche Roomsche-Katholieke*, en andere Zendelingen zich onëindige moeite gegeven hebben, om het Euāngelie onder de *Indiïanen* uittebreiden, en verscheidene Stammen, daar door, zijn overgehaald geworden, om zich te laten doopen, schijnt het egter, zeer weinige gevallen uitgezonderd,

derd, tot dus verre, niet, dat de invoering van den Christelijken Godsdienst, onder hen, eenig wezenlijk voordeel heeft aangebragt. Zij hebben geleerd, eenige Formulier-gebeden optezeggen, en bij eenige uitwendige plegtigheden tegenwoordig te zijn; maar, voor het overige, worden zij nog, even gelijk te vooren, door dezelfde geweldige hartstogten geregeerd, en hebben nog niets van den edelen geest des Christendoms ingezoogen.

De *Moravische* Zendelingen hebben zeker eene grootere verandering in het gemoed der *Indiäanen* te wege gebragt, dan eenige anderen, en zijn zoo ver gevoorderd, dat zij zommigen overgehaald hebben, om hunne woeste levenswijze te verlaten, het oorlog vaarwel te zeggen, en zich aan den landbouw overtegeeven. Het is bij de *Munfies*, een' kleenen Stam, woonende aan de Oostzijde van het Meir *St. Clair*, dat zij met het meeste gevolg geärbeid hebben; maar het aantal der dus Bekeerden is waarlijk zeer gering. De *Roomsche-Katholieken* hebben den grootsten aanhang, wijl de uiterlijke gedaante, en het staatljke van derzelver Godsdienst, bijzonder gefchikt zijn, om de aandacht der *Indiäanen* uitelokken, en gaande te houden; en de Zende-

lingen van die Kerk hun, die dezen nieuwen Godsdienst omhelzen, weinig dwangs of weinige pligten opleggen. De *Kwaakers* zijn, onder allen, die genen, welken het minst hebben uitgewerkt. Derzelver Leer, van zich niet te verdedigen, welke zij prediken, strookt zeer slegt met de denkbeelden, en de neiging van den *Indiiaan*; en bij zommige Stammen, waar zij getragt hebben, deze Leer intevoeren, bijzonder onder de *Shawnees*, een der Oorlogszugtigten, ten Noorden van de *Ohio*, zijn zij aan zeer veel gevaars bloot gesteld geweest. (*)

De

(*) De groote zwaarigheid, om de *Indiäanen* tot het Christendom overtehaalen, ligt niet in hunne gehegtheid aan hunnen eigenen Godsdienst, zo zij er eenen hebben, maar alleen in zekere gewoonten, welken zij met de moedermelk schijnen te hebben ingezoogen.

Een *Fransch* Zendeling verhaalt, dat, hij eens onderneemende, eenen *Indiiaan* te bekeeren, door hem voorstellen de belooningen, die in de toekomstige Waereld den Goeden zullen ten deele vallen, en de verschrikkelijke straf, welke de Boozen aldaar te wagten hebben, de *Indiiaan*, die, eenigen tijd te vooren, zinnen besten Vriend verlooren had, hem schielijk in de rede viel, hem vragende, werwaards hij dagt, dat zijn overleeden Vriend gegaan ware; naar de Hel of naar den Hemel? — Ik geloof zeker, — antwoordde de Zendeling, — dat hij in den Hemel is. — Nu — zeide

De *Indiäanen*, die, tot dus verre, geene kennis hebben aan eene godlijke Openbaaring; schijnen zeer algemeen te gelooven aan het bestaan van eenen hoogsten, weldaadigen, alwijzen en almachtigen Geest, als mede aan dat van ondergeschikte Geesten, zoo goeden als kwaaden. Den eersten, als het welzijn des Menschdoms behartigende, meenen zij, niet verplicht te zijn, eenige hulde te bewijzen, maar betoonen alleen hunnen eerbied aan de laarsten, voor welken zij zeer bevreesd zijn, ten einde het kwaad aftekeeren, dat dezen hun zouden doen. Sommige, meer afgelegene Stammen zegt men, dat Priesters onder zich hebben, maar het blijkt niet, dat zij eenigen geregelden Godsdienst bezitten. Elk bijzonder Indivü zegt zijn gebed, of doet eene Offerände
aan

de *Indiään* — dan wil ik doen, 't gene gij mij verzoekt, en leiden een maatig leven, want ik zou gaarne naar die plaats gaan, waar mijn Vriend is. — Had hij integendeel gehoord, dat zijn Vriend in de Hel was, dan had alles, wat de Eerwaardige Vader hem van vuur en sulfer zou hebben kunnen voorpreken, van weinig gewigts geweest, om hem tot eene andere dan de wildste levenswijze te beweegen, in de hoop van zijnen Vriend weder te zullen ontmoeten, en met dezen in deszelfs rampen te deelen. *Aanmerk. van den Schrijver.*

aan den boozen Geest, wanneer hij bevreesd is, en begrijpt, dat de noodzaaklijkheid hem verplicht, om dit te doen.

Het geloof aan een toekomstig leven, waarin zij die zelfde vermaaken zullen genieten, welken zij op deze Waereld smaaken, maar vrij van alle rampen, en van de moeite, om zich onderhoud te verzorgen, schijnt onder hen zeer algemeen te zijn. Eenige Stammen zijn godsdienstiger dan anderen. De *Shawncsen*, eene stoute, oorlogszugtige Natie, hebben weinig vrees voor kwaade Geesten; en dus vindt men bij hen nauwlijks eenige schaduw van Godsdienst. Niet een van deze Volkeren is ooit, zoo ver ik heb kunnen ontdekken, tot het Christendom overgegaan.

Het is eene zonderlinge en merkwaardige omstandigheid, dat, niettegenstaande de nauwe overëenkoomst in gedaante, zeden, gewoonten, neigingen en Godsdienst, tusfchen de verschillende Stammen der *Indiäanen* van het eene einde van het Vasteland tot het andere, — eene overëenkoomst zoo sterk, dat dezelve geheel geen twijfel overlaat, of zij moeten allen denzelfden oorsprong hebben — de Taal der onderscheidene Stammen egter zoo veel verschilt, en zoo aanmerkelijk uit een loopt. Geene twee

Stammen spreekten volkoomen dezelfde Taal; en die van veelen, welken niet eens op eenen grooten afstand van elkanderen woenen, verschilt zoodanig, dat de een den anderen volstrekt niet verstaan kan. Men had mij onderdrukt, dat de *Chippewaijsche* Taal ver weg de algemeenste was, en dat iemand, die deze nauwkeurig kende, spoedig in staat zou zijn, om een genoegzaam denkbeeld te hebben van alle de talen, die gesproken worden, tuschen de *Ohio* en het Meir *Superior*. Zommigen, die hunne hoofdzaak gemaakt hebben van de *Indiïansche* Talen, verzekeren, dat alle de onderscheidene Talen, bij die Stammen, met welken wij in eenige betrekking staan, in gebruik, niet anders zijn dan verschillende Tongvallen van drie oorspronkelijke Talen, te weten, het *Hurons*, *Algonquins* en *Sioux*; en dat, wanneer men de beide eersten wél verstaat, men in staat is, ten minste met weinig moeite, om met alle *Indiïanen*, van welken Stam ook, in *Canada*, en in den Verëenigden Staat te spreken. Alle de Natiën, die eene Taal spreken, afkoomstig van het *Sioux*, worden gezegd eene blaazende uitspraak te hebben; zij, die er eene spreken uit het *Hurons* oorspronkelijk, hebben eene holle uit de keel
voord-

voordkoomende; en zij, wier Taal van het *Algonquins* kooft, fpreeken hunne woorden veel zagter, en met meer gemaks uit, dan eenigen der anderen. Of deze onderscheiding, en waarneeming nauwkeurig zijn, durf ik niet bepaalen: ik wil alleen opmerken, dat alle de *Indiāanen*, welken ik ooit ontmoette, zoo wel die, wier Taal uit het *Hurons*, als die, van wiken dezelve uit het *Algonquins* gezegd wordt oorspronkelijk te zijn, naar het mij voorkoomt, in de hunne zeer weinig klanken hebben, die met de lippen gemaakt worden, en hunne woorden uit de keel, doch niet zoo zeer uit het bovenste, dan wel uit het benedenste gedeelte derzelve naar de borst toe, voordbrengen. Men bespeurt in hunne uitpraak eene ligte stottering, zoo dat zij hunne klanken met moeite onderscheiden uitdrukken; omtrent even zoo, als ik denk, dat iemand doen zoude, die een zwaar gewigt op de borst had liggen, of die eenen slag op dat deel des ligchaams, of op zijnen rug ontfangen had, die hem de long benadeelde. De Vrouwen daarēntegen spreeken met de grootste vloeibaarheid, en de taal, door heur uitgesproken, schijnt even zoo zagt en welluidende als de *Italiāansche*. Zij hebben allen, zonde

der eenige uitzondering, de zuiverste, en meest harmonische stem, die ik ooit hoorde, en derzelve glimlagch is zoo inneemende en zagt, als men zich zou kunnen voorstellen. Dikwils zat ik een paar uuren tusfchen eene groep *Indiäanfche* Vrouwen, alleen om het genoegen te hebben, van haar met elkanderen te hooren fpreeken, en mij te vermaaken met het zachte en welluidende van heure gezegden.

De *Indiäanen*, zoo wel mannen als vrouwen, fpreeken met ongemeen veel bedagtzaamheids, en fchijnen nooit verlegen te zijn, om gepaste woorden te vinden, tot het uitdrukken hunner denkbeelden.

De oorspronglijke Meuzijk der *Indiäanen* is zeer plomp, zonder eenige aangenaamheid, en ontbloom van alle welluidendheid en verfcheidenheid. Hunne berugte Oorlogszang is niets anders dan een ellendig en laf Recitafif. Zingen en Danzen gaan altijd bij hen hand aan hand. Wanneer zij, in groot getal bij elkanderen zijnde, te zamen zingen, maaken de weinige woeste toonen, waaruit hun gezang beftaat, gemengd met het geluid van hunne fluiten, en trommels, zomwijlen, op eenigen afftand zijnde, geen onäangenaamen indruk op het gehoor; maar het is ook dan alleen,
dat

dat hunne Muzijk eenigzins draagelijk is. Den eerften nacht van onze aankoomst, juist zoo als wij gereed stonden, om ons ter ruste te begeeven, omstreeks middennacht, wierden wij aangenaam verrast door den klank van eene dergelijke Muzijk op het Eiland *Bois-Blanc*. Begeerig zijnde, dezelve meer van nabij te hooren, en getuigen te zijn van hun dansen, namen wij eenen boot, en voeren terstond de rivier over, naar de plaats, waar zij zich ophielden. Drie bejaarde mannen, onder eenen boom gezeten, waren hunne voornaamste Muzijkanten. Een van dezen sloeg eenen kleenen trommel, gemaakt van een stuk van eenen hollen boom, waaröver men een vel gespannen had, terwijl de beide anderen hem acompagneerden, slaande de maat, ook op eenen trommel van eene kalabas, en gevuld met erwten. Te gelijktijdig zongen deze mannen, en bestuurden, in de daad, het geheele gezang, waarin de dansenden deel namen. Deze laatste bestonden alleen uit vrouwen, ten getale van twintig, of daarömtrent, welken, in eenen ronden kring, met heure aangezigten naar het midden gekeerd, en de armen om elkänderens hals geslagen, zich, dus aan een gekluisterd, met kleene pasfen, rondöm een

kleen vuur, beweegden en sprongen. De mannen dansen nooit te gelijk met de vrouwen, ten ware, dat eene of andere jonge dogter, die zeer fraai is, door eenen jongman in den dans der mannen worde ingeleid; en dit beschouwen zij als een uitteekend gunstbetoon. De reden hiervan ligt in het algemeen gedrag der *Indiïanen*, die geheel anders omtrent de vrouwlijke Kunne denken en handelen, dan men in *Europa* gewoon is, en dezelve, even gelijk slaaven, veroordeelen, en gebruiken tot den moeiëlijksten arbeid. Ik heb een jong Opperhoofd zien vergezellen door drie vrouwen, die zijne pijlen moesten opraapen, terwijl hij zich vermaakte, met Eekhorentjens te schieten; ook zag ik meermaalen de *Indiïanen*, wanneer zij, van de eene plaats naar de andere, eenige weinige mijlen ver trokken, te paard stijgen, en op hun gemak rijden, terwijl huanne vrouwen verpligt waren, niet slegts agter hen te voet te gaan, maar zelfs nog zwaare pakken op heure schouders te draagen.

Na dat de Vrouwen eenigen tijd gedanst hadden, wierd er een grooter vuur aangelegd, en verzamelden zich de mannen, uit onderscheidene gedeelten van het Eiland, ten getale van vijftig of zestig, om zich op hunne beurt te ver-

vermaaken. Er was weinig meer verſcheidenheids in hunnen dans, dan in dien der Vrouwen. Eerst gingen zij, in eenen grooten kring, digt agter elkanderen, om het vuur, trappende met de voeten, terwijl zij zeer korte ſchreden deden, de maat der Muzijk. De beste Danſer aan het hoofd gaande, gaf den maatſtap, en was ook de voornaamſte zanger in den kring. Na dat zij eenmaal om het vuur gegaan waren, maakten zij grootere ſtappen, en begonnen te gelijk, met zeer veel gewelds, op den grond te ſtampen. Bij elke drie of vier rondwandelingen, deden zij kleine ſprongen, zich, met beide de voeten te gelijk, van den grond opgeevende; wendden zich, met het aangezicht, naar het vuur, en boogen hunne hoofden, te gelijk zijwaards gaande. Eindelijk, na dat zij een paar dozijn maalen dus om het vuur gegaan hadden, op het einde van elke welker omwandelingen zij, met een verſchrikkelijk geweld, op den grond ſtampten, waarin de voornaamſte Danſer de hoofdrol ſpeelde, gaven zij allen eenen luiden ſchreeuw; en daarmede was de dans gedaan.

Binnen twee of drie minuten begon men eenen nieuwen, die ſpoedig eindigde, en bijna op dezelfde wijze afliep, als de eerſte. Er

was zeer weinig onderscheids in de houdingen, die zij maakten; en het voornaam verschil in het zingen bestond alleen daarin, dat, in zommige gezangen, eenige dansers, in plaats van dezelve geheel te zingen, alleen scheenen te antwoorden op het gene de oude mannen zongen. Zij wenkten ons vriendlijk, om deel te neemen in hunne vrolijkheid, dat wij oogenbliklijk deden, wetende hoe veel genoeg wij hun daarmede gaven, en blijvende op het Eiland, tot omstreeks drie of vier uren in den morgenstond. Er is iets onbegrijpelijk verschrikkelijks in het zien van een aantal *Indiëanen*, dansende dus rond een groot vuur, in het diepst van digte bosschen; en hun luid geschreeuw op het einde van elken dans doet zeer veel ter vermeerdering van het ijsfelijke, dat hun eerste voorkoomen inboezemt.

Nauwlijks ging er een nacht voorbij, zonder dat er zulke dansen, als ik zoo even beschreeven heb, op het Eiland plaats hadden. De *Indiëanen* denken nooit aan deze vermaakten, voor dat de nacht reeds zeer ver gevorderd is, en zij houden zich daarmede bezig, tot dat de dag aanbreekt. Op den dag slaapen zij in den zonneschijn, of zitten hunne pijp te rooken, wanneer zij niets bijzonders te verrigten heb-

hebben. Hoe zeer zij het ijverigste en volhardendste Volk des Waerelds zijn, wanneer zij oorlog hebben, zijn zij egter, zoo ras zij in Vrede leeven met hunne nabuuren, en genoegzaamen voorraad bezitten, om hunnen honger te voldoen, de traagsten en zorgloosten, die men zich kan voorstellen.

De dansen, van welken ik u, zoo even, eene beschrijving gaf, zijn die, met welken zij zich gewoonlijk vermaaken: bij groote en bijzondere gelegenheden hebben zij eene meenigte anderen, en die, voor den aanschouwer, veel belangrijker zijn. Ook zegt men, dat de dansen, onder de *Shawnesen* en eenige andere Stammen in gebruik, veel vermaaklijker zijn, dan die, van welken ik gesproken heb. Er waren verscheidene familiën van deze *Shawnesen* op het Eiland *Bois-Blanc* gecampeerd, toen wij aldaar waren, maar derzelver aantal niet groot genoeg zijnde, om afzonderlijk eenen dans te kunnen doen, hadden wij nooit het genoegen, daarvan getuigen te zijn.

Onder hunne voornaamste dansen, verdient ontwifelbaar, volgens 't gene ik dienāangaande gehoord heb, wjl ik zelve nooit gelegenheid had, om het te zien, de Oorlogs-dans het meest de aandacht van elken Vreemdling. De-

ze heeft plaats, wanneer zij op eene of andere vegtpartij uitgaan, of van daar terug komen, als mede wel eens op andere tijden, maar nooit dan bij zeer bijzondere en hoogst plechtige gelegenheden. De Opperhoofden en Krijgslieden, die aan dezen dans willen deelnemen, kleeden en schilderen zich, even als of zij in de daad te veld en aan den slag zouden gaan, en houden hunne wapenen in de handen. Bijëenzijnde, gaan zij, in eenen rondon kring, om een groot vuur, digt bij het welk eene zwaare paal in den grond gestoken is, op hunne kniën en hielen zitten. Eenige oogeblikken in deze houding gezeten hebbende, staat een van de voornaamste Opperhoofden op, en plaatst zich in het midden, beginnende daarop, in eene soort van Recitatif, een verhaal van alle de luisterrijke daaden, welken hij ooit heeft uitgevoerd; bijzonder blijft hij staan bij het getal van vijānden, welken hij heeft omgebragt, en verhaalt de wijze, waarop hij dezen *gescalpt* (het haar met de huid van den schedel afgevild) heeft, maakende daarbij zulke bewegingen, en zoodanig met zijne wapenen zwaaiēnde, als of hij daadlijk met dit verschrikkelijk en afschuwelijk werk bezig ware. Bij het einde van elke merkwaardige

digé geschiedenis, slaat hij met zijne Oorlogsknods, met het hevigst geweld, tegens de paal. Elk Opperhoofd en Krijgsman verhaalt, op deze wijze, zijne bedrijven op zijne beurt. Dikwils houdt een alleen de Vergadering verscheidene uren met dit zingend verhaal bezig, en zoms duurt de dans zelve drie of vier geheele dagen en nagten. Gedurende al dezen tijd, is het niemand geoorloofd, te slaapen: er staat iemand buiten den kring, die verplicht is, om elk' wakker te maaken, die slegts in het geringste influimert, of door slaap schijnt overvallen te worden. Zoo ras de dans een begin neemt, wordt er een Hert, Beer, of ander groot dier aan het vuur geplaatst, om gebraden te worden; en elk der vergaderden heeft vrijheid, om, zoo lang het feest duurt, optestaan, en daarvan een stuk te snijden, om te eeten. Na dat ieder in den kring, op zijne beurt, zijne daaden verhaald heeft, staan zij allen op, en verëenigen zich in eenen dans, die, in de daad, verschrikkelijk en angstverwekkende is. Zij wringen zich in eene meenigte bogten, en, even als krankzinnigen, naar buiten springende, zwaaiën zij hunne mesfen en andere wapenen: te gelijk rigten zij den Oorlogs-hoepel op, en schreeuwen op de gewel-

weldigste wijze, die men zich kan voorstellen. Op deze wijze eindigt de dans.

De *Indiïansche* fluit of pijp wordt gemaakt van een dik riet, gelijk aan 't gene men aan de oevers van de *Misfissippi*, en in de Zuidlijke deelen van den Verëenigden Staat vindt. Dezelve is omtrent twee voet of iets meer lang, en heeft agt of negen gaten op eene rei. Men houdt haar, op gelijke wijze, als een *Hautbois*, of *Clarinet*; en het geluid wordt gemaakt door middel van een mondstuk, niet ongelijk aan dat van eene gewoone fluit. De toonen van dit speeltuig zijn niet geheel ontbloot van welluidendheid, en zouden eene aangename verscheidenheid en harmonie kunnen hebben; maar nooit ontmoette ik eenen enkelen *Indiïaan*, die de bekwaamheid had om één airtjen op dezelve te spelen, zelfs niet van die, welken zij gewoonlijk zingen; en dit, niettegenstaande ik er verscheidenen aantrof, die zeer gezet waren op dit Instrument, en zich, uuren agter den anderen, bij de asche hunner vuuren, in hunne armhartige hutten, vermaaken konden, met eenige weinige onregelmaate, treurige toonen op hetzelfde te blaazen. Elk *Indiïaan*, die, de gaten sluitende, eenig geluid op dit speeltuig weet te geeven, 't welk slegts een

een enkele kan doen, waant zich een meester in de kunst te zijn; en intusfchen zijn de toonen, welken zij gewoonlijk voordbrengen, zoo weinig zamenhangende, en nietsbeduidende, als die van een kleen kind op het geringste fluitjen.

Bij al het gene ik tot dus verre, aangaande de *Indiäanen*, gezegd heb, moet ik nog dit voegen, dat, niettegenstaande zij zulk een vriendlijk en herbergzaam Volk zijn, ik niet geloof, dat iemand, die de genoegens en de gemakken van een beschaafd leven gesmaakt heeft, immer door den lust zal bevangen worden, om onder hen te woonen, wanneer hij slegts eenigzins met hunne zeden en gewoonten bekend is. De onreinheid en het afzigtlijke hunner berookte wooningen, het walglijke van hun gewoon voedsel, zelfs voor hem, wiens gehemelte niet zeer gewend is aan lekkernijën, en hunne algemeene morfigheid zullen, naar mijn inzien, genoeg zijn, om elken afschrikken, van vrijwillig zijn verblijf onder hen te neemen, zelfs verönderfeld, dat geene andere redenen hem daarvan terughielden. Wat mij zelve betreft; toen ik eerst in *Amerika* kwam, had ik mij vast voorgenomen, dit Vasteland niet te verlaaten, voor ik eenen gerui-

ruimen tijd onder hen, in de binnenste gedeelten des Lands, had doorgebracht, ten einde hunne zeden en gewoonten, van nabij, in derzelver oorsprong en zuiverheid te leeren kennen; maar de weinige staaltjens, die ik daarvan, gedurende ik in deze strecken vertoefde, zag, waren voldoende, om mij, hoe zeer zij mij een gunstig denkbeeld gaven van de *Indiëanen*, van voorneemen te doen veranderen, en mijn opzet vaaren te laten. Vergenoegd deshalven met 't gene ik zelve gezien, en van anderen gehoord heb, zal ik, indien het geval mij, op mijne reis naar de bewoonde strecken der Verëenigde Staaten, niet weder onder hen brengt, geene moeite neemen, om nauwkeuriger kennis van hun te krijgen.

ZES EN DERTIGSTE BRIEF.

Vertrek van Mulden. — Storm op het Meir Erie. — Drijven terug tusſchen de Eilanden. — Groot gewaar van ſchipbreuk. — Vaart over het Meir. — Aankoomſt aan het Fort Erie. — Togtjen naar de Buffalo-Creek. — De Schrijver neemt eenige Indiäanen aan, om hem door de bosſchen te vergezellen. — Vertrek te voet. — Reis door de bosſchen. — Beſchrijving van het Land aan gene zijde van de Buffalo-Creek. — Groote Vlakten. — Trotsch en ſchoon voorkoomen der boomen aldaar. — Indiäanſche honden. — Aankoomſt op de Volkplantingen aan de Rivier de Genesee. — Eerſte Planters. — Derzelver algemeen Character. — Beſchrijving van het Land, grenzende aan de Rivier de Genesee. — Koortzen in den Herſt gewoon. — Vertrek te voet naar Bath.

Bath, November.

Tegen het einde van October verscheen de Schooner, met welke wij beslooten hadden naar *Presqu'Isle* te vertrekken, voor *Malden*, waar zij verplicht was, drie dagen ten anker te blijven liggen, wijl de wind niet toeliet, om verder de rivier aftevaaren; maar, ten einde van dezen tijd, liep dezelve gunstig, en begaven wij ons aan boord, na dat wij afscheid genomen hadden van onzen Vriend, den Kapitein E. . . ., wiens vriendelijkheid jegens ons zonder paalen, en dubbel aangenaam voor ons geweest was, daar wij, jonge Reizigers, dezelve voltrekt niet verwagten, noch verwagten konden, als hebbende, voor onze koomst in het Land, niet de geringste kennis, noch zelfs eenige brieven van voorschrijving aan hem.

De wind was, offchoon gunstig, egter, den morgen, dat wij sloop gingen, zeer stil; dan de stroom op de rivier zeer sterk zijnde, bragt deze ons spoedig op het Meir. In den agtermiddag pascerden wij de Eilanden, welken het treffelijkst voorkoomen hebben, dat men zich verbeelden kan. De schoone boschen, met welken de oevers versierd zijn, nu ge-
verwd

verwd met de koleuren van den Herfst, leverden, in derzelver afneemende gedaante, eene veel fraaiëre verscheidenheid aan het oog op, dan wanneer zij in hun schoonst en volst groen getooid waren; en derzelver voortreffelijke verwen spiegeldden zich, vermengd met de donkere schaduw der rotzen, luisterrijk in de stille en onbewoogene oppervlakte van het water des dus omzoomden Meirs. Den volgenden morgen, bij het aanbreeken van den dageraad, waren wij reeds geheel buiten het gezigt van het Land; maar, in plaats van den azuuren hemel, en de zachte koeltjens, die ons den voorigen dag begunstigten, was het weder zeer donker en nevelächtig, en kondigde ons elk verschijnzel in de lugt aan, dat wij, binnen weinige uren, zouden te kampen hebben, met een dier gevaarlijke stormen, welken op het Meir *Erie* zoo meenigvuldig zijn. Het duurde, in de daad, niet lang, of de wind begon zich sterk te verheffen; de golven reezen tot eene verschrikkelijke hoogte; en wij wlerden spoedig getuigen van een dier tooneelen van verwarring en vrees, welken een sterke wind nooit mist, op een klein vaartuig, ongepropt met Reizigers, daartestellen. Eene meenigte bejaarde *Franche Dames*, welken

heure kleenkinderen in *Neder-Canada* wilden bezoeken, en die zich nu, voor het eerst van haar leven, op het water bevonden, hadden de Kajuit ingenomen. Het ruim van het vaartuig, dat men, van het eene einde tot het andere, met planken beschooten, en alleen door een zeil, dat aan een' der balken hong, in tweeën verdeeld had, was, aan de eene zijde, vervuld met eene meenigte gewoone Pasfagiers, onder welken verscheidene Vrouwen en Kinderen waren, en, aan den anderen kant, met de zoodanigen, die de vrugt voor de Kajuit betaald hadden, maar in dezelve geene plaats, en geen beter verblijf, dan dit, krijgen konden; en onder deze laatste bevonden wij ons. Wanneer ik u zeg, dat wij dagelijks, zonder de oude Dames, die in de Kajuit waren, en de Pasfagiers in het ruim daarönder te rekenen, met zes en twintig personen aten; en er bijvoeg, dat het vaartuig, waaröp wij ons bevonden, slegts zeventig ton groot was, zal dit u genoegzaam in staat stellen, om te beoordeelen, hoe zeer wij op een gedrongen zaten. Het meeste deel der Reizigers, ten hoogsten zeeziek zijnde, baden den Schipper, om Gods wil, dat hij wilde terugkeeren; maar deze, het voorneemen hebbende, om zijnen togt, zoo

spoe-

spoedig mogelijk, ten einde te brengen, iets, in de daad, voor hem van het grootste belang, daar het Jaargetijde reeds zoo ver verloop, en het zeer wel mogelijk was, dat hij, op zijne terugreis, door het ijs overvallen, en verhinderd wierd, weder te huis te komen, hield zich doof voor hunne smee-kingen. Dan wel ras dwong hem de storm tot 't gene, waartoe de herhaalde gebeden der Pasfagiers hem niet hadden kunnen beweegen. Om deszelfs geweld te ontwijken, vond hij het volstrekt noodzaaklijk eene veilige schuilplaats te zoeken: gevolglijk, het roer gewend hebbende, deeden wij alles, wat in ons vermogen was, om terugtekeeren naar de Eilanden, waar wij, in eene Baai, tusschen twee van dezelve, ten anker kwamen. Deze Baai, gelegen tusschen de *Basf-Islands*, welken onder de grootsten van de geheele groep behooren, wordt, uit hoofde, dat de schepen, die, bij 't afvaaren van het Meir, tegenwinden aantreffen, zoo dikwils tot dezelve hunne toevlugt neemen, genoemd, *Put-in-Bay*, (*) dat de Zeelieden gewoonlijk uitspreken, *Puading-Bay*.

Hier

(*) Intrek-Baai.

Hier lagen wij veilig, onder beschutting van het Land, tot vier uren in den volgenden morgen, wanneer de wagt op het dek alarm maakte, berigtende, dat het schip van de ankers en met geweld naar den oever dreef. De Kapitein sprong terstond met schrik op, en, ziende, dat de wind veranderd was, en het Land ons niet langer beveiligde, gaf hij oogenblikkelijk bevel, om den Kabel te laten slippen, en de Fok optehijfsen, ten einde het Schip te doen wenden, en ons, ware het mogelijk, verder van het strand te verwijderen. Dan, in den haast, en de verwarring, die er plaats hadden, wierd het Groot-zeil, te gelijk met de Fok, opgeheesen: het Schip dreef met geweld agteruit, en niets zou ons hebben kunnen beveiligen, van, op eenmaal, op den oever te vervallen, indien men niet, op hetzelfde tijdstip, een ander anker had uitgeworpen. Ik kan van dezen ongelukkigen, en hoogst gevaarlijken mislag niet anders oordeelen, dan dat het Volk, nog bedwelmd door den slaap, waaruit zij wakker gemaakt waren, op het dek koomende, niet in staat was, om de gegevene orde genoegzaam onderscheiden te hooren. Men had slegts één man op de wagt gelaaten, oordeelende, dat het vaartuig volkoomen veilig lag,

lag, en, van het tijdstip, dat het eerste alarm gemaakt wierd, tot op het oogenblik, dat men het anker liet vallen, waren er nauwlijks vier minuten verloop.

Het aanbreeken van den dageraad was alleen in staat, om ons al het gevaar, waarin wij ons bevonden, te doen zien en kennen. Wij lagen geene honderd *yards* van eenen rotsachtigen laag oever, en slegts voor één anker, 't welk de Schipper ten hoogsten bedugt was, dat, wanneer de wind toenam, het niet zou kunnen houden. De dag was vögtig en regenächtig, en er waren alle voorteekenen, dat het weder, in plaats van bedaarder, integendeel veel onstuimiger zoude worden, dan het dus verre geweest, of nog was. Dan, niet tegenstaande dit alles, aten wij, opgebeurd door de hoop, en de vrolijkheid van ons gestel, ons ontbijt met smaak, onbekommerd over het gevaar, dat ons boven het hoofd hing, en zetteden ons vervolgens aan het kaartspeelen. Nauwlijks waren wij egter één uur met speelen bezig geweest, of wij wierden verönrust door het verschrikkelijk geschreeuw: „ Alles boven!" wijl het Schip weder naar den oever dreef. Daar het zeer koud was, had ik mijne deken, even gelijk de *Indiäanen*, over mijne

schouders gehangen, en, met eenengordel, om de middel vastgemaakt; maar, niet zoo vrij zijnde, in dezen toefstel, als zij, in mijne bewegingen, stond ik één oogenblik stil, om mij daarvan te ontdoen, eer ik op het dek ging, waardoor ik de laatste beneden was. De naaste weg, om naar boven te koomen, was door de luiken, en juist had ik mijnen voet op de ladder gezet, om opteklimmen, wanneer het schip, met een allerhevigst geweld, op eene rots stiet. Nu vloogen de vrouwen mij, gillende, van alle zijden aan, biddende, om Gods wil, dat ik bij haar zoude blijven, terwijl mijne Reisgenooten mij te gelijk met geweld van boven toefschreuwden, dat ik, oogenbliklijk, en zonder het geringst verzuim, op het dek zoude koomen. Tot aan mijne laatste ademhaaling vergeet ik niet de aandoeningen, die mij op dat oogenblik beheerschten, en mijne geheele ziel schuddeden! — Beneden te blijven zou valftrekt nutloos, en voor mij zelven hoogst gevaarlijk geweest zijn: ik tragte dus, zoo veel in mij was, de arme schepzels, die zich aan mij gekluisterd hadden, te vertroosten, en, mij vervolgens van haar ontdaan hebbende, haastte ik mij met geweld, om boven te koomen, waar ik niet zoo dra was, of de
luit-

luiken wierden oogenbliklijk geflooten boven deze ongelukkige vrouwen, wier akelig gekerm, niettegenstaande het geschreeuw der Zee-lieden, en het verschrikkelijk geraasch der, met geweld, tegens de ons omringende rotzen bree-kende golven, het geheele schip doorklonk.

Eer twee minuten verloopen waren, stiet het vaartuig voor de tweedemaal, maar met veel meer gewelds, en, ten einde van een kwartier uurs, geduurende welken tijd wij steeds langzaam nader aan den wal gedreeven waren, begon hetzelfde, met den val van elke golf, te stooten,

Het algemeen gevoelén schein nu te zijn, de masten te kappen, ten einde daar door het schip te ligten, en de bijlen waren daartoe reeds opgeheven, wanneer een van mijne Reisgenooten, die zeer veel kennis van de Zeevaart had, wijl hij in Zeedienst geweest was, zich daartegen verzette. Hij was van oordeel, dat, daar de pompen tot nog toe vrij waren, en het schip niet zoo veel waters inhad, of dezelve konden nog werken, het kappen der masten tot niets anders kon dienen, dan om ons geheel te berooven van het eenige middel, dat ons overbleef, om van de rotzen aftraaken, wanneer de wind eenigzins ten

onzen voordeele liep; maar raadde den Kapitein, alleen de raas en stengen te laten kappen. De masten wierden dus gespaard, en men volgde in alle opzigten zijn gevoelen. De wind bleef egter ongelukkig aanhouden, uit denzelfden hoek te waaiën, en de eenige verandering, welke men bespeurde, was, dat hij telkens heviger wierd.

Naar maate de storm toenam, begonnen de baaren, met grooter geweld dan te vooren, zich rondom ons te verheffen. Dezelfen sloegen met zulk eene hevigheid over en tegens den boeg van het vaartuig, dat ik, en nog een half dozijn anderen, die ons op den bak, of de voorplegt begeeven hadden, de grootste moeite moesten aanwenden, om ons zoodanig, met de handen, vasttehouden, dat wij niet over boord geworpen wierden. Meer dan vier uren bleeven wij in dezen ongelukkigen toestand, verwagende elk oogenblik, dat het schip zou verbrijzeld en aan spaanderen geslagen worden, en elke drie of vier minuten blootgesteld aan den schok der verschrikkelijke golven, die, telkens met verdubbelde kracht, ons over het hoofd rolden, Zommigen van dezelfen scheenen ons, ter helfte van de hoogte van den voormast te gaan, en meer dan eens meenden wij,

wan

wanneer zij over ons braken, de ademhaaling geheel verloren te hebben. Eindelijk, ons zoo verstijfd voelende door koude, dat wij geheel buiten staat zouden geweest zijn, in het water, wanneer wij daadlijk schipbreuk leeden, eenige beweging te maaken, om ons zelven te redden, beslooten wij naar beneden te gaan, en aldaar te blijven, tot dat wij weder door de golven naar boven gejaagd wierden.

Nu begonnen eenigen van de Pasfagiers hunnen uitersten wil te schrijven op stukken van papier, en dezen insluitten, in 't gene zij best oordeelden, om dezelve tégens het water te beveiligen. Anderen haalden uit hunne reiskoffers, 't gene zij begreepen van de meeste waarde te zijn. Onder anderen zagen wij eenen ongelukkigen zinloozen mensch, die met zijn huisgezin uit het Bovenland kwam, druk bezig, om zich, van het hoofd tot de voeten, te beladen met Dollars, zoodanig, dat, indien hij, in dien staat, waarin wij hem vonden, in het water gevallen ware, hij ontwijfelbaar zou hebben moeten ten gronde gaan.

Geene woorden zijn in staat, om u een denkbeeld te geeven van den angst en de verwilderende vertwijfeling, die in de houding en het gedrag van bijna elken onzer heerschten,

toen de nagt aankwam; en veelen, verschrikt door het denkbeeld van bij nagt schipbreuk te lijden, begonnen te klaagen, dat men den kabel niet gekapt, en het schip laten stranden had, terwijl het nog dag was. In de daad had men dit, eenige weinige uren, na dat het schip begonnen had, te stooten, voorgeslagen, maar de Schipper had dit verhinderd, die zeer natuurlijk niet genegen was, een voorstel aanteneemen, dat hem zijn vaartuig onfaalbaar op het oogenblik moest doen verliezen, terwijl er nog mogelijkheid overbleef, om hetzelfde te behouden.

Tot negen uren in den avond hield het schip aan, elk oogenblik te stooten, gedurende welken tijd wij in de verschrikkelijkste onzekerheid omtrent ons lot verkeerden; doch toen liep de wind een paar streeken in ons voordeel, waar door het vaartuig niet meer stiet, maar vlot lag, en geweldig slingerde. Omtrent middennagt bedaarde de storm eenigzins, en, om drie uren in den morgenfond, was dezelve zoo veel verminderd, dat het Volk in staat was, den kabel intewinden, zoo dat zij het schip, binnen weinig tijds, in dieper water bragten, en wij geheel buiten alle gevaar waren. Ongemeen was, zoo als gij u wel zult

zult kunnen voorstellen, de vreugde, die onder de Pasfagiers heerschte, en elk verblijdde zich, dat hij nu, na de meenigte gevaaren en vermoeiënissen van den voorigen dag, zich veilig ter ruste kon begeeven.

Den volgenden morgen kwam de zon, in allen haaren luister, van agter een der afgelegenste Eilanden ten voorschijne. De zuivere en blauwe hemel was door geen enkel wolkjen beneveld; het weder was ongemeen droog en zagt, en het gevogelte quinkeleerde, even als waren zij met het menschedom verblijd, dat de storm voorbij was, aangenaam in de omliggende boschen. Met een woord, zonder den ellendigen staat, waarin ons schip, en alles, wat ons behoorde, zich bevonden, zouden de gevaaren, welken wij ontworfeld waren, ons niet meer gescheenen hebben, dan een droom.

Het eerst, waarnaar men keek, was het roer. De roerpen was geheel verbrijzeld, en de matroozen, die op het agterschip waren, berigten, dat, van de vier haaken, waarin het roer hing, drie gebroken waren, en de vierde zeer geboogen was. Afgenomen zijnde, bevond men, dat hetzelfde van onderen zoodanig aan stuk gestooten en geslagen was, dat het in de daad zeer veel naar het einde van eenen
. be-

bezem geleek; en er was alle reden, om te vermoeden, dat de kiel van het vaartuig in geen en beteren toestand zoude zijn. Met dat alles kreeg het schip, tot de uiterste verwondering van allen, die aan boord waren, weinig meer waters in: ware hetzelfde maar half zoo slegt geweest, als het Konings-schip, waarmede wij het Neir waren opgevaaren, zou niets hebben kunnen beletten, dat wij schipbreuk leeden.

Men hield nu raad, om te zien, wat ons te doen stond. Om onze reis voortzetten, schein voltrekt onmogelijk, en geheel in geen bedenking te koomen; en er bleef ons niets over, dan te overleggen, langs welken weg wij het spoedigst en gemaklijkst naar *Malden* zouden kunnen terugkeeren. Elk was raadloos, en wist niet, wat te kiezen, wanneer een Officier in dienst van *Amerika* voorstelde, eenen ijzeren koevoet uittefmeeden, en nieuwe haaken te maaken. Dezen voorslag oordeelde men uitvoerlijk te zijn, en, de noodzaaklijkheid, de moeder der uitvindinge, alle onze hoofden te werk gesteld hebbende, maakten wij een aanbeeld van een aantal bijlen op een houten blok gelegd. Vervolgens staken wij een groot vuur aan, en, een gedeelte van ons, beurtlings,

lings, voor smids werkende, hadden wij, ten einde van drie uren, eenen vrij voldoende haak gereed.

Terwijl wij hier mede bedrijvig waren, hielden anderen der Pasfagiers zich bezig met het maaken van eene nieuwe roerpen, en tragten nog anderen het anker en den kabel, dien men had laaten slippen, weder optevischen, gedurende welken tijd de matroozen ijverig werkzaam waren, om, zoo veel mogelijk, het gebrokene wand te herstellen. Met het vallen van den avond was het Schip zoo ver weder in orde, dat niemand er eenig gevaar meer in stelde, om veilig naar *Malden* te kunnen terugkeeren; en zommigen begonnen reeds te gelooven, dat wij onze reis het Meir af, zonder vrees, zouden kunnen voordzetten, terwijl de Kapitein verklaarde, dat hij zich geheel zoude schikken, naar maate van het weder den aanstaanden dag.

Vroeg in den volgenden morgen, wanneer wij nog zeer gerust te slaapen lagen, waren wij zeer verwonderd, het geluid van vreemde stemmen op het dek te hooren; maar onze verwondering wierd nog veel grooter, toen wij, nader bij koomende, vernamen, dat het die was van twee onzer jonge vrienden, welken,

ken, even gelijk wij, de *Atlantische Zee* waren overgestoken, om het Vasteland van *Noord-Amerika* te bezoeken, en die wij, weinige dagen voor wij *Philadelphiä* verlieten, op hunne reis naar het Zuiden, eenige mijlen van die Stad hadden uitgeleide gedaan. Zij scheenen van *Philadelphiä* naar *Virginia*, en van daar naar *Kentuckij* gereisd te zijn, en vervolgens den weg van *de Ohio* naar *Detroit*, na het doorstaan van eene groote meenigte ongemakken, te paard te hebben afgelegd. Te *Detroit* hadden zij beslooten, in eene kleene sloep te gaan, die gereed lag, om van daar naar het Fort *Erie* te vaaren, zijnde deze het laatste vaartuig, dat, gedurende dit jaargetijde, uit die haven derwaards zou vertrekken. Zij waren den vorigen dag scheep gegaan, en in den nagt in de *Put-in-Bay* geloopt, wyl de wind hun tegen was, om het Meir aftevaaren. De Schipper van de Sloep bood zich aan, om bij ons vaartuig te blijven, en ons allen bijstand te bieden, die in zijn vermogen was, wanneer onze Kapitein besloot, zijne reis voortzetten, en met hem het Meir verder aftevaaren. Dit aanbod werd greetig aangenomen, en men stemde overeen, dat de beide Vaarruigen met elkanderen zouden

den vertrekken, zoo dra de wind gunstig wierd.

Na dat wij ontbeeten hadden, voeren wij, in gezelschap van onze jonge vrienden, met den scheepsboot, naar dat gedeelte van het Eiland, waar wij aan zoo veele gevaaren waren blootgesteld geweest. Hier vonden wij den oever bezaaid met riemen, haaken, en dergelijken, welken over boord gespoeld waren; en, naar de verschrikkelijke wijze, waaröp dezen hier en daar vertrooid lagen, te oordeelen, bleef er ons geen twijfel over, dat, indien wij daadlijk schipbreuk geleeden hadden, ten minsten twee derden van de Pasfagiers onfaalbaar, tusfchen de golven, en de rotzen, zouden hebben moeten omkoomen. Wij bragten den dag door, met in de bosfchen om te wandelen, en ons onderling onze lotgevallen, na dat wij van elkänderen gefcheiden waren, te verhalen; en keerden, tegen den avond, naar onze fchepen terug. Omftreeks middennagt veranderde de wind in ons voordeel, en, terwijl wij in eenen vasten flaap lagen, liepen de fchepen in zee.

Alle hoop, om te *Presqu'Isle* aan land te gaan, was nu geheel voor ons verlooren, wijd de Kapitein, daar ons vaartuig in zulk eenen ellendigen toestand was, vreesde, wanneer hij

het waagte, zich aldaar optehouden, de floep uit het oog te zullen verliezen. Wij moesten dus ons voorneemen opgeeven, en ons getroosten, andermaal naar ons oud verblijf, het Fort *Erie*, gevoerd te worden, waar wij, na eene hoogst onangenaame vaart van vier dagen, gedurende welke wij met verscheidene sterke winden, die ons niet weinig ontrustten, te strijden hadden, eindelijk veilig aankwamen.

Onze vrienden vertrokken terstond naar *Newark*, van waar zij, indien het jaargetijde het toeliet, en zij eene geschikte gelegenheid aantroffen, voorneemens waren, naar *Kingston* te zeilen, en zich vervolgens naar *Neder-Canada* te begeeven. Wij daarëntegen, verkiezende, langs eenen anderen weg, dan wij in het Land gekoomen waren, terugtekeeren, gingen over de *Buffalo-Creek*, in hoop, dat wij, in het *Indiïnsche* Dorp aldaar, ons van paarden zouden kunnen voorzien, om het Land van *Genesee* doortetrekken. Tot ons leedweezen wierden wij hierin te leur gesteld, daar wij bevonden, dat alle de *Indiïanen* van deze plaats, welken paarden hadden, reeds op hunnen jagttogt waren uitgegaan. Dan de Tolken zeiden ons, dat, indien wij besluiten konden, om te voet te gaan door de boschen,

tot

tot aan de Etablifementen der Blanken, van welken de naastbijgelegene negentig mijlen van de *Buffalo-Creek* verwijderd was, hij niet twijfelde, of hij zou, in het Dorp, eenige *Indiäanen* vinden, om onze bagage te draagen; en dat, wanneer wij eenmaal aldaar waren, wij weinig moeite zouden hebben, om paarden te huuren. Wij stemden gereedlijk in dit voorstel toe; en, dit gedaan hebbende, zegt hij voor ons vijf *Indiäanen*, onder welken een Krijgs-opperhoofd, op wien hij zeide, dat wij ons, in alle opzigten, veilig verlaaten konden, als zijnde een man van een uitmuntend Character. Wij kwamen overëen, dat elk *Indiäaan* vijf *Dollars* zoude hebben, en wij hen van mondbehoeften en drank verzorgen zouden. De Tolk, die een Blanke was, waarfchuwde ons, dat wij van het laafte hun niet te veel zouden geeven, maar ried ons aan, dit te doen, wanneer wij zelven iets gebruikten; voor het overige met hun te eeten, en hen, in alle opzigten, zoo te behandelen, als of zij ons gelijk waren. Wij hadden reeds genoeg gezien van de *Indiäanen*, om te weeten, dat deze raad zeer gegrond was, en zouden zeker, ook zonder dat hij ons hierömtrent iets gezegd

had, dezen regel, welken hij ons voorschreef, hebben in het oog gehouden.

Alles naar ons genoegen bezorgd hebbende, keerden wij weder terug naar het Fort *Erie*, waar wij over onze overtollige bagage beschikten, en, bij den voorraad van gedroogde eetwaaren en beschuit, welken onze liefderijke Vriend, de Kapitein E. . . . ons had medegegeeven, toen wij zijn gastvrij verblijf verlieten, het eene en andere, dat wij oordeelden, ons noodig te zijn, gevoegd hebbende, gingen wij, met alle onze goederen, in den scheepsboot, en voeren naar het Dorp aan de *Buffalo-Creek*, waar wij bepaald hadden, den nacht doortebringen, ten einde gereed te zijn, om, vroeg in den morgenstond, te kunnen vertrekken.

De *Indiäanen* waren met ons overëengekomen, om, met het aanbreeken van den dag, bij ons te zijn, gelijk zij deeden. Zij verdeelden onze goederen, en, elk het zijne op zijnen draagstoel vastgemaakt hebbende, scheenen wij volkomen gereed om te vertrekken, wanneer het Opperhoofd ons, door den Tolk, verzogt, „ dat wij „ hun, eer zij op reisgingen, een weinig zouden „ geeven van dat kostbaare water, dat wij be- „ zaten, om daarmede hunne oogen te was- „ schen,

„ fchen, dat den nevel, die nog door den
 „ fleep voor dezelve was, geheel zou weg-
 „ neemen, en hen dus in ftaat ftellen, om, met
 „ zekerheid, het moeiëlijke pad te vinden door
 „ de digte bosfchen, waarin wij gereed fton-
 „ den, ons te begeeven:” — met andere woor-
 den, dat wij hun brandewijn wilden fchenken.
 Het is altijd in deze en dergelijke figuurlijke
 bewoordingen, dat de *Indiäanen* om fterken
 drank vraagen. Wij fchonken, overëenkoom-
 ftig hunne begeerte, aan elk' hunner een glas
 van dit uitmuntend vogt, als mede aan hunne
 vrouwen en kinderen, welken zij medegebragt
 hadden, om ook deel te hebben aan onze goed-
 gunftigheid; en daarop, elk zijn pak opgenom-
 men hebbende, traden wij de bosfchen in, langs
 een smal pad, dat nauwlijks kon onderscheiden
 worden, uit hoofde van de meenigte dorre af-
 gevallene bladen, met welken hetzelfde over-
 dekt was.

Eenige weinige mijlen voordgegaan zijnde,
 hielden wij ftill, aan den rand van eene kleee-
 ne heldere Beek, om te ontbijten; op den oe-
 ver van eene andere zaten wij neder, om ons
 middagmaal te houden; en bij eene derde ver-
 koozen wij, den nagt doortebrengen. Zoo
 ras zij hunne pakken hadden afgelegd, begon-

nen de *Indiëanen* paalen in de aarde te slaan, en dezelve te bedekken met stukken van boombast, welken zij op den grond vonden, en die, waarschijnlijk, aldaar door eenige Reizigers, welken hier, eenigen tijd te vooren, hun nagtverblijf gehouden hadden, waren agtergelaaten; dan wij maakten ras daar aan een einde, door onze reistent uit den zak te haalen, waarin wij dezelve gedaan hadden. Zij begreepen nu spoedig, dat zij hun begonnen werk staaken moesten, en, zeer wel bekend zijnde met 't gene hun te doen stond, en, zich van hunne *Tomahawks* bedienende, begonnen zij aanstonds paalen en pinnen te hakken; en, daar wij allen handen aan het werk sloegen, waren dezen, binnen vijf minuten, gereed, en onze tent opgeslagen.

Een van de *Indiëanen* gaf ons nu, door teekenen, te verstaan, dat wij hem eenen zak zouden leenen, met welken hij, zoo ras hij dien had, het bosch inliep, en ons spoedig nit het gezicht was. Wij waren onzeker, te gissen, wat zijn oogmerk was; dan, na verloop van weinig tijds, zagen wij hem terug koomen, den zak vol hebbende met de schoonste beziën, welken ik ooit zag. Terwijl deze uit was, bragt een ander, uit eigene beweging, groo-

grootte hoopen drooge bladeren in onze tent, welken, met onze vellen van Buffels, een zeer schoon bed opleverden, voor menschen, als wij, die, zedert meer dan eene maand, niet anders geslaapen hadden, dan op planken. In het Bovenland is het zoo gebruikelijk voor Reizigers, hun eigen beddengoed bij zich te hebben, dat wij, zelfs aan het huis van onzen Vriend, den Kapitein E. . . ., des nagts geene andere ligging hadden, dan den vloer van een ledig vertrek, waarop wij onze Beestenhuiden uitspreidden. Wat betreft onze *Indianen*; dezen dagten aan niets minder, dan om zich te dekken: zij strekten zich, even gelijk katten of honden, naast het vuur, op den grond uit, waar zij, tot aan den morgenstond, liggen bleeven. Met het aanbreeken van den dag vertrokken wij, en hielden, gelijk den voorigen, aan den rand van eene of andere beek, stil, om ons ontbijt te neemen, en ons middagmaal te houden.

Van *Buffalo Creek*, tot aan de plaats, waar wij ons eerste nagtverblijf hielden, heeft men omtrent vijf en twintig mijlen, zijnde het Land zeer vlak, en wasfende de boomen zoo dicht aan elkanderen, dat het onmogelijk was, naar de eene of andere zijde, meer dan vijftig *yards*

ver van zich afzien. Onze reis wierd dus spoedig zeer ceentooning, en leverde weinig belangrijks op. Niets kon egter, in dit soort, evenaaren aan de schoonheid van het tooneel, dat wij, op den tweeden dag van onzen togt, voor ons hadden. Het Land, dat wij doortrokken, was doormengd met opene Vlakten van eene groote uitgestrektheid, waarvan zommigen, naar het mij voorkwam, niet minder dan vijftien of twintig mijlen in den omtrek hadden. De boomen, welken deze Vlakten omringden, genoegzaame ruimte hebbende, om hunne takken uittespreiden, groeiden, boven alle beschrijving, weelderig, en verhieven zich met eene majesteit en verscheidenheid, welken de boomen in *Engeland*, in het bijzonder de Eiken, zoo zeer doen uitmunten. De bosschen rondom deze uitgebreide pleinen waren, in allerlei rigtingen, bezaaid met kleene Baaien en Uithoeken, zoo als de Heer GILPIN het noemt, terwijl schoone groepen van boomen, hier en daar verspreid staande, aan het oog even zoo veele trosfen der luisterrijkste Eilanden scheenen te vertoonen. Het zou, wanneer men zelve geene gelegenheid gehad heeft, om dit, met eigene oogen, te zien; hoogst bezwaarlijk zijn, zich een denkbeeld

te vormen van de verscheidenheid van kleuren, die de boschen van *Amerika*, in dit jaargetijde, opleveren, en wanneer, zoo als anderen dit te vooren hebben opgemerkt, een Schilder ondernam, daarvan eene teekening te maaken, zou men, hoe nader hij de Natuur gevolgd ware, destemeer, in *Europa*, gelooven, dat hij iets had voorgesteld, dat waarlijk nergends in de geschapene Wacrelde gevonden wordt.

Deze Vlakten zijn bedekt met eene soort van lang grof gras, dat, ten eenigen tijde, waarschijnlijk strekken zal tot voedsel voor talrijke kudden Vee: thands dient hetzelfde tot niets, en zijn deze pleinen geheel onbezogt. Door het geheele Noordwestlijke Grondgebied der Verëenigde Staaten, en even aan gene zijde van de hoofdbronnen van de *Mississippi*, treft men overal dergelijke Vlakten aan; en, hoe verder men naar het Westen komt, hoe uitgestrekter dezen, in het algemeen, bevonden worden. In deze laatste, Westwaards gelegen, ontmoet men dikwils geheele troepen van Buffels, Elanden, en andere soorten van wilde grasvreetende dieren: eertijds vond men dergelijken ook in de Vlakten in den Staat van *New-York*, dan, zedert eenen geruimen tijd, zijn dezelve daar geheel verdweenen, wijl beide, de

Indiäanen en Blanken, dezen aanhoudende vervolgd hebben.

Men heeft onderscheidene gevoelen gekoesterd, aangaande het gebrek van boomen op deze uitgebreide vlakten lands, in het midden van een Gewest, waar men zich, in het algemeen, zoo zeer omringd ziet door bosfchen, en dat zoo rijk is in houtgewas. Zommigen hebben dit toegeschreeven aan de flegtheid en fchraaiheid van den grond; dan anderen zijn van oordeel, dat deze Vlakten, te vooren, even zeer, als anderen deelen des Lands, met boomen bedekt waren, maar dat dezen, van tijd tot tijd, vernield en gestorven zijn, het zij door brand, het zij door de Buffels, de Bevers en soortgelijke dieren.

Het is zeker bekend, dat de Buffels, in alle deze strecken des Lands, waar zij in het wild loopen, zeer veel nadeels doen aan de boomen, en groote verwoestingen in de bosfchen aanregten, door derzelve schors te knaagen; ook weet men, dat zij zeer gesteld zijn op jonge boomen, die uit zaad opflaan, en het jeugdige lot van ouden. Men kan dus hieruit gemakkelijk nagaan, hoe zeer zij den wasdom der boomen, in uitgebreide strecken Lands, belemmeren, en dezelve doen sterven; en, daar het

het hout in *Amerika*, wanneer het aan het weder en de lucht blijft blootgesteld, spoedig vergaat, is het zeer wel mogelijk, dat men, binnen weinige jaaren, in deze oorden, geene spoooren meer zal vinden van eenige boschen, niet meer, dan of dezelve geheel door de vlam vernield waren. Met dit alles kooft het mij egter voor, dat er meer gronds is voor het gevoelen der genen, die meenen, dat men dit gebrek van boomen op deze Vlakten moet toeschrijven aan de onvrugbaarheid van den grond, wijl deze, in het algemeen, digt aan de oppervlakte, zeer ligt, en van eene zeer donkere zwarte koleur is, en men, slegts eenige weinige duimen diep graavende, eenen kouden, harden kleigrond aantreft. Op *Long-Island*, in den Staat van *New-York*, ontmoet men Vlakten, bijna gelijk aan die in de binnenste gedeelten des Lands; en de *Hollandsche* Planters hebben, na herhaalde genomene proeven, bevonden, dat derzelver grond niet geschikt is, om tarw of eenig ander graan, met een woord, om iets voortbrengen, dat eenigzins nuttig zou kunnen zijn, dan alleen grof gras; en ik twijfel geen oogenblik, of, wanneer men dergelijke proeven deed, ten aanzien van den grond dezer pleinen in het Westen,

ten, men denzelven even zoo ongeschikt zou vinden, om iets anders voorttebrengen, dan dezelve thands oplevert.

Na dat wij een groot aantal dezer Vlakten van onderscheidene grootte waren overgetrokken, kwamen wij weder in zwaare, dikke boschen; maar het Land schein hier meer heuvel- en- bergachtig, dan in eenig ander gedeelte, waar door wij dus ver onzen weg genomen hadden. Op het einde van den tweeden dag onzer reize, terwijl wij bezig waren, eenen kleenen heuvel in het dichtste van deze boschen te beklimmen, wierden wij door ons *Indiëansch* Opperhoofd, CHINA-BREAST-PLATE, die dezen naam gekreegen had, om dat hij, in het *Amerikaansche* Oorlog, eene dikke *Chineesche* schotel, als een sieraad, op zijne borst droeg, gewenkt, om hem te volgen, naar den linkerkant van den weg. Dit doende, en eenige weinige *yards* voordgegaan zijnde, bevonden wij ons, onverwagt, en op eenmaal, aan den rand van eenen diepen, uitgestrekten kuil, niet ongelijk aan eene uitgegraavene steen- of koolmijn, die men, zedert eene meenigte jaaren, verlaaten heeft. Deszelfs omtrek, die eene bijna cirkelvormige gedaante had, bevatte omtrent twee *acres* lands, en de wanden

wa-

waren ongemeen steil, en scheenen nergens minder dan veertig voet diep te zijn, en, op verscheidene plaatzen, waren zij aanmerkelijk dieper. Omtrent in het midden van deze plaats, zag men eene kom van stilstaand water, rondom welker boorden, even gelijk op den rand der geheele diepte, verscheidene zwaare hooge Pijnboomen wiesfen. De zijden van dezen kuil bestonden uit eene witte zelfstandigheid, zeer veel overëenkoomst hebbende met steenkalk, die half gecalcineerd is, en langs den geheelen rand lagen, op de oppervlakte, verscheidene hoopen losse stof, niet ongelijk aan de asch en de overblijfsels van gebrande kalk. CHINA-BREAST-PLATE, op den kant van dezen afgrond staande, begon ons eene lange geschiedenis te verhaalen, waarin hij, op eene afgelegene plaats aan gene zijde van denzelfden wijzende, dikwils het woord *Niagara* gebruikte. Dan of het verhaal, 't welk hij ons deed, zijne betrekking had op deze diepte, dan wel op de Watervallen van *Niagara*, welke, daaruit opstijgende, rook, en damp zeer zeker, op zommige tijden, zeer wel van de hoogte, waarop wij ons thands bevonden, kunnen gezien worden, dan eindelijk wel op beide, bleef ons volkoomen een raadzels, daar wij

wij geheel onbekend waren met de *Senckafine* Taal, en onze verhaalende Leidsman volstrekt niets verstond van het *Engelsch*. Na dien tijd heb ik nooit iemand ontmoet, die deze plaats gezien had, of die mij, dienāangaande, eenig onderrigt kon geeven. Niettegenstaande wij CHINA-BREAST-PLATE, door herhaalde teekenen, te kennen gaven, dat wij niets verstonden van 't gene hij zeide, ging hij egter, bijna een kwartier uurs, onvermoeid voort in zijne redevoering, zonder zich over ons te bekommeren, terwijl de overige *Indiāanen* met de grootste aandacht naar hem luisterden, en geen gering belang scheenen te stellen, in 't gene zij van hem hoorden.

Ik moest u, reeds te vooren, gemeld hebben, dat beide, de *Indiāanen* en de *Blanke Amerikanen*, het woord *Niagara* geheel anders uitspreken, dan wij. De eersten leggen den roon op de tweede Lettergreep, en spreken het woord vol en ruim uit, even als of er stond, *Nee-awg-ara*. De laatsten, de *Amerikaanen*, leggen ook wel het accent op die zelfde tweede Lettergreep, maar spreken het kort uit, en geeven aan de Letters, I en A, denzelfden klank als wij. *Niagara* beteekent, in de taal der nabuurige *Indiāanen*,
 eenen

eenen grooten stroom, of aanmerkelijken Waterval.

Den tweeden avond van onzen togt, sloegen wij ons neder op eene kleene hoogte, van welker top wij een heerlijk, romanesk gezigt hadden, op eenen stroom van eene aanmerkelijke grootte, die deszelfs voet besproeide, en, zoo ver ons oog kon reiken, in kleene Watervallen over een bed van rotzen scheen voortderollen. Vuur gemaakt, en onze tent naar gewoonte opgeslagen hebbende, begonnen onze *Indiäanen* eenige Eekhorentjens te kookken, welken wij op den rand der Vlakten gevangen hadden. De *Indiäanen* deze dieren in den top van eenen grooten hollen boom, langs welken wij gingen, hebbende zien zitten, legden zij, oogenbliklijk, hunne pakken neder, en, elk zijnen *Tomahawk* neemende, en den boom aan eenen bijzonderen kant aanvallende, velden zij denzelfden in minder dan vijf minuten; en wij schooten gewillig voor hun die Eekhorentjens, die aan hunne honden ontsnapten.

De *Indiäansche* honden hebben, in het algemeen, korte pooten, eenen langen rug, breedte, scherpe, opstaande ooren, en eenen langen gekrulden staart. Zij verschillen in niets

zoo veel van de gewoone honden in *Engeland*, dan daarin, dat zij zeer zelden baffen. Hunne leerzaamheid en schranderheid gaat zoo ver, dat zij alles schijnen te verstaan, wat hun meester, met eene zachte stem, en zonder met het hoofd of de handen eenige teekenen te maaken, tegen hen zegt.

Terwijl de Eekhorentjens, gestookten aan eenen stok, die in den grond vastgemaakt, en over het vuur geboogen was, gebraden wierden, liep een van de *Indiännen* in het bosch, en kwam van daar terug met eene meenigte kleene takjens van eenen boom, waarfschijnlijk van de zoort der Willigen. Deze takjens nauwkeurig van den bast ontblood hebbende, maakte hij van dezelve eenen raam, eenigzins in gedaante gelijk aan eenen rooster, legde daarop den afgeschrapten bast, en plaatste denzelven over het vuur, om te droogen; waarop hij dien, genoegzaam gedroogd zijnde, tusfschen zijne handen wreef, en vervolgens in zijne beurs stak, om denzelven, gelijk Tobak, te rooken.

De *Indiännen* rooken, behalven Tobak, den schors van verscheidene boomen, en eene groote meenigte van verschillende planten en kruiden. Het aangenaamste van alles, waarvan zij zich tot dit einde bedienen, zijn de blade-
ren

ren van den *Sumach*-boom, den *Rhus-toxicodendron*. Dit is een aangenaam Heesterge-
was, hebbende bladeren, eenigzins gelijk aan
die des Eschenbooms: in het laatst van den
Herfst wordt hunne koleur donker rood;
en, wanneer men dezelve gebruiken wil, om
te rooken, plukt men-ze af, en droogt-ze in
de Zon. Wanneer zij branden, geeven zij
eenen aangenaamen geur. Deze bladeren wor-
den, door de blanke Inwoonërs van het Land,
wanneer zij dezelve rooken, in het algemeen,
vermengd met Tobak, wijl men voorgeeft,
dat het rooken daarvan, op zich zelf, voor de
long hoogst nadeelig is. De *Sumach*-boom
draagt bosfen van fluweelächtige karmozijne
bloemen. Een van deze trosfen slegts even,
eenige oogenblikken, in eene kom met Punch
ingedoopt, geeft aan dezen drank een zeer aan-
genaam zuur, en in de Zuidlijke Staaten ge-
bruikt men dezelve daartoe vrij algemeen.
Met dit alles is deze gewoonte hoogst gevaarlijk,
daar dit zuur, offchoon zeer aangenaam voor
den smaak, egter van eenen vergiftigen aart
is, en niet nalaat eenen verschrikkelijk scha-
delijken indruk te maaken op de ingewanden,
wanneer men hetzelve te veel gebruikt.

Het vrooms dezen nagt zeer sterk, en, met
III. DEEL. O het

het aanbreeken van den dag, zetteden wij onze reis voort, beginnende, met de rivier, van welke ik gesproken heb, overtetrekken, waar wij, tot aan de middel, door het water moesten, dat juist niet zeer aangenaam was; maar dezen en den volgenden dag moesten wij nog verscheidene andere aanzienlijke rivieren doorwaaden.

Eenige weinige Eekhorentjens waren de eenige leevende dieren, welken wij, gedurende onze reis door de boschen, aantroffen, en overal heerschte, rondöm ons, de plegtigste stilte, die men zich kan voorstellen, uitgezonderd wanneer wij, nu en dan, een Pimpelmeesjen met zijnen bek tegen eenen hollen boom hoorden pikken. De Vogels onthouden zich meestäl in den omtrek der bewoonde plaatsen, en het is zeer zeldzaam, dat men er eenigen in het midden der boschen aantreft.

Den derden avond hielden wij stil, en campeerden naar gewoonte. Zoo ras wij op onze rustplaats waren aangekoomen, ontkleedden zich de *Indiäanen*, en begonnen zich, even gelijk de paarden, in het gras te wentelen, om zich te verfrischen, wjl de dag, niettegenstaande de vorst van den voorigen nagt, zeer heet geweest was. Dezen avond voegde zich

eene

eene andere partij der *Seneka Indiäanen* bij ons, die naar een Dorp aan de Rivier de *Genesee* op weg waren; en den volgenden morgen vertrokken wij allen met elkanderen. Reeds vroeg in den ochtendstond kwamen wij aan verscheidene zulke Vlakten, als wij reeds te vooren gezien hadden, maar niet zoo uitgebrekt. Aan den rand van eene dezer zagten wij, voor het eerst, eene hut van boombast, welke wij verönderfelden onbewoond te zijn; dan onze verwondering was niet weinig, toen wij, aan dezelve koomende, twee menschen vonden, welker voorkoomen en manieren ons terstond deden begrijpen, dat zij geene *Amerikaanen* waren. Na eenige oogeblikken onderhoudens, ontdekten wij, dat zij *Engelschen* waren, die te vooren, als *Vakets de Chambre*, te *London* gewoond hadden, en, eenig geld bijeen verzameld hebbende, naar *New-York* vertrokken waren, verwagende, aldaar spoedig, en op eenmaal hun geluk te zullen verbeteren, en groote mannen te worden. Wel ras ondervonden zij egter, zich in hunne rekening bedrogen te hebben, en dat de kosten, om in deze Stad te wonen, hunne beurzen ver te boven gingen, zoo dat zij beslooten, zich in het Binnenland nedertezetten.

ten. Het miste hun niet, iemand te vinden, die land te verkoopen had, en, ongelukkig vallende in de handen van eenen doorsleepe-
nen Bedrieger, die Eigenaar was van eenigen dezer Vlakten, en die met de leevendigste kleuren het voordeel afmaalde, dat zij zouden hebben, door zich nedertezetten op een stuk lands, reeds in gereedheid gebragt, kogten zij oogenbliklijk eene groote streeks van dezen dorren grond tot eenen hoogen prijs, en ver-
trokken, om zich aldaar te vestigen. Uit de Volkplantingen, welken omtrent tien mijlen van hun gelegen waren, hadden zij twee man-
nen gekreegen, die hun de hut van boombast gemaakt hadden, in welke wij hen vonden, en hun beloofd, om spoedig weder te koo-
men, en eene houten wooning voor hun te timmeren. Dan deze menschen hun gegeven woord niet naarkoomende, en deze ongelukki-
ge *Engelschen* niet in staat zijnde, om zelve de bijl te gebruiken, of iets voor zich zelve te doen, zaten zij treurig in hunne hut, lee-
vende van eenigen gezoutenen voorraad, wel-
ken zij hadden medegebragt, maar die nu bijna verteerd was. De menschen op de Volkplan-
tingen, welken wij eenige weinige vraagen deden omtrent deze Ellendigen, spotteden op
de

de schriklijkste wijze met hunne onhandigheid. En, in de daad, dit is een leevendig spreekend voorbeeld van de dwaasheid der zoodanigen, die het onderneemen, om zich in *Amerika* nedertezetten, zonder vooraf genoegzaam met den aart van dit land bekend, en zelve in staat te zijn tot alles, wat eenigzins den Landbouw betreft.

Het was niet zonder het grootste leedwezen, dat wij, na eenige oogenblikken deze hut verlaaten te hebben, bij eenen der *Indiënen* de duidelijke kenteekenen van dronkenschap ontdekten, en, bij het nazien van onzen Brandewijnkelder, maar al te duidelijk bespeurden, dat men aan denzelven een bezoek gegeven had. Gedurende het voorige van onze reis, hadden wij daarop aanhoudende een waakzaam oog gehouden; maar nu, naar het einde van onzen togt spoedende, en alle redenen hebbende, om over het gedrag der *Indiënen* voldaan te zijn, hadden wij, dezen dag, daaromtrent niet zoo veel achts gegeven. Ofschoon het weinig meer dan vijf minuten waren, dat wij denzelven uit het gezicht verloorren, had men egter, in dien korten tijd, de schroef met geweld opengebrosen, en den drank tot den laatste droppel uirgedronken. De *Indiëen*,

dien wij ontdekt hadden, dronken te zijn, ging een weinig voor de anderen uit, en, voorgaande, zwierde hij van de eene zijde naar de andere; dan eindelijk stond hij stil, greep zijn *scalping*-mes, dat de *Indiëanen* steeds op zijde dragen, en begon het zelve, met eene dreigende houding, rond te zwaaiën. Er is slegts een middel, dat men gebruiken kan en moet, wanneer men het ongeluk heeft, van met eenen *Indiëan* in een dergelijk geval te zijn; en dit bestaat daarin, dat men met stoutheid en een vast bepaald opzet te werk gaat. Wanneer men, in zijn gedrag, slegts de geringste teekenen van vrees laat blijken, of eenigzins wankelende schijnt te zijn, worden zij, even daar door, te stouter, onhandelbaarder, en gewelddadiger. Ik nam gevolglijk onzen man bij de schouder, stootte hem voorwaards, en, hem mijn geweer toonende, dreigde ik hem over hoop te schieten, indien hij zich niet betaamelijk gedroeg. Terwijl ik op dezen het oog hield, gingen mijne Reizenooten terug, om te zien, in welk eenen staat de overige *Indiëanen* waren; dan gelukkig had de drank, ofschoon er alle reden was, om te vermoeden, dat zij allen een gedeelte daarvan gebruikt hadden, geenen nadeeligen invloed op hen gehad.

had. Er was er wel één onder hen, die begonnen had, zich eenigzins weerspannig, en onheusch te gedraagen, en, zijn pak nederleggende, volfrekt weigerde, verder te gaan; maar eenige weinige woorden van CHINA-BREAST-PLATE waren genoegzaam, om hem te noodzaaken, hetzelfde weder opteneemen, en zijnen weg te vervolgen. Bij den eersten koomende, en ziende, in welk eenen staat deze was, schuddeden zij allen het hoofd, roepende te gelijk: „ géén goed *Indiään!* — geen goed *Indiään!*” — en zогten ons, door teekenen, te beduiden, dat hij den kelder bestookte, en den Brandewijn uitgedronken had; dan, daar deze door een’ anderen gedraagen was, bleef er geen twijfel over, of zij hadden allen hun deel van den buit gehad. Intusschen was het egter hoogst waarschijnlijk, dat de eerste meer dan de overigen gedronken had, want, na verloop van slegts weinige minuten, viel hij, onder zijnen last, geheel spraakloos op den grond neder. Zijne Makkers, dit ziende, haastten zich, om zijn pak los te maaken, en, hetzelfde onder zich verdeeld hebbende, sleepten zij hem ter zijde van den weg, wierpen hem onder eenig kreupelheit, en lieten hem aldaar slaan,

pen, tot dat hij weder bij zijn verstand zou gekoomen zijn.

Omftreeks den middag bereikten wij de Rivier de *Genesee*, aan welker overzijde het Dorp gelegen was, waar wij hoopten, ons van paarden te voorzien. Wij voeren de Rivier over met *Cano's*, en namen onzen intrek in een huis aan het bovenëinde van het Dorp, waar wij zeer vergenoegd waren, te zien, dat onze *Indiïanſche* Vrienden geen verblijf konden vinden, daar wij zeer wel wisten, dat het eertſte gebruik, dat zij van het geld zouden maaken, 't welk zij van ons ontvangen moesten, zijn zoude, ſterken drank te koopen, en zich daarin te buiten te gaan, in welk geval het niet miſſen kon, of zij moesten een zeer laſtig gezelfchap worden. Nauwlijks was het ook donker, of men bragt ons de tijding, dat zij, in een huis, dicht bij de Rivier, werwaards zij, na dat wij hun betaald, en afgevaardigd hadden, gegaan waren, eene groote hoeveelheid ſterken drank gebruikt hadden, en nu, op de verſchrikkelijkſte wijze, onder elkanderen aan het vegten en hakken waren. Nooit gevoelt een *Indiïaan* de beledigingen, welken hem door iemand, die zigtbaar

baar beschonken is, worden aangedaan, noch wreekt zich immer over dezelve: hij schrijft dezen geheel aan den drank toe, en laat zich in de hevigste vervloeking tegen denzelfven uit, over de onheilen, welken hij berokkent.

Eer ik van dit onderwerp geheel aftap, moet ik u nog doen opmerken, dat de *Indi-
aanen* geheel niet schoenen te begrijpen, dat het draagen van onze bagage hen eenigzins vernederde. Na dat zij hun geld ontfangen hadden, drukten zij ons de hand, en verlieten ons, niet als de zulken, in wier dienst zij voor geld geweest waren, maar als Vrienden, welken zij hunnen bijstand verleend hadden, en die zij nu, met leedweezen, vaarwel zeiden.

Het Dorp, waar wij stil hielden, bestond uit omtrent agt of negen, ver van elkanderen verspreid staande, huizen, zijnde het beste dat, waarin wij onzen intrek genomen hadden. Dit laatste behoorde aan eene Familie uit *New-England*, die, omtrent zes jaaren te vooren, zich naar die plaats begeeven had, welke, destijds, geheel met bosch bedekt, en honderd en vijftig mijlen van alle andere Volkplanting verwijderd was. Thands vindt men op den

geheelen weg, langs welken men herwaards komt, overal dergelijke Volkplantingen, hier en daar verspreid. Deze woning was vrij gerieflijk en wel gebouwd, en het volk geschikt, beleefd, en achtingswaardig. Het is zeer zeldzaam, menschen van dezen aart te vinden onder de eerste Volkplanters op de grenzen: dezen zijn, in het algemeen, lieden van eenen gemelijken en woesten aart, en het waarachtig uitvaagzel des menschedoms, die zich in de bosschen verbergen, als zогren zij het gezigt hunner medemenschen te ontvlugten. Gewoonlijk bouwen zij, op deze plaatsen, slegte hutten, bereiden drie of vier *acres* lands, juist zoo veel, als zij meenen noodig te hebben, om hun gezin van koorn te voorzien, en leeven voor het overige en grootste gedeelte van de jagt. Naar maate de Etablisfementen toecemen, worden deze eerste Colonisten gewoonlijk opgevolgd, door eene andere soort, minder wild dan de eersten: dezen ontginnen meer lands, en leggen zich, tot hun onderhoud, niet zoo zeer toe op de jagt, dan wel op den akkerbouw. Deze laatsten worden, op hunne beurt, vervangen door eene derde Classis, welken goede huizen bouwen, en het land in eenen beteren staat brengen, om vrugt te kunnen geeven.

ven. Zoo ras de eerste Colonisten hunne armhartige wooning, met eenig voordeel, verkogt hebben, trekken zij terstond verder de boschen in, ten einde eene plaats te vinden, geschikt naar hunne woeste levenswijze; en dit teugellooze Volk, dat, gelijk ik u te vooren schreef, geduurig op het Grondgebied, en de grenscheidingen der *Indiännen* inbreuk maakt, zijn de oorzaak van den bitteren haat, en de oneenigheden tuschen dezen en de Blanken. De tweeden zoeken even zoo, wanneer zij zich van hun verblijf ontdaan hebben, een soortgelijk als dat, 't welk zij afinden, was, toen zij hetzelfde eerst betrokken. Gedurende mijne geheele reis door dit gedeelte van het Land, vond ik nauwlijks iemand, die niet zeven of agtmaal van woonplaats veranderd was.

Daar wij, in dit Dorp aan de Rivier de *Genesee*, geene andere, dan zeer slegte paarden konden bekoomen, en onze togt door de boschen ons eenen lust voor het wandelen had ingeboezemd, beslooten wij, onze reis verder te voet voortzetten, en alleen paarden te neemen, om onze bagage te draagen. Gevolglijk een paar paarden gehuurd, en eenen jongen, om dezelve te leiden, aangenomen hebbende, vertrokken wij, vroeg in den morgenstond

stond van den tweeden dag onzer aankoomst in dit Dorp, naar de Stad *Bath*.

Het land tusfchen deze beide plaatzen is hoogst vermaaklijk, door eene aangename afwisseling van heuvels en dalen, welken men alöm ontmoet; en de Reiziger, de eerften overtrekkende, welken een ruim uitzigt hebben op de Rivier de *Genesee*, en de Vlakten, aan deze grenzen, wordt verrukt door de verschildende, treffende, en schilderächtige gezigten, welken zich aan zijn oog vertoonen. In het bijzonder wierden wij getroffen door dat van een zeer groot, en, in zijne soort, waarlijk schoon huis, toebehoorende aan den Majoor WADSWORTH, en gebouwd op een dezer heuvels. Van hetzelfde ziet men, tot op den afstand van verscheidene mijlen, de schoone, met treffelijke bosfchen omzoomde Rivier, de *Genesee*, een allervrugtbaarst en rijk Land, in onderscheidene rigtingen, kronkelende doorloopen; en, agter de Vlakten, aan beide zijden van dezelve, verscheidene reiën van blauwe Bergen, zich de eene boven de andere op het fierlijkst verheffende, terwijl het geheel het fraaifte en verscheidenste tafreel vormt, en aan het oog voorftelt. Volgens de gewoonte der *Amerikaanen* geeft men zich hier egter de
groot-

grootste moeite, om deze schoonheden, die het gezigt verrukken, te verminderen, en geheel te vernielen. Alle de boomen, die in den omtrek van het huis stonden, heeft men aan den grond afgehakt, en, in plaats van een schoon plein van gras voor hetzelfde aanteleggen, waartoe de gelegenheid hier ongemeen geschikt schijnt, daarvan een Koornveld gemaakt; en aan den voet van den Heuvel, op den afstand van omtrent twee honderd *yards* van het Woonhuis, laat de Majoor een Vlek stichten, dat, indien hetzelfde tot stand komt, daaraan alle uitzigt op de Rivier en de reeks van bergen geheel belemmeren, en ontnemen moet. De *Amerikanen* schijnen, zoo als ik, reeds te vooren, heb aangemerkt, geheel ongevoelig te zijn voor de schoonheden der Natuure, en hunne aandacht en hunne neiging alleen te bepaalen tot een stuk gronds, dat, min of meer, geschikt is, om, door zijne voordbrengzels, deszelfs Bezitter te verrijken.

De Rivier, de *Genesee*, ontleent haaren naam van eenen hoogen Heuvel op het Grondgebied der *Indiïanen*, langs welken zij stroomt, en die, bij dit Volk, *Genesee* genoemd wordt, een woord, dat, in hunne Taal, beteekent, een ruim Uitzigt.

De

De Vlakten, grènzende aan de Rivier de *Genesee*, behooren onder de vrugtbaarste streeken, welken men in *Noord-Amerika*, ten Oosten van de *Ohio*, aantreft. Tarw wil, zoo als ik u in eenen voorigen schreef, op dezelve niet wasfen; en egrer vindt men niet, dat de grond, door de aanhoudende oogften van *Indiäänsch* koorn en hennep, welken men, van jaar tot jaar, op denzelven teelt, eenigzins wordt uitgeput. Deze groote vrugtbaarheid, op deze Vlakten, moet men toefchrijven aan de geregelde jaarlijkfche overftrooming van de Rivier de *Genesee*, welker water ongemeen moddezig is, en geene geringe meenigte flib agterlaat, eer zij binnen haare gewoone Oevers terugkeert. Deze Rivier ontlast zich in het Meir *Ontario*. Zij heeft iets meer dan honderd mijlen in de lengte, maar is alleen, tot op veertig mijlen van haaren ingang, bevaarbaar, uitgezonderd ten tijde van de overftrooming, of fchoon, zelfs ook dan, de vaart niet geheel tot aan het Meir open is, zijnde er op dezelve, omtrent tien mijlen boven de plaats, waar zij in het Meir stort, drie aanmerkelijke Watervallen, waar van de grootfte gezegd wordt negentig voet perpendiculaire hoogte te hebben. Het hoogland in den omtrek van de Rivier, de
Ge-

Genesee, is zeer steenachtig, en geheel niet vrugtbaar, maar de Valleiën munten uit door haare bijzondere vrugtbaarheid, en zijn overvloedig in schoon timmerhout.

De Zoomers zijn, in dit gedeelte van het Land, op verre na niet zoo heet als naar den kant der *Atlantische Zee*, en de Winters zijn gemaatigd: zeer zelden gebeurt het, dat de Sneeuw langer dan zes of zeven weken op den grond blijft liggen. Dan niettegenstaande deze bijzonderheid, en de meenigte van heuvels en het bergächtige, dat men in deze strecken aantreft, is het hier egter, over het algemeen, zeer ongezond, zoo dat zelden één huisgezin bevrijd blijft van de verschrikkelijke uitwerking der koortzen, die, gedurende den Herfst, in dezen omtrek heerschen. De Inwoonërs verhaalden mij, dat er, in het laatste jaifoen, veel minder perzoonen, door deze ziekte, waren aangetast geworden, dan in vorige jaaren, en dat er van deze weinigen slegts een kleen gedeelte gestorven was, zijnde de koorts op verre na niet zoo kwaadäartig geweest, dan dezelve te vooren altijd was. Deze omstandigheid deed hen hoopen, dat, naar maate het Land meer ontbloot wierd, hetzelfde ook gezonder zoude worden. Het is bekend,

kend, dat verscheidene strecken van *Amerika*, die te vooren, eer de boschen omgehakt wierden, ongemeen gezond waren, dit ook vrij algemeen gebleeven zijn, na dat men de boomen heeft uitgerooid, en zich aldaar nedergezet; maar dat zij dit geheel niet waren in de eerste tijden, na dat zij van houtgewas ontbloot wierden. Dit heeft men toegeschreeven aan de dampen, welken uit de eerst ontgonnene gronden, nu aan de brandende straalen der zonne blootgesteld, opreezen, en die, wanneer deze plaatzen met boschen omringd bleeven, en de doorstraling der lugt daar door belemmerd wierd, niet genoegzaam verspreid noch gezuiverd wierden. Deze tegenwoordige ongezondheid van het Land belet egter niet, dat jaarlijks eene meenigte menschen zich hier koomen nederzetten; en weinige gedeelten van *Noord-Amerika* kunnen, zedert de laatste vier jaaren, meer roemen op een spoedig toeneemen in bevolking, dan de strecken in den omtrek van de Rivier de *Genesee* dit doen kunnen.

Op onzen weg naar *Bath* pasferden wij door verscheidene kleene Steden, welken men eerst onlangs had beginnen te bouwen. De huizen in dezelve waren gemaklijk en net getimmerd, maar de meeste wooningen der Landbouwërs

on-

ongemeen slegt en armoedig. Eene van dezen, waar wij, gedurende onze reis, stilhielden, om te vernachten, had noch schoorsteen, noch vengster: een groot gat aan het einde van het dak diende voor beide; ook was de deur zoodanig, dat zij eenigzins voor een vengster kon doorgaan, daar dezelve van alle zijden licht doorliet. Terwijl wij in dit huis waren, viel er des nagts eene hevige sneeuwbuï, die zoo geweldig door de reeten der deure indrong, dat wij, op onze beeste vellen nevents het vuur te slaapen liggende, daar mede overdekt wierden.

In zommigen van deze huizen vonden wij overvloed van Wild, goede melk, boter en brood; maar in anderen konden wij niets te eeten krijgen. In een klein Dorp, bestaande uit drie of vier wooningen, zeiden ons de Ingezetenen, dat zij geen brood noch melk genoeg hadden voor zich zelve; en, in de daad, de soberheid des maaltijds, welken wij hen zagen houden, bevestigde ons, dat zij waarheid zeiden. Wij waren dus genoodzaakt, nog negen mijlen verder te gaan, dan dit Dorp, eer wij iets konden krijgen, om onzen eetlust te voldoen.

De sneeuw, die er, zoo als ik u zoo even schreef, dien nacht gevallen was, verhinderde

ons, den volgenden morgen, zeer op onzen weg door de bosfchen; dan, voor den avond, was dezelve geheel verdweenen; en, den derden dag, na dat wij de oevers van de Rivier de *Genesee* verlaaten hadden, bereikten wij de plaats onzer bestemminge.

ZEVEN EN DERTIGSTE BRIEF.

Berigt van Bath. — Derzelyer omtrek. — Zonderlinge wijze, om het Land te bevolken. — Speculateurs. — Beschrijving van eenen derzelyer, in eenen brief van een Amerikaansch Landbouwer. — De Kreek Conhorton. — Beschouwing van de Scheepvaart van Bath naar beneden. — Vertrek van Bath naar Newtown. — Gaan in Cano's sloop. — Stranden in den nacht. — Zoecken schuilplaats in een naburig huis. — Grootte moeite, om eetwaaren te krijgen. — Hervatten de reis. — Lochartsburgh. — Beschrijving van den Oostlijken arm der Riviere, de Susquehannah. — French Town. — Onëenigheid tuschen de Franschen en Amerikanen. — Wilkesbarré. — Bergen in den omtrek. — Het Land naar den kant van Philadelphïä, is zeer weinig bevolkt. — Beschrijving van de Wind-Cap in de Blauwe Bergen. — Hoofdzaaklijk berigt van de Moravische Volkeplanting

te Bethlehem. — Terugreis naar Philadelphiä.

Philadelphiä, November.

Bath is eene plaats van bezetting, en de voornaamste Stad in het Westlijke gedeelte van den Staat van *New-York*. Offchoon dezelve, eerst zedert drie jaaren, is aangelegd, bevat zij thands reeds omtrent dertig huizen, en neemt ongemeen spoedig toe. Onder deze huizen telt men verscheidene Pakhuizen en Winkels, die allen zeer wel voorzien zijn, en eene Herberg, die men, in geen een gedeelte van *Amerika*, onder de minsten tellen zou. Deze Stad werd aangelegd door iemand, die, in vroegere jaaren, den rang bekleedde van Kapitein in dienst van den Koning, die ook de Stichter is van *Williamsburgh*, en *Falkner's Town*, en aan wiens poogingen, ondersteund door die van eenige weinige andere *Individu's*, men, in de daad, den voorspoed en de bebouwing moet toeschrijven van dit gedeelte des Lands, in *Amerika* best bekend onder den naam van het Land *Genesee*, of het Graaffchap der Meiren, als wordende door deze Rivier, en een groot aantal kleene Meiren bevogtigd.

De landëigendom, waar over deze Stichter
van

van *Bath*, en de andere plaatzen het beffel had, zegt men, dat, in den aanvang, niet minder bedroeg dan zes miljoenen *acres*, waarvan het grootste gedeelte toebehoorde aan een enkel perzoon in *England*. De wijze, welke hij in acht genomen heeft, en nog neemt, om dit Land te doen bevolken, bestaat daarin, dat hij hetzelve, bij kleene gedeelten, en op een lang crediet uitgeeft, aan zulke perzoonen, welken hetzelve, ten eerften, willen ontginnen, en beärbeiden; en, in grootere flukken, en op korter crediet, aan de zoodanigen, die hetzelve alleen koopen op speculatie, en om, met het wederverkoopen, hun voordeel te doen. In beide gevallen behoudt hij het land tot onderpand der beloofde koopenningen, zoodanig, dat, wanneer het geld niet, op den bepaalden tijd, voldaan wordt, hij daarbij volstrekt niets verliezen kan, wijl het land, als dan, wederöm in eigendom aan hem terugkeert; en, gebeurt dit, zoo als meest altijd het geval zijn moet, wanneer hetzelve reeds bebouwd is, dan moet hij, het dus wederkrijgende, daarbij een aanmerkelijk voordeel hebben. Behalven dit; wanneer iemand, die genegen is, zich op zijnen grond nedertezetten, geen geld heeft, om een huis te bouwen, of de eerfte noodige onkosten te doen,

tot het bebouwen van het gedeelte lands, dat hij gekogt heeft, geeft hij hem, daar hij eene groote som gelds bezit, welke hij tot dit oogmerk noodig heeft, de daartoe verëischte penningen, of zendt hem zijne eigene werklieden, van welken hij er altijd eene groote meeninge in den arbeid heeft, om eene wooning te bouwen, en neemt daar voor een Handschrift van den Eigenaar, te betaalen op drie, vier, of vijf jaar, met den interest der hoofdsomme, houdende altijd het huis, even gelijk ik van het Land gezegd heb, ten onderpande. Is de Bewoonër, op den vastgestelden tijd, buiten staat, om te voldoen, keert het huis aan den Schuldëisfeher terug, en de penningen van deszelfs verkoop, als mede van die van het land daartoe behoorende, en reeds gedeeltelijk beërbeid, zal zeker meer bedraagen, dan de Kooper beloofd had, te zullen betaalen. Maar iemand, op deze wijze, tot eenen gemaatigden prijs, in *Amerika*, land koopende, kan niet misfen van, indien hij ijverig is, op den bepaalden tijd, genoeg geld bijëen gezameld te hebben, om zijne schuld te voldoen.

Her aantal der genen, die door deze voordeelige voorwaarden, welken men nergends elders in de Verëenigde Staaten zoo aantrefst,

zijn uitgelokt, om zich in het Land *Genesee* nedertezetten, is verbaazende; en nog jaarlijks vloeit er eene meenigte derwaards, wyl er nog geen derde van het land is uitgegeeven. Toen ik hier pasfeerde, verhaalde men algemeen in het Land, dat de man, van wien ik hier spreek, de ontzettende som van twee miljoen Dollars bezat, in Handschriften van de genen, aan welken hij, op deze wijze, land, op drie, vier en vijf jaaren crediets, verkogt had. De eerste koopprijs van dit land was niet meer geweest dan eenige weinige stuivers per *acre*: men oordeele dus over de winst!

Men zal zich gemakkelijk kunnen voorstellen, dat het uitgeeven van land, op zulke ligte en aanneemelijke voorwaarden, niet misfen kon, geheele troepen van Speculateurs, eene soort van Volk, dat, in alle de deelen van *Amerika*, in groot aantal, gevonden wordt, derwaards te lokken; en, in de daad, wij troffen dezelve, in onze doorreis, overäl door het geheele Land, in elke kleene Stad en Dorp, in meenigte, aan, zoo dat elke plaats ons, in gevolge daarvan, een tooneel van ledigheid, ijdelheid en verstrooiing opleverde. Dan de volgende Brief, ondersteld, offchoon wat schimpende en boertende, geschreeven te zijn door eenen Land-

bouwër, geeft eene niet onnauwkeurige beschrijving van eenen dezer jonge Speculateurs, en het gene er in dezen omtrek plaats heeft. Dezelve wierd medegedeeld in een Nicuws-papier te *Wilkesbarré* aan de *Susquehannah*; en ik geef hem u woordlijk, wijl dezelve, door een' *Amerikaan* geschreeven, mogelijk van meer gewigts zal zijn, dan alles, wat ik u over dit onderwerp zou kunnen zeggen.

*Aan de Drukkers van de WILKES-
BARRÉ Courant.*

MIJNE HEEREN!

„ Het is smartlijk te zien, dat de geest van
„ speculatie, zedert kort, tot zulk eene hoog-
„ te, en met woede, gesteegen is, dat de eer-
„ lijke Nijverheid, en alle de nederige deug-
„ den, die haaren floet uitmaaken, ontmoet-
„ digd en geheel uit de mode geraakt zijn.

„ Het is te betreuren, dat de Verstrooijing
„ en Verwildering eer, in de nicuwe Volk-
„ plantingen, zijn ingevoerd, dan de Naarstig-
„ heid, en de Huishoudkunde.

„ Ik ben op deze aanmerkingen gekoomen,
„ door

„ door een gesprek met mijnen Zoon, die zoo
 „ even van de Meiren, of *Genesee* is terug-
 „ gekoomen, ofschoon hij, in de daad, noch
 „ de eene, noch de andere gezien heeft, —
 „ met een woord, hij is te *Bath* geweest, —
 „ het beroemde *Bath*, — en is terug gekoomen,
 „ beide Speculateur, en Groot Man, hebben-
 „ de zijn geld verteerd, mijn paard verruild,
 „ de koorts opgedaan, en, 't gene oneindig
 „ erger is, die verschrikkelijke ziekte, welke
 „ zommigen de *Terra-phobia* (*) noemen.

„ Wij kunnen thands van den armen Jongen
 „ (in zijne ijlhoofdigheid) niets hooren, en
 „ hij spreekt van niets, dan van den Kapitein
 „ en van *BILLIJ* — van Titels — Grondge-
 „ bied — Getallen — Duizenden — Honder-
 „ den — *Acres* — *Bash* — Fraaiheden —
 „ Wedloopen — Woede — Wedschappen —
 „ Beurzen — zijden Kousen — Fortuin —
 „ Koortzen, enz. enz. enz. Mijn Zoon heeft
 „ een Diltrict te koop; en het is vermaaklijk,
 „ hem te hooren spreken van zijne geslags-
 „ „ lijst,

(*) Onze Landman schijnt de kracht van dit woord niet verstaan te hebben; maar wij kunnen gemakkelijk gissen, wat hij, daarmede, bedoelt. *Aanmerk. van den Schrijver.*

„ lijst, waardigheden en bezittingen. Met een
„ woord, zijn District ligt dicht bij *Bath*, en
„ de Kapitein heeft zelve het bezeten, en eenen
„ geruimen tijd in gebruik gehad. Het kost
„ mijnen Zoon slegts vijf *Dollars* per *acre*;
„ en, eene halve minuut na dat de Koop ge-
„ slooten was, bood men hem er zes en een
„ halve voor; maar hij is vast bepaald, het
„ niet minder dan agt te geeven, behalven
„ nog eenige aanmerkelijke uitbedingen.
„ Een ding is zeer ten voordeele van mijnen
„ Jongen — hij heeft zes jaar crediet! —
„ en, het gene hem nog veel nuttiger is, hij
„ bezit tot nog toe geen stuiver, noch zal
„ die, op deze wijze, immer bezitten! Voor
„ dat hij dezen laaften uicstap deed, werkte
„ de Jongeling wel, en was te huis verge-
„ noegd met mijne Landhoeve; maar thands
„ kooft het artikel van werken bij hem ge-
„ heel niet meer in overweeing. Er is vol-
„ strekt geen middel, om hem te huis te hou-
„ den: zijne gouden droomen lokken hem
„ aanhoudende naar *Bath*, waar, volgens
„ zijn zeggen, niemand behoeft te werken,
„ of honger te lijden, en men, offchoon ne-
„ gen maanden van het jaar de koofts hebben-
„ de, zich daarvoor kan schadeloos stellen,
„ door

„ door de overige drie op eene fatzoenlijke
„ wijze doortebrengen met wedloopen.

„ Hanover den 25sten October 1796.

„ EEN LANDBOUWER.”

De Stad *Bath* ligt op eene Vlake, omringd aan drie zijden door Heuvels van eene middenmaatige hoogte. De Vlake is geheel beroofd van boomen, maar de hoogten zijn nog in haaren oorspronlijken staat, en leveren aan de Stad een treffend gezicht op. Aan den voet dezer Heuvels loopt een stroom van zuiver water over een bed van grof zand, die genoemd wordt de Creek *Conhorton*. Er is op dezen stroom een vrij aanmerkelijke Waterval even boven de Stad, welke eene der schoonst mogelijke gelegenheden aanbiedt tot het maaken van Molens, waarvan men er hier reeds verscheidenen, en die zeer groot zijn, tot het zaagen van hout, en het maalen van koorn, heeft aangelegd. Onder de eersten zagen wij er eenen, welks voornaamste zaag, op dat oogenblik, honderd en twintig sneeden deed in eene minuut, sterk genoeg, om, in dien zelfden tijd, een zwaar stuk eiken houts van zeven voet
over

over het kruis doortezaagen; en de Molenaar verzekerde ons, dat, wanneer het water hoog was, de zaag nog ongelijk schielijker werkte.

De Creek *Conhorton* valt, omtrent twintig mijlen beneden *Bath*, in de Rivier de *Tyoga*, welke zich, na eenen loop van omtreeks dertig mijlen, in den Oostlijken arm van de Rivier de *Susquehannah* ontlast. Gedurende den tijd der overstrominge, kan men, in ligte *Bateaux*, langs de geheele Creek, de *Tyoga*, en de *Susquehannah*, den geheelen weg van *Bath* tot aan de *Chesapeak-Bay*, zonder eenige verhindering afvaaren, en, in den Herfst, en het geheele Najaar, is er gewoonlijk waters genoeg voor een' *Cano*; maar ditmaal had de sterke en aanhoudende droogte, die, dit jaar, door alle de strecken van dit Land had plaats gehad, de Creek zoodanig uitgedroogd, dat zij zelfs voor geen' *Cano* van de kleinste soort bevaarbaar geweest was. Wij hadden ons voorgenomen, indien er gelegenheid ware, van *Bath* onze reis in een vaartuig voortzetten, maar, ons daarin te leur gesteld vindende, vertrokken wij andermaal te voet, en vervolgden onzen weg, langs de oevers van de rivier, tot dat wij aan een klein Dorp kwamen, bestaande uit agt of tien huizen, genoemd *Newtown*, om-

ómtrent dertig mijlen van *Bath*. Hier vonden wij den stroom taamlijk diep, en verzekerde ons het Volk, dat wij, verder naar beneden, overál, uitgezonderd op een of twee ondiepten, waters genoeg zouden hebben voor *Cano's*. Wij kogten deshalven, beslooten hebbende, daar wij, onze bedienden medegerekend, vijf perzoonen sterk waren, onze eigene Schippers te zijn, een paar dergelijke vaartuigen van twee Landbouwërs, die aan den oever der Riviere woonden, en, dezelve, op dat zij te steviger en veiliger zouden zijn, aan elkanderen vastgemaakt hebbende, bragten wij onze bagage aan boord, en gingen zelven scheep.

Wij verlieten het Dorp omstreeks drie uren in den agtermiddag, zijnde de lugt ongemeen helder, en het weder koud; en, daar de stroom zeer sterk was, vleiden wij ons, dat wij, voor de nagt aankwam, eene Herberg zouden kunnen bereiken, die, zoo als men ons gezegd had, omtrent zes mijlen beneden *Newton*, aan den oever van het water gelegen was. De eerste twee mijlen ging onze reis voorspoedig, en liep alles wel af; maar hier wierd de rivier veel ondieper, dan wij ons hadden voorgesteld, en vonden wij het hoogst moeiëlijk, voord te koomen. Onze *Cano's* raakten, ieder oog-
blik

blik aan den grond, en wij bragten zoo veel tijds door met dezelve telkens weder daarvan aftebrengen, dat de avond ons overviel, eer wij twee derden van den weg hadden afgelegd. Naar maate de nacht naderde, veranderde het weder aanmerkelijk ten onzen nadeele: wij wierden door eene geweldige hagelbui overvallen, en, omringd door eene diepe duisternis, daar de Maan zich agter eene donkere wolk verschoolen had, dreeven onze *Cano's*, door den stroom, aan welken wij, buiten staat, om eenigzins van ons te kunnen zien, dezelve hadden moeten overgeeven, op eene bank in het midden van de rivier. Ons best doende, om weder vlot te worden, namen wij ongelukkig, door de donkerheid misleid, eene verkeerde rigting, en, binnen weinige minuten, vonden wij ons met onze *Cano's* zoo vast in het zand, dat het onmogelijk was, dezelve te bewegen. Goede raad was hier duur, en er bleef ons nu niets over, dan dat wij allen uit de vaartuigen in het water sprongen, en dezelve met de schouders zogten te ligten. Wij deden dit, en, de *Cano's* alvorens van elkanderen losgemaakt hebbende, ten einde die te beter te kunnen bestuuren, hadden wij het geluk, den eenen spoedig weder in diep water

te brengen. Dan hier was de drift zoo geweldig, dat dezelve, niettegenstaande alle onze poogingen, om dien vast te houden, ons ontglipte, en door den stroom wierd weggevoerd, terwijl wij daarteboven het ongeluk hadden van te zien, dat hij, door onze aangevende moeite, om hem tegen te houden, bijna geheel vol waters geslagen was.

Door dit toeval beroofd van eenen onzer *Cano's*, en een groot gedeelte van onze bagage, die in denzelfen was, en welken wij voor onfaalbaar verlooren hielden, beslooten wij, voorzigtiger te werk te gaan met den anderen, die ons nog was overgebleeven. Naar de zandbank teruggekeerd, namen wij gevolglijk alles, wat in dezen *Cano* was, uit denzelfen, en droegen het op onze schouders naar den oever, van welken wij omtrent veertig *yards* af waren: zeker een niet aangenaam, noch gemakkelijk werk, daar het water ons tot aan de middel kwam, en de stroom zoo sterk was, dat wij de grootste moeite hadden, om op de been te blijven, en te verhinderen, dat wij niet door de drift wierden medegesleept. De *Cano* dus gelost, en alles aan land gedraagen zijnde, bragten wij denzelfen, zoo nabij wij gisfen konden, op de plaats, waar wij den anderen

verlooren hadden; en, iemand van ons gezelschap, van eene roeischop voorzien, zich in denzelven begeeven hebbende, lieten wij hem, op zijne begeerte, over aan den stroom, in hoop, dat deze hem gelukkig bij den anderen zoude brengen, en wij dus dien, en 't gene er in was, zouden wederkrijgen. Binnen weinige seconden verloren wij, daar de Maan slegts zeer flauw van tusfchen de donkere wolken fcheen, den *Cano* uit het gezigt, en konden, allen met de rivier geheel onbekend zijnde, niet nalaaten, ons te beangftigen over de veiligheid van onzen Reisgenoot, die zich in denzelven gewaagd had. Dan, na verloop van slegts weinige minuten, wierden wij uit onze vrees verlost, daar wij het genoeg hadden, zijne ftem op eenigen afstand te hooren, en, ons, zoo goed wij konden, langs den oever, naar die plaats begeeven hebbende, waar wij meende, dat hij was, bevonden, dat hij veilig naast den verloorenen *Cano* lag. Wij waren niet weinig verheugd, onze Mantelzakken op den bodem van denzelven te zien liggen, offchoon geheel nat door het water; maar onze klederen, die wij uitgetrokken hadden, eer wij uit het vaarttuig fprongen, als mede eenige andere ligte dingen,

wa-

waren weggedreeven, en wij dus kwijld waren.

Het vroom thajds zoo sterk, dat onze Mantelzakken, en onze, door het water nat geworden, kleederen, binnen weinige oogenblikken, geheel met ijs bedekt waren, en onze leden verstijfd en verkleumd wierden, door dien wij zoo dikwils door de rivier hadden moeten waaden. Verlangende egter, om aan een of ander huis te koomen, beslooten wij, eerst onze goederen in veiligheid te brengen, op dat dezelve niet zouden gestolen worden. Een diep hol, dat wij onder eenige omgevallene boomen ontdekten, scheen ons daartoe eene geschikte plaats, en, na dezelve aldaar geborgen, en met bladeren bedekt te hebben, gingen wij verder. Er was geheel geen spoor van eenig pad in de boschen, waar wij aan land gekoomen waren, en, meer dan eene mijl ver, moesten wij ons, met geweld, eenen weg baanen, door het kreupelhout langs den oever der riviere; dan, ten einde hiervan, kwamen wij aan een pad, dat ons, in weinig tijds, aan een kleen, ellendig, houten huisjen bragt. In dit jammerhartig verblijf, konden wij volstrekt niets vinden ter onzer verkwikkinge: men onderripte ons egter, dat, indien wij het zelfde

pad, door de boschen, volgden, omtrent eene mijl verder, wij aan eenen wagenweg zouden koomen, en een ander en beter huis vinden, waar men ons waarschijnlijk zou ontfangen. Dit berigt volgende, kwamen wij aan deze wooning, waar wij terstond wierden ingelaa- ten, en de vlam van een verbaazend vuur van hout, dat men, half weg de hoogte des schoor- steens, op een getapeld had, ons spoedig alle de ongemakken vergoedde, die wij, dien dag, van de onbarmhartigheid van het weder, gelee- den hadden. Intuschen was onze eetlust niet weinig aangezet door de koude van het weder, en de vermoeïensfen, die wij ondergaan had- den, zoo dat wij, ons nauwlijks genoegzaam gewarmd hebbende, terstond begonnen te vraa- gen naar iets, om onzen honger te stillen. Geen Waard in *Engeland* zou vreemder kun- nen opzien, wanneer men hem om een geheel Schaap of eenen Os tot een avondmaal vroeg, dan onze *Amerikaanfche* Hospes op deze vraag deed. „ De vrouw is naar bed — ik weet „ niet, waar de sleutels zijn — ik weet niet, „ of er iets in de spijskast is — de eetwaa- „ ren zijn zeer schaarsch in het Land — in „ dien ik u iets geef, zal er, morgen vroeg, „ niet genoeg zijn voor het huisgezin, ” —
dit

dit waren de andwoorden, die hij ons gaf. Wij drongen hem eger zoo sterk, en gaven hem zulk eene aandoenlijke beschrijving van onzen toestand, dat hij eindelijk bewoogen wierd: de sleutels wierden gevonden, de spijskast geopend, en, om den honger van vijf jonge menschen te stillen, ons twee kleene bollen, nauwlijks eenes mans hand groot, en omtrent anderhalve pint melks voorgezet. Hij betuigde ons plegtig, dat hij ons niet meer kon geeven, en dat zijne Vrouw het hem nimmer zou ver schoonen, indien hij niet genoeg overliet voor het ontbijt den volgenden morgen. Verplicht dus, om ons te vrede te stellen, gebruikten wij ons sober avondmaal, en legden ons vervolgens ter ruste op onze beestenvellen, die wij, ten dien einde, op onze schoulers hadden medegebragt.

Den volgenden morgen bevonden wij, dat de man van het huis ons eene waare beschrijving gegeeven had van zijne spijskamer, daar er nauwlijks genoeg was, om het huisgezin te verzaadigen. Geene hoop dus hebbende, om hier iets te eeten te kunnen krijgen, beslooten wij, naar de kleene hut terugtekeeren, waar wij, den voortigen nacht, eerst hadden stil gehouden, en dat het eenige huis was in den

omtrek van twee of drie mijlen, ons vleiëndede, dat derzelver Bewooners beter zouden voorzien zijn. Dan ook hier vonden wij geen enkel stuk broods: evenwel de vrouw van het huis zeide ons, dat zij nog eenig meel had van *Indiïansch* koorn, en dat, indien wij een paar uren konden wagten, zij ons daar van een brood zoude bakken. Wij namen deze aanbieding met dankbaarheid aan, en verzogten haar alleen, hetzelfde groot genoeg te maaken, terwijl wij intusfchen vertrokken, om onze *Cano's* en bagage te zoeken.

Naderhand vonden wij, bij het afvaaren van de rivier de *Susquehannah*, op verscheidene plaatzen aan derzelver oevers, diezelfde schaarschheid van mondbehoeften, welke wij hier ontdekten. Op eenen morgen in het bijzonder, na dat wij omtrent vier of vijf mijlen in onzen *Cano* hadden afgelegd, legden wij aan, om te ontbijten; maar, in het eerste huis, waar wij ingingen, vonden wij volstrekt niets, dan eenige weinige aardäppelen, die men voor het vuur braadde. De Huisgenooten gaven ons daarvan goedwillig er twee of drie, ons berigtende, dat wij, in eenige andere huizen aan de overzijde van de rivier gaande, aldaar vermoedelijk beter onthaal zouden vinden. Wij
dec-

deeden dit; dan ook hier waren de menschen even zoo weinig van mondbehoefden voorzien, als de eersten. Eindelijk, vraagende, waar wij iets zouden kunnen krijgen, om te eeten, antwoordde ons eene oude Vrouw, dat, wanneer wij naar een Dorp gingen, omtrent vier mijlen verder de rivier af, wij een huis zouden vinden, waar zij geloofde, „*dat men mondbehoefden verkogt:*” eene uitdrukking, mij zoo zonderling voorkomende, dat ik niet kon nalaaten, die terstond opteekenen. Wij verwoegden ons aan dit aangeduide huis, en, hetzelfde rijklijk van voorraad van allerleiën aart voorzien vindende, droegen wij zorg, om niet alleen te koopen, 't gene wij nu op dit oogenblik noodig hadden, maar ook, om ons voor het toekomstende te voorzien, wanneer wij weder het ongeluk mogten hebben, op eene of andere plaats te koomen, zoo schaarsch van eetwaaren, als die, welken wij nu gepasfeerd waren; en de ondervinding deed ons zien, dat wij zeer wel gedaan hadden.

Dan — om tot mijn verhaal wedertekeeren — wij vonden onze beide *Cano's*, en onze bagage in dien zelfden staat, waarin wij die ge-laaten hadden, en, andermaal onze goederen ingescheept hebbende, haastten wij ons naar

het huis, waar wij ons ontbijt besteld hadden, en dat aan den oever van de rivier gelegen was. De menschen waren hier ongemeen beleefd en gediensig; hielpen ons in het maaken van nieuwe roeischoppen, in plaats van de genen, welken wij den nagt te vooren verloren hadden, en betuigden ons, voor het weinige, dat wij hun gaven, boven 't gene zij ons voor ons ontbijt afvorderden, hunne hartelijke dankbaarheid: iets, dat anders in de Vereenigde Staaten ten uitersten ongewoon is.

Ontbecten hebbende, vervoorderden wij onze reis omtrent zeven mijlen de rivier verder af; maar niet zonder, op dezen afstand, meer dan een dozijn maalen, op verschillende plaatsen, in het water te hebben moeten gaan, om onze *Cano's* over de droogten te brengen. Met een woord, toen wij, in den agtermiddag, aan een huis kwamen, waar wij stil hielden, waren wij zoo verzadigd van onzen togt te water, en daarvan zoo afkeerig, dat, indien wij niet een paar menschen hadden kunnen krijgen, die wij egter in dezen omtrak vonden, om ons te vergezellen tot aan den mond van de Rivier de *Tyoga*, waar wij redenen hadden, ons te vleien, dat wij genoegzaam waters zouden vinden, wij zeker deze onze vaartui-

tuigen hier zouden hebben agtergelaaten. Onze Schippers vertrokken, den volgenden morgen, reeds zeer vroeg, terwijl wij hen, eenigen tijd daarna, te voet volgden, wandelende langs den oever der riviere; dan zij vonden zoo veele veranderingen op deze vaart, dat wij verscheidene uren voor hun te *Tyoga-Point*, of *Lochartzburgh*, eene kleene Stad aan den mond der riviere, aankwamen.

Bij onze aankoomst ter dezer plaatze, vernamen wij tot ons leedweezen, dat de *Susquehannah*, hoe zeer anders, in dit jaargetijde, gewoonlijk bevaarbaar voor boots, vier voet diep gaande, thands egter bijna even zoo laag was, als de Rivier, de *Tyoga*, zoo dat er, op reele plaatzen, vooräl bij de Watervallen, nauwelijks diepte genoeg was, om zelfs een *Cano*, over de scherpe rotzen, met welken de bedding dezer riviere als bedekt is, te voeren: met een woord, dat het Kanaal dezer riviere tegenwoordig zoo moeiëlijk en gevaarlijk was, dat men al zeer met hetzelfde moest bekend zijn, zou men het waagen kunnen, om, zonder zich aan de grootste onheilen bloot te stellen, dezen stroom aftevaaren. Wij hadden egter weinig moeite, om, onder de Schippers, die gewoon zijn, zich op denzelven te ont-

houden, er eenen aanteneemen, die volkoomen kundig was in deze vaart; en, op zijnen raad, onze beide *Cano's* verruild hebbende tegen eenen anderen van meer grootte, waarin wij allen gevoeglijk zitten konden, hervatteden wij onze reis te water.

Van *Lochartzburg* tot aan *Wilkesbarré* of *Wyoming*, gelegen aan de Zuid-oostzijde van de *Susquehannah*, is de afstand omtrent negentig mijlen. Wanneer de rivier hoog, en dus de stroom sterk is, zoo als gewoonlijk in het Voor- en Najaar plaats heeft, kan men dezen in éénen dag afleggen; intusfchen bragten wij, daar het water thands zoo ongemeen laag was, er, niettegenstaande wij alles aanwendden, wat mogelijk was, om spoed te maaken, vier over door. Op zommige plaatzen vonden wij den stroom zeker zeer sterk, zoo als, bij voorbeeld, bij de Watervallen van *Wyalusing*, waar wij drie of vier mijlen in omtrent een kwartier uurs aflegden; maar op andere plaatzen, waar de rivier meer diepte had, konden wij nauwelijks eenige drift in het water bespeuren, zoo dat wij genoodzaakt waren, om onzen toevlugt te neemen tot de roeischoppen, wilden wij voorderen. Het bed der *Susquehannah* bestaat meestál uit rotzen, en grof keizelzand, en het
wa-

water is zoo doorschijnende, dat wij, op veelc plaatzen, waar ten minste twintig voet diepte was, het geringste keifteenjen op den grond konden onderscheiden. De Breedte van deze Rivier verschilt van vijftig tot drie honderd *yards*, en nauwlijks is er een stroom in *Amerika* zoo ongeregeld in deszelfs loop als deze, die, op zommige plaatzen, eene rigting aanneemt, lijnregt inloopende tegens die op anderen. Het Land, dat door dezen linker arm van de *Susquehannah* besproeid wordt, is ongemeen onëven en bergächtig, zoo dat dezelve, van *Lochartzburgh*, tot op eenen kleenen afstand van *Wilkesbarré*, overäl, aan de eene of de andere zijde, met steile bergen omzoomd is. Nergends ontmoet men deze bergen op dezelfde plaats aan beide Oevers der Riviere te gelijk, uitgezonderd hier of daar, waar deze eene schielijke wending neemt; maar, waar men, aan den eenen kant, eene reëks van bergen ziet, kan men zeker zijn, aan de andere zijde, eene uitgestrekte vlakte te zullen vinden. Zelden strekken deze reiën van bergen zich, op denzelfden Oever, verder dan eene mijl uit, en meenigmaal ziet men, in dezen korten afstand, een dozijsmaal, eene verwisfeling van dezelve, van den

eenen kant naar den anderen. Uit deze omstandigheid kan men zeer gemakkelijk opmaaken, hoe schoon de gezigten langs dezen Oostlijken arm van de *Susquehannah* zijn moeten; en, in de daad, ik geloof niet, dat er eene rivier in *Amerika* is, die eene grootere meeningte en verscheidenheid van de treffendste en schilderachtigste tafreelen aan het oog oplevert. Bij elke wending, die dezelve neemt, verandert het tooneel; en er is nauwlijks eene plaats tusfchen *Lochartzburgh* en *Wilkesbarré*, waar de ervaarene Schilder niet een onderwerp zou vinden, waardig het penceel van den grootsten Kunstenaar. De Bergen, bedekt met steile rotzen en digte boschen, bieden den schoonsten voorground aan, dien men zich kan voorstellen; de treffende Vlakten, versierd met bezaaide akkers, en kleene wouden, en bevochtigd door eene rijke rivier, welke men, hier en daar, ziet glinsteren, leveren het keurigst stuk, dat het oog beschouwen kan; en de blauwe Heuvels, die zich in het verschiet schemerende vertoonen, bepalen het gezigt op de verrukkendste wijze.

Het Land, in den omtrek van de Rivier de *Susquehannah*, is vervuld met Herten en ander Wild. Op onze reis door hetzelfde, ontmoet-

ten

ren wij verscheidene partijën van het Landvolk, bezig met dezelve te jaagen. Het Hert, op het omliggende land vervolgd wordende, begeeft zich oogenbliklijk naar de rivier; en hier vindt het menschen, die, ter plaatze, waar men denkt, dat hetzelve te water zal gaan, zich in het kreupelhout langs den oever verborgen houden, en, het oogenblik waarneemende, dat het dier in de rivier springt, hetzelve schieten. Gebeurt het, dat hetzelve op te grooten afstand, en buiten hun bereik blijft, dan vervolgen de Jaagers het in hunne Canoes, en het is maar zeer zelden, dat het dezen ontsnapt, wanneer het eenmaal te water gegaan is. De Rivier zelve is rijk in den schoonsten en besten visch, en wordt zeer veel bezogt door allerleië wild gevogelte, vooral door eene soort van Eenden, genoemd, *de Canvas-back-duck*.

Langs den geheelen weg van *Lochartzburgh* tot aan *Wilkesbarré* ziet men, aan beide zijden van de Rivier, en op geenen grooten afstand van elkanderen, Etablifementen, en ontmoet men verscheidene kleene Steden aan derzelver oever aangelegd. De voornaamste van deze laatsten is *French-Town*, gelegen aan de Westzijde van den stroom, niet verre van de Water-
val-

vallen van *Wyalusing*. Deze Stad wierd gesticht, op bijzondere kosten van eenige Menschenvrienden in *Pensylvaniä*, die ten dien einde eene inschrijving openden, tot eene schuilplaats voor de ongelukkige *Franschen*, die naar *Amerika* vlugten. Zij bevat thands omstreeks vijftig houten huizen, terwijl men digt bij dezelve eene uitgestrekte streek lands, tot gebruik van de Inwoonërs, gekogt, en in eenige Landhoeven verdeeld heeft. De *Franschen*, die, van deze menschlievendheid gebruik maakende, zich hier hebben nedergezet, schijnen egter weinig neiging of bekwaamheid te hebben tot den Landbouw; de meesten van hun hebben hun land, tegen een gering jaarlijks inkoomen, aan *Amerikaanen* overgelaaten, en brengen hunnen tijd door met Jaagen, Vischen, en Vogelvangen. Zij leeven geheel op zich zelven, haaten de *Amerikaanen*, en worden weder gehaat van dezen, die hen beschuldigen van traagheid en ligzinnigheid. De zeden dezer beide Volkeren loopen zoo zeer uit een, dat het onmogelijk is, dat zij zich immer met elkänderen verëenigen.

Wilkesbarré, eertijds *Wyoming*, is de voornaamste Stad van het Graaffchap *Lucerne*. Dezelve is gelegen op eene Vlake, omringd,
aan

aan de eene zijde, door de Rivier, de *Susquehannah*, en, aan den anderen kant, door eene reeks van bergen; en bevat omtrent honderd en vijftig houten Huizen, eene Kerk, een Raadhuis, en eene Gevangenis. Het was hier, dat, gedurende het *Amerikaansche* Oorlog, dat verschrikkelijk bloedbad door de *Indiëanen*, onder het bevel van den Kolonel BUTLER, wierd aangeregt, waarvan de Geschiedschriften van dat Oorlog meestäl gewag maken, en dat altijd eene schandvlek blijven zal in de *Engelsche* Jaarboeken. Verscheidenen van de huizen, in welken de ongelukkige slag-offers geweeken waren, om zich te verdedigen, daar hun alle genade geweigerd wierd, staan nog zoo, aan alle zijden doorboord van de kogels; ook ziet men nog de puinhoopen van anderen, die door het vuur vernield zijn, en welken de Inwoonërs, tot geenen prijs, gedoogen willen, dat hersteld zullen worden. Met dezelfde hardnekkigheid behouden de *Amerikaanen* de ruïnen in den omtrek van *Philadelphii*.

Het was eerst ons voorneemen, om van hier de rivier aftevaaren tot aan *Sunburg* of *Harrisburgh*; maar, het weder thands te koud zijnde, dan dat eene reis te water, vooräl in eenen

Ca-

Cano, waarin men altijd verplicht is, zich zeer stil te houden, ons aangenaam zou hebben kunnen zijn, beslooten wij, de *Blauwe Bergen* overtetrekken, en naar *Bethlehem* in *Pensylvanië*, liggende omtrent zes en vijftig mijlen ten Zuid-oosten van *Wilkesbarré*, te gaan. Wij huurden dus paarden, zoo als wij bij eene vorige gelegenheid gedaan hadden, om onze goederen te draagen, verkiezende zelve te voet te gaan. Wij vertrokken, den volgenden dag na onze aankomst alhier, in den agtermiddag, en, voor den avond, waren wij de keten van bergen, die de *Vlakte van Wilkesbarré* omringt, gepasseerd. Deze bergen, die zeer ongelijk en steenachtig zijn, bezitten eene meenigte *Ijzererts*, en *Steenkoolen*. Tot het bewerken van den eerste heeft men reeds verscheidene smeltereijen aangelegd; maar van de laatste maakt men geheel geen gebruik, wijl het land thands nog zoo overvloedig hout oplevert tot brandstof, en men dit veel aangenamer houdt, dan steenkoolen. Van den top dezer *Bergketen* heeft men een zeer schoon en ruim gezicht op de *Vlakte* beneden, in welke de *Stad Wilkesbarré* gelegen is, en de *Rivier de Susquehanna*, die men agter de *Stad* ontdekt, en veele mijlen ver kan naöogen, daar
zij

zij, kronkelende, en in verscheidene bogten, tuschen de heuvels doorloopt.

Het land agter deze Bergen is zeer woest, en weinig bewoond, gevolglijk tot dus verre boschächtig. Met dit alles schijnen de menschen in de weinige huizen, die, hier en daar, verstrooid staan, veel beter te leeven, dan de Inwoonërs van eenig ander gedeelte van den Verëenigden Staat, waar ik, te vooren, passeerde. In elk huis, waar wij aankwamen, vonden wij overvloed van goed brood, boter, thee, koffij, chocolade, en wild; en waarlijk wij leefden hier weelderig en ruim, in vergelijking van het gene wij, zedert verscheidene weeken, hadden gedaan.

De boschen bestaan op veele plaatsen in dit Land geheel uit boomen, die men *Hemlock* noemt, zijnde van het zoort der Pijnboomen, en die alleen op schraale gronden wasfen. Veele van dezelve zijn van eene buitengewoone dikte, en derzelver kruinen zoo dicht in elkanderen gewasfen, dat, toen wij in het diepste van het Woud gekoomen waren, wij, slegts nu en dan, den Hemel zien konden. Het kreupelhout onder deze boomen verschilt van alles, wat ik ooit ergends elders zag, en bestaat, voor het grootste deel, uit de *Oleünder*,
en

'en de *Kalmia-Laurier*, welke donker groen zeer veel bijdraagt, om het sombere dezer bosfchen nog des te flaatlijker te maaken, en volkoomen schijnt te beëndwoorden aan de beschrijving, welke ons de Dichters geeven van de geheiligde Wouden der Ouden; en, in de daad, men kan deze bosfchen niet intreedden, zonder eenen zekeren angst, eene huivering te gevoelen.

Omtrent twintig mijlen voor men te *Bethlehem* kooft, op den weg van *Wilkesbarré* derwaards, gaat men over de keten van *Blauwe Bergen*, aan eene plaats, die men *Wind-Gap* (*Wind-opening*) noemt; doch van waar zij dezen naam gekreegen heeft, heb ik nooit kunnen ontdekken. Deze opening is omtrent eene mijl breed, en levert een schrikverwekkend woest en ruuw tafreel op. De weg loopt, niet beneden over den grond dezer Kloofve, maar langs de zijde van den Zuidlijken Berg, op omtrent twee derde van deszelfs hoogte. Boven zich, aan de rechte hand, ziet men niets dan afgebroke rotzen en boomen, en, aan de linkerzijde, eenen diepen en steilen afgrond. De rotzen op den bodem hebben, — zoo als men zegt, want wij gingen niet naar beneden — al het voorkoomen van, in vroegere tijden, door het water bespoeld te zijn;

Gezicht van Bethlehem, een Moravische Stichting.

zijn; en hier uit heeft men opgemaakt, dat deze opening het oorspronkelijk kanaal van de Rivier de *Delaware* moet geweest zijn; welke thands, op eene plaats, omtrent vijftien mijlen ten Noord-westen, door deze Bergketen haaren loop heeft. Of dit daadlijk zoo is, of niet, kan tegenwoordig met geene zekerheid meer bepaald worden: dit is egter buiten twijfel, dat men, uit de gesteldheid van het land aan beide zijden van de *Delaware*, schijnt te moeten opmaaken, dat er, in deze strecken, eene aanmerkelijke verandering heeft plaats gehad, veröorzaakt door eene of andere geweldige overflooming.

Aan den kant dezer Bergen naar de *Atlantische Zee*, is het Land minder ongelijk en vlakker, dan aan de andere zijde, en veel meer bebouwd en digter bewoond, zijnde de Inwoonërs voor het grootste gedeelte van *Duitsche* afkoomst.

* *Bethlehem* is het voornaamste Etablissement der *Moravische* of *Verëenigde Broeders* in *Noord-Amerika*. Hetzelve ligt zeer aangenaam aan de afhellende zijde van eenen Heuvel, omringd, aan de eene zijde, door de Rivier de *Leheigh*, die in de *Delaware* valt, en, aan den anderen kant, door eene Kreek, welker stroom zeer sterk is, en die dus eene uit-

muntende gelegenheid aanbiedt tot het flichten van een groot aantal molens. De Stad is geregeld aangelegd, en bevat omtrent tagtig, allen hegt gebouwde, steenen huizen, en eene groote Kerk. Drie van deze huizen zijn zeer ruime Gebouwen, en geschikt tot een verblijf, het eene voor ongehuwde Mans van de Broederschap, het andere voor ongehuwde Vrouwen, en het derde voor Weduwen. In deze Gebouwen worden onderscheidene Handwerken geoeffend, en zij, die in dezelve worden aangenomen, zijn onderworpen aan zekere regels, omtrent even zoo als in de Kloosters, en dergelijke gestichten. Zij eeten allen met elkanderen in eene ruime eetzaal; slaapen in bedsteden; wonen, des morgens, en des avonds, de gebeden in de Kapel van het Huis bij; moeten een zeker getal uren des daags arbeiden, en hebben vaste tijden, op welken zij zich, bij tusschenpoozingen, kunnen vermaaken. De wetten der Broederschap verplichten hen geenszins tot eene bestendige opsluiting; egter gaan zij zelden buiten hunne wandelplaatzen en tuinen, ten zij, om, nu of dan, hunne vrienden en bloedverwanten in de Stad te bezoeken.

Offchoon de *Moraviërs* geenszins den ongehuw-

huwden Sraat aan de leden hunner Broeders-
 chap opleggen, houden zij dien egter voor
 veel heiliger en verdienstlijker dan den gehu-
 wden. De jeugd van beide Kunnen heeft slegts
 zeer weinig onderlingen omgang: nooit koo-
 men zij in elkänderens huizen, en, in de Kerk,
 is elke Sexe verpligt, op eene bijzondere plaats
 te zitten. Het is dus allcen hier, dat de Jong-
 man, bij toeval, en op eenen afstand, een
 meisje te zien krijgt, en haar, op dit zien,
 ten huwlijk vraagt. Dit laatste wordt hem niet
 vergund, zelve in perzoon te doen, of zijne
 geneigdheid aan het voorwerp zijner liefde te
 openbaaren; maar hij is verpligt, zich daartoe
 te vervoegen bij de Opzienster van het Vrou-
 wen-huis. Begrijpt deze, uit de berigten,
 welken zij van de Oudsten en Opzieners der
 Broederschap ontfangt, dat de Vraager in staat
 is, eene vrouw te onderhouden, eerst dan krijgt
 het meisje kennis van den perzoon, die haar
 begeert, en deszelfs aanzoek; en, stemt zij daar-
 in toe, dan worden zij oogenbliklijk getrouwd.
 Gebeurt het, dat zij zijn voorstel van de hand
 wijst, dan verkiest de Opzienster, onder de
 vrouwen van het huis, eene andere, welke zij
 geschikt oordeelt voor den Jongman, stelt de-
 zelve aan hem voor, en, vindt hij daarin be-

haagen, dan worden zij even spoedig in den echt verëenigd. Hoe schielijk deze huwlijken ook voltrokken worden, hoort men egter nooit, dat dezelve ongelukkig uitvallen. Van hunne vroegste jeugd geleerd, die hartstogten te bedwingen, welken zoo veel onheils onder het Menschdom veröorzaaken; gewoon aan eene geregelde en nauwgezette naarftigheid; en, in hunne vreedzaame en afgezonderde Volkplanting, ver verwijderd zijnde van die aanlokzelen en verleidingen, aan welken zij, die in eene woelige Waereld, en onder den grooten hoop leeven, zijn blootgesteld, vinden de beide partijën in hunne verëeniging niets, dat de huislijke rust zou kunnen stooren.

Aan de beide huizen der Jongelingen en Jonge Dogters, heeft men kostscholen voor Jongens en Meisjens, onder het bewind van eigene Onderwijzers, en het opzigt van de Oudsten en de Hoofden der Broederschap. Deze Scholen zijn in groote achting; en niet alleen de *Moraviërs*, maar ook veele andere aanzienlijke perzoonen van allerleië Godsdienstige Gezindheden, zoo uit *Philadelphü*, *New-York*, als andere Steden in de nabuurige Staaten, zenden hunne Kinderen op dezelve. De Jongens worden onderweezen in de Latijnsche,
Hoog-

Hoogduitsche, Fransche, en Engelsche Taalen, de Arithmetica, de Muzijk, het Teeke-
nen, enz. De Meisjens ontfangen onderwijs
in deze zelfde Taalen en Weetenschappen, en,
met een woord, in alles, wat gewoonlijk op
een kostschool van Meisjens aan Jonge Dogters
geleerwaard wordt, uitgezonderd in het dansen.

Wanneer de Meisjens, die tot de Broeder-
schap behooren, oud genoeg zijn, om voor
haar eigen onderhoud te zorgen, worden zij
in het voor haar geschikte Vrouwen-huis toe-
gelaaten, waar zij zich met borduuren, sijn
naaldewerk, wolkaarten, spinnen, breiën, en
zoortgelijke vrouwlijke handwerken bezig hou-
den, en daar door heur bestaan vinden. Tot
elk bijzonder vak dezer vrouwlijke bezigheden
is een afzonderlijk vertrek bestemd, en eene
der Oudsten heeft daarin het opzigt, zoo om
het werk te zien, als om te zorgen, dat er
stilte en orde plaats hebben. De dus in het
Huis gemaakte goederen worden, door bijzon-
dere, daartoe aangestelde, perzoonen, verhoogt;
en het geld, 't welk men daar voor ontfangt,
onder die genen verdeeld, welken dezelve
gemaakt hebben, die daarvan een gedeelte tot
onderhoud van het huis, en een ander gedeel-

te voor het algemeen Fons der Broeders-
 chap misfen moeten, maar het overige als heur
 bijzonder eigendom behouden.

Na dat de Jongens de school verlaaten heb-
 ben, worden zij opgeleid tot, en onderwee-
 zen in dat beroep, dat het meest met hunne
 neiging schijnt overëenteltemmen. Wordt dit
 handwerk in het Jongenshuis gedreeven, dan
 doet men hen geheel in hetzelfde; maar moe-
 ten zij dit, bij den eenen of anderen in het bij-
 zonder, in de Stad leeren, dan eeten en slaapen
 zij alleen daarin. Strekt hunne noiging tot den
 Landbouw, dan worden zij gesteld onder 'het
 opzigt van eenen der Landlieden van de Broe-
 derschap. De Jongens moeten, even gelijk de
 Meisjens, het hunne bijdraagen tot onderhoud
 van het Huis, 'en voor het algemeene Fons:
 dit doen ook de Weduwen; terwijl elk *Indi-
 vidu* in de Stad ook weeklijks iets geeft aan
 de algemeene kas der Broederschap.

Aan de Kreek, welke de Stad besproeit,
 ziet men een' Koornmolen, Zaagmolen, Olie-
 molen, Volmolen, en eenen Molen 'tot het
 maalen van schors, en verwstoffen; eene Leer-
 touwerij, én Looiërij; en, aan de Rivier de
Leleigh, eene groote Brouwerij, waar men
 zeer

zeer goed Bier maakt. Deze Molens enz. behooren geheel aan de Broederschap, en het voordeel, dat van dit alles kooft, wordt, na dat de perzoonen, die tot dit werk gebruikt worden, rijklijk voor hunnen arbeid beloond zijn, in de algemeene kas gelegd. De Lande-rijën, verscheidene mijlen rondom de Stad gelegen, en die zeer wel bebouwd worden, behooren ook aan de Broederschap, als mede de Herberg; en het gene dit alles oplevert, wordt, even gelijk het voordeel van de Molens enz. aan het Fons gegeven, zijnde zij, die tot het waarneemen van de Boerderijën, en het bedienen in de Herberg gebruikt worden, niet meer dan Oppassers of Bedienden van de Broederschap. Het Fons zelf wordt gebruikt tot ondersteuning van ongelukkige Broeders in andere Oorden der Waereld, — het aanleggen van nieuwe Volkplantingen, — en het betaalen der kosten van Zendingen en Zendingen ter uitbreidinge van het Euāgelie onder de Heidenen.

De Herberg te *Bethlehem* is zeer wel ingerigt, en, buiten tegenspraak, de schoonste, en, in bediening, de beste, die ik ooit, in eenig gedeelte van *Amerika*, gevonden heb. Den

Hospes, bij onze aankomst, gezegd hebbende, dat wij verlangende waren, de Stad en de openlijke Gebouwen te zien, zond hij oogenbliklijk ienrand aan eenen van de Oudsten; en, in minder dan een kwartier uurs, trad Broeder THOMAS, een klein, leevendig en gezond man van omtrent vijftig jaar, in ons vertrek. Hij was gekleed in een' effen blauwen rok, en kamizool, en eene bruine Broek, en had eenen grooten ronden hoed op het hoofd. In zijne oogenstraalden de goedheid en onschuld door, en zijne vrijë en gulhartige handelwijze maakte het onmogelijk, om niet, op hetzelfde oogenblik, even zoo gemeenzaam met hem te zijn. Toen wij gereed stonden, om henen te gaan, voegde hij zich tussehen twee van ons, en, ons onder de armen neemende, en vriendlijk, en zonder pligtpleegingen met ons koutende, bragt hij ons eerst aan het Huis voor Jonge Dogters. Hier wierden wij in eene Spreekkamer geleid, terwijl Broeder THOMAS ons een oogenblik verliet, om, aan de Superintendentante van het Gebouw, voor ons de vrijheid te vraagen, om hetzelfde te zien. Binnen weinige minuten kwam zij zelve: Broeder THOMAS bood ons haar aan; en, vergezeld door
hun

hun beide, zagen wij alle de onderscheidene vertrekken.

Dit Gebouw is zeer groot, en de gangen en trappen zijn zeer gemakkelijk en licht; maar de kamers, in welken zij arbeiden, zijn klein, en worden zoodanig, door kagchels, verhit, dat wij, bij het eerste inkoomen in dezelve, nauwelijks adem konden haalen. De Kagchels, van welken zij zich bedienen, zijn gemaakt op de *Duitsche* wijze. Het vuur wordt gelegd in groote hollen, of gaten, gemaakt van verglaasde tegels, en de warmte van daar, door buizen, geleid naar andere soortgelijke kagchels, die, op onderscheidene plaatsen van het vertrek, gesteld zijn, waardoor de warmte overal dezelfde is. In elk vertrek waren omtrent een dozijn Vrouwsperzoonen, ten naastenbij van denzelfden Ouderdom, aan den arbeid. Het inkoomen van Vreemdingen bragt geene de minste verhindering aan het laatste toe: zij bleeven aan heur werk, en, behalven de Opzigtster, die, in elke kamer, zeer beleefd opstond en met ons sprak, scheen niemand er eenige aandacht op te vestigen, dat wij in het vertrek waren.

De kleeding van de Zusterschap, offchoon

juist wel niet volkoomen eene uniform, is eger ter ten naastenbij zoodanig. Zij draagen effen katoenen, linnen of stoffen Tabbaarden, en Voorfchooten, en op het hoofd eene digtfluitende ftijve linnen muts, met eene uitfteekende punt op het voorhoofd, en onder de kin met een' band vastgemaakt. Men zegt, dat zij, die genegen zijn, om te trouwen, een violetkleurig lint ten teeken daarvan draagen; dan ik heb opgemerkt, dat alle ongetrouwde Vrouwen dit draagen, zelfs die niet uigezonderd, welker jaaren en voorkoomen heur alle aanspraak op de genoegen van het Huwelijk, en zoodanig eene Staatsverandering fcheenen te ontzeggen.

De slaapkamer der Zusters is een zeer ruim vertrek op de bovenfte verdieping, dat ververscht wordt van lugt door eenen grooten Ventilator, die in de zoldering gemaakt is. Dezelve bevat omtrent vijftig, met planken afgefchootene, bedfteden zonder kap, elke ingerigt voor één' perzoon. Geduurende den winter flaapen zij hier, op de *Duitsche* wijze, tusfchen twee bedden van dons, aan welken de lakens en dekens zijn vastgenaaid; maar in den Zomer is de warmte te groot, dan dat zij
zelfs

zelfs eene enkele deken zouden kunnen verdraagen.

Na dat wij verscheidene vertrekken van het Vrouwenhuis bezogt hadden, wierden wij door de Opzienster geleid in eene soort van Winkel, waar eene meenigte kleene aartigheden; door de Zusters in het Huis gemaakt, in de beste orde, ten toone lagen. Men verwacht altijd, dat de Vreemdlingen, die het Gebouw koomen bezien, hier eene kleene som zullen besteeden; en dit is de eenige vergelding, welke de Leden der Broederschap begeeren, voor de moeite, om eenen vreemden Reiziger door de Stad te vergezellen, en alle de merkwaardigheden dezer plaats te doen zien.

Het Huis der Zusters is een pronkstuk van de grootste zindelijkheid en de nauwkeurigste ger. geldheid. Hetzelfde moet men zeggen van dat der Jongelingen en der Weduwen; en, in de daad, dit getuigenis geldt ook ten aanzien van alle de huizen der bijzondere *Individu's* in de Stad: ook worden de Molens, Brouwerij, enz., welke allen naar de beste plans zijn aangelegd, in de schoonste orde onderhouden.

Na dat Broeder THOMAS ons de onderscheid-

dene openlijke Gebouwen en Werken had laaten zien, leidde hij ons in de huizen van eenige getrouwde mans, welken zich bijzonder onderscheidden door hunne openhartigheid; en in zommigen van dezen, bijzonder in dat van eenen Kabinetwerker, zagen wij schoone stukken van hunnen arbeid. Onder anderen toonde deze laatste ons een boek met teekeningen van zijn eigen maakzel, en zijne eigene uitvinding, in *Oost-Indischen* Inkt, dat aan elken man van zijne soort, in welk gedeelte der Waereld het ook ware, eer zou gedaan hebben.

De goederen, die te *Bethlehem* vervaardigd worden, bestaan meestäl in wollen en linnen stoffen, hoeden, katoenen en grove mutsen en koufen, handschoenen, Timmerman's, Schrijnwerker's en Draaiër's werk, klokken, en eenig weinig grof ijzerwerk, enz.

De Kerk is een eenvoudig, groot Gebouw van steen, versierd met eenige schilderijën uit de gewijde Geschiedenissen. Dezelve is voorzien van een vrij goed orgel, hoedanigen ook in de Kapellen van het Jongens- en Meisjenshuis gevonden worden. Bij hunne lofzangen, bedienen zij zich, niet slegts van deze Orgels, maar ook van andere speeltuigen, zoo als Violon-

loncelles, Vioolen, Fluiten, en dergelijken. Des Zondags woont de geheele Gemeente den Godsdienst bij in de Kerk, en, wanneer er een van de Broederschap sterft, volgen alle de Leden het Lijk, dat met zeer veel plegtigheids, maar met weinig zwiers ter aarde besteld wordt. Nooit draagen de *Moraviërs* rouw over hunne gestorvene Bloedverwandten.

Elk huis in de Stad is in overvloed voorzien van zeer goed water uit eene Fontein, in welke hetzelfde, door middel van een waterwerktuig, dat aan den oever van de Kreek is aangelegd, en door den stroom in werking gehouden wordt, door pijpen en buizen voordgedreeven en gebragt wordt. Sommige huizen hebben dit water in alle vertrekken. Het werktuig zelve is zeer eenvoudig, en zou, indien het noodig ware, het water verscheidene honderden voeten hoog kunnen brengen.

Deze Fontein, waardoor de huizen, op gezegde wijze, van genoegzaam water voorzien worden, staat, ten naasten bij, in het midden van de Stad, en over dezelve is een groot steenen huis, met zeer zwaare muuren, gebouwd. Dergelijke Gebouwen, die men *Springhouses* (Bronhuizen) noemt, zijn

zijn in *Amerika* zeer gemeen, en worden gemaakt, om, gedurende de hitte in den Zomer, vleesch, welk, boter, enz. tegens het bederf te bewaaren. Dat te *Bethlehem* is aan alle de Inwoonërs gemeen, hebbende elk huisgezin daarin eene bijzondere plank, om zijne eetwaaren op te zetten; en, offchoon er geene Wagt bij hetzelfde geplaatst, of de deur anders dan eenvoudig met eene klink geflooten wordt, is egter elk zeker, zijn bord met boter, kom met melk enz. juist in dien staat te vinden, waarin hij dezelve aldaar heeft nedergezet.

De *Moraviërs* leggen er zich met allen ijver op toe, om hun gedrag interigten overënkoomstig de voorschriften van het Euängelie; en, offchoon er, buiten twijfel, verscheidene gedagten zijn, en zijn zullen omtrent zommigen van hunne leertellingen, zal egter elk onbevooroordeeld man, die hunne Volkplanting bezogt heeft, moeten erkennen, dat hun zedelijk bestaan uitmuntende is, en zoodanig, dat, indien dit algemeen wierd aangenomen, hetzelfde het Menschdom hoogst gelukkig zoude maaken. Zij leeven met elkänderen als leden van een groot huisgezin: overäl ziet men de beste en volmaakfte eendragt tusfchen hen heerfchen,

schen, en zij schijnen allen slechts ééne begeerte, en één oogmerk te hebben, naamlijk, de uitbreiding van het Euāngelie, en het heil hunner medemenschen. Hun voorkoomen is, in het algemeen, ernstig en deestig; maar er is niets in hun gedrag van dat stijve, dat geëffec-teerde bijzondere, of trotsche, zoo als ik het liefst noem, dat onder de *Kwakers* zoo zeer de overhand heeft. Waar haare Gemeenschap zich in *Amerika* heeft uitgebreid, zijn de gelukkige gevolgen daarvan alomme zichtbaar geweest: betaamelijkheid en geregeldheid hebben zich overāl in het gedrag des Volks in den omtrek gekenmerkt, en kunsten en handwerken zijn in het Land ingevoerd geworden.

Daar het geheele stuk gronds, waar op *Bethlehem* gesticht is, als mede het Land, eene groote strek rondöm de Stad, een eigendom der Broederschap is, hebben de *Moraviërs* niet te dugten, dat zich iemand, tegens hun genoegen, onder hen zal indriegen; maar, indien iemand hunne regels wil aanneemen, en zich aan hunne inrigtingen onderwerpen, kan hij verzekerd zijn, van met blijdschap, en opene armen te zullen ontfangen worden. Zij scheenen zeer
vol-

voldaan te zijn, met ons hunne Stad, en 't gene daartoe behoort, te laten zien, en betoonden, bij ons vertrek, het grootste leedweezen, dat wij niet langer bij hen vertoeven, en niet meer van de zeden en het gedrag der Broederschap zien konden.

Zij schijnen niet begeerig, om het getal van huizen te *Bethlehem* te vermeerderen; maar, wanneer het Volk te veel wordt, zenden zij zommigen naar een ander gedeelte van het Land, om eene nieuwe Volkplanting te stichten. Zedert den bouw van *Bethlehem*, hebben zij twee andere Steden aangelegd in *Pensylvanië*: *Nazareth*, en *Letitz*. De eerste ligt omtrent tien mijlen van *Bethlehem*, en, wanneer men van de *Blauwe Bergen* kooft, pasfeert men door dezelve. Zij is omtrent half zoo groot als *Bethlehem*, en meestäl op denzelfden voet ingerigt. *Letitz* is gebouwd op eene plaats omstreeks tien mijlen van *Lancaster*.

Her Land, verscheidene mijlen in den omtrek van *Bethlehem*, is zeer aangenaam door de meenigte heuvels; en de grond is er vrugbaar, en veel beter bebouwd, dan in ecnige andere streck van *Amerika*, welke ik te voren bezogt.

Tot

Tot voor weinige jaaren was deze Oord beroemd wegens de gezondheid van deszelfs Klimaat; maar thands is men er onderhevig aan koortzen, bijzonder aan galächtigen en tusfchenpoozenden, die tot eenen zeer hoogen trap gefteegen zijn; en, niet alleen heeft dit hier plaats, maar ook in veele andere ftreeken van *Penfylvaniä*, die zedert eenen geruimen tijd zijn bewoond geworden. Geduurende den laaftten Herfst leed het Volk in de bebouwde en bewoonde deelen des Lands veel meer door ziekten, dan men ooit te vooren gehoord had. Men heeft zich moeite gegeven, om de oorzaak hiervan te ontdekken, en verschillende redenen daarvan opgegeeven: het waarfchijnlijkst meent men egter, dat het moet worden toegefchreeven aan de ongelijkheid van het water, dat in de laaftte jaaren gevallen is, en de buitengewoone zagtheid der winters.

In den Zomer wordt *Bethlehem* zeer veel bezogt door ecne meenigte menfchen uit de groote Steden in den omtrek, welken de nieuwsgierigheid, of het vermaak derwaards lokt, en geregeld rijdt er, het geheele jaar door, tweemaal in de week, een wagen tusfchen deze Stad en *Philadelphid*. Wij befpraken plaat-

zen op een' dezer Postwagens, en vroeg, op den tweeden dag na ons vertrek van *Bethlehem*, kwamen wij in de Hoofdstad aan, na eene afwezigheid van iets meer, dan vijf maanden.

AGT EN DERTIGSTE BRIEF.

Vertrek van Philadelphiä. — Aankomst te New-York. — Bezoek op Long Island. — Verschrikkelijke verwoestingen door de Geels Koorts. — Hollandsche Ingezetenen, wantrouwende omtrent Vreemdingen. — Uitmuntende Landbouwers. — Getal van Ingezetenen. — Teelt van Koorn. — Verbaazende meenigte van Herten en ander Wild. — Wetten tot bescherming van dezelyen. — Toeneeming van het getal dezer dieren. — Vermindering van de Bevers. — New-York aangenaam voor Vreemdingen. — Besluit.

New-York, Januarij 1797.

Na mij eenige weinige dagen te *Philadelphiä* opgehouden te hebben, ten einde eenige dingen, omtrent mijn laatst vertrek uit die Stad, te regelen, ging ik andermaal naar *New-York* op reis. Het was thands in de maand December; er was eene meenigte sneeuw gevallen,

en de scherpe Noord-weste winden hadden reeds de *Delaware*, welker majestueuse stroom, in dit gedeelte van het Land, de laatste is, die voor de koude hand van den strengen Winter zwigt, met eene dikke ijskorst overdekt. Het ijs was egter nog niet sterk genoeg, om eenen Postwagen te kunnen draagen, en te dik, om gemakkelijk aan stuk geslagen te worden, zoo dat, toen wij aan de rivier kwamen, ter plaatze, waar men van *Philadelphïa* naar *New-York* moetende, gewoonlijk overgaat, wij meer dan twee uren moesten vertoeven, bevende van koude, eer er eene genoegzame opening gemaakt was, om ons en onzen wagen, door dezelve, met een vaartuig naar den anderen oever te brengen. Het pasfeeren van de *Delaware* met een rijdtuig is, ter dezer plaatze, in het algemeen, zelfs wanneer de Rivier geheel bevroozen, en het ijs sterk genoeg is, voor de Reizigers zeer moeiëlijk, en gaat met veele bezwaaren vergezeld, uit hoofde van de groote ongeregelde stukken ijs, welken, wanneer de Vorst eerst aanvangt, daarin gemaakt worden, door het geweld van den stroom, die de dunne ijschotzen, welken zich aan den oever vastzetten, aan stukken breekt, en allengskens in laagen op elkanderen stapelt,

en

en op een kruit; en het is egter alleen op deze ongelijke plaatzen, dat een rijdtuig de rivier kan pasfeeren.

Wanneer de grond genoegzaam met sneeuw bedekt is, zijn de Sleden, buiten tegenpraak, om te reizen, ver te verkiezen boven een rijdtuig, dat op wielen loopt, deels, wijl dezelve niet zoo geredc omvallen, en de Reizigers dus niet zoo veel blootstaan aan het gevaar van zich te bezeeren, deels, wijl men met dezelve veel meer spoeds kan maaken. Daar ik nu gezegd heb, dat er, bij ons vertrek van *Philadelpiä*, reeds eene groote meenigte sneeuw gevallen was, zal het u mogelijk vreemd voorkoomen, dat wij niet zulk een veiliger en aangenaamer voertuig op onze reis naar *New-jork* verkoozen; dan, eer gij ons veroordeelt, moet ik u onderrigten, dat geen Reiziger, die met de gesteldheid van het weder en deszelfs schieleke verandering in de Middenstaaten bekend is, in het begin van den Winter, eene lange reis in eene Slede zal onderneemen, daar er, in dezen tijd, dikwils een zeer onverwagte dooi invalt, en zoms zoo schieleke en plotsling, dat de sneeuw in eenen morgen geheel als weggevaagd is; iets van zeer veel belangs in dit Land, waar, wanneer

men het ongeluk heeft van met zijne Slede te blijven stecken, men niet zoo gereed een ander rijdtuig kan bekoomen. In het tegenwoordig geval, waren wij nog geene agt en veerig uren te *New-York* geweest, of er was, niettegenstaande de groote strengheid der koude, en de waarschijnlijkheid, dat dezelve zoude aanhouden, geen spoor van de Vorst meer over, en het weder wierd zoo zagt en gematigd, als in de maand September.

Deze schieleke verandering van het weder gaf mij gelegenheid, om, met meer genoegen, dan men, in dit jaargetijde, zich zou durven voorstellen, eenige gedeelten van *New-York* en *Long Island* te bezoeken, welken ik, uit hoofde van de kortheid van mijn verblijf in dezen omtrek, den voorigen Zomer niet had kunnen zien. Wanneer men de onmiddellijke Buurt van de Stad, die op het Zuidlijk uiterste van het eerste dezer beide Eilanden ligt, voorbij is, ontmoet men slegts zeer weinig, dat eenige aandacht verdient. De grond is zeker vrugtbaar, en het voorkoomen des Lands niet on aangenaam door de afwisseling van heuvels en dalen, maar er is niets grootsch, niets verhevens in een der gezigten, welken hetzelfde oplevert, en ik zag, onder de talrijke meenigte

nigte van Hoffteden en Buitenplaatzen, met welken het hier als bezaaid is, er niet eene, die uitmuntte door netheid van fmaak, of vermaaklijkheid van derzelver ligging: niet eene komt in eenige vergelijking met die verrukkelijke kleene Landhuizen, die de oevers van de *Schuylkill*, bij *Philadelphiä*, versieren.

Op *Long Island* is dit geheel anders: hier omringen den Reiziger verscheidene treffende gezigten, die zijne aandacht waardig zijn, en leevendig houden. In het bijzonder is het Land aan de Westzijde, grenzende aan de Engten, of dat nauw Kanaal tusfchen de Eilanden, door het welk de fchepen, die uit de *Atlantifche Zee* naar *New-York* vaaren, pasleeren moeten, in de daad fchilderächtig en romanesk. De grond is hier zeer ongelijk, en, op veele plaatzen, bedekt met groote meenigten boomen en bosfchen, die men tot dus ver heeft laaten ftaan, en tusfchen welker openingen men, nu en dan, een verrukkend uitzigt heeft op de afgelegene gebergten op *Staten Island*, de kust van *New-Jerfey*, en de Rivier, op welke geduurig fchepen ginds en herwaards vaaren.

Een Buitenverblijf is voor iemand, die in eene der groote Steden op de kusten van *Ame-*

rika woont, van zeer veel aanbelangs, en ten hoogsten verkieslijk, niet alleen als eene plaats van rust, waar hij zich aan de geduurige woelingen en het geraasch van het Stadsleven onttrokken, en zich, in een jaargetijde, waarin de geheele Natuur in haar pragtigst gewaad gehuld is, met de beschouwing der treffende tooneelen van het Land verlustigen kan, maar ook vooräl, als eene veilige schuilplaats tegens de verschrikkelijke ziekten, die, zedert eenige jaaren, niet misfen, geduurende zommige maanden, met meerder of minder hevigheid, in deze Steden te woeden. In den tijd, dat de Geele Koorts zulke ontzagchlijke verwoestingen te *Philadelphïä* aanrigtte onder de genen, die de vermeectenheid hadden in de Stad te blijven, of geene gelegenheid konden vinden, om dezelve te verlaaten, spaarende noch rijk noch arm, noch jong noch oud, zag men nauwlijks één voorbeeld van het geweld dezer ziekte onder hen, die zich, slegts ééne mijl, van die plaats verwijderd hadden, waar zij eene vrijë doorstraaling der lugt genooten, en zich zorgvuldig wagten van alle gemeenschap met zieken, en de zulken, die dezen bezogten. Elk Ingezeten van *Philadelphïä*, *New-York*, *Baltimore* enz., die het eenigzins doen kan, heeft

heeft ook daarom een Buitenverblijf in den omtrek dezer plaatzen, werwaards hij zich, gedurende het heete en ongezone jaargetijde, begeeft. Dan dit gedeelte van *Long-Island*, waarvan ik zoo even gesproken heb, en dat zulk eene meenigte schoone en schilderachtige gelegenheden aanbiedt voor dergelijke buitenwooningen, is, ongelukkig, te ver verwijderd van *New-York*, dan dat zij, die zoo zeer in de beslommeringen van den Koophandel zijn ingewikkeld, als de meeste Ingezeten en dezer Stad, daarvan gebruik zouden kunnen maaken. Weinig is dit dus van huizen voorzien of bewoond, terwijl integendeel eene andere streek van het Eiland, door haare nabijheid beter voor de Kooplieden geschikt, daarmede overdekt is, niettegenstaande het voorkoomen van het Land aldaar niets belangrijks heeft, en de grond vlak, zandig en van alle houtgewas ontbloomt is.

De bestendige Inwoonërs op *Long-Island* zijn *Hollanders* van afkoomst, die al de koelheid, agterhoudendheid en belangzugt hunner Voorvaderen schijnen overgeërfd te hebben. Het is een algemeen gezegde te *New-York*, dat de Ingezeten en op *Long-Island* zich, bij de koomst en het zien van eenen Vreemdeling,

in hunne huizen zullen verbergen, en, in de daad, de meenigte voorbeelden en bewijzen van schuwheid, die ik zelve onder hen gevonden heb, schijnen te bevestigen, dat er in dit gezegde veel waarheids is. Wanneer gij hun slegts het geringste vraagt betrekkelijk hun Land en den nabuurigen omtrek, beschouwen zij u met eene houding van wantrouwen en agterdocht, en stellen alles in het werk, om zich van u te ontdoen. Geheel anders, dan de *Engelsche Amerikanen*, welker nieuwsgierigheid hun, in dergelijke gelegenheden, duizenden onbeleefde en lastige vraagen in den mond legt, ten einde te verneemen, wat u beweegt, om op die plaats te koomen, en hoe zij, met mogelijkheid, daarvan eenig voordeel zullen kunnen trekken. Deze *Hollanders* zijn, in het algemeen, zeer goede Landbouwers, en veelen van hun hebben zeer uitgestrekte gronden, welke zij beërbeiden, en voor welker vrugten zij altijd te *New-York* eene geschikte en gereede markt vinden. Onder deze Landlieden vindt men er veelen, die zeer wel gesteld en rijk zijn; maar, eenige weinigen uitgezonderd, leeven zij zeer armoedig en behoeftig.

De bevolking van het Eiland wordt geschat op omtrent *zeven en dertig duizend* zielen, waar-

waarönder ten naastenbij, vijf duizend slaaven zijn. Het Westlijk gedeelte is verre weg het best bewoond, dat men moet toeschrijven, niet zoo zeer aan de vrugtbaarheid van den grond, dan wel aan deszelfs nabijgelegenheid bij *New-York*. Hier heeft men verscheidene aanmerkelijke Steden, zoo als, *Flatbush*, *Jamaica*, *Brooklynn*, *Flushing*, *Utrecht*; de drie eerstgenoemden, elk meer dan honderd huizen bevattende. *Brooklynn*, de grootste van allen, ligt juist tegenöver *New-York*, aan den oever van de Oostlike Rivier, en levert een aange-naam gezigten voor de Stad.

De grootste ras *Long Island* is zeer geschikt tot het teelen van kleen graan, en *Indiäansch* koornt; en het Noordlijk gedeelte, dat bergachtig is, wordt gezegd, best te zijn tot het voordbrengen van vrugten. De beroemde *Pipeling* van *Newtown*, die thands in meest alle de deelen van den Staat van *New-York* gevonden wordt, meenen veelen tot nog toe, dat hier ongelijk beter en aangenaamer van smaak is, dan in eenig ander gedeelte van *Amerika*.

In het voorige, daar ik u eene beschrijving gaf van de Vlakten in de Westlijke strecken van den Staat van *New-York*, had ik gelegenheid, om te spreken van den bijzonderen grond
van

van die naar het midden van dit Eiland. Eene dezer Vlakten, bekend onder den naam van *Brushy-Plain*, en eenigzins onderscheiden van de overigen, is overdekt met eene meenigte geknotte, en scheef wasfende Eiken en Pijnboomen, maar wil geen koorn opleveren, niettegenstaande men den grond tot Bouwland gereed gemaakt, en, op eene meenigte onderscheidene plaatzen, daar toe alle poogingen aangewend, en er herhaalde proeven van genomen heeft. Zij strekt tot een verblijf voor een groot aantal Herten, en andere dieren, welken zich in het kreupelhout, ~~waar~~ ^{waar} van dezelve overvloedig voorzien is, ophoudt u en die daar onder eene veilige schuilplaats vinden. Zedert weinig tijds zijn er eenige bepalingen gemaakt, ten einde het nutloos verdelgen van dit Vee voortekoomen; en dit heeft ten gevolge, dat hetzelfde thands met eene verbaazende snelheid in aantal toeneemt, en dit, niettegenstaande er jaarlijks zulk eene meenigte wordt omgebragt, zoo om de markt van *New-York* daarvan te voorzien, als tot gebruik van de Ingezetenen op het Eiland zelf. In meest alle de bewoonde streeken van den Staat van *New-York*, waar houtgewas genoeg is tot derzelver verblijf, vermeerderen deze dieren bij aanhoudendheid, terwijl zij in-

te

tegendeel, even gelijk alle ander Wild, op het grondgebied der *Indiïanen* jaarlijks verminderen, en dit, offchoon het getal der Jaegers thands veel geringer is, dan te vooren. Maar deze menfchen volgen nog het oude verderflijke plan van jaagen, eertijds op *Long Island* in gebruik, doodende alles, wat hun voorkoomt, het zij jong of volwasfen. Niettegenftaande de ftrenge bevelen, hun door de Kooplieden van *Canada* opgelegd, om, op elken dam, eenige weinige Bevers te fpaaren, ten einde de voortteeling daarvan gaande te houden, doodden zij dezelve egter overäl, waar zij die aantreffen, zoo dat dit ras van dieren thands geheel verbannen is van eene meenigte plaatzen, waar zij eertijds in overvloed gevonden wierden, en daar dezelve nog zouden kunnen zijn, als zijnde geheel eenzaam, en ver verwijderd van de bebouwde ftrecken des Lands. Zedert weinige jaaren heeft men bevonden, dat er jaarlijks vijftien duizend Bevervellen minder naar *Montreal* gebragt worden, dan in voorige tijden.

Van *Long Island* kwam ik terug in deze Stad, welke de gastvrijheid en meenigvuldige beleefdheden, die ik nevens andere Vreemdingen, van derzelver Ingezetenen in het algemeen, genooten heb, mij verpligten, onder de aangenaamfte

fte plaatzen te stellen, die ik in den Verëenigden Staat heb aangetroffen; en hierin ben ik niet de eenige: nauwlijks ontmoette ik éen Reiziger, die niet van hetzelfde gevoelen was, en aan deze Stad den voorrang gaf boven alle anderen. Zoo lang ik nog in *Amerika* vertoef, zal deze de plaats zijn van mijn verblijf; dan mijne begeerten zijn thands alleen, om naar mijn Vaderland terug te keeren, dat mij nu dierbaarër is dan ooit; en, indien het ijs, dat voor het tegenwoordige de Haven dreigt, te zullen fluiten, onze gemeenschap met de *Atlantische Zee* slegts niet afsnijdt, zal ik spoedig mijn afscheid neemen van dit Vasteland, zeer voldaan met 't gene ik daarvan gezien heb, maar zonder het geringste leedweezen, of de minste neiging, om het andermaal te bezoeken.

GESCHIEDKUNDIGE
AANTEEKENINGEN
O M T R E N T
C A N A D A,
O F
NIEUW FRANKRIJK.

In het begin heeft men den naam van *Canada* gegeven aan die Landen, welken aan den Inham van de *St. Lawrence*, en aan de beide oevers van de Rivier van dien naam tot aan *Tadoussac*, gelegen zijn; en men geloofte vrij algemeen, dat deze benaming haaren oorsprong schuldig was aan eene of andere der wilde Natiën in dien omtrek. Naderhand heeft men denzelven uitgestrekt over de strecken tot aan de *Misissippi*, die dezelve ten Westen begrenst:
zoms

286 GESCHIEDKUNDIGE AANTEEK.

zoms heeft men er zelfs onder begreepen *New-England*, en *New-Holland*, thands bekend onder den naam van *New-York*; maar, zedert eenen geruimen tijd, verstaat men door *Canada* niets anders, dan 't gene eigenlijk *Nieuw-Frankrijk* was.

Zinds het jaar *veertien honderd zeven en negentig*, ontdekten JAN en SEBASTIAAN CABOT, of GABATO, Vader en Zoon, het Eiland *Terre Neuve*, en een gedeelte van *Terre Labrador*; maar men wil, dat zij nergends aan land gingen. Ten jaare *vijftien honderd*, deed GASPARD DE CORTERËAL, *Portugeesch* Edelman, verscheidene ontdekkingen op het Eiland *Terre Neuve*, en men verzekert, dat hij in de volgende jaaren eene tweede reis derwaards deed: zeker is het, dat hij, op zijnen terugtogt van daar, in zee vergaan is. Ook weet men nog, dat, voor het jaar *vijftien honderd en vier*, de Vischers van *Biscaiën*, *Breton*, en *Normandiën*, langs de Kusten van hetzelfde Eiland, en op die van den Inham en de bank van *Terre Neuve*, Bakkeljauw vingen; maar men weet niet, in welk jaar zij het eerst derwaards begonnen te vaaren.

In *vijftien honderd negen en twintig*, deed JEAN VERAZANI, een *Florentijner* in dienst
van

van FRANCOIS *den Eersten*, Koning van *Frankrijk*, eene eerste reis naar *Noord-Amerika*. Men weet van dezen togt niets, dan uit eenen Brief, gedagteekend den 8ten Julij, welken deze Reiziger aan den Koning schreef, en waarin hij verönderstelt, dat zijne Majesteit kennis zal hebben van het gevolg dezer eerste onderneeming. Hij vertrok weder in het volgende jaar, kwam, in de maand Maart, in het gezigt van de kust van *Florida*, en liep vervolgens de geheele kust langs tot aan een Eiland, 't welk de *Bretonneezers* ontdekt hadden, en dat mogelijk het Eiland *Terre Neuve* geweest is. Overäl nam hij bezit van het Land, in naam van den Allerchristelijksten Koning. Het volgende jaar ondernam hij eenen derden togt, maar van welken men niets vernomen heeft, wijl hij op denzelfven omkwam, zonder dat men ooit ontdekt heeft, op welke wijze.

Ten jaare *vijftien honderd vier en dertig*, ging JEAN CARTIER, geboortig van *St. Malo*, aldaar, op den 20 April, scheep, met oogmerk, om de ontdekkingen van VERAZANI verder voorttezetten, en den 10 Maj kwam hij aan de Kaap *Bonra Vista*, op *Terre Neuve*. Na in dat Eiland eenige andere ontdekkingen gedaan te hebben, nam hij zijnen koers

naar het Zuiden, en liep in eene groote Baai van de Golf, welke hij de *Baai van Warmte* noemde. Hij voer, voor een gedeelte, derzelve kustlangs, en nam bezit van alle de Landen, welken hij ontdekt had. Het volgende jaar ankerde hij, den 10den Augustus, in dezelve Golf, en gaf aan deze den naam *St. Lawrence*, welke zich vervolgens heeft uitgestrekt tot die groote Rivier, die zich in dezelve ontlast, en die, bij het Volk van het Land, bekend stond onder den naam van de Rivier van *Canada*. CARTIER voer deze Rivier verder op tot op den afstand van negentig mijlen, en kwam tot *Hochelaga*, een groot Vlek van de *Indiënen* aan den voet van eenen Berg in het zelfde Eiland. Aan dezen Berg gaf hij den naam van *Mont Royal*: men noemt denzelven thands *Montreal*; en deze naam heeft zich aan het geheele Eiland medegedeeld.

Ten jaare *vijftien honderd eenenveertig*, stichtte JEAN FRANCOIS LAROQUE, Heer van *Roberval*, een Edelman uit *Picardiën*, vergezeld door CARTIER, eene Volkplanting op het Eiland *Montreal*, en zond eenen van zijne Stuurlieden, ALPHONSE genoemd, van *Saintonge*, om het Noorden van *Canada*, boven *Labrador*, te ontdekken. De beide Natiën, welken het eerst
in

In de Nieuwe Waereld voert aan Land gezet hadden, ziende, dat anderen hun voetspoor volgden, schreeuwden over onrechtvaardigheid en geweld. „ En hoe! — zeide FRANCOIS de „ *Eerste* — de Koning van *Spanje*, en de Koning van *Portugal*, deelen vredig onder elkander, „ anderen geheel *Amerika*, zonder te gedoogen, dat ik, als hun Broeder, daarvan een gedeelte hebbe! Ik wenschte wel eens het „ Artikel in het Testament van ADAM te zien, „ dat hun deze uitgestrekte erfenis toekent!”

In *vijftien honderd agt en negentig*, ontdekte de Marquis LAROCHE het Eiland *Sables*, en de nabuurige Kusten van *Acadie*. In *zes-tien honderd en vier*, eindigden M. DE MOUTS, en SAMUËL CHAMPLAIN, de ontdekking van deze Kusten. Zij deden in het vervolg die van de *Franfche Baai*, en zetteden hunnen togt voort tot aan het Eiland *St. Croix*. In den volgenden winter ondekte CHAMPLAIN de geheele Zuidkust van *Canada*. In *zestien honderd agt* stichtte hij de Stad *Quebec*, de Hoofdstad van *Nieuw-Frankrijk*.

Ten jaare *zestien honderd elf*, ontdekte CHAMPLAIN het Land der *Iroquois*, en, zijnen weg vervolgende, kwam hij aan het groote Meer, waaraan hij zijnen naam gaf. In *zes-*

tien honderd vijftien zag hij het Land der *Hurons*, tusfchen het Meir *Erie*, het Meir *Ontario*, en het Meir *Huron*. In *zestien honderd twee en twintig*, ontdekte WILLIÄM BAFINGO, een *Engelschman*, eene groote Baai boven het Nauw *Davis*, en noemde dezelve naar zijnen naam. In *zestien honderd een en dertig*, deed de Kapitein JAMES, ook een *Engelschman*, verscheidene ontdekkingen ten Noorde van de Baai *Hudson*.

In *zestien honderd zes zes en vijftig* voer de Heer BOURDON deze zelfde Baai dieper in, en nam daarvan, in naam van den Koning van *Frankrijk*, bezit. In dat zelfde Jaar, voeren PATER ALBANET, een *Jesuit*, en de Heer SAINT-SIMON, een *Canadiër*, de Rivier, de *Saguenay*, verder op, ontdekten het geheele Noorden aan die zijde, en in het bijzonder de Meiren *St. Jean*, en *Mistasfin*. Van daar dieper doorgedrongen zijnde tot aan de Baai *Hudson*, vernieuwden zij de bezitneeming daarvan, in naam van den Koning, hunnen Meester. In *zestien honderd agt en zestig*, ontdekten de *Deenen*, ten Noorden van die zelfde Baai, eene groote Rivier, aan welke zij den naam, *Deensche Rivier*, gaven. In *zestien honderd drie en zeventig*, deden PATER MARQUETTE, *Jesuit*,
en

en de Heer JOLIET de ontdekking van de Rivier de *Mississippi* door *Canada*. In zestien honderd twee en tagtig, ontdekten twee *Fransche Canadiërs*, genoemd GROSEILLERS en RADISSON, ten Oosten van de Baai *Hudson*, twee grootè rivieren, die zich in eene kleene Baai ontlasten: de eene noemden zij *St. Therese*, en de andere *Bourbon*. De Baai zelve is naderhand, door de *Engelschen*, genoemd *Nelson*, op grond van eene gedagte, dat dezelve alleréerst door eenen zekeren NELSON, Stuurman van HENRY HUDSON, zoude ontdekt zijn geworden.

Zoodanig is het gegaan met de ontdekking van *Canada*. Het binnenste van het Land is naderhand, van tijd tot tijd, bekend geworden door de *Jesuiten*; en, 't gene aan de andere zijde van de Rivier de *Mississippi*, ten Noorden en Noord-oosten, ligt, door eenige *Canadische* Reizigers, bijzonder door LE SUEUR, Pater HENNIPIN, en DECAN.

De onmeetelijke uitgestrektheid gronds, welke zich deed zien in den omtrek van *Nieuw-Frankrijk*, of *Canada*, vertoonde, op het eerste gezicht, zegt RAIJNAL, niets dan sombere, digte, ondoordringbaare Boschen, welker ontzettende hoogte alleen van hunne grijsheid ge-

tuigden. Ontelbare Rivieren koomen van verre, en bevoigten dit verbaazend groote Land. Die soorten van Binnenlandfche Zecën verëenigen zich onderling, en, derzelve wateren de Rivier *de St. Lawrence* gevormd hebbende, vermeerderen den verbaazenden plas des Occëans. Alles in dit ongenaakbaar gebied der Nieuwe Waereld opende, op het tijdstip van zijne eerste ontdekking, een tafreel, dat grootsch, dat verheven was. De Natuur vertoonde aldaar de pragtigste weelde, en vrugtbaarheid; eenen luister, eene majesteit, die de bewondering asperften, en duizenden woeste fraaiheden, die de kunstigste schoonheden van onze Lugtsfreek onëindig overtreffen.

Het meeste deel der Natiën van *Indiëanen* in *Canada* waren met elkanderen in Oorlog, toen de *Franschen* voor het eerst in dit Land verscheenen. In het bijzonder begunstigten de *Iurons* de Volkplanting der laatsten, verbonden zich met dezelve, en behaalden, door derzelve hulp, aanmerkelijke voordeelen op de *Iroquois*, hunne vijanden.

Niettegenstaande deze gunstige omstandigheden, maakte de *Fransche* Volkplanting, in het begin, zeer weinig opgangs. Ten jaare *zes-*
tien honderd zeven en twintig telde men aldaar
nog

nog niet meer dan drie ellendige Etabliffementen, omringd met paliffaden; en vijftig Ingezetenen, zoo mannen, vrouwen, als kinderen, maakten het grootfte gedeelte der Volkplanting uit. Deze langzaam voortgang had geene andere oorzaak, dan het ftelzel van eene uitfluitende Compagniefchap, welker doel minder was, eene Natiönaale magt in *Canada* te vestigen, dan wel zich zelve door den Handel in Bonten te verrijken. Om dit kwaad te herftellen, rigtte men, in plaats van deze Compagnie, eene talrijke Societeit op, aan welke men de beftelling over de, in dit Land reeds gevestigde, of nog te vestige Etabliffementen, het recht om die, naar goedvinden, te verfterken, en het maaken van Vrede of Oorlog, zoo als zij dit voor haare belangen het best zou oordeelen, opdroeg en toefond. Uitgezonderd de vangst van Bakkeljauw en Walvifch, welke men voor alle Ingezetenen vrijftelde, wierd alle Handel, die te Land of ter Zee kon gedreeven worden, aan dezelve, bij uitfluiting, voor vijftien jaaren vergund; en die in Bever, en Pelterijën voor altijd. De Koning deed nog meer: hij schonk aan deze Maatfchappij, die uit *zeven honderd* Deelnemers beftond, twee groote fchepen; twaalf der

Voornaamsten kreegen brieven van Adeldom; de Societeit kon alle soorten van waaren, en koopmaansgoederen verzenden en ontfangen, zonder aan de geringste belastingen onderworpen te zijn; en het drijven van een handwerk, hoedanig ook, geduurende zes jaaren, in de Volkplanting, verzekerde de onbelemmerde oeffening daarvan in *Frankrijk*. Eindelijk het laatste voorrecht, aan deze Maatschappij toegestaan, was de vrije invoer van alle goederen, in die afgelegene strecken gemaakt.

De Societeit, die een fons had van *honderd duizend Ecu's* ter haarer beschikkinge, verbond zich, om van het jaar *zestien honderd agt en twintig*, zijnde het eerste van haar Oefrooij, twee of drie honderd werklieden van de meest geschiktste, en daar noodig zijnde Handwerken, naar de Volkplanting overteuzenden, en, voor het jaar *zestien honderd drie en veertig*, tot *zestien duizend* zielen. Zij moest dezelve huisvesten, voeden, en, geduurende drie jaaren, onderhouden; en, na verloop van dien tijd, eenige ontgonnene landen, genoegzaam tot derzelver bestaan, uitdeelen, als mede het noodige koorn, om deze landen, voor de eerste reis, te bezaaiën.

Het geluk ondersteunde geenszins de voorrech-

rechten en voorschotten, welken het Gouvernement aan deze Nieuwe Compagnie vergund, en gedaan had. De eerste schepen, welken zij uitzond, wierden genomen door de *Engelschen*, die, door de belegering van *la Rochelle*, met deze Mogenheid in twist geraakt waren. Deze laatste verloor, door een gevolg van het oorlog, dat toen tusfchen de beide Natiën ontstond, in het jaar *zestien honderd negen en twintig*, *Canada*. De Raad van Lodewijk den *Dertienden* stelde zoo weinig belangs in deze Volkplanting, dat zij volhardde, de teruggaave daarvan niet te vraagen; maar deze Vorst, wiens naam aan het hoofd van die der Leden van de Maatschappij was, deed hen van gevoelzen veranderen; en het Verdrag van *Saint-Germain-en-Laye* gaf aan de *Franfchen*, ten jaare *zestien honderd een en dertig*, den Vrede, en te geijk *Canada* weder.

De Stichters dezer Colonie hadden hunne Volkplantingen en Etablifémenten zeer flegt ingerigt, en geplaatst. Om de vertooning te maaken van over uitgebreide ftreeken te heerschen, en om des te nader te zijn bij den Handel in Pelterijën, hadden zij dezelve, zoo ver van elkanderen verwijderd, geficht, dat dezen, bijna geheel geene gemeenfchap onderling heb-

298 GESCHIEDKUNDIGE AANTEEK.

bende, elkanderen niet konden ter hulpe koomen, noch eenigen bijstand bieden. De *Iroquois* verzuimden niet, hanne aandacht op dezen mislag te vestigen, en tragten daarmede hun voordeel te doen. De *Franschen* zagen zich genoodzaakt, om in elk District, waar zij zich hadden nedergezet, ecne soort van versterking optewerpen, werwaards zij, op de aankoomst der Vijanden, vlugten, en hun Vee in veiligheid bragten. Deze Forten wierden wel nooit ingenomen; maar alles, wat buiten dezelve was, werd geroofd of weggevoerd. De ellende der Volkplantinge steeg tot zulk eene hoogte, dat zij alleen bestond door de liefdegaaven, welken de Zendingen uit *Europa* ontvingen.

Het Bewind eenig hulpmiddel aan dezen ongelukkigen toestand willende toebrengen, zond, in het jaar *zestien honderd twee en zestig, vier honderd* man goede, geregelde troepen naar *Canada*, en versterkte dit Corps twee jaaren daarna. De voordeelen op de vijf Natiën, die het Bondgenootschap der *Iroquois* uitmaakten, behaald, noodzaakten aanstonds drie van dezelve, om vrede te maaken; en de twee anderen, verzwakt door zulk een verlies, zagen zich spoedig tot hetzelfde gedwongen.

De

De oude Colonisten breidden van dat oogenblik hunne Plantagiën verder uit, en bebouwen dezelve met meer gerustheids en betere gevolgen. Alle de Soldaaten, die toestemden, in de Nieuwe Waereld te blijven, en zich nedertezetten, kreegen hun ontslag, en eenen eigenen grond; en aan de Officieren gaf men strecken lands, naar evenredigheid van hunnen rang. De Etablifementen, te vooren reeds gevestigd, kreegen meer vastigheids, en er wierden nieuwen aangelegd ter plaatze, waar het belang en de veiligheid der Volkplantinge het vorderden. Het ruilen nam toe tusfchen de *Indiïanen* en de *Franfchen*, en de Opziëners droegen zorg, niet alleen, om zelve met de nabuurige Volken in vriendschap te leeven, maar ook, om eene goede verftandhouding tusfchen dezen te vestigen.

Dan deze ftaat van rust en voorfpoed duurde niet lang. De *Iroquois*, merkende, dat de *Franfchen* geene overmagt gehouden hadden, genoegzaam, om de rust te handhaaven, vielen aan op eenige Natiën, welken, wel is waar, geene Bondgenooten, noch Nabuuren waren van de *Franfche* Volkplanting. Men gaf den eerften te kennen, dat zij de wapenen moesten afleggen, en de gevangenen, die zij gemaakt hadden,
uit-

uitleveren, of verwagten, dat hun land verwocst, en hunne wooningen verbrand wierden. Verschrikt door den toon van gezag, waaröp men sprak, voldeeden zij voor een gedeelte aan 't gene men van hun vorderde; en men sloot de oogen ten aanziene van het overige.

Maar deze vernedering maakte hunne wraakzucht gaande, en verbitterde hun gevoel. De *Engelschen*, die, in *zestien honderd vier en zestig*, de *Hollanders* uit *New-Holland* verdreeven hadden, en in het bezit van hunne overwinning gebleeven waren, maakten gebruik van de neiging en de gesteldheid, waaria zij de *Iroquoïsen* zagen. Ook tragtte men de andere Bondgenooten der *Franschen* van hunne verbindtenissen aftrekken; en zij, die dit weigerden, en de verleiding tegenstonden, wierden met de wapenen aangevallen. Allen wierden uitgenoodigd, en zompmigen gedwongen, om hunne Pelterijën aan de *Engelsche* Comp-toiren te brengen, waar zij die beter verkogten, dan aan die der *Franschen*.

DENONVILLE, die het bevel voerde in naam van den Koning (*LODEWIJK den Vijftienden*), veinsde. Eer hij iets ondernam tegens de *Iroquoïsen* verwagtte hij onderstand uit *Frankrijk*, die in *zestien honderd zeven en tagtig* aankwam.

kwam. De Volkplanting had destijds meer dan *éif duizend* zielen, van welken men een derde kon in de wapenen brengen. Niettegenstaande deze meerderheid van magt, nam DENONVILLE zijne toevlugt tot de list, of liever het verraad. Hij maakte misbruik van het vertrouwen, dat de *Iroquoïsen* stelden in den Jesuit LAMBREVILLE, om derzelve hoofden tot eene zamenkooNST uitte lokken, waar zij nauwlijks waren, of zij wierden in ketenen geslagen, naar *Quebec* ingescheept, en naar de Galeïën gevoerd.

Op het ontfangen der tijding van dit nieuws, riepen de Oudsten der *Iroquoïsen* hunnen Zendeling voor zich, en zeiden tot hem: „ alles wettigt ons, om u te behandelen als „ vijänd; maar daartoe kunnen wij niet be- „ sluiten. Uw hart heeft geen deel gehad aan „ de belediging, die men ons heeft aange- „ daan, en het zou onbillijk zijn, u te straf- „ fen over eene misdaad, welke gij meer ver- „ foeit, dan wij. Maar het is noodzaaklijk, „ dat gij ons verlaat. Ecne losbandige en on- „ voorzigtige jeugd zou misfchien in u niets „ anders zien, dan een' Verraader, die de „ Hoofden der Natie heeft overgeleverd.” Na dit gesprek gaven zij hem eene vrijgeleide, die hem niet eerder verliet, dan na dat hij in
vei-

veiligheid was; en beide Partijën greepen de wapenen aan.

Het oorlog wierd gevoerd met een afwisfend, en onderscheiden gevolg. De Kolonisten, op het einde van den Veldtocht, ziende, dat hun Landbouw door de *Iroquoïsen* vernield was, hijgden naar den Vrede. LAMBREVILLE deed eenige voorflagen, die gehoor vonden. Terwijl men in onderhandeling was, gelukte het eenen *Huron*, gebijnaamd *de Rat*, de dapperste, vrijste, en verlichtste *Indiïan*, die men ooit in *Noord-Amerika* gezien had, door eene aanëenschakeling van kunststreeken, het oorlog te doen hervatten, en wel met meer ijvers en leevendigheds, dan te vooren. Hetzelve was te duurzaamer, daar de *Engelschen*, zedert kort, met *Frankrijk*, wegens dé ontrooning van *JAKOBUS den Eersten*, in ongenoegen geraakt, het van hun belang oordeelden, zich met de *Iroquoïsen* te verëenigen.

Eene *Engelsche* Vloot, in *zestien honderd negentig*, uit *Europa* vertrokken, kwam voor *Quebec*, met oogmerk, om deze Stad te belegeren. Zij had gerekend op eenen zwakken tegenstand, uit hoofde van de afwending, welke de *Iroquoïsen*, door de voornaamste magt der Volkplantinge bezig te houden, zou-

zouden maaken; maar, na aanmerkelijke verliezen geleden te hebben, vond zij zich genoodzaakt, met schande van haar oogmerk aftezien, en het beleg optebreeken. De *Iroquoïsen* begreepen het van hun belang te zijn, dat geene der beide Natiën de overhand kreeg; en, onder verscheidene voorwendzelen, keerden zij naar huis terug. Hunne terugtocht had dien der *Engelschen* ten gevolge, en de *Franfchen*, thands veilig op hun grondgebied, vereenigden, met zoo gunstig gevolg als eenstemmigheid, alle hunne magt, om hunne Hoofdstad te verdedigen.

Het oorlog bepaalde zich deshalven tot enkele verwoestingen en strooperijën, verderfelijk voor de Kolonisten, maar van weinig of geheel geen aanbelang, noch eenigzins beflistende voor de Natiën, die in hetzelfde waren ingewikkeld. Eindelijk stelde de Vrede van *Rijswijk* te gelijk paal en perk aan de onheilen van *Europa*, en de vijändlijkheden, die in *Amerika* gepleegd wierden. De *Iroquoïsen* en *Hurons* gevoelden beide, hoe zeer zij eene lange rust noodig hadden; de *Indiïanfche* Natiën begonnen adem te fcheppen; de *Europäïmen* hervatteden hunne bezigheden, en de Handel in Pelterijën kreeg nieuwe vastigheid.

De-

Deze tak van Koophandel, die de eerste was, welken de *Franfche* Volkplanting ondernam, wierd in het begin gedreeven te *Tadoufac*, eene Haven, gelegen dertig mijlen beneden *Quebec*. Omftreeks den jaare *zestien* honderd *veertig*, wierd de Stad *Trois Rivieres*, gebouwd omtrent vijf en twintig mijlen boven die Hoofdfad, eene tweede Stapelplaats van denzelven, en, met den tijd, trok *Montreal* dien geheel aan zich alleen. Men zag de *Indiïanen*, in de maand Junij, met hunne *Cano's* van boombast, van alle zijden herwaards koomen, en derzelve getal miste niet jaarlijks toeteneemen, naar maate de naam der *Franfchen* zich verder uitgebreide: nooit kwamen zij weder, om hunnen voorraad te verkoopen, zonder eene nieuwe Natie medetebrenge.

De *Engelfchen* waren jaloers over deze nieuwe bron van rijkdommen; en de Volkplanting, welke zij in *Nieuw-Holland* hadden aangelegd, en die zij *New-Jork* noemden, talnde niet, aan dezen omloop eene afwending te maaken. Hunne handel was, in den aanvang, bepaald tot het Land der *Iroquois*. Dezen gedoogden niet; dat men over hun Grondgebied trok, om handel te drijven met andere *Indiïanfche* Natiën, met welken zij altijd in vijändfchap

wa-

waren; noch vergunden aan dezen, om in hun Land te koomen, en deel te neemen aan de voordeelen van eenen vrijen Koophandel met de *Europeëanen*, of hun dezen te betwisten. Dan, met den tijd, breidden zich de *Engelfchen* van alle kanten uit; en dezen hadden ontelbaare voordeelen, om den voorrang boven hunne Mededingers te verkrijgen. De fcheepvaart was voor hun veel gemaklijker, en hunne waaren wierden tot eenen minderen prijs verkogt; zij maakten grove stoffen, die met den fmaak der *Indiënen* ftróokten; en de handel in Pelteriën was bij dezen geheel vrij, terwijl hij bij de *Franfchen* altijd onderworpen was geweest, en nog was aan het drukkende juk der Monopolie.

Het was in dezen tijd, dat bij de laaftten eene gewoonte infloop, en zich meer algemeen uitbreidde, welke men te vooren binnen genoegzaam enge grenzen beperkt had. De vrijheid, om in de bosfchen omtezwerven, was, zeer voorzigtig, bepaald geweest tot, of binnen het gebied der Volkplantinge, en men vergunde jaarlijks alleen aan *vijf en twintig* perzoonen, om over dezelfs grenzen te gaan, ten einde den handel te drijven met de *Indiënen*. De magt, en het aanzien, welken *New-York* verkreeg,

III. DEEL. V maak-

maakten deze vergunningen meenigvuldiger. Dezelven duurden een jaar, en zoms langer. Men verkogt dezelve; en het voordeel, dat daarvan kwam, wierd door het Gouvernement der Kolonie uitgedeeld aan Officieren, of derzelve Weduwen en Kinderen; aan Hospitaalen of Misfönaaristen, en aan zulken, die zich onderscheiden hadden door eene of andere roemruchtige daad, of nuttige onderneeming; maar, daar hetzelfde van dit gedeelte des Bewinds aan niemand rekenschap schuldig was, noch gaf, had dit de schadelijkste gevolgen.

Veelen van de genen, die dezen handel dreeven, zich aan de vervolgingen van hun, in wier dienst zij waren, zoekende te onttrekken, bleeven onder de *Indiëanen*. Een nog grooter aantal vestigde zich bij de *Engelschen*, bij welken de voordeelen veel aanzienlijker waren; en anderen, welker getal niet gering was, kwamen om in de sneeuw, door het ijs, den honger, of het staal der Vijanden. Zij, die in de Volkplanting terugkeerden met eene winst van zes of zeven honderd percent, waren aan dezelve niet altijd even nuttig, het zij, wijl zij zich aan de grootste buitenpoorigheden overgaven, of anderen, door hun voorbeeld, eenen afkeer inboezemden van bestendigen arbeid.

Het

Het Gouvernement opende eindelijk de oogen omtrent deze nadeelen, en gaf eene nieuwe rigting aan den Handel in Pelterijën.

Zedert lang had *Frankrijk* ijverig en aanhoudende werkzaam geweest met het maaken van eene keten van Sterkten, dat men noodig oordeelde voor derzelvergrootheid, en magt in *Noord-Amerika*. Die genen, welken men, ten Westen, en Zuiden van de Rivier de *St. Lawrence*, had aangelegd, waren groot en sterk; maar die, welken men had opgeworpen aan de onderscheidene Meiren, en die eene keten uitmaakten, welke zich, ten Noorden, tot op eenen grooten afstand van *Quebec* uitstrekte, waren niets dan eenige ellendige omheiningen, geschikt, om de *Indiäanen* te beteugelen, en zich te verzekeren van derzelver vriendschap, en de vrugten van hunne jagt. In alle deze Sterkten had men eene bezetting, geëvenredigd aan het belang van zulk eenen post. Aan den Bevelhebber dezer bezettinge in elke dezer plaatzen oordeelde men dienstig, het uitsluitend recht van koopen en verkoopen, in de geheele uitgestrektheid van zijn gebied, toe te staan. Dit voorrecht wierd verkogt; dan, daar hetzelfde eene gelegenheid was, om winst te doen, en dikwils eene bron wierd van aan-

merkelijke rijkdommen, gaf men hetzelfde niet dan aan meest begunstigde Officieren; en, waren er onder dezen, die geene genoegzaame middelen van zich zelve hadden tot zulk eene onderneeming, dan vonden zij altijd gemakkelijk groote Kapitaalisten, die zich met hun verbinden wilden. Dusdanig eene inrigting verdoofde alle ander gevoel behalven dat van eigenbelang, en wierd natuurlijk de bron van aanhoudende onderdrukking.

Deze Dwingelandij, binnen weinig tijds algemeen geworden zijnde, deed zich het sterkste gevoelen te *Frontenac*, *Niagara*, en *Toronto*. De Koopers in deze drie Forten achtten, 't gene men hun aanbod, zoo gering, en stelden, 't gene zij in ruiling wilden geeven, op zulk eenen hoogen prijs, dat de *Indiïanen* ongevoelig de gewoonte verloren, van zich aldaar optehouden. In meenigte begaven zij zich naar *Choueguen*, op het Meir *Ontario*, waar de *Engelschen* hun veel voordeliger voorwaarden vergunden en aanboden. Men deed het *Fransche* Hof de gevolgen van deze nicuwe verbindtenissen zien en vreezen; en het gelukte aan hetzelfde, dezen te verzwakken, door den Handel aan deze drie Sterkten zelf op zich te neemen, en den *Indiïanen*
eenen

eenen hooger en prijs te geeven, dan de met hetzelfde wedijverende Natie besteedde.

Nu wierd de Handel in Pelterijën voor rekening van den Koning gedreeven, maar dezelve bragt niets op, en was voor de *Indi- aanen* daarom niet voordeelijker. Ontfingen zij, voor hunne bonten, zaagen, mesfen, bij- len, ketels, vischängels, naalden, gaaren, ge- meen linnen, grove lakens, enz., men verkogt hun ook, 't gene hun nadeelig was, zelfs on- der den naam van geschenken: snaphaanen, buskruid, tobak, en boven alles brandewijn. Men heeft uit de voorige Brieven kunnen zien, hoe vreeslijk nadeelig deze drank voor de *Ame- rikaanen* geweest is.

Het Hof van *Frankrijk*, nu eens wél, dan weder kwaalijk onderrigt, aangaande de scha- delijke gevolgen, welken een zoo nadeelige Koophandel veröorzaakte, verbood, vergunde, en bekrachtigde denzelven beurtlings, en naar maate van 't gene het daarvan meende te vree- zen, of te hoopen te hebben.

Het oorlog, om de Opvolging van *Spanjen* gevoerd, strekte zich, door eene bijzonder- heid, die opmerking verdient, niet uit tot *Canada*. Zedert lang hadden de *Franfchen* en *Engelfchen* met allen ernst gewedijvert, om de

Iroquoïsen op hunne zijde te krijgen, en dezen meenden, daar door, tot scheidslieden tusfchen deze beide, onderling afgunfliche en zich benij-dende, Natiën verheven te zijn. Daar de Vre-de, op dezen tijd, voor dit Volk zeer nood-zaaklijk was, verklaarden zij, de wapenen te zullen opvatten tegens die der beide vijändlijke Natiën, die het eerst de andere zou aanvallen. Dit besluit firookte zeer wel met de geftel-dheid der *Franfche* Volkplantinge, die geene middelen had, om het Oorlog te kunnen voe-ren, en dezelve uit het Moederland niet ver-wagtte; maar *New-York*, welker verbaazerde magt dagelijks toenam, zocht integendeel, de *Iroquoïsen* in haar belang overtehaalen; doch derzelver kuiperijën, gefchenken en onderhan-delingen bleeven geheel zonder eenig gevolg, tot aan het jaar *zeventien honderd negen*. Op dien tijd gelukte het haar, vier der vijf Natiën van de *Iroquoïsen* aan haare zijde te krijgen, en haare troepen, die, tot op dat oogenblik, werkloos geweest waren, raakten in beweeg-ing, onderfteund door een groot aantal *Indiäanen*.

Het Leger naderde reeds het midden van *Canada*, met de bijna onfeilbaare verzekering van hetzelfde te zullen inneemen, wanneer een
der

der Hoofden van de *Iroquoïſen* tot de zijnen zeide: „wat zal er van ons worden, wanneer het ons gelukt, de *Frantſchen* te verdrijven?” — Deze weinige woorden waren genoeg, om het Volk tot hun eerst aangenomen ſtelzel terugterooopen; en men beſloot oogenbliklijk, eene partij te verlaaten, welke men, onbedagtzaam, en ſtrijdig met het algemeen welzijn, gekoozen had. Dan, daar het ſchandelijk ſcheen, zich openlijk van dezelve te ontdoen, oordeelde men, in plaats van eenen duidelijken afval, zich van eene geheime verraderij te kunnen bedienen, die zij, op de volgende wijze, in het werk ſtelden.

Men had op den rand van eene kleine beek halte gehouden, en het Leger opgeſlagen, ten einde aldaar de Oorlogsbehoeften, en het geſchut aſſewagten. De *Iroquoïſen*, die alle de oogenblikken, welchen de oorlogs-bedrijven hun vrijlieten, aan de Jagt beſteedden, maakten gebruik van deze gelegenheid, en verzonnen, om alle de vellen der dieren, die zij vingen, en ſlagten, in deze rivier, even boven de plaats, waar het Leger lag, te werpen. Wel ras was het water geheel befmet en verpeſt, en de *Engelſchen*, die, zulk eene ſchandelijke en Jaage verraderij van hunne Bondgenooten niet

vermoedende, bij aanhoudendheid uit deze beek dronken, stierven spoedig in zulk eene meeningte, dat men eindelijk gedwongen was, van alle verdere krijgsönderneemingen geheel aftezien.

Een nog grooter gevaar dreigde de *Fransche* Volkplanting. Eene talrijke Vloot bestemd tegens *Quebec*, voorzien van vijf of zes duizend man Landtroepen, vertoonde zich, in het volgende jaar, op de Rivier, de *St. Lawrence*. Dezelve scheen zeker te zijn van de overwinning, indien zij haare bestemming bereikt had; maar de verwaandheid van den Vlootvoogd, en het geweld der winden en baaren deden haar op de reis vergaan. Op deze wijze had *Canada*, te gelyktydig van haare bekommelingen, zoo te land als ter zee, verlost, de eer, zich, tegens de magt en de staatkunde der *Engelschen*, te hebben staande gehouden, zonder eenige ondersteuning, of eenig verlies.

Met dat alles noodzaakte egter het rampspoedig uitcönde der regeeringe van *Lodewijk den Veertienden Frankrijk*, om een gedeelte van de Provinciën, welken zij aan gene zijde van de zee bezat, aftestaan. De Baai van *Hudson*, *Terre Neuve* en *l'Acadie* wierden aan de

de *Engelfchen* overgegeeven; en deze drie bezittingen maakten met *Canada* het uitgestrekt gebied uit, bekend onder den naam van *Nieuw Frankrijk*,

Bij den Vrede van *Utrecht*, was, het eigenlijk gezegd, *Canada*, in eenen staat van zwakheid en verval, die alle denkbeeld te boven gaat. Het grootste gedeelte der Kolonisten flect zijnen tijd, en vergenoegde zich met in de boschen omtezwerven; en zij, die eenigzins redenlijker dagten, deden wel eenige poogingen tot den Landbouw, maar zonder overleg, of gevolg. Met dat alles gaven de onderstand, welken het Moederland aan deze Volkplanting bood, en de Handel in Pelterijën, nu en dan, eenig voordeel aan de Ingezetenen; maar dezen verloorren zich weldra in eene reeks van ongelukkige oorlogen. Ten jaare *zevenien honderd veertien* beliep de uitvoer uit *Canada* niet boven de *honderd duizend Ecu's*. Deze som, en *drie honderd vijftig duizend Livres*, welken het Gouvernement, jaarlijks, daaraan te kosten legde, waren alles, wat de Volkplanting had, tot het betaalen van de Koopgoederen, die uit *Europa* wierden ingebracht; ook waren dezen van zoo weinig aanbelangs, dat men, vrij algemeen, genoodzaakt was, zich,

naar de wijze der *Indiäanen*, van beestenvellen tot klederen te bedienen. Zoodanig was de toestand van het grootste deel der *twintig duizend Franschen*, die men in deze onmeetlijke gewesten telde.

Deze gesteldheid verbeterde egter, want uit de berekeningen, in *zeventien honderd drie en vijftig*, en *zeventien honderd agt en vijftig* gemaakt, ziet men, dat de bevolking van *Canada een en negentig duizend* zielen bedroeg, behalven de geregelde troepen.

Het grootste aantal Inwoonërs in de *Fransche* Volkplanting woonden in de drie Steden, *Quebec, Trois Rivieres*, en *Montreal*: de overige Kolonisten waren, hier en daar, verspreid langs de oevers van de Rivier de *St. Lawrence*. Bij deszelfs ingang zag men geene huizen, zijnde de grond aldaar te bergächtig en te onvruchtbaar, dan dat het koorn tot rijpheid kan koomen. De woningen begonnen op den afstand van vijftig mijlen ten Zuiden, en eindigden op dien van vijftig mijlen ten Noorden van *Quebec*. Dezelfen waren zeer ver van elkänderen verwijderd, en op eenen slegts middenmaatigen grond. Niet dan in den omtrek der Hoofdstad begonnen de velden eigenlijk vruchtbaar te worden; en deze vruchtbaarheid van den grond

nam

nam toe, naar maate men nader kwam aan *Montreal*.

Toen het *Fransch* Bewind ondernam eene Volkplanting in *Canada* te vestigen, deelde hetzelfde aan nijvere, of ongelukkige perzoonen, welken zich aldaar wilden nederzetten; groote strecken lands uit; maar, daar men, te gelijk-tijdig, in deze Gewesten de gewoonte van *Parijs* invoerde, welke wil, dat alle de afstammelingen van het Hoofd eenes Huisgezins een gelijk aandeel zullen hebben in de nalaa-tenfchap, wierden deze gronden, door geduurige en telkens nieuwe verdeelingen onder eene reeks van op elkanderen volgende geflagten, tot niets, of bijna niets gebragt. Hadden de Wetten de ondeelbaarheid der Nalaatenfchap aan den oudften Zoon verzekerd, zou de Pro- vincie eene geheel andere gedaante gekreegen hebben. De Vader, door de zugt, om zijnen overige kinderen een gelukkig lot te bezor- gen, tot den landbouw, en den arbeid aange- spoord, zou nieuwe gronden gevraagd, dezen van wooningen, kudden, en akkerbouw voor- zien, en zijn talrijk kroost op dezelve ge- plaatst hebben; en, de nieuwe Eigenaars het voorbeeld eener welgeplaatste liefde hunner Vooröuderen volgende, zou de gheele Volk-
plan-

316 GESCHIEDKUNDIGE AANTEEK.

planting, met den tijd, volkoomen bevolkt, en bebouwd geweest zijn.

De voordeelen van zulk eene staatkundige inrigting, welken in het begin der aandacht van het *Fransche Hof* ontsnapt waren, troffen hetzelfde eindelijk, ten jaare *zeventien honderd vijf en veertig*. Het verbood alle verdere verdeeling van zoodanige Plantagiën, die geene anderhalf *acres* lands breed, en dertig of veertig *acres* lang waren; en door deze inrigting wierd, ten minsten, de wanörde betcugeld, die anders op eene geheele vernietiging zou zijn uitgelopen.

De Natuur zelve regelde het werk van den *Canadischen* Landbouwer. Zij had hem geleeraard, de vogtige en zandächtige gronden, op welken de Pijn- en Cederboomen een veilig verblijf zогten, te verächten, en integendeel van die, welken hij bedekt zag met Mastboomen, Eiken, Beuken, Jok- en Kriekenboomen, eenen rijken oogst van tarw, rog, *Indiüansch* koorn, gerst, vlas, hennep, tobak en keukengroenten van allerleië zoort te eischen, en te verwagten.

Het grootste gedeelte der Ingezetenen hadden elk een twintigtal schaapen, welker vagt voor hun zeer kostbaar was; tien of twaalf
koei-

koeiën, die hun melk gaven, en vijf of zes osfen, die zij gebruikten tot den akkerbouw. Alle deze dieren waren klein, maar derzelver vleesch uitmuntende, en maakten een gedeelte uit van eenen rijkdom, aan de Landlieden in *Europa* onbekend. Deze soort van overvloed vergunde aan de Kolonisten een vrij groot getal paarden te houden, die wel niet fraai waren, maar, gehard tegens de vermoeiënisfen, gefchikt, om, op de sneeuw, ontzettende einden wegs afteleggen.

Boven den oorsprong van de Rivier de *St. Lawrence*, woonden *agt duizend* Kolonisten, in het algemeen, meer overgegeeven aan, en gezet op de Jagt en den Koophandel, dan den Landbouw. Hunne voornaamfte Etablifementen waren *Cataroquoui* of het Fort *Frontenac*, gebouwd, in *zestien honderd een en zeventig*, aan den ingang van het Meir *Ontario*; het Fort *Niagara*, bij den vermaarden Waterval van dien naam; en het Fort *Detroit*, aan gene zijde van het Fort *Erie*.

De zeden van ver de minfte Kolonisten waren zoodanig, als men die behoorde te wenschen. Zij, wier beroepsbezigheden hen aan het Landleven verbond, besteedden, des winters, flegts eenige weinige oogenblikken tot het

318 GESCHIEDKUNDIGE AANTEEK.

het verzorgen van hun vee, en andere, volstrekt onvermijdelijke, dingen: het overige van hunnen tijd wierd aan het vermaak gewijd. Wanneer het Voorjaar hen tot den Land- en Akkerbouw riep, beârbeidden zij hunne Velden slegts oppervlakkig zonder die te mesten, zaaiden hun graan zorgloos, en verwagttten geduldig den oogsttijd af. In een Land, waar de Ingezetenen te traag of te trotsch waren, om voor een daggeld te werken, was elk huisgezin gedwongen, zijnen oogst zelf treurende intezamelen.

Deze buitenspoorige nalaatigheid en achteloosheid hadden verscheidene oorzaaken. De onmaatige koude der winters, die de Rivieren deed stollen, en derzelver loop verhinderde, sloeg de naarstigheit zelve in ketenen; en de gewoonte, om ledig te zijn, eenmaal in eene hebbelijkheid veränderd, maakte den arbeid, ook in de schoonste dagen, ondraaglijk. Eindelijk voltooide de zugt tot de wapenen, welke men, met opzet, onder deze trotsche en moedige menschen verwekt en aangekweekt had, den afkeer van allen veldârbeid.

De Inwoonërs van de Steden, voorâl die der Hoofdstad, sleeten den Winter en Zomer in eene algemeene verstrooïing. Het vermaak
was

was hunne eenige neiging; en het dansen, in de gezelschappen, de uitspanning van menschen van allen ouderdom. Men zag bij beide Sexen — zegt RAYNAL — meer devotie dan deugd, meer Godsdienst dan braafheid, meer eer dan waare eerlijkheid.

Alle de Kolonisten moesten zich tot eene blinde gehoorzaamheid aan een Bestuur, dat geheel militair was, onderwerpen. Het volstrekt oppergezag van den Gouverneur bepaalde zich, in de eerste tijden, niet maar tot 't gene op het oorlog betrekking had, en het bestuur der burgerlijke belangen; maar besliste, wilkeurig, en zonder eenig appél, in alle rechtsgedingen. Ten jaare *zestien honderd zeven en zestig* rigtte men een Gerechtshof op, dat zich in zijne vonnissen schikken moest naar de gewoonte van *Parijs*, gewijzigd en veranderd naar de plaatselijke betrekkingen en belangen.

Het bestuur der geldmiddelen ontving in *Canada* niets dan een vijfde gedeelte der kooppenningen van de Leengoederen bij elken verkoop, eene geringe schatting, welke de Inwoonërs van *Quebec*, en *Montreal*, tot onderhoud van de Vestingwerken dier beide Steden, betaalen moesten, en eenige belastingen op den uit- en- invoer van Koopgoederen en
an-

andere dingen. In de bloeiëndste tijden be- droeg dit, alles zamengenomen, niet meer dan *tweemaal honderd en zestig duizend Livres*. De Landerijën waren door het Bewind niet belast, maar wierden bezwaard door andere las- ten. De Koning gaf aan zijne Burgerlijke of Krijgsämbtenaaren, welken hij beloonen, of verrijken wilde, uitgestrekte gronden, die van twee tot zes mijlen in het vierkant groot wa- ren. Deze groote Eigenäars dier Landerijën, door de bekrompenheid hunner geldmiddelen, of andere omstandigheden, buiten staat zijnde, om behoorelijk voordeel te trekken van zulke groote bezittingen, of die zelve te laten be- arbeiden, waren, als het ware, gedwongen, dezelve aan oude Soldaaten of andere Kolonis- ten, tegen eene geduurige belasting, uittedeelen.

Elk dezer Vafallen kreeg gewoonlijk *negentig acres* lands, en verbond zich, om jaarlijks aan zijnen Leensheer te betaalen een of twee stuivers per *acre*, en een *demiminot* (*) koorn voor de geheele vergunning. Behalven dit, ver- pligte hij zich, om zijn graan op den molen van den Landheer te doen maalen, en den-
zel-

(*) De *Minot* is eene koornmaat van drie, zoutmaat van zes, en koolenmaat van agt Schepels.

zelve voor maalrecht te geeven een veertiende gedeelte van het gemaalen koorn. Ook verbond hij zich tot het betaalen van een twaalste deel voor schot en lot; en bleef onderworpen aan het recht van benadering.

De Geestlijkheid vermeerderde ook nog de bezwaaren en lasten der nuttige Kolonisten. In *zestien honderd drie en zestig* verkreeg zij van het Gouvernement, dat aan haar een dertiende gedeelte zou gegeeven worden van alles, wat de grond, uit zich zelve, of door den arbeid der menschen, opbragt. Deze onbillijkheid en overlast duurden vier jaaren. Het Oppergerechtshof van *Quebec* verminderde, ten jaare *zestien honderd zeven en zestig*, op eigen gezag, de Tiende op de helft, en bragt die van een dertiende op een zes en twintigste gedeelte; en deze bepaling wierd, in dat zelfde jaar, door een Edict, bekrachtigd.

Zoo veele bezwaaren en moeëlijkheden bragten de Volkplanting in de onmogelijkheid, om te kunnen betaalen, 't gene men uit het Moederland krijgen moest. Het Bewind wierd hiervan zoo volkoomen overtuigd, dat, na het standvastig geweigerd had, Fabrieken in *Amerika* aanteleggen, het eindelijk, in het Jaar *zeventien honderd en zes*, begreep, die zelf te

322 GESCHIEDKUNDIGE AANTEEK.

moeten aanmoedigen. Eenig gemeen linnen, en eenige grove stoffen waren alles, wat de Industrie der *Canadiërs* opleverde; en aan de Pelterijën lieten zij zich niets meer gelegen liggen dan aan de Fabrieken. Het eenige, dat eenigen uitvoer opleverde, was de vangst van Zee-wolven.

Jaarlijks wierden er in *Canada* vijf of zes kleene schepen tot deze vangst uitgerust, en een bijna gelijk getal naar de *Antilles*. Van de Eilanden kreeg zij negen of tien Barken, geladen met Taffia, Koffij, en Zuiker; en uit *Frankrijk* omtrent dertig schepen, met elkanderen *negen duizend* ton kunnende uitmaaken.

Gedurende de beide laatste oorlogen, welken de bloeiëndste tijd voor de Volkplanting geweest is, beliep de Uitvoer niet boven de *twaalfmaal honderd duizend Livres* aan Pelterijën, *agtmal honderd duizend* aan Bever, *tweemaal honderd en vijftig duizend* aan traan van Zee-wolven, eene gelijke som aan koorn of erwten, en *honderd en vijftig duizend Livres* aan hout van allerleië zoort. Alle deze Artikels maakten jaarlijks een geheel van niet meer dan *twee miljoen, zes maal honderd en vijftig duizend Livres*; eene som niet toereikende, om de goederen, welken uit het Vader-

der-

derland kwamen, te betaalen. Het Gouvernement vervulde het te kort koomende.

In het begin, dat de *Franschen* in het bezit van *Canada* waren, zag men aldaar bijna geen geld. Deze omstandigheid gaf eene bijzondere vertraaging aan den Koophandel, en belemmerde aanmerkelijk den voortgang van den Landbouw. Men begreep dus, op het einde van de *zesiende* Eeuw, dat het gevoeglijk en noodig was, in plaats van metaal, papier intevoeren, tot het betaalen van de troepen en andere kosten van het Gouvernement. Dit hulpmiddel had een gewenscht gevolg tot aan het jaar *zeventien honderd dertien*, wanneer men ophield, getrouw te zijn in het vervullen der verbindtenissen, die door de Bestuurers der Volkplantinge waren aangegaan. De Wisfelbrieven, welken zij op de Hoofdstad trokken, wierden niet betaald, en raakten dus in verächting, en miscrediet. Men verëffende dezelve wel ten jaare *zeventien honderd en twintig*; maar met een verlies van vijf agsten.

Deze gesteldheid voerde in *Canada* het gebruik van geld weder in, dat egter slegts omtrent twee jaaren duurde. De Kooplieden waren de eersten, om het herstellen van het papieren geld te verzoeken. Men maakte dus

kaartjens, waaröp de wapens van *Frankrijk* en *Navarre* gedrukt stonden, en die geteckend wierden door den Gouverneur, den Intendant, en den Controleur. Dezelfen waren van verschillende waarde: van *vier en twintig, twaalf, zes en drie Livres*, van *dertig stuivers, vijftien stuivers*, en *zeven stuivers zes penningen*. De geheele som van dit papieren geld beliep niet boven een Miljoen. Daar dit niet genoeg was voor de publieke behoeften, vulde men dit aan met Ordonnantiën, geteckend door den Controleur, waarvan de minsten van *twintig stuivers*, en de grootsten van *honderd Livres* waren. Deze maatregel had de gewigtigste onheilen ten gevolge.

De jaarlijksche uitgaaven en kosten van het Gouvernement voor *Canada*, die, ten jaare *zeventien honderd negen*, niet boven de *viermaal honderd duizend Livres* bedroegen, en die, voor het jaar *zeventien honderd negen en veertig*, nooit meer dan *zeventien maal honderd duizend Livres* beliepen, hadden, na dat tijdstip, geene paalen meer. Dezelfen namen zoodanig toe, dat het jaar *zeventien honderd agt en vijftig* *zeven en twintig milioen negen maal honderd duizend Livres* koste, en die van het jaar daaröp volgende bedroegen *zes en twintig milioen*.

De

De uitgaaven in de agt eerste maanden van het jaar *zeventien honderd zestig* waren niet minder dan *dertien miljoen honderd duizend Livres*. Van deze ontzettende sommen was men, bij den Vrede, *tagtig miljoenen* schuldig.

Men klom op tot de eerste oorzaak dezer schulden. Eenigen van de genen, die, door het misbruiken van de onbepaalde magt, welke het Gouvernement aan hun vergund had, verraders geworden waren, wierden gestraft, gebannen, en van een gedeelte van hunnen geplunderden buit beroofd: anderen, niet minder schuldig, maar gelukkiger, ontsnapten aan de teruggaave en de schande.

De Natuur zelve heeft *Canada* juist geschikt gemaakt tot het voordbrengen van allerlei soorten van graan. Dezelfen zijn daar van eene uitmuntende hoedanigheid, en aan weinige gevaaren blootgesteld, daar zij, in Mai gezaaid, reeds voor het einde van Augustus worden ingeëogst. De behoeften in de *Amerikaansche Eilanden*, en een gedeelte van *Europa* verzeerden een zeer goed vertier aan dit voordbrengzel; met dit alles teelde men egter nooit meer koorn, dan men noodig had voor de Kolonisten zelve, die zomwijlen zelve nog genoodzaakt waren, om het noodige tot hun

326 GESCHIEDKUNDIGE AANTEEK.

onderhoud op vreemde markten te zoeken.

Eene zeer kostbaare plant, welke de *Chineezen* uit *Corée* of uit *Tartaarijën* haalen, en tegen het gewigt van goud koopen, *Gin-feng* genoemd, wierd, ten jaare *zeventien honderd agttien*, door Pater LAFITEAU, ontdekt in de bosschen van *Canada*, waar zij zeer algemeen is. Men bragt dezelve spoedig naar *Canton*, waar zij zeer gepreezen, en tot eenen hoogen prijs verkogt wierd. Dit gunstig gevolg was oorzaak, dat een pond *Gin-feng*, dat, in het eerst, te *Quebec* niet meer dan *dertig of veertig stuivers* koste, tot *vijf en twintig Livres* steeg. In het jaar *zeventien honderd vijf en dertig*, verzond men voor *honderd en vijf duizend Livres* van deze plant. De drift, met welke dit voordbrengzel van den *Amerikaanschen* grond gevraagd en gezogt wierd, zettede de *Canadiërs* aan, om, reeds in *Mai*, dat gene intezamelen, wat eerst in *September* moest ingezameld worden, en in den oven te droogen, 't gene niet dan in de schaduw en zeer langzaam behoorde gedroogd te worden. Deze mislag bragt de *Gin-feng* van *Canada* in verachting bij het eenige Volk, onder 't welk dezelve gebruikt en gezogt wierd, en beroofde de Volkplantin, van eenen tak van Koophan-

handel, die, wel bestuurd, eene bron van rijkdommen had kunnen worden.

Een nieuwe tak, nog veel veiliger, de bewerking naamlijk der IJzermijnen, die in dit Land zoo gemeen zijn, bood zich der nijverheid aan. Men ontdekte er eene bij *Trois-Rivieres*, digt aan de oppervlakte van den grond, en die zeer rijk was. In het begin wierd dezelve slegts zeer weinig beärbeid, en kwaalijk bestuurd, maar, ten jaare *zeventien honderd negen en dertig*, kwam er een Smeltersbaas uit *Europa*, die dit werk vermeerderde, en verbeterde. De Volkplanting kende nu geheel geen ander ijzer meer: men zond zelfs eenige proeven daarvan naar buiten; maar hierbij bepaalde men zich ook. Deze verwaarloozing was te nadeeliger, daar men, juist op dien tijd, het besluit genomen had, om in *Canada* een Zeewezen opterigten. De toevoer van het benoodigde hout was zeer gemakkelijk langs de Rivier de *St. Lawrence*, en de onelbaare Rivieren, welken zich in deze stroom, en het Hof deed, te *Quebec*, Scheepstimmerwerven aanleggen tot het bouwen van Oorlogschepen; maar dit werk wierd opgedraagen aan Agenten, die niets daar hun bijzonder eigenbelang in het oog hadden: niets gelukte dus

328 GESCHIEDKUNDIGE AANTEEK.

Zoodanig was, ten naastenbij, de toestand der Volkplantinge, wanneer, ten jaare *zeventien honderd zeven en veertig*, het bewind over dezelve werd toebetrouwd aan LA GALISSONNIERRE, eenen man, die, met de uitgebreidste kundigheden, eenen standvastigen en werkzaamen moed paarde. De *Engelschen* wilden hunne grenzen uitbreiden tot aan den Zuidlijken oever van de Rivier de *St. Lawrence*; maar hij, oordeelende, dat deze hunne eischen onbillijk waren, besloot hen te houden in het Schierëiland, waar binnen zij, naar zijne gedagten, door de gemaakte Overëenkoomften en Verdragen bepaald waren. De eezugt, welke hen naar het binnenste van het Land dreef, vooral naar den kant van de *Ohio*, scheen hem niet min buitenspoorig, daar, volgens zijn gevoelen, de *Apalaches* de grenzen van hun gebied behoorden te zijn; en hij vleide zich, in staat te zullen zijn, om hen te verhinderen, deze bergen overtetrekken. De Opvolger, dien men hem gaf, daar hij bezig was, om de middelen te verzamelen ter handhaving en uitvoering van zijn plan, omhelsde hetzelfde oogmerk met drift. Van alle zijden zag men Sterkten opwerpen, welker aanlegging het teeken scheen te geeven tot vijändlijkheden tuschen

schen de *Franschen* en *Engelschen*, vijändlikheden meer gewettigd, dan wel erkend door beider Hoven; maar, na dat de laatsten eenige nadeelen geleeden hadden, kreeg de Vlag van *Groot-Brittaniën* bevel, om die der *Franschen*, in alle Wateren, waar zij dezelve zou vinden, aanterasten. Zij had alle schepen, welken zij ontmoet was, genomen, of op de vlugt gedreeven, wanneer zij, in het jaar *zeventien honderd agt en vijftig*, naar *Ile-Royale* stevende. Den *tweeden* Junij van dat zelfde jaar, wierp eene Vloot, bestaande uit *drie en twintig* Schepen van Linie, en *agttien* Fre-gatten, en *zestien duizend* man troepen aan boord hebbende, het anker in de Baai van *Caharus*, op den afstand van omtrent eene halve mijl van *Louisbourg*, dat weldra door de Vijanden belegerd wierd. De *Franschen* verdedigden zich met de hardnekkigste dapperheid. Eene Vrouw ondersteunde hunnen moed: Mevrouw de *DRUCOURT*, gestaadig op de wallen zijnde, de beurs in de hand, en zelve dagelijks drie stukken kanon affchietende, scheen aan den *Gouverneur*, haaren Echtgenoot, de eer van zijne bediening te betwisten. Het was ook niet dan op het oogenblik, dat er een storm zoude gedaan worden, tegens welken

men met geene mogelijkheid bestand was, dat men sprak van zich overtegeeven, 't welk men egter niet deed dan op de verëerendste voorwaarden.

Het veröveren van *Ile-Royale* baande den weg naar *Canada*, dat in het volgende jaar wierd aangetast; of liever, men vermeederde de tooneelen van woede en bloedstorting, door welken dit uitgestrekt Land reeds zedert eenen geruimen tijd gefolterd wierd. Sterkten, aan de *Ohio* opgeworpen, en waarvan de voornaamste den naam droeg van den Gouverneur DUQUESNE, die dezelve had aangelegd, waren de oorzaak van het oorlog, dat de *Engelschen* en *Franfschen* tegens elkanderen voerden.

De laatsten, ondersteund door de *Indiïanen*, hadden reeds eene meenigte overwinningen behaald, wanneer, op het einde van Junij des jaars *zeventien honderd negen en vijftig*, eene *Engelsche* Vloot, drie honderd zeilen sterk, onder bevel van den Admiraal SAUNDERS, op de Rivier de *St. Lawrence* verscheen. Onder bescherming van eenen donkeren nagt, en eenen zeer gunstigen wind, zond men agt Branders op dezelve af, om haar in brand te steeken, dat ook onfeilbaar zou gelukt zijn, indien deze onderneeming met dat beleid, die
be-

bedaarheid, en dien moed was bestuurd geworden, die dezelve vorderde; maar zij, die hiermede belast waren, ongeduldig om zich het veilig weder aan land koomen te verzekeren, staaken den brand veel te vroeg in die Vaartuigen; ook gelukte het den *Engelschen*, in tijds verwittigd van het gevaar, dat hun dreigde, dit, door hunnen ijver en stoutheid, van zich aftekeeren: het kostte hun niet meer dan twee slegte schepen.

Terwijl dus de Vloot zoo gelukkig aan de haar dreigende vernieling ontsnapte, viel het Leger te land, dat uit *tien duizend* man bestond, op *Point Levi* aan, verdreef alle de *Franfchen* Troepen, wierp zijne Batterijën op, en beschoot van daar, met het best gevolg, de Stad *Quebec*, die, offchoon aan de andere zijde van de Rivier gelegen, egter niet meer dan *drie honderd* roeden van daar lag.

Dan alle deze voordeelen waren niet voldoende ter bereikinge van het oogmerk, dat men zich had voorgesteld. De zaak was, zich meester te maaken van de Hoofdstad der Volkplantinge, en de oever, die derwaards leidde, was zoo wel versterkt door Redouten en Batterijën, en met Troepen bezet, dat dezelve ongenaakbaar scheen; ook wierden de Belogeraars

332 GESCHIEDKUNDIGE AANTEEK.

aars meer en meer in dit gevoelen versterkt, na dat zij den Waterval van *Montmorency* waren overgetrokken, waar zij *vijftien honderd* man verloren.

Intusfchen verliep het jaargetijde, en de *Engelfchen* hadden alle hoop opgegeeven, om den vijand in zijne posten te overweldigen. De moedeloosheid begon zich reeds onder hen te openbaaren, wanneer de Heer MURRAY voorflog, om, met het Leger en een gedeelte van de Vloot, de Rivier twee mijlen boven de plaats hooger op te vaaren, en zich meester te maaken van de Hoogten van *Abraham*, welken de *Franschen* verzuimd hadden te bezetten, wyl zij geloofden, dat dezen genoegzaam beveiligd waren door de steile rotzen, die dezelve omringen. Den *dertienden* November ontscheepten *vijf duizend Engelfchen*, voor het aanbreeken van den dag, en zonder door iemand befpeurd te zijn, aan den voet dezer Hoogten. Zij beklommen dezelve, en vonden er zich in behoorlijke slagorde geplaatst, toen zij, om negen uren, wierden aangetast door *twee duizend* Soldaaten, *vijf duizend Canadiërs*, en *vijf honderd* Wilden. De overwinning bleef aan de zijde der *Engelfchen*, die egter, reeds in het begin van het gevegt,

hun-

hunnen Generaal, den dapperen WOLF, verloren hadden.

Twaalf uren tijds zouden genoeg geweest zijn, om de Troepen te verzamelen, die eenige mijlen van het slagveld waren, dezelve bij het geslagene Leger te voegen, en den vijand tegentetrekken met eene sterkere magt dan die, welke hij overwonnen had. Dit was de raad van den Generaal MONTCALM, die, bij den aftogt doodlijk gewond, nog, voor hij stierf, den tijd had, om aan het welzijn der zijnen te denken, en hen te bemoedigen, tot het herstellen van hunnen geleedenen rampspoed. Een zoo edelmoedig gevoelen werd niet aangenomen: men verwijderde zich tot op den afstand van tien mijlen. De Ridder DE LEVI kwam van zijnen post gelooopen, om MONTCALM te vervangen, en keurde den gedaanen stap af: men schaamde zich; wilde terugkeeren, en de overwinning gaan haalen; maar het was de tijd niet meer: *Quebec*, offchoon voor drie vierde deelen verwoest, had met te veel overhaastings, den *zeventienden* December, gecapituleerd.

Het veröveren van deze Stad, maakte nog geen einde aan het Oorlog in *Noord-Amerika*. Een handvol *Franschen*, die aan alles gebrek hadden, voltooide, in den grootsten haast, de

Re-

334 GESCHIEDKUNDIGE AANTEEK.

Retranchementen, welken men, tien mijlen boven *Quebec*, begonnen had aanteleggen; liet in dezelve een genoegzaam getal troepen, om den verderen voortgang der Overwinnaars te stuiten, en begaf zich naar *Montreal*, ten einde de middelen te beraamen, om deze schande uitte wischen.

Hier besloot men, in het begin van het voorjaar, tegen *Quebec* te marcheeren, en deze Stad, het zij door verrasping, het zij door eene geregelde belegering, te heröveren. Men had, tot dus verre, nog niets van 't gene er noodig was, om eene plaats in behoorelijke orde aantetasten; maar alles wierd zoodanig geregeld, dat men niets zou onderneemen voor op het oogenblik, dat de hulp, die uit *Frankrijk* verwacht wierd, niet kon misfen aantekoomen.

Niettegenstaande het verschrikkelijk gebrek aan alles, waarin de Volkplanting zich, zedert eenen geruimen tijd, bevond, waren de toebereidzelen reeds gereed; toen het ijs, waarmede de Rivier de *St. Lawrence* overdekt was, omtrent in het midden van haare breedte breekende, eene kleene doorvaart opende. Men bragt de *Bateaux* met geweld, over het ijs, in het water, en de Armée, zamengefeld uit

Bur-

Burgers en Soldaaten, die flegts één ligchaam uitmaakten, bezielde met denzelfden geest, wierp zich, den *twintigsten* April des jaars *zeventien honderd zestig*, met eene onbegrijpelijke drift, in deze Vaartuigen. De *Engelschen* geloofden hen nog gerust in hunne Winterkwartieren; en, reeds geheel ontscheept, stieten zij op eenen Voorpost van *vijftien honderd* man, welken dezen, op den afstand van drie mijlen van *Quebec*, hadden uitgezet. Dit zoo sterk Detachment zou, buiten twijfel, in de pan zijn gehakt geworden, zonder een toeval, dat men met geene mogelijkheid kon vooruitzien.

Een Kanonier, uit zijne Chaloepe willende gaan, viel ongelukkig in het water: toevallig voelt hij eene ijschots, grijpt die, kloutert er op, en laat zich met den stroom voordrijven. De ijschots wordt, door het water, voor de Stad *Quebec* gedreeven; de *Engelsche* Schildwagt ziet een' mensch op dezelve in gevaar van omtrekomen, en roept om hulp; men schiet toe, en vindt den ongelukkigen zonder beweeging. Zijne Montecring, die hem voor een' *Franselman* deed kennen, was oorzaak, dat men hem bij den Gouverneur bragt, waar het vermogen van sterken drank, en geestrijke vogten hem één oogeblik in het leven terugriepen.

pen. Hij kreeg nog even zoo veele krachten, dat hij met eene zwakke stem kon zeggen, dat er eene Armée van *tien duizend* man voor de poorten der Stad was; en stierf het oogenblik daarop. Terstond wierd er bevel gezonden aan den Voorpost, om in allerijl binnen de Stad terugtetrekken; dan niettegenstaande den spoed met welken het dit deed, had men egter nog den tijd, om deszelfs Agterhoede aantetasten: eenige oogenblikken laater zou het verlies van dit Corps dat der Stad zelve onfeilbaar hebben naar zich gesleept.

De Aanvallers trokken egter moedig en met drift voort. Zij waren niet meer dan eene mijl van de plaats, wanneer zij een ander Corps van *vier duizend* man ontmoetten, uitgezonden, om hen tegentehouden. De aanval was hevig, en de tegenstand hardnekkig: eindelijk moesten de *Engelschen* binnen hunne muuren terugtrekken, na *agttien honderd* man van hunne beste Soldaaten op het slagveld, en hunne geheele Artillerie in de handen der vijānden gelaaten te hebben.

De Loopgraaven wierden terstond voor *Quebec* geöpend; maar, daar men geene anderen dan Veldstukken had, er geene hulp uit *Frankrijk* kwam, en eene sterke *Engelsche* Vloot de

de Rivier de *St. Lawrence* opkwam, moest men, den *zestienden* Mai, het beleg weder opbreken, en, van post tot post, tot aan *Montreal* terugtrekken. Drie magtige Legers, waarvan het eene de Rivier af, het andere dezelve opgetrokken, en het derde over het Meir *Champlain* gekoomen was, omfingelden de *Fransche* Troepen, die, in het begin reeds weinig in getal, en door de herhaalde schermutzelingen ontzettende verminderd, op eenmaal gebrek hadden aan Krijgs- en Levensvoorraad, en zich ingeflooten vonden in eene onversterkte plaats. Dit ellendig overschot van een Corps van *zeven duizend* man, die nooit waren aangevuld, en die, geholpen door eenige Soldaaten, en zommige *Indiënen*, zulke groote dingen gedaan hadden, was eindolijk genoodzaakt te Capituleeren; en hier mede was het met de geheele Volkplanting gedaan. Het Vredeverdrag van *zeventien honderd drie en zestig* stond *Canada* aan *Engeland* af, onder voorwaarde, dat de uitoeffening van den *Katholischen* Godsdienst zou blijven in dien staat, waarin dezelve zich op dat tijdstip bevond.

Toen *Canada* in de magt van *Frankrijk* was, had men aldaar eenen Gouverneur Generaal, die te gelijk Gouverneur van *Quebec* was;

III. DEEL. Y een'

een' Intendant van het Zeewezen, de Justicie, het Burgerlijke, en de Geldmiddelen; een Oppergerechtshof; *zeven en twintig* Compagniën, onderscheiden van de Zeetroepen, een' Groot Prevoost, een' Groot Kommisfaaris van het Zeewezen; een' Opziener van de wateren en boschen, en een' Bischof, wiens Kerklijk rechtsgebied zich uitstreckte over alles, wat de Koning van *Frankrijk* in *Noord-Amerika* bezat, en dat gevolgljk grooter was dan *Europa*.

Deze Volkplanting had, gedurende de vier eerste jaaren, na dat zij veroverd was, niets dan een Bestuur, in zekeren zin slechts provisiöneel. Ten jaare *zeventien honderd vier en zestig* zonderde men er van af de kust van *Labrador*, die aan *Terre-Neuve* gevoegd wierd, en het Meir *Champlain*, en de geheele uitgestrektheid ten Zuiden van de 45° Breedte, waarmede *New-York* vergroot wierd. Het onmeetelijke Grondgebied ten Westen van het Fort *la Goulette* en het Meir *Nisiping* wierd zonder bestuur gelaten. Het overige onder den naam van de Provincie van *Quebec* wierd onderworpen aan één Hoofd.

Op dien zelfden tijd gaf men aan de Volkplanting de wetten van de *Engelsche* Admiraliteit; ook wierden de Lijfstraflijke wetten van
En-

Engeland in dezelve ingevoerd, zijnde dit het grootste geschenk, dat men haar doen kon. Zoodanig was het met het Burgerlijke Wetboek van *Groot-Britanniën*; maar dit behield zij niet lang. Het Parlement besloot, dat *Canada*, met den *eersten* Mai des jaars *zeventien* *honderd vijf en zeventig*, haare oude grenscheideningen zou weder krijgen; dat zij, in het burgerlijke, zou bestuur worden volgens derzelve voorige wijze van Rechtspleeging; en dat de vrije oefening van den Roomschen Godsdienst aldaar zou plaats hebben, zonder dat deze Godsdienstoeffening eenige verhindering zou kunnen toebrengen aan de voorrechten van Burger.

De bevolking van deze zelfde Volkplanting, die zoo gevoelig door herhaalde gevechten verminderd was, is, in den tijd van *zestien* jaaren, geklommen tot een getal van *honderd en dertig duizend* zielen; en deze vermeerdering is zij niet schuldig aan den toevoer van nieuwe Kolonisten, maar aan den Vrede, aan den voorspoed, en aan de uitbreiding van nuttige bezigheden, die alleen dit gelukkig gevolg hebben te wege gebragt.

Ten jaare *zeventien* *honderd negen en zestig* beliepen derzelve voordringszelen aan Vreemden

340 GESCHIEDKUNDIGE AANTEEK.

den verkogt, eene fom van *vier miljoen, zeven en zeventig duizend, zes honderd, en twee Livres, zeven Sous en agt Deniers*; en, zedert het jaar *zeventien honderd twee en zeventig*, zijn alle derzelve schulden geheel afbetaald.

Einde van het Derde, en laatste Deel.

Lengte ten Weste van London.

GEDEELTE van den VEREENIGDEN STAAT VAN NOORD AMERIKA.

5 ten Weste van Philadelphia.

80 ten Weste van London.

Myl Schaal: 69 mylen in een' Graad.

10 20 30 40 50 100 150 200

Lengte ten Weste van Philadelphia.

Lengte ten Oosten van Philadelphia.